

Alber AL 405

DISPENSARY

H. A. S. & J. C. Y. M.

NEW YORK

Published by the Author, 100 Nassau Street, New York

1854

Mat. med 247

Medicin

Pharmac

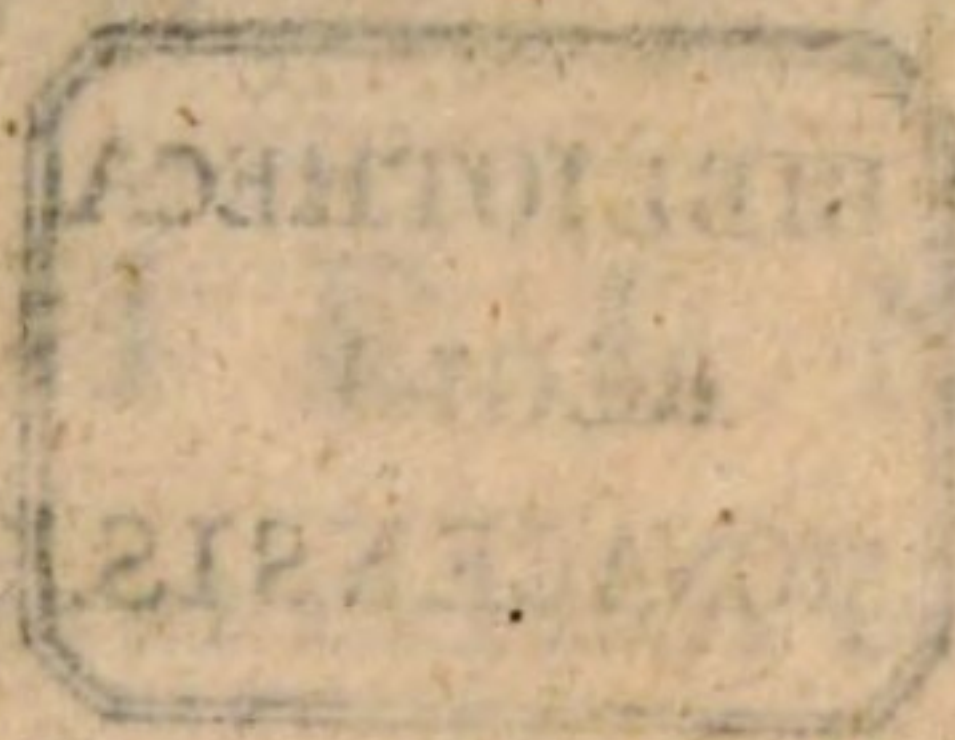
Dispensatorium

26.

DISPENSATORIVM

ELECTORALE

H A S S I A C V M.

R

M A R B V R G I

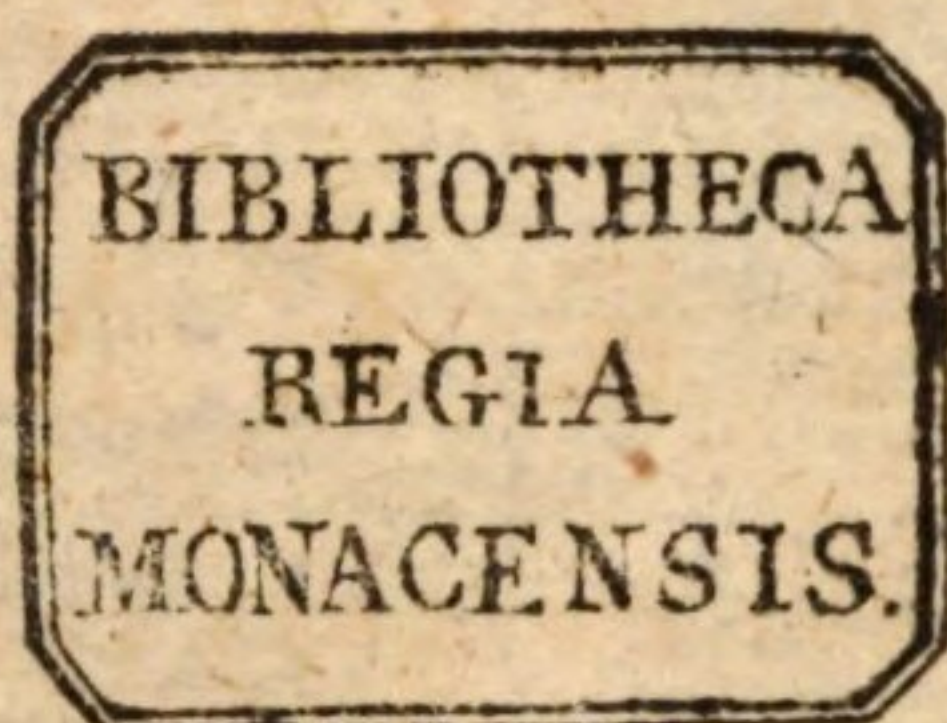
SVMPTIBVS JOA. CHRIST. KRIEGERI ACAD. BIBL.

M D C C C V I.

DISPENSATORIA

ELECTORALE

H A S S I A C V M

M A R C V R G I

Samuel Ioh. Christianus Krieger Acad. Bibl.

M D C C V I

SERENISSIMO ET POTENTISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO

DOMINO

WILHELMO I.

SACRI ROMANI IMPERII ELECTORI

HASSIAE LANDGRAVIO PRINCIPI HERSFELDIAE HANOVIAE FRIDES-
LARIAE COMITI CATTIMELIBOCI DECIAE ZIEGENHAINAE
SCHAVMBVRCI RELIQA RELIQA

SACRVM.

SELENTISSIMO ET POTENTISSIMO

PRINCIPIS DOMINI

DOMINI

WILLIAMO

SACRI ROMANI IMPERII ELECTORI

MAXIMILIANO PRINCIPIS ARCHIDUCI AUSTRIAE
HABSBURGICAE DYNASTIAE
GENITRICE, REGINA BELGICAE

IN OMNIBUS

IV

Vltra iam quinque lustra praeterierunt, cum anno MDCCCLXXIX primam *Pharmaciae rationalis* editionem evulgaverimus, et expoliendo huic *Codici pharmaceutico*, uti reiteratae editiones docuerunt, summo studio operam navaverimus. Cum postea non solum SERENISSIMVS AC POTENTISSIMVS NOSTER ELECTOR WILHELMVS I, QVEM ad nestoreos annos usque SVPREMVM NVMEN sospitem et incolumen conservet! XIV *Calendarum Martii* MDCCXCI clementissime mandaverit, in *Hassiae SVAE provinciis* ad normam *Pharmaciae rationalis nostrae*, in futurum medicamenta parare, sed quoque ab eo tempore, liber hic in *pharmacopoliis Comitatus Schauenburgici Lippiaci* introductus fuerit, in *Supplemento* anno MDCCXCVII ea, quae nobis corrigenda, expungenda vel addenda fuerunt, subneximus quidem, sed cum interea scientia nostra in multis rebus aliam induerit faciem, et multa adhuc ideo restant, quae tunc temporis addere, vel corrigere non potuimus,

mus, quoque, si omnia in uno volumine, et quodlibet suo loco emendatum et additum inveniatur, eo facilius omnem errorem evitare queamus, *Collegium nostrum Medicum*, cui in *illustrissima persona Administratus sanctioris intimi, illustrissimi Equitis Ordinis Hassiaci Leonis aurei*, necnon *Borussici Aquilae rubrae WAITZII*, L. B. AB ESCHEN, Vir praeest, qui ipse maximo acumine *Chymiae φυσήρια* penetrat, consultum iudicavit, nova hac editione, et quidem nunc sub *Dispensatorii Electoralis Hassiaci* titulo, qui magis fini, cui inprimis scriptus hic liber, respondeat, typis mandare.

Caeterum non solum, uti antea, iterum in *tribus partibus*, et quidem *prima, medicamenta simplicia* enumeravimus, *secunda, praeparata et composita* exhibuimus, *tertia, formulas eorum praeparatorum et compositorum*, quae ad quamlibet *praescriptionem ex tempore paranda sunt*, dedimus; sed nunc etiam in *quarta addita parte* ea *medicamenta* adiunximus, quae *soli usui veterinario* dicata sunt, et eo ex scopo a *Pharmacopolis* expetuntur. Cum vero in *arte veterinaria σοχασμὸς* ille et ingens

gens credulitas, praecipue superiorum temporum, incredibilem numerum medicamentorum procreaverunt, quibus sola temeraria spes et fiducia salutarem effectum adscripserunt, tantum illis quidem locum assignavimus, quorum virtutes saniora artis principia hodierna confirmavit, quanquam qualitas maximae partis hominum, qui hanc artem exerceant, necessitate nos adegit, ut in retinendis remediis paulo remissiores fuerimus.

Sicut statim ab initio laboris nostri, non meo solum indulsi genio, sed multo magis summa cum *ἀνρίβεια* aliorum clarorum et expertorum Virorum consilia quaesivi, et ea, quae ab his *Medicinae* et *Chymiae* celeberrimis cultoribus addita et emendata fuerunt, in operis usum converti grataque mente accepi, sic praecipue in adornanda nova hac editione fideliter mihi adstiterunt, Viri ingenii acumine et solida eruditione plurimum valentes:

Perillust. D. PAVLVS FRANCISCVS GRANDIDIER,
Serenissimo Electori a Consiliis aulicis superioribus et Collegii Medici Director gravissimus;

Nec non praedicti Collegii membra dignissima,

Illu-

Illustr. D. CORNELIVS GRANDIDIER, Consiliarius aulicus et ditionis Cassellanae Physicus provincialis;

Illustris D. PHILIPPVS HVNOLD, Consiliarius aulicus et in Nosocomio praesidii militaris medicus;

Clarissimus JOH. HENRICVS FLÜGGER, Collegii Medici Assessor et Pharmacopoeus huius urbis praeclarus.

Velit NUMEN SUPREMVM, ut noster labor assequatur scopum, ad quem collineavimus, reipublicae nimirum commodum, aegrotorum salutem et scientiae nostrae honorem. Scribebam Cassellis Mense Septembri MDCCCV.

D. PHILIPP. JAC. PIDERIT,

Serenissimo Electori Hassiaeque Landgravio a Consiliis aulicis superioribus et Archiater, Collegii Medici Vice-Director, Academiae Imperialis Naturae curiosorum et Societatum Latinarum, quae Carolsruhae et Ienae florent, membrum.

PRAECOGNITA.

§. 1. Quae fuerint, in urbibus aliisque locis, *pharmacopolia*, semper fini, cui instituta, respondeant. Eapropter itaque invigilari opus est, ut, non solum eorum, quae ad finem illum obtinendum sunt necessaria, nihil desideretur, sed singula etiam eo referenda, debito fiant ordine. Hinc respiciendum est, ut quovis anno, ab artis peritis, *pharmacopolia* visitentur et lustrentur.

§. 2. *Pharmacopola* ipse sit vir pius, sobrius et in scientia sua peritus, praesertim *Historia naturali* et *Chymia* probe instructus.

§. 3. In *pharmacopoliis* semper summa mundities vasorum et aliorum instrumentorum pharmaceuticorum reperiat. *Mortaria*, *librae* et *cochlearia*, quibus ad medicamenta paranda utuntur, non ex *Aurichalco*, seu *Cupro* fabricata sint. Nam aut partes triturando abrosae, aut a salibus et pinguedine solutae, cum medicamentis commiscuntur, e. g. si *Sal Ammoniacum*, vel *Tartari*, libris ex talibus metallis factis, ponderentur. *Pretorum* par ratio est: quoniam varia corpora, quae eis exprimuntur, in illa agunt, e. g. *Oleum Amygdalarum*, vel alia *Olea*, quae semper aliquid de metallis his noxiis solutum, in se recipiunt. Sint ergo *haec*, sicut *mortaria*, praeter *lapidea* iam recepta, *librae* maiores et *cochlearia* ex *Ferro* constructa; *librae* vero *minores* ex *Ebore*. Inprimis ad

miscendas mixturas, quas vel *Salia*, vel *Gummata* ingrediuntur, semper adhibenda sunt *mortaria lapidea*, nunquam autem, quae ex *Aurichalco* parata, quae male insuper *Pharmacopolae* calefaciunt. a) Par sensus esto de *Stanno*, *Plumbo* frequenter adulterato. Hinc *lagenae*, asservandis *Acetis* aut aliis huius indolis medicamentis dicatae, *cochleis* ex *Stanno* confectis non muniantur, neque *Roob*, *Extracta*, *Syrupi* in *pyxidibus stanneis* recondantur. *Vasorum* quoque et *figulinorum crusta vitrea obductorum* vel cautissimus, vel nullus usus sit. Praeterea omnia vasa ex *Cupro* parata, et in quibus *Decocta*, *Extracta* et *Syrupi* conspissentur, probe *Stanno sincero* incrustata sint. *Salia* coquantur in *sartagine ferreo*, praeter *Tartarum emeticum*, *solubilem*, *tartarisatum* et *Terram foliatam Tartari*, quae in *vasis terreis*, et quidem eis, quae sub nomine *Steingut* nota sunt, parantur. *Spathulae* ex *ligno inodoro* sint confectae, et *pondera*, duritiei causa ex *Aurichalco* confici oportet.

a) Vid. *Comment. societ. Edinensis, part. VII. transl. germ. pag. 46*, ubi experimenta inveniuntur, quae noxam mortariorum ex *Aurichalco* fabricatorum, in *pharmacopoliis receptorum*, satis clare demonstrant.

§. 4. Varia, quae in *pharmacopoliis* visitandis observanda sunt, his sequentibus comprehendi posse putamus.

I. Omnia et singula in *hoc Dispensatorio* designata medicamenta, in *pharmacopoliis* bene constitutis, praesertim *maiorum urbium*, asservanda, et eis inferenda esse, arbitramur.

II. Ea

II. *Ea medicamenta, tam simplicia, quam praeparata et composita, sine quibus neque Medicus, neque Chirurgus ullo modo esse, aut suo rite officio defungi potest, in minimorum etiam oppidorum pharmacopoliis non desint.* Quae huc referimus et tanquam absolute necessaria respicimus, in *Indice, literis maiusculis* designata legantur.

III. *Medicamenta simplicia, neque, ob sordidum et dolosum lucrum, neque ex ignorantia aut negligentia et ad rem minus attento animo, cum aliis commutentur.* Videat igitur Medicus, ne loco *Florum Arnicae*, alius *flos flosculosus*; loco *Foliorum Aurantiorum*, *Folia Citri*; loco *Corticis Chinae*, *Cortex quernus*, vel ab alia arbore derasus; loco *Conii maculati*, *Phellandrium*, vel *Aethusa Cynapium*, vel *Chaerophyllum* species quaedam; loco *Seminis Cynae*, *Semen Tanaceti*; loco *Radicis Hellebori nigri*, *Radix Adonidis vernalis*, vel *Aconiti*; loco *Radicis Ipecacuanhae*, *Radix Apocyni*; loco *Herbae Saponariae*, *Lychnis dioica*, et loco *Radicis Valerianae sylvestris*, *Radix Valerianae maioris*, a Pharmacopolis dispensentur.

IV. *Simplicia medicamenta sint genuina et non adulterata: Ambra, non Oryzae Glumis, Mastiche et Ladano; Ammoniacum Gummi, non peregrinis rebus; Angusturae Cortex, non cum aliis nocivis corticibus; Balsamum Copaivae, non cum Oleis expressis; peruvianum, non cum alio Balsamo aut Oleis mixtum, neque etiam arte sit factum: sic etiam Castoreum, non cum Ammoniaco, Sagapeno, Melle et arena; non Crocus, cum Carthami Floribus, aut fibris carnis bubulae fumo*

fumo induratae; Galanga minor, non cum Cyperi longi Radicibus; Gentiana, non cum Ranunculo Thora; Guaiaci Resina, non cum Colophonio; Lapides Cancrorum, non cum aliis terreis et calcareis rebus; non Myrrha, cum Bdellio; non Rhabarbarum, cum Rha-pontico; Opium et Folia Sennae, non cum aliis huic fuso inservientibus rebus; non Manna, cum Saccharo Thomae, et non Tamarindi cum Prunorum Pulpa mixta et his rebus adulterata reperiantur. Praeterea Medicus, an Camphora, Cortex Chinae, Moschus genuini sint, et Mercurius vivus rite depuratus, videat.

V. Quod *Herbas* attinet, probe observe-tur, ne sint inodoraе, neque *Radices, Corti-ces, Ligna* et *Semina* carie corrupta, depre-hendantur.

VI. Porro respiciendum est, an *praepa-rata* et *composita* ad artis regulas et ea, quae in Pharmacopoeo requiritur, accurata dili-gentia fuerint elaborata. Neque etiam sint eadem vetustate, vel alio modo corrupta: *Acetum*, non cum *Capsico* aut *Acido Vitrioli* sit inquinatum, neque, si ex eo parantur *Aceta infusa*, sint mucore obducta et vapida; sic etiam *Aquae destillatae* probae et non corruptae inveniantur. Videatur, ne *Cerussa*, cum *Creta* aut *Bolo*; *Martialia*, cum *Cupri*, aut *Aurichalci* partibus; *Resina Jalappae*, cum aliis resinosis; *Sal Cernu Cervi*, vel *Suc-cini*, cum *Sale Ammoniac*; *Vitrum Antimo-nii*, cum *Plumbi* partibus; *Magnesia alba*, cum *Gypso* inquinata et adulterata sint. In-quirendum praeterea, an *Extracta* bonae notae et indolis; *Mercurialia* etiam rite sint parata; an

an *Tartarus solubilis, tartarisatus, vitriolatus, Terra foliata Tartari, Sal mirabile et polychrestum* bene sint saturata, et non forte, ex coctione in *vasis cupreis*, cum *Cupri partibus*, commixta et inquinata. An *Olea empyreumatica* probe sint rectificata; *destillata* genuina, praesertim ne *Oleum Caieput, Cupri partibus* inquinatum; porro an *Acidum Salis* sit sincerum, *Spiritus acidi dulces*, bene dulcati, *Spiritus Vini rectificatissimus* a phlegmate plane liberatus; *Spiritus Cornu Cervi*, non addita *Calce viva* adulteratus. Et tandem cavendum, ut neque *Electuaria* et *Roob* sint corrupta, neque *Syrupi* fermentantes.

VII. *Venena*, a caeteris medicamentis separentur; habeant etiam sua eis solis, quibus includuntur, dicata vasa, neque in eisdem, cum aliis medicamentis tractentur mortariis, libris, cochlearibus.

VIII. *Vitra*, in quibus *Spiritus* asservantur, praesertim tales, qui *Sal alcali volatile* continent, duplici ligatura sint munita, *vesica nimirum, et charta*, vel multo magis *corio duplici*. Observandum hoc praecipue est in illis vitris, quae ad quotidianum usum in tabernis prostant.

IX. *Vitra mensuraria* plane interdicenda sunt: quia pondera, pro corporum liquidorum diversitate maxime variant, et itaque eis non accurate et secure mensurare possumus a).

a) Mensura, quae *Aquae purae* libram capit, *Syrupi* sesqui libram contineri potest.

X. Omnibus ac singulis pharmacopoeae *receptaculis*, literis maiusculis tituli inscribuntur,

bantur, unde, quae continent, appareat; uni receptaculo plura una corpora non inferantur; *diaphragmata* confusione aegre obsistunt.

XI. *Vasa*, pro variis, quae includunt, substantiis, vel ex *ligno tiliaceo*, vel *figulari opera*, vel ex *vitro* sint parata; *metallica*, ob facile contagium, semper sunt suspecta. *Capsae*, quibus medicamenta condantur in genere sint ex *ligno inodoro* factae.

§. 5. *Radices* colligantur ante *Florum explicationem*, praeter *Radicem Salab*, quae non prius quam Floris tempore bona reperitur et idonea. *Radix Bardanae*, vel sero in autumno, vel primo statim vere colligenda est. *Caryophyllatae Radix*, ante florescentiae tempus, statim, quando Herba progerminat, effodienda est. Probe *Radices*, *Cortices*, *Semina*, *Herbae* et *Flores*, a quisquiliis purgentur, et caloris gradum repentine magnum fugiendo, tantum in umbroso loco siccantur, neque prius in cistas reponantur, quam cum probe siccata fuerint. Praeterea sereno semper coelo plantarum partes, nullo rore madidae, colligendae sunt. *Crassiores Radices* in taleolas secantur, et siccatae frigido siccoque loco asservantur. *Fragrantes*, uti *Valerianae*, *Serpentariae Radix*, vitreis vasis coërceantur. Neque etiam magna in quantitate pulveratae praesto sint. Quarum *Radicum* virtus exsiccando perit, *sabulo sicco* obrutae servantur, ut *Squilla*, *Raphanus*. Plerorumque *Seminum* delectus instituat, ut iis *Aquae* immersis, quidquid supernatat abiciendum, quod fundum petit, siccandum et asservandum sit.

§. 6. *Spiritus* aliaque *praeparata* et *composita* a circumforaneis emere, Pharmacopolis interdictum esto. Ea *medicamenta chymica*, quae ab effectu, quem iam, in portione minori data, satis actuose exserunt, *heroica* dicuntur, Pharmacopolae ipsi parare debent, ut de eis eo certius testari possint. Pertinent huc omnia *praeparata* ex *Antimonio*, *Mercurio*, *Ferro*, *Sal* etiam *Cornu Cervi*, *Succini*, *Terra ponderosa* et huius generis alia.

§. 7. In *tabernis*, ad usum non solum Pharmacopolarum, sed etiam discipulorum, *Herbarium vivum*, quod plantas officinales continet, unicuique adscripto nomine officinali, asservetur. Quando *Radices* in usu sunt, hae simul adpositae esse debent, quae si nimis crassae sint, discindantur et sub prelo comprimantur.

§. 8. Ad determinandum caloris gradum, qui in pharmacopoliis, hyemis tempore, observandus est, *Thermometrum* praesto sit.

§. 9. Circa *pondera* notandum, nos, quando *librae* mentionem fecimus, *libram* sic dictam *medicam*, quae uncias duodecim pendet, intelligi voluisse. *Unciam unam*, habere drachmas octo; *drachmarum unam* vero, complecti scrupulos tres, et *scrupulum unum* componi ex viginti granis, cuilibet notum esse putamus.

§. 10. Quoniam ex nova nomenclatura, quam multi nostri aevi Chymicorum introduxerunt, facile pro aegrotis nostris nocivi errores oriri possunt, insuper denominationibus his novis, 1) scientia nostra Latii linguam novis barbarismis dehonestat a); 2) nomina
anti-

antiqua plerumque breviori modo res designant b) quod in praescriptionibus maximi momenti est; 3) tandem minime omnia nomina nova rem, quam designant, accurate indicant c); ut plurimum *immortalis LINNAEI* legem sequuti sumus, *Pharmacopoeorum nomina, saepius licet absurda, utpote complurium seculorum auctoritate, ratione legibusque exempta, sancte servanda.* Interim cuique medicamento nomina nova apponi, non negleximus.

a) *Acidum aceticum, nitricum, Tartarus boraxatus, Sulphas* etc.

b) *Antimonium crudum, loco Sulphuris stibiati rubei; Kermes minerale, loco Sulphuris stibiati rubri; Emplastrum citrinum, loco Cerati Resinae Pini; Spiritus Mindereri, loco Liquoris acetati Ammoniae* etc.

c) In *Balsamo Arcaei*, quod *Vnguentum Elemi* denominatur, *Resina Elemi* non primarium constituens sistit, uti quoque in *Vnguento nervino*, quod *Vnguentum Rosismarini compositum* inscribitur, *Rosmarinus* non solus *Vnguento* huic vires impertit; ad *Balsamum Sulphuris* parandum, tam *Oleum Lini*, quam etiam *Olivarum* adhiberi potest, et ideo nova denominatio *Olei Lini sulphurati* non quadrat. Sic etiam, ut quartum ex pluribus exemplum addemus, si *Spiritus Mindereri* ex *Sale Cornu Cervi* paratur, nova denominatio partes constituentes non indicat.

P A R S P R I M A

M E D I C A M E N T A S I M P L I C I A

E X H I B E N S.

1. ABSINTHIUM VVLGARE.

§. 11. *Artemisia Absinthium*. In locis desertis, montosis spontanea, sed datur quoque hortensis, quae magis succosa, cum prior exsucca, sed fortior multoque amarior sit. — *Herba*. Gemeiner Wermuth.

Praeparata. Extractum. — Oleum destillatum.

2. ACETOSA.

§. 12. *Rumex scutatus* et *Rumex Acetosa*. Planta in pratis, sylvis et montibus vulgarissima; sed optime ex hortis elegantur folia molliora iunioris plantae. — *Herba recens*. Sauerampfer.

§. 13. *Vicera phagadaenica* Foliis contusis cum successu deligantur.

3. ACETOSELLA.

§. 14. *Oxalis Acetosella* et *Oxalis corniculata*. Habitat in locis umbrosis et humidulis. — *Herba recens*. Sauerklee.

Acetum Vini, vid. *Vitis*.

4. ACONITUM.

§. 15. *Aconitum Neomontanum*. Passim in *Germania* in montibus crescit, et quoque in hortis colitur. — *Herba recens*. Eisenhütlein.

Omnes *Aconiti* species, quae flore coeruleo praeditae sunt, ratione virium, non multum inter se discrepant.

Prae-

Praeparata. Extractum. — Tinctura.

§. 16. In recenti statu, planta, virulentam vim exserit.

Aerugo, vid. *Cuprum*.

Agaricus Chirurgorum, vid. *Boletus igniarius*.

Albumen Ovi, vid. *Ovum*.

Alcali minerale, vid. *Soda hispanica*.

5. ALLIVM.

§. 17. *Allium Sativum*. Planta hortensis. — *Radix*. Knoblauch.

In sabulo *Radix* asservanda, recens vero ob maiorem efficaciam praeferenda est.

6. ALOE.

§. 18. *Aloë perfoliata* et *Aloë spicata*. In India utraque, praesertim Africa, et etiam calidioribus Europae regionibus crescit. — *Aloë hepatica*. Gemeine oder leberfarbige Aloe. — *Aloë soccotrina*. Feine, oder soccotrinische Aloe.

Optima est *soccotrina* et purissima, splens, coloris ex rubro fusc, sub tritura crocei, haud ingrati odoris et magis gummosa quam *hepatica*, quae magis resinosa est et impurior, ideoque solummodo pro conficiendo Extracto et ad usum veterinarium asservanda. Nobilissima *Aloë soccotrina*, quae ex *perfoliata* venit, in putaminibus ex Indiis et China adportatur. *Soccotrinae* species, quae lucida nominatur, raro invenitur. *Hepatica Aloë* ex *spicata* acquiritur.

Adfertur nostris temporibus, sub nomine *Aloës soccotrinae* vel *capensis* ex Promontorio bonae spei, succus, qui vilioris est pretii ipsa
hepa-

hepatica, sed deterioris etiam est effectus, et ad maximam partem resinosus.

Interdum adulteratur *Aloë* cum *Colophonio*, quam adulterationem odor resinosus prodit, quando prunis iniicitur. Si cum *Gummi Arabico* mixta est, maiorem habet pelluciditatem et tenacitatem.

Praeparata. Extractum aquosum.

7. ALTHAEA.

§. 19. *Althaea officinalis.* In *Gallia*, *Anglia* et passim in *Germania*, uti in *Austria*, *Silesia*, *Saxonia*, *Nassovia*, planta perennis, quae apud nos in hortis colitur. — *Herba*, seu *Folia*. Eibisch Kraut. — *Radix*. Eibisch-Wurzel.

Praeparata. Pasta. — Syrupus. — Unguentum.

8. ALVMEN CRVDVM. (*Argilla Kali sulphurica. — Sulphas Aluminae.*)

§. 20. *Alumen commune.* Per *Europam*, praesertim in *Anglia*, *Suecia*, *Germania*, ipsa nostra *Hassia*, ex propria minera educitur. Passim invenitur etiam *Alumen nativum*. — *Alumen crudum.* Weisser Alaun.

Reiiciatur *Alumen* flavum et impurum, ob admixtas particulas ferreas, vel cupreas. *Ferreae*, per instillationem *Tincturae Gallarum*, in solutione aluminosa, nigro colore praecipitantur, et *cupreae* ex instillato *Spiritu Salis Ammoniaci urinoso* coerulescunt. *Alumen Gravenhorstianum*, quum artefactum arcanum et verosimile ex cobaltinis particulis rubel-

rubellum habet colorem, pro usu medico non adhibendum est.

Praeparata. Alumen ustum.

§. 21. *Alumen crudum*, in putredine et humorum resolutione arcenda, uti iam PRINGLE, CULLEN, WHITTERS aliique docuerunt, magna facit. Ideo in febris bilioso-purridis saepe summo cum effectu exhibetur, praesertim, quando, uti MEADIVS monet, aegri potus acidos fastidiunt. Non minus valet eius usus in variolis confluentibus purridae indolis, quando pustulae iam concidunt et nigrae appareant, ubi consulto unicuique librae Decocti Corticis peruviani, duo, tres imo quatuor scrupuli adii-ciuntur a). Infantibus iunioribus etiam in Symplo quo-dam solutum, a granis quinque usque ad duodecim et ultra in die dari potest. In uteri haemorrhagiis et dia-bete, usus eius prudens summae est efficaciae. Si Alu-minis uncia dimidia cum Lactis libra coquitur, Serum Lactis aluminosum acquiritur.

Externus Aluminis usus ab omni tempore clarus est. In ophthalmis sanguineis et oculorum hebetudine, non commode cum Albumine Ovi teratur, quoniam hoc oculo illinitum, sensim in eo siccatur asperumque fit, ac tandem tunicas irritat: praestat ergo Aluminis drachmam misceri cum unciis duabus Aquae destillatae omisso Albumine. Praeterea tale Collyrium non linteolis appli-cetur, sed aegroto in dorso cumbenti, in canthum oculi internum instilletur, et, quo melius efficaciam suam exercere possit, situm hunc aliquod per tempus servet aeger. Non minus valet Sal nostrum in Gargarismati-bus ad roborandas debilitatas faucium partes, uti quoque Pulvis eius in angina gangraenosa faucibus inspergitur. Historiam usus Aluminis in- et externi prolixiorem, in-venias in LINDT Diss. de Aluminis virtute medica. Goett. 1784.

- a) Vid. R. A. VOGELII Praelect. acad. de cognosc. et curand. praec. C. H. affectibus, pag. 90, et BROCK-LESBY Beobachtungen von Feldkrankheiten, pag. 167. quo loco translator germanicus SELLE testimonium Archiatri Goetting. G. P. SCHROEDERI communicat, qui enim quoque medicamentum nostrum summa cum euphoria saepe in usu habuit.

9. AMBRA GRISEA.

§. 22. *Ambra ambrosiaca.* Est stercus induratum *Physeteris macrocephali*, quod mari immittit, et reperitur in omni mari, quod *Asiam, Africam et Iamaicam* alluit, sive ipsi innatans, sive rupibus littoris accreta. — *Ambra grisea.* Grauer Amber.

Ambra borae notae digitis trita facile mollescit, et a leni caloris gradu instar Olei liquescit, auctiori vero tota quanta in auras abit, et accensa spumescendo conflagrat, gratum edit odorem, vixque ullum sui vestigium relinquit. In *Aethere* fere plane solvitur. Fragmenta eius insuper sint opaca, aspera, levissima et porosa. Optimum bonitatis signum est, quando acui candefactae sibi immisae non adhaeret. Caeterum adulteratur *Oryzae glumis* in pollinem redactis, *Mastiche* et *Ladano*; fraus haec facile vero detegitur, masticatione, solutione et combustionem super lamina ignita. Datur etiam *Ambra nigra*, quae vero res factitia est.

Praeparata. Essentia liquida.

10. AMYGDALVS.

§. 23. *Amygdalus communis.* Arbor *Europae orientalis et australis.* — *Nuclei amari.* Bittere Mandeln. — *Nuclei dulces.* Süsse Mandeln.

Amygdalae rancidae sapore et maculis flavis intus conspicuis innotescunt. Optimae sunt, quae ex *Italia* et praesertim *Ducatu Florentino* veniunt.

Praeparata. Oleum expressum. — Syrupus amygdalinus, seu emulsivus.

§. 24. Ab empirico quodam Genuensi, *Amygdalae amarae*, in febre intermittenti pertinaciori ad tres uncias datae, cum omnibus veneni accepti phaenomenis, intra viginti quatuor horas hominem trucedaverunt. Vid. PROTOLOGI *habituum theoriam* in ROEMERI *Diss. med. Italicar. decad. recusam*, et *Pharmacolog. Brownianam*. Stuttg. 1798. pag. 37.

Amylum, vid. *Triticum*.

II. ANGVSTVRA.

§. 25. *Bomplandia trifoliata*. *Americae* arbor, in *Insula Trinidad* frequens. — *Cortex*. Angustura Rinde.

Accipiunt saepe Pharmacopoei loco *genuini Corticis* alium, qui vero non solum ratione habitus externi, sed etiam viribus ab eo diversus est. Fragmenta *pseudocorticis* sunt crassiora, fragiliora et non tam curvata, quam *genuini*. Insuper huius *falsi* epidermis est cinereo-cana, *Cortex* ipse atro-fuscus, fibrat, et in interiori parte nigricans, imo saepe plane niger. Sapor eius est valde amarus, acerbus et nullo modo aromaticus. *Decoctum* induit non uti *genuini* citrinum, sed atro-fulvum colorem, maiori etiam scatet sedimento. Ratione virium notandum, quod *pseudocortex*, in minori etiam quantitate datus, *vertiginem*, *vomitum*, *anxietatem*, *tremorem*, *motus febri-les*, et varios *spasmodicos affectus*, et interdum singularem *choream* excitat. Sollicite itaque Pharmacopoei de hac re invigilent.

§. 26. Prima *Corticis nostri* mentio facta est in *epistolis Medicorum* in *Insula Trinidad*, EWER et WILLIAM, quas mensibus Aug. et Septembr. 1788 scripserunt, et in *London Medical Journal* Vol. X. publicatae leguntur. In febribus bilioso-putridis, nervosis, intermittentibus, omnibus illis morbis, in quorum decursu certa *periodus* observatur, nec non in *sphacelo a Cortice peruviano*

viauo maiora expectanda sunt a). In *diarrhoeis* vero, *dysenteriis*, *lienteria*, *ventriculi imbecillitate*, *Cortici Angusturae* magna laus meretur. In substantia ultra decem vel duodecim grana non exhibeatur, quia in maiori portione, si etiam sincerus est, *nauseam* excitat.

a) Vid. *Salzburg. medic. chir. Zeitung* de anno 1795. 2. Band. pag. 180. ubi *Illustr. FRANKIUS iunior*, inefficaciam *Angusturae* in *febris intermittentibus* testatus est.

12. ANISVM.

§. 27. *Pimpinella Anisum*. In *Aegypto* et *Syria* sponte provenit. In *Germaniae* diversis regionibus, praesertim in *Thuringia*, *Saxonia* et *Franconia* in agris colitur. — *Semen*. Anis Samen.

Coctione multum de viribus amittit.

Praeparata. Oleum destillatum. — Spiritus.

13. ANISVM STELLATVM.

§. 28. *Illicium Anisatum*. Ex *Tartaria*, *China* et *Philippinis* ad nos venit. — *Fructus*. Stern-Anis.

Quo maiores sunt *capsulae seminales*, magisque odoraes, eo sunt praestantiores.

§. 29. Suavius, penetrantius et praestantius est *Aniso vulgari*.

14. ANTIMONIVM CRVDVM.

(*Stibium sulphuratum nigrum*.)

§. 30. *Stibium striatum*. Maxima copia ex *Hungaria* advehitur. — *Antimonium crudum*. Roher Spießsglanz.

Interdum *Magnesia nigra* adulteratur. Eligatur ergo *Antimonium*, quod strias longas splendentes habet. Insuper si ex detonatione

unius partis *Antimonii* cum tribus *Nitri* partibus, albicans calx exsurgit, sincerum esse *Antimonium* indicat. Si cum *Magnesia* adulteratum est, calx viridescentem colorem induit.

Praeparata. Calx Antimonii sulphurata Hofmanni. — Causticum Antimoniale, vulgo Butyrum Antimonii. — Kermes minerale — Morsuli Antimoniales Kunckelii. — Sulphur auratum. — Sulphur auratum liquidum. — Sulphur auratum saponatum. — Tartarus emeticus. — Vinum Antimonii Huxhami. — Vitrum Antimonii.

15. AQVA SEDLIZENSIS et SEDSCHVTZENSIS.

§. 31. Ex *Bohemia* hae *Aquae soteriae* ad nos veniunt. — *Aqua Sedlizensis* et *Sedschützensis*. Sedlitzer und Seydschützer Bitterwasser.

§. 32. *Sedschützensis Aqua* prae *Sedlizensi*, partibus salinis divior, ideoque sapore amarior et efficacior est.

16. ARGENTVM.

§. 33. *Argentum nativum*. In multis *Europae* regionibus reperitur. — *Argentum cupellatum*, seu *purissimum*. Gereinigtes Silber.

Obtinetur *Argentum purum*, vel detonatione cum *Nitro*, vel per reductionem *lunae corneae*. Praesertim videatur, ut ab omni *Cupro Argentum* sit immune, quod *Lapis lydius* indicat. Si etiam solutio *Argenti* in *Acido Nitri*, minus alba et limpida est, aut fusio eius cum *Nitro* et *Borace*, salibus his colo-

colorem coeruleum communicat, aut si affusum *Spiritum Salis Ammoniaci urinosum* eodem colore imbuat, *Argentum Cupro* adulteratum esse declarat.

Praeparata. Lapis infernalis.

17. ARNICA.

§. 34. *Arnica montana.* In montibus, praesertim in *Europa australi* et in nostra *Hassia* crescit. — *Herba.* — *Flores.* — *Radix.* Wolverley. Fallkraut.

Videatur, ne alius *flos flosculosus* loco eius recipiatur.

§. 35. Omnium consensu *Arnica* ad optima refertur *resolventia*, quam vim praesertim in *sanguine coagulato* exserit, unde iam veteribus, tanquam praestans *lapsorum panacea*, nota fuit. Dantur eo ex scopo, vel *Flores* una cum *Herba* ad pugillum unum, cum *Aquae calidae* libra infusi, vel *Flores* pulverati ad scrupulum unum, ter quaterve in die. Prodest vero *Arnica* non solum ad *sanguinem coagulatum* in *lapis* et *contusis* resolvendum, sed etiam ad *haemorrhoidum* et *mensium fluxum* provocandum, et ubique ubi *sanguinis stasis* suspicanda est, e. g. in *dolore lateris* cum *dyspnoea*. Notari autem meretur, semper extra *febrem*, et absente insigni *plethora* vel *inflammatione* danda, et itaque in talibus casibus ut plurimum ante eius usum *venam* secandam esse. Saepe cum vehementia quadam agit, *anxietatem* intolerabilem et *vomitum* excitat, praesertim, si *extravasatum* quoddam in primis viis haereat. Ideo etiam a parca dosi incipiendum, quae sensim augenda. Circa *partem laesam*, uti observavimus, mox insigniter *dolorem* auget, paulo post tamen evaniturum. Aegri quoque plerumque *formicationis sensum* experiuntur, *dolores lancinantes* et *urentes*, quae quidem bona sunt signa. Quandoque in quibusdam *lotium* movet, in aliis *sudorem*. In *paralysi*, *atonia partium*, *contractura*, diversis *spasmodum* speciebus et in *rheumatismo* iam ALBERTI, IYNCKERVS plantam hanc laudaverunt, et COLLI-NVS, STOLLE, AASKOW ulterius novis experimentis confirma-

firmaverunt: quorum primus etiam feliciter eam in *amaurosi* adhibuit. Secundum observationes horum virorum viginti octo *paralyticis* et novem aegris, qui *amaurosi* laboraverunt, profuit, ubi simul observant, dolores acerbos in oculis circa finem curationis supervenisse. *Antispasmodicam* virtutem huius plantae septem aegrotis COLLINVS corroborat, et *rheumatismum chronicum lumborum* post duas septimanas AASKOW sanavit. In febribus, *haemoptoë*, *uteri haemorrhagiis*, *lochiorum retentione* et *dysenteria*, in quibus COLLINVS, STOLLE et alii eam laudaverunt, nostro ex arbitrio, eius usus plane vitandus est. *Arnicae vires antisepticas* dubias iam reddidit BVCHOLZIVS a); minime etiam cum virtutibus, quas possidet, *resolventibus*, quadrant. Praeterea vero etiam in praedictis morbis, ob *stimulantem vim* nobis vitandam esse iudicamus. Raro *dysenterici* medicamentum hocce ex hac causa ferunt, sed plerumque in eis *nausea*, *anxietates*, *vomitus*, non raro *cruenti*, *lipothymiae*, *dolores colici acerbi* et alia graviora symptomata oriuntur, et itaque neutiquam, uti COLLINVS vult, *Ipecacuanhae* substituendum est. In febribus *intermittentibus* AASKOW b) quidem *Arnicae Florum Infusum* cum *Cerevisia* factum laudat, sed BERGIVS frustra plantam nostram adhibuit: „febrem c), ait, non sustulit hoc Decoctum, verum maiorem in modum vexavit aegros. Nec „*Radix* mihi successit in *quartana*, sub forma Pulveris „exhibita.“

Ad fomentandas *partes sphacelosas* ad mentem COLLINI *Corticis peruviani Decocto* utiliter *Arnicae Flores*, vel *Herba* adduntur. LOEFFLERVS ad dissipandos *tumores frigidos* non sine fructu externe adhibuit *Spiritus*, qui ex uncia una *Florum Arnicae* et unciis octo *Spiritus Mindereri*, per aliquod tempus digestis, constat d).

Coctione virium magnarum partem *Arnica* amittit. *Radice* caeteris plantae partibus inefficaciorem iam pronuntiavit ALBERTI. *Flores* etiam viribus superant *Herbam*. Ne *fibrae Florum* *nauseam* et *vomitum* excitent, linteis sint inclusi, quando infundantur.

Plura de *Arnicae* virtutibus vid. in ALBERTI *Diss. de Arnicae vero usu*. Halae 1744. BÜCHNERI *Diss. de genuinis principiis et effectibus Arnicae*. Erford. 1741. COLLINI *observ. circa morb. acut. et chronicos*, et germanicam huius libri versionem cum additamentis illustr.

KAVSCHEN. SCHÜTTE *Diss. de viribus Arnicae*. Goett. 1774. WITTKE *Diss. de Arnicae virtute propria atque specifica*. Lips. 1785. ACKERMANNVM in BALDINGERI *Neuen Magazin für Aerzte* I. B. 3. St.

- a) *Versuche über die antiscptischen Kräfte des Wohlverley.*
- b) *Acta societatis med. Havniensis*. Vol. II. pag. 162.
- c) BERGII *Mat. med.* Tom. I. pag. 684.
- d) LOEFFLERS *vermischte Aufsätze und Beobachtungen aus der Arzney-Kunst, Wundarzneykunst, Geburtshülfe und gerichtlichen Arzeneykunde*, herausgegeben von S. G. VOGEL. Stendal 1801.

18. ARSENICVM ALBVM. (*Oxydum Arsenici album*.)

§. 36. *Arsenicum nudum*. Passim in *Germania* invenitur. — *Arsenicum album*. Weisser Arsenik.

§. 37. *Omnium Venenorum atrocissimum* est, quod non facile *interne* et summa cum cautione *externe* adhibeatur, quanquam a PLUKENETO et FEBVRIO ei vires specificas in *carcinomate* adscribuntur, et FOWLER et BRERA illud in *febris intermittentibus* ad modum veterum iterum, sed nostro ex arbitrio, non sine damno dederunt. Damnose quoque a FERRIAR in *tussi convulsiva* laudatur huius Veneni solutio. Vid. FERRIAR *Medical Histories and reflections*. Vol. III. et BRERA *Annotazioni medico pratiche sullo diverse malattie trattate nel, La clinica medica di Pavia*.

Asa dulcis, vid. *Resina Benzoës*.

19. ASA FOETIDA.

§. 38. *Ferula Asa foetida*. *Persiae* civis. — *Asa foetida*. Stinkender Asand.

Foetor virtutis index est, quo maior is, eo meliorem *Asam* testatur. Eligatur, quae instar *Cerae flexilis*, massulis albicantibus, luteis, roseis, amethystinis cum splendore aliquo variegata est.

Prae-

Praeparata. Tinctura.

§. 39. *Asae foetidae vires resolventes, antispasmodicae, haemocatarcticae et anthelminticae*, tam insignes sunt, ut satis laudari non possint. Valet inde in *affectibus spasmodicis, hystericis, hypochondriacis*, e. g. in *lipothymiis hystericarum, colica flatulenta*, ad *sanguinis fluores* promovendos, *vermes* fugandos et *obstructiones viscerum* in variis morbis, e. g. *ictero, tympanitide, hydrope* solvendas. In *tussi suffocativa*, ita maximi effectus *Asam* invenimus, ut omnibus, quae MILLAR aliique clari viri de ea laudant, lubenter subscribamus. Pari modo utilissimum eius usum invenimus in *affectibus scrophulosis, spina ventosa et carie ossium*, cui in conuubio cum *Cortice peruviano*, dummodo res non plane ad extremum demersa est, quam optime limites ponit. Cum *Pilulis ex Asa foetida et Oleo Cornu Cervi*, seu *Succini* HAENIVS *epilepsias gravissimas*, nulla arte levandas, sedavit. *Asam nostram Opio* additam, huius vires *somniferas* mitigare MONRO observavit. In *Enematibus* etiam multa praestat. Veram *tympanitidem* ex febre praegressa ortam, curatam vidit BERGIVS a) *Clysmatibus ex Asae* drachmis duabus, quotidie semel vel bis applicatis, propinato simul *Rheo* quovis mane.

a) l. c. pag. 200.

20. ASPHALTVM, seu BITVMEN IVDAICVM.

§. 40. *Bitumen Asphaltum*. Reperitur magna eius copia in *mari mortuo* et in *Chinae* lacubus nonnullis. Quod in *Galliae* aliarumque *Europae* provinciarum fodinis invenitur, deterioris est indolis. — *Asphaltum*, seu *Bitumen iudaicum*. Iudenpech. Schlackiges Erdpech.

Quando fumo nigro deflagrat, adulteratum et impurum est.

§. 41. *Oleum Asphalti*, quod primo LEVTHNERVS in peculiari libello a) laudavit, in *phthisi* magis nocet, quam prodest.

a) *Neue practische Versuche über die besondere Heilkräfte*

Kräfte des Bergpechöls in Lungengeschwüren. Augsb. und München. 1777.

21. AVENA.

§. 42. *Avena sativa.* Cereale annuum. — *Avena cruda.* Rober Hafer. — *Semina excorticata.* Geschälter Hafer.

22. AVRANTIVM.

§. 43. *Citrus Aurantium.* *Asiae* indigena arbor, quae hodie per *Americam* et *Europam australem* copiose in hortis colitur. — *Folia.* Pomeranzen-Blätter. — *Flores Naphae* dicti. Pomeranzen Blumen. — *Oleum expressum,* Bergamot dictum a). Bergamot-Oel. — *Oleum destillatum,* Neroli dictum b). Pomeranzen Oel. — *Poma immatura.* Unreife Pomeranzen. — *Poma matura.* Reife Pomeranzen. — *Cortices Curassavenses.* Curassau Schalen. — *Flavedo.* Das Gelbe von den Schalen.

Foliis male *Folia Citri* substituuntur, a quibus appendicibus, seu lobis illis duobus, quibus ad basin utrinque, in cordis formam inscissa sunt, dignoscuntur.

Praeparata. Aqua Naphae. — Essentia. — Syrupus.

a) Ex *Corticibus* acquiritur.

b) Ex *Floribus* destillatur.

§. 44. *Folia Aurantiorum,* vel in substantia ad drachmam dimidiam, ter quaterve in die data, vel ad unciam unam, in *Infuso* praescripta, nobis in *nervorum debilitate*, praesertim ea, quae a *nimia seminis iactura* orta fuit, in *affectibus hystericis, spasmodicis,* ad *tonum ventriculi* roborandum multa effecerunt, praesertim si vel *Corticis Cinnamomi* drachmas aliquot, vel *Elixirii acidi Halleri* drachmam talis *Infusi* librae adiunxerimus. In *epilepsia*, ipsa vero tanta nobis non praestiterunt, quae

SWIE-

SWIETENIVS, HAENIVS, HANNES, STOERCKIVS et BALDINGERS de eis testantur. Ex quindecim etiam epilepticis, quibus MAX. LOCHERS *Folia* dedit, novem quidem multum levaminis acceperunt, non autem sanati fuerunt a). Maximo itaque cum iure, vim eorum contra hunc morbum specificam TISSOTVS negat.

Pulpa Aurantiorum frixa et in *Cataplasmatibus* forma, *ulceribus cacoëthicis* applicata, foetorem ulcerum satis cito arcet et aufert, uti inter alios WRIGHT observavit.

a) LOCHERI *Observat. pract. pag. 47.*

23. AURVM.

§. 45. *Aurum nativum.* In Europa passim. — *Aurum foliatum.* Gold Blättchen.

Si adhuc *Pilularum deauratio* desideretur, *Aquae Regis* ope primo Pharmacopoeus examinet, an *Aurum foliatum* probum et purum sit.

24. AXVNGIA PORCI.

§. 46. *Sus scrofa.* Animal per omnem Europam habitans. — *Axungia Porci.* Schweineschmalz.

Balaustium, vid. *Granatum*.

25. BALSAMVM COPAIVAE.

§. 47. *Copaifera officinalis.* Arbor *Brasiliae*, praecipue *Insularum Maranhon* et *Gujanam* civis. — *Balsamum Copaivae.* Copaiva-Balsam.

Praestat *Balsamum* limpidum, dilutum, tum consistentia, tum colore fragrans, non ingrate amarum. Successu temporis tenax evadit, et crassitudinem melleam adipiscitur. Adulteratur *Terebinthina*, *Oleo expresso* nupta. Innotescit hoc partim colore non adeo laete aurantio aut flavescente, parum opaco et subglaucos, sapore non adeo amaro et odore

odore minus fragrante, partim ex admixtione *Tincturae Tartari*, in qua enim *genuinum* plane solvitur et pellucidum manet, si vero *Oleum expressum Balsamo* admixtum fuerit, solutio lactea evadit. *Balsamum Brasiliense* praestantius est eo, quod ex *Antillis insulis* venit. Prius est odoris gratioris et colore non tam atro flavo.

§. 48. Minime eius usus in *blennorrhoeis, leucorrhoeis, asthmate* suadendus est.

26. BALSAMVM PERUVIANVM NIGRVM.

§. 49. *Myroxylon peruiiferum*. Arbor in *Peru, Brasilia, Mexico* crescens. — *Balsamum Peruvianum nigrum*. Schwarzer peruvianischer Balsam.

Balsamum genuinum in *Spiritu Vini rectificatissimo* non solvitur, quodammodo vero in *rectificato*. Cum *Oleis aethereis*, minime vero cum *expressis* facile coniungitur, et cum illis coniunctum, tunc in *Alchhole Vini* penitus dissolvitur. Prunis instillatum, *genuinum*, gratum spirat odorem, *adulteratum* vero foetorem edit. Insuper *genuinum* sit spadiceo nigricans, crassitudinis melleae, ponderosum, saporis acris, aromatici et odoris fragrantis. Chartae instillata gutta nigra manens et adhaerens, *probi*, rubicunda vero promteque defluens, *factitii* signum est. Si ex instillatione *Acidi Vitrioli concentrati* effervescit et male olentem fumum spargit, *Balsamo Copai-vae* adulteratum esse, indicit, *genuinum* enim cum *Acido* illo sine turgescentia misceri potest, et cum eo in mixturam rubicundissimam coit. Si *Cerae* ope cum *Oleo* quodam inquinatum est, *Balsamum* se, si super ignem ponatur,

natur, separat ab heterogeneis et fundum petit. *Artefactum* etiam datur *Balsamum*, quod pro *genuino peruviano* venditur, et paratur ex digestionem *Olei Benzoës* cum *Turionibus Populi*; facile vero ex odore non tam valido et suavi a *genuino* dignoscitur.

§. 50. Praestans medicamen est ad *convulsiones* sistendas, quae ex *tendinum* et *nervorum laesionibus* oriuntur, quando cum eo *vulnera* deligantur. Externe applicatum in *arthritide*, ad *ligamenta* roboranda et *stases* resolvendas laudat eum *venerab. et perill.* HOFMANNVS. Huic scopo uncia una *Balsami* in tribus unciis *Alcoholis Vini* solvitur. Valet etiam haec mixtio externe loco dolenti vel ventriculi regioni inuncta, in *doloribus pleuriticis* et *hyperemesibus* a).

a) Vid. *Clar. RAVE Beobachtungen und Schlüsse aus der practischen Arzeneykunde. Münster 1796.* — Pro pauperibus loco *Balsami peruviani*, *Balsamum Copaiuae* HOFMANNVS praescripsit.

27. BARDANA.

§. 51. *Arctium Lappa.* Ad vias et in locis ruderatis frequens. — *Radix.* Klettenkraut-Wurzel.

Vel sero in autumno, vel primo statim vere colligenda est e plantis iunioribus.

§. 52. Quibusdam *Decoctum* huius *Radicis* vomitum excitat.

28. BELLADONNA.

§. 53. *Atropa Belladonna.* In umbrosis et montosis locis spontanea. — *Folia.* — *Radix.* Toll- oder Wolfs-Kirschen. Waldnacht-schatten.

Radix optima est biennis, loco umbroso, aëre non perflato, neque ad solem, neque ignis ope siccata. Eadem cautione *Folia*, quae eligantur ex plantis mediae aetatis, siccari debent.

§. 54.

§. 54. Ad stirpes *veneno narcotico deleterias* pertinet. *Radix narcotica* vi *Foliis* postponitur. *Vsus* huius plantae in *carcinomate* magnam requirit cautionem, et saepe sine optato effectu adhibetur. Nos in quatuor aegris, qui *carcinomate* laboraverunt, plane sine fructu praescripsimus, *Cullen* et *Rain* quoque ex hac planta in hoc morbo nullum auxilium viderunt *a*). Etiam in *tussi convulsiva infantum* *Buchaviv* et alii quidem eam adhibuerunt *b*), hoc tamen nobis nimium periculosum videtur, quoniam securiora possidemus. Exhibendi hoc medicamentum ratio haec est: *Radix* datur *adulto* a granis sex usque ad duodecim; *infantibus* a grano dimidio usque ad sex. *Foliorum* quantitas est, pro *adulto* grano duo, quatuor usque ad octo; pro *infantibus*, quarta grani pars, usque ad duo.

Maiori efficacia gaudet *Belladonna* in alio tristissimo morbo, in *morsu animalium rabidorum*, ad avertendam et sanandam *rabiem* seu *hydrophobiam*, de qua virtute inprimis multa experimenta instituerunt *Io. Henr. Münch*, *Theologus quondam Hannoveranus*, et *clar. eius filii Medici dignissimi*. In dem Entwurf zur Heilungsart der von einem tollen Hunde beygebrachten Wunden, und der daraus entstandenen Wasserscheu, quam Collegium nostrum medicum supremo iussu ante aliquot annos publicavit, sequenti in dosi *Radice* exhiberi suadetur.

Omni tertio die aegroto *Pulvis* datur, et quidem,

Infantibus duorum vel trium annorum, primo, Granum unum cum dimidio, dein duo, et tertia vice, duo cum dimidio.

Infantibus quatuor annorum usque ad sex annos, grana tria, — quatuor, — quinque.

Infantibus a decimo usque ad decimum tertium annum, grana quatuor, — quinque, — sex.

Iuvenibus a decimo quarto, usque ad decimum octavum annum, grana quinque cum dimidio, — sex cum dimidio, — septem cum dimidio.

Hominibus a decimo nono usque ad quinquagesimum annum, grana octo — decem, — duodecim.

Aegrotis a quinquagesimo usque ad sexagesimum annum, grana quinque cum dimidio, — sex cum dimidio — septem.

Homi-

Hominibus a sexagesimo usque ad septuagesimum annum, grana quatuor, — quatuor cum dimidio, — quinque.

Tandem eis ab septuagesimo usque ad octuagesimum annum, grana tria, — tria cum dimidio — quatuor.

Caeterum prae aliis scriptis, quae ALBERTI, IVNCKERVS et alii de hac planta ediderunt, legi merentur TIMMERMANNI *Periculum de Belladonna*. DABIES *Dissert. de Atropa Belladonna*, quam recusam invenias in BALDINGERI *Sylloge Dissert. Med. Vol. II. Clav.* MIKWITZ *Dissert. de usu Belladonnae in morsu canis rabidi*, Ien. 1795. *Perill. HUFELANDII Journal der practischen Heilkunde* 6. B. 5. St. pag. 929.

a) RAHN *Briefwechsel mit seinen Schülern. 2 Samml.*

b) *Acta regiae societ. medic. Havniens. Vol. II.*

c) I. HENR. MÜNCHII *Abhandl. von der Belladonna. Goett. 1782. Eiusdem Beobachtungen von angewendeter Belladonna bey Menschen.* B. F. MÜNCHII *Dissert. de Belladonna, efficaci in rabie canina remedio.*

29. BERBERIS.

§. 55. *Berberis vulgaris.* Spontanea ad sepes, collas, oras sylvarum et pascuarum. — *Baccae recentes.* Saurachbeeren. Berberitzen. *Praeparata.* Rotulae. — Succus. — Syrupus.

30. BISTORTA.

§. 56. *Polygonum Bistorta.* Perennis in paludosis, pratensibus et torfosis. — *Radix.* Schlangen- oder Natter-Wurzel.

Bitumen Iudaicum, vid No. 20.

31. BOLETUS IGNIARIUS.

§. 57. *Boletus igniarius.* Per totam Germaniam frequens, et quidem ad Quercus, Betulas

tulas et Fagos crescit. — *Boletus igniarius*.
Feuerschwamm.

Sub finem aestatis colligatur.

Praeparata. *Boletus igniarius* praeparatus.

32. BORAX VENETA. (*Borax Sodae.*)

§. 58. *Borax Tincal.* Ex sale, quod sub nomine *Tincal* ex *India orientali* advehitur, et non ita pridem in *Helvetia* inventum est, *Venetiis* et in *Hollandia* *Borax* paratur. — *Borax veneta.* Venetianischer Borax.

Eligenda est alba, crystallina, levis, in igne facile fluens et vitrescens. Depravatio *Boracis* cum *Alumine*, sapore dignoscitur styptico et liquefactione difficiliore, inprimis praecipitatione *Terrae aluminosae* ex solutione *Boracis* per instillationem *Lixivii Tartari*. Cum *Sale Gemmae* iniquationem crepitatio super igne denotat.

§. 59. In doloribus ad partum promovendis, omni hora ad scrupulos duos, in *Aqua appropriata* soluta, saepe nobis profuit. Veteribus iam celebris ob hanc virtutem erat, et nuper eam confirmavit *Clar. LOEFFLERVS* in *Illustr. STARKII Archiv für die Geburtshülfe, IV. Band 3. St. Collyrium*, quod *Clar. KNACKSTEDT* in *den anat. med. chir. Beobachtungen*, laudat, et ex *Boracis*, drachma dimidia, *Sacchari albi*, drachma una et *Aquae Rosarum*, uncia constat, in delendis *corneae maculis* praestans est, si aliquoties in die sex vel octo guttulae oculo instillentur.

33. BUTYRVM.

§. 60. Vt plurimum ex *Lacte vaccino*, vel *caprino* paratur. — *Butyrum recens* non salitum. — *Butyrum fusum.* Butter.

34. CACAO.

§. 61. *Theobroma Cacao.* In *Insulis* et ad oras *Americae meridionalis*, praecipue in *Mexico*, in locis depressis umbrosis colitur. — *Nuclei*, seu *Fructus Cacao*: Cacaū Bohnen.

Nuclei, pro diversitate regionis, in varias species distinguuntur, sed praestantissimi sunt *Nuclei Caracenses*, qui in *Nicuragua Novae Hispaniae* provincia colliguntur.

Praeparata. Butyrum, seu Oleum. — *Chocolata medica.*

Cadmia fossilis, vid. *Lapis Calaminaris*.

35. CALAMVS AROMATICVS.

§. 62. *Acorus Calamus.* Planta haec palustris in universa *Germania* provenit. — *Radix.* Calmus. Wurzel.

Autumno *Radices* colligendae sunt.

§. 63. De usu *Calami aromatici* in scorbuto et ossium carie, vid. perill. HOFMANNI *Abhandlung vom Scharbock, von der Lustseuche, von der Verhütung der Pocken im Angesicht, von der Rubr.* Münster 1782. In *arthritide* magna de eo laudat clar. RAV l. c. Datur ad scrupulos duos omni bi-vel trihorio, vel in Pulvere, vel in *Electuarii* forma. Caeterum ad roboranda *concoctionis viscera* utiliter in *Decocto* praescribitur.

36. CALX VIVA. (*Calcaria*.)

§. 64. *Calcareus aequabilis.* Vbique invenitur. — *Calx viva.* Ungelöschter oder lebendiger Kalk.

Praeparata. Aqua.

37. CAMPHORA.

§. 65. *Laurus Camphora.* Arbor *asiatICA*, praesertim *Iaponiae* et *Javae* propria. — *Camphora.* Campfer. — *Oleum.* Campfer-Oel. Cam-

Camphora cruda ex *India orientali* adfertur, et apud *Batavos* nova sublimatione, ope *Calcis vivae per se extinctae ac delapsae* depuratur. Prae caeteris illa, quae sine maculis candidissima, et glaciei instar pellucida est, atque accensa in undis flagrat, ac deflagrando tota consumitur, seligi meretur. Quum ocysime in auras avolat, vesicae ope ab aëris accessu custodienda est. Ea *Camphora*, quae ex *Lauro Cinnamomo* acquiritur, tam pretiosa est, ut raro inveniat.

Praeparata. Spiritus Vini camphoratus.

§. 66. Qui fervidae huic substantiae, naturam *Salis volatilis oleosi* possidenti, temperantes vires adscribunt, videant, ne errorem hunc in *februm inflammatoriarum et biliosarum* curationibus luant. „Medici olim, „BERGIVS l. c. pag. 323 satis pulchre ait, fallaci fundamento nixi, intempestive *Camphoram* propinarunt, „in *pleuritide, febribusque inflammatoriis*, sed ut satis „constat, interne sumptam *Camphoram* sanguinem calefacere, ita ut revera pro nociva haberi oportet, ubi „pulsus durus, calorque intensus.“ Manet caeterum in illo *februm*, praesertim *bilioso-putridarum et nervosarum* stadio, quo pulsus concidit, vires deficiunt, praestantissimum remedium, quo simul *putredini* quam optime resistit, et hoc modo *aestum febrilem*, qui ab *aucta humorum resolutione* oritur, mitigat et temperat. In *morbis exanthematicis, rheumaticis et arthriticis* retrogressis, celeriter *Camphora* auxilium praestat. Lectu dignissima sunt, quae de *Camphorae* veris proprietatibus leguntur in *der Salzburger med. chir. Zeitung vom Jahr 1792. 1 Band, pag. 107*, et quae *clar. SPONITZERVS* de eius usu docuit in *perill. HUFELANDII Journ. 5. Band 3 St. p. 490.*

38. CANNABIS.

§. 67. *Cannabis sativa.* Nostra, annua, sativa. — Semen. Hanfsamen.

C

39. CAN-

39. CANTHARIDES.

§. 68. *Meloë vesicatorius*. *Litta vesicatoria*. Per omnem *Europam* annis siccioribus, mensibus Iunio et Iulio, *Fraxinum*, *Ligustrum*, *Caprifolium* aliasque plures plantas devastant. — *Cantharides*. Spanische Fliegen.

Praeferuntur minores, insuper sint recentes, leniter siccatae, integrae et non pulverulentae.

Praeparata. Emplastrum vesicatorium. — Emplastrum vesicatorium perpetuum. — Tinctura.

40. CARDAMOMVM MINVS.

§. 69. *Amomum Cardamomum*. Planta *Indiae orientalis*, praesertim *Iavae*. — *Fructus Cardamomi minoris*. Cardamomen.

Praeparata. Essentia.

41. CARDVVS BENEDICTVS.

§. 70. *Centaurea benedicta*. In calidiori *Europa* spontanea, praecipue in *Insulis Archipelagi* frequens; nobis hortensis. — *Herba*. Cardobenedicten-Kraut.

Odorem sicca *Herba* facile perdit.

42. CARDVVS TOMENTOSVS.

§. 71. *Onopordon Acanthium*. Vbique crescit. — *Herba recens*. Grosse Zellenblume.

§. 72. *Succum expressum* BORELLVS, STAHLIVS, TIMMERMANNVS et GOELICKE, observatores fide dignissimi, cum linteo filatim carpto, *carcinomati faciei*, felici cum successu applicarunt. Nondum pro dignitate sua in praxi medica haec planta colitur.

43. CA.

43. CAREX ARENARIA.

§. 73. *Carex arenaria*. In *Europae* locis arenosis crescit. — *Radix*. Sandriedgraswurz. GroÙe Graswurz.

§. 74. *Carex arenaria* magis irritat, et inde maiorem exserit vim diaphoreticam et diureticam, quam *Radix Graminis*.

44. CARICA, seu FICUS.

§. 75. *Ficus Carica*. *Asiae* et *Europae meridionalis* incola: apud nos in hortis colitur. — *Caricae* seu *Ficus*. Feigen. — *Folia recentia*. Frische Feigen Blätter.

Repudiandae sunt *Caricae* durae insectis erosae, colorisque profundi.

§. 76. *Succus Foliorum expressus verrucas* delet. Vid. *Pharmacopœam Rossicam* de anno 1803. pag. 36.

45. CARVVM.

§. 77. *Carum Carvi*. In pratis et pascuis crescit. — *Semen*. Kümmel.

46. CARYOPHYLLATA.

§. 78. *Geum urbanum*. In sylvis et locis umbrosis ad sepes crescit. — *Radix*. Benediktenkraut- oder Nelken-Wurzel.

Radix in mense Aprili, seu Maio, quando Herba progerminat, effodienda est, quia florescentiae tempore illa odore aromatico multo inferior est. *Geum rivale* nullum habet odorem, et caulem rotundum; nostrum vero quasi quadrangulum.

§. 79. Laudes, quas BUCHAVIVS a) et BALDINGE-
RVS b), huic Radici in febribus intermittentibus, aliisque febribus, praesertim putridis, malignis, uti quoque in dysenteria tribuunt, valde limitandae sunt, quoniam eam cum Sueciae quibusdam Medicis, non raro inertem inve-

nimus. OLERTEVFERVS c) etiam Corticem peruvianum nostrae Radici praefert.

- a) BVCHAVII Observat. circa Radicis Gei urbani sive Caryophyllatae vires in febribus malignis, praecipue intermittentibus aliisque morbis. Hafn. 1781,
- b) Neues Magaz. für Aerzte. 4 Band. 4 St.
- c) Museum der Heilkunde, herausgeb. von einer Gesellschaft corresp. Aerzte, 1 Band.

47. CARYOPHYLLI AROMATICI.

§. 80. *Eugenia caryophyllata*. Indiae orientalis arbor, in Insulis Moluccis, praesertim Nova Guinea frequens. — Caryophylli aromatici. Gewürz-Nelken.

Eligantur egregie fusci, grandes, ponderosi, e quibus ungue pressis Olei aliquid exsudat.

Praeparata. Oleum destillatum.

48. CASCARILLA.

§. 81. *Croton Eleutheria*, seu *Clutia Eleutheria*. Frutex Americae meridionalis, in Peru et Paraguay frequens. — Cortex. Cascaril-Rinde.

Cortex hic sit ponderosus, saporis amarissimi et odoris, quando prunis iniicitur, grati, et ad Moschum accedentis.

Praeparata. Extractum.

49. CASTOREVM.

§. 82. *Castor Fiber*. In Lapponia, Sibiria, Canada vivens. — Castoreum. Biebergeil.

Optimum est *Russicum*, et illud, quod ex Canada venit, eo bonitate et viribus multo est inferius; in sacculis oblongis illud ex Anglia accipimus. Castoreum bonae notae inclusum sit

sit magnis sacculis, ponderosum et siccum; odoris penetrantis, ingrati, saporisque amari nauseosi. *Artefactum* penetranti odore et sapore privatum est, frustulosum, resinosum aut pinguedinosum; non inveniuntur etiam in eo membranulae immixtae, et sacculi non tam gibbosi sunt, quam in sincero. Corruptio *Castorei* cum *Ammoniaco*, *Sagapeno*, *Arena*, *Melle*, odore et sapore facile detegitur. *Castoreum* optime asservatur, vesica inclusum in pyxide.

Praeparata. Essentia.

50. CATECHU, seu SVCCVS IAPONICVS,
vulgo TERRA IAPONICA.

§. 83. *Mimosa Cate.* Arbor copiose crescit in montibus *Rotas* et *Pallamoro*, supra *Bengaliā* sitis. — *Succus Iaponicus*, seu *Catechu*. *Catechu-Safft.* *Iaponische Erde.*

Adulteratur *Terra argillacea punicea*, quae vero in *Vino*, *Aceto* et *Spiritu Vini* non solvitur, uti *Succus genuinus*.

51. CENTAVRIVM MINVS.

§. 84. *Chironia Centaurium.* Planta indigena. — *Comae floridae.* Tausendgüldenkraut. Rother Aurein.

52. C E P A.

§. 85. *Allium Cepa.* Hortensis. — *Radix.* Zwiebel.

53. C E R A.

§. 86. *Apis Mellifica.* In *Europa* ubique. — *Cera alba.* Weisses Wachs. — *Cera citrina.* Gelbes Wachs.

Cera

Cera alba saepe Adipe, vel Cerussa adulteratur.

Praeparata. Oleum cerae.

§. 87. *Cera citrina* interne data, non tam prona est ad induendum rancorem, quam alia Olea. Quando in *dysenteria* ad munienda intestina contra irritationem praescribere volumus, optime ad mentem DIEMERBROECKII a) ea in *Lacte* solvatur. Interim HOFMANNVS l. c. plura de ea promisit, quam praestat; *ventriculum* quoque valde onerat.

a) *Observ. de curat. med. observ. 18.*

54. CERASVS ACIDA.

§. 88. *Prunus Cerasus.* In hortis colitur. — *Fructus recentes.* Saure Kirschen. *Gummi.* Kirschen-Gummi.

Praeparata. Succus. — Syrupus.

55. CERASVS NIGRA.

§. 89. *Prunus avium.* In omni *Europa* vulgaris. — *Fructus recentes.* Holz Kirschen.

Praeparata. Aqua destillata.

Cerussa in laminis, vid. Plumbum.

56. CHAEREFOLIVM.

§. 90. *Scandix Cerefolium.* In hortis colitur. — *Herba recens.* Koerbel.

Praeparata. Aqua destillata.

57. CHAMOMILLA ROMANA.

§. 91. *Anthemis nobilis.* Passim crescit in *Europa*, apud nos in hortis ut plurimum colitur. *Flores.* Römische Camillen.

Non pleni *Flores*, sed cum disco eorum a Pharmacopolis eligantur.

§. 92. *Infusum Florum saturatum*, in multis vomitum excitat.

58. CHA-

58. CHAMOMILLA VVLGARIS.

§. 93. *Matricaria Chamomilla.* Vbique crescit. — *Flores.* Camillen Blumen.

Flores hi a *Cotula foetida*, sollicite distinguendi sunt, et quidem tum odore, tum paleis setaceis in *Cotulae* receptaculo reperiundis.

Praeparata. Aqua destillata. — Extractum. — Oleum destillatum.

59. CHELIDONIVM MAIVS.

§. 94. *Chelidonium maius.* In locis ruderatis, umbrosis et ad sepes frequens. — *Herba recens.* — *Radix.* Großes Schöllkraut.

Praeparata. Extractum.

60. CHINA CHINAE, seu CORTEX PERUVIANVS.

§. 95. *Cinchona officinalis.* Arbor *Americae meridionalis*, praesertim in regni *Peruviani praefecturae Guito* montibus copiosa, tractum ultra quinquaginta milliaria extensum occupans. — *Cortex Peruvianus*, seu *Chinae*. China- oder peruvianische, auch Fieber-Rinde. — *Cortex peruvianus ruber*. Rothe China.

Tres *Corticis nostri* dantur species. *Prima*, quam adhuc Pharmacopoei sub nomine *Corticis peruviani fusci* dispensant, et quae optima species pronuntiata fuit: *Cortex* nimirum ex gracilioribus ramis convolutus, modice crassus, attamen ponderosus, foras scaber, fuscus vel griseus, intus levis coloris ferruginei. Sine dubio haec species, uti *Arcot* docet, ab arboribus iunioribus desumitur. *Altera* species est sic dictus *Cortex peruvianus ruber*, qui nostro tempore in usum revocatus,
et

et fortasse illa species est, quam MORTONVS et SYDENHAMVS tanquam infallibile remedium antifebrile declarant. Verosimile est, uti WITHERING, FOTHERGILL, SAVNDER et *illustr. Auctores Pharmacop. Rossicae* putant, hanc a truncis seu ramis maioribus earundem arborum, quae *Corticem vulgarem* erogant, acquiri, quanquam peculiarem arborem esse, de qua *Cortex ruber* venit IRWING a) statuit, cui sententiae etiam *illustr. Auctores Pharmacop. Borussicae* b) adstipulari videntur. *Cortex* vero iste *ruber* ex maioribus et crassioribus fragmentis constat, quam *communis*, seu prima species. Ex tribus compactus est lamellis, quarum exterior tenuis, scaber, utplurimum musco obductus, et coloris ex rubicundo fuscus est. Media lamella est crassior, magis densa et colore saturatior. In hoc residet *pars resinosa*, qua maiori copia *communem* superat. Valde insuper fragilis est. Interior tandem magis lignosa, fibrata est et colore rubro saturatior, quam antecedentes. Fragmenta huius *Corticis rubri* maxime fragilia sunt, et si franguntur, nullas festucas reddunt. Si in pulverem comminuitur, lamella media, pistillo magis, quam caeterae resistit. *Tertia* denique species, quae merito plane ex usu medico reiiicitur, quia tota fere lignea est, illa est, quam cum impostores *Corticem rubrum* adulterant, vel imperitis pro eo vendunt, quia etiam ex magnis et crassis fragmentis constat. Sine dubio ante quadraginta et plures annos ex hoc dolo opinio orta est, eum *Corticem*, qui ex teneribus et levioribus fragmentis constat, optimum et solum sincerum esse. Ad detegendam *Corticis peruviani*, tam *communis*, quam *rubri*,
in-

integritatem, aliqua portio eius coquitur cum *Aquae* exigua quantitate; quando *Decoctum*, dummodo calidum est, rubicundum retinet colorem, frigefactum vero pallidiorem acquirit, et praecipitatum in eo oritur, bonae notae esse *Corticem* indicat.

Praeparata. — *Essentia* Rob. Whyttii. — *Extractum* aquosum. — *Extractum* vinosum. — *Morsuli.* — *Syrupus.*

a) *In den Versuchen mit der rothen und feinröbrigten peruvianischen Rinde.*

b) *Pharmacop. Borussica de anno 1804. pag. 17.*

61. CICUTA.

§. 96. *Conium maculatum.* In ruderalis, fimetis, paludosis et ad pagos in hortis crescit. — *Herba.* Schierling.

Videatur, ne cum *Phellandrio*, vel *Aethusa cynapio*, vel *Chaerophyllo bulboso* mutetur. Ex proprio quodam ingrato murino odore, facile a plantis ei similibus dignoscitur. *Radix* alba perpendicularis quoque *Cicutae genuinae* index est. Vid. GMELINUM *von den Giften, die in Schwaben wild wachsen.*

Praeparata. *Emplastrum.* — *Extractum.*

§. 97. *Planta virulenta est.*

62. CINA seu SANTONICVM.

§. 98. *Artemisia contra et Artemisia Iudaica.* In *Persia*, *Syria* et *Palaestina* frequentes. — *Semen.* Wurm - oder Zittwer-Samen.

Ex *Aleppo* allatum optimum est, hoc excipit *orientale*, quod rursus *Indicum* post se relinquit; *Barbarum*, seu *Africanum* vilissimum

simum est. Adulteratur interdum *Semine Abrotani*; hoc vero flavescentis et leve, stramine in pulverem comminuto magis simile est, quam *Semini*. *Semen Cinae* e contrario ex granis constat maioribus, oblongis, coloris viridescentis: praeterea habet saporem magis aromaticum et amarum.

63. CINERES CLAVELLATI. (*Kali carbonicum. Carbonas Potassae.*)

§. 99. *Sal hoc lixiviosum* in nostra *Hassia* et aliis *Germaniae* regionibus, ex cineribus vegetabilium paratur. — *Cineres clavellati.* Pottasche.

64. CINNAMOMVM.

§. 100. *Laurus Cinnamomum.* In *Zeylona* habitat. — *Cortex.* — *Zimmt.*

Est *Cortex interior* inter lignum et crustam seu pelliculam cineream, tenuem et scabram a). Optimi sunt *Cortices* tenelli, longe canulati, coloris e croceo laeto fulvi, fragrantissimi, saporis acris aromatici, cum multa dulcedine et parco adstrictionis sensu.

Praeparata. Aqua destillata. — Aqua spirituosissima. — Oleum destillatum. — Tinctura.

a) Vid. GEOFFROY *Mat. med.* T. II. pag. 166.

65. CITRVS.

§. 101. *Citrus medica.* Arbor in *Media* et *Persia* spontanea, quae vero in *Europa australi* colitur. — *Fructus.* — *Cortex Fructus.* — *Flavedo Corticis.* Citronen. — *Oleum expressum* vulgo *Essentia Limonum* dictum. Citronen-Oel.

Praeparata. Succus. — Syrupus.

Coc-

Coccognidium, vid. *Mezereum*.

66. COCHLEARIA.

§. 102. *Cochlearia officinalis*. Ad littora maritima *Europae borealis* spontanea; apud nos in hortis colitur. — *Herba recens*. Löffelkraut.

Praeparata. Spiritus.

Colla Piscium, vid. *Ichthyocolla*.

67. COLOCYNTHIS.

§. 103. *Cucumis Colocynthis*. *Syriae*, *Aegyptiae* et *Graeciae* incola. — *Poma*. Coliquinten.

Praeparata. Tinctura.

§. 104. In substantia medicamentum hoc exhibitum, *purgans drasticum* est, interdum usui externo et in casibus rarioribus clysmatico potius, nunquam vero interno dicatum.

Colophonium, vid. *Pinus Larix*.

68. COLUMBO.

§. 105. Planta, ex qua venit ignota, habitat vero in continente *Asiae*, et in urbe *Columbo Zeylonae* — *Radix*. Columbo Wurzel.

Progressu temporis amarities diminuitur, et facile *Radix* haec cariosa evadit.

§. 106. Eo magis *Radix Columbo*, praemissis praemittendis, in *diarrhoeis variis*, *ventriculi imbecillitate*, *vomitu bilioso*, *nausea et vomitu gravidarum*, et *infantium dentitione laborantium* prodest, cum neque adstringendo, neque calefaciendo agat. Datur ad mentem SPIELMANNI vel in *Pulvere* a drachma dimidia usque ad integram, omni tri-quadrihorio, vel in *Infuso vinoso*, vel in *Decocto aquoso*, ad drachmas sex usque integram unciam pro qualibet libra a). Ad grana quindecim in *Pulveris* forma data, MOORE haec *Radici vim leniter laxantem* adscribit, quam vero non observavimus.

a) Vid.

- a) Vid. THOM. PERCIVAL *Essays medical. Vol. II.* MURRAY *Medicinische Bibliothek 3. Band 2. St. pag. 321.* ubi DAHLBERGIVS in epistola amico suo vires supra laudatas testatur et confirmat. GAVBII *Adversaria medica.* CARTHEVSEI *Dissert de Radice Columbo.* SPIELMANNI *Pharmac. gener. P. I. pag. 87.*

69. CONCHAE MARINAE.

§. 107. *Ostrea edulis.* In Oceano inveniuntur. — *Conchae marinae.* Austerschalen.

70. CORIANDRUM.

§. 108. *Coriandrum sativum.* In Italia et Palaestina sponte crescit; in agro Erfordensi et Bambergensi copiose, uti etiam apud nos in hortis colitur. — *Semen.* Coriander-Samen.

§. 109. In recenti statu *Semina* suspecta sunt, caput gravant et vim narcoticam in sensibilibus exerunt.

71. CORNU CERVI.

§. 110. *Cervus Elaphus.* In universa Europa. — *Cornu Cervi.* Hirschhorn.

Praeparata. Liqueur Cornu Cervi succinatus. — Oleum animale Dippelii. — Oleum Cornu Cervi foetidum. — Sal volatile. — Spiritus rectificatus.

Cortex peruvianus, vid. N. 60.

ruber, vid. N. 60.

72. CROCVS.

§. 111. *Crocus sativus.* In Oriente sponte crescit, et in Austria, Anglia et Hispania colitur. — *Stigmata.* Safran.

Optimus ille est, qui ex Oriente venit, quem bonitate sequitur *Austriacus*, vilissimus autem

autem est, qui in *Hispania* crescit, ille enim cum *Oleo* inungitur. *Crocus* genuinus et probus, coloris rutili esse debet, nec siccus, nec humidus nimis, texturae tenacioris, et in placentas firmiores compactus, quae diremtae eundem colorem in intimis, ac in superficie prae se ferant; perit etiam vis aetate, unde annua instructus praestantior, nec diu contritus ob hanc iacturam servari debet. Optime vesica inclusus in pyxide asservetur. *Carthami Flore* plerumque *Crocus* adulteratur, qui tamen e colore dilutiori cognoscitur; praeterea *Croci veri* stigmata, cuneata forma cognoscuntur. Interdum etiam cum *Carnis bubulae fibris fumo induratae* miscetur. Adulteratio vero haec proditur per foetorem, si prunis imponitur.

Praeparata. Tinctura.

§. 112. Quoniam *Croci* vis irritans summe transitoria est, et postea *nervorum debilitas* et *mentis obnubilatio* sequuntur, frequens et adhuc magis continuatus eius usus *nervis* valde inimicus est.

73. CVCVMIS.

§. 113. *Cucumis sativus*. In hortis colitur. — *Succus expressus*. Gurken- oder Cucumer-Saft.

§. 114. Succum hunc in *phthisi* iam ORIBASIVS laudavit, et nostro aevo eius praestantiam MVZELIVS testatus est. Quamquam *febrem* mitigat, *sitim* temperat, *expectorationem* corrigit, et tali modo miseras afflictorum tolerabiliore reddit, neutiquam tamen morbum hunc rebellem sanare potest.

74. CVPRVM. (*Venus*.)

§. 115. *Cuprum nativum*. In plurimis *Europae* provinciis, sicut etiam in nostra *Hassia*

Hassia invenitur. — *Aerugo*, seu *Viride Aeris*. Grünspan.

Eligendum est *Viride Aeris*, quod colore ad coeruleum vergit, et quod *Creta*, vel *Gypso* non adulteratum sit. Quando *Viride Aeris* in *Acido Vitrioli* solvitur, haec corpora in fundo remanent. Praestantissimum *Viride Aeris* in officinis *Montespessulani* paratur.

Praeparata. Cuprum Ammoniacale. — Oxymel Aeruginis.

75. CYDONIA.

§. 116. *Pyrus Cydonia*. Hortensis. — *Fructus*. — *Semina*. Quitten.

Praeparata. Diacydonium. — Succus.

76. DATVRA.

§. 117. *Datura Stramonium*. Frequens in ruderatis ubique invenitur. — *Herba recens*. Stechapfel.

Praeparata. Extractum. — Tinctura.

§. 118. Planta summe *narcotica* est, cuius usus multam cautionem postulat.

77. DAUCVS SATIVVS.

§. 119. *Daucus Carota*. Hortensis. — *Radix*. Gelbe Möhren oder Rüben. Carotten.

Praeparata. Succus, sive Roob.

§. 120. *Cataplasma* ex *Dauci Radicibus* in ulceribus *cacoëthicis* et *carcinomatosis* multum levamen affert. Dolores sedat, suppurationem et foetorem coërcet et *margines callosas* emollit. De hoc effectu salutari pulchre egit SVLZERVS in *Journ. de medic.* T. 24. pag. 68. et confirmavit eum GIBSON in *medical observ. and inquir.* T. 4. pag. 183. „Patet exinde, BERGIVS l. c. pag. 191. „pergit, quod *Cataplasma* e *Dauco* raso frigide applicatum, brevi spatio, saepe post primam applicationem, „omnem odorem ulceris foetidum tollit, dolorem mitigat, „et

„et *stillicidium ichorosa materiae* in melius vertit, sive
 „sit *ulcus cancrum*, seu *sypiliticum*, *scorbuticum* vel
 „*scrophulosum*. *Cancrum penis* non curavit, sed in binis
 „aliis casibus, scilicet in *ulcere phagadaenico* pedis et in
 „*ulcere carcinomatoso* glandulae inguinalis, propinato
 „simul *Infuso Maltae* et victu antiscorbutico ex *Na-*
 „*sturtio aquatico* et *Raphano* profuit. Clar. ARTHUR NI-
 „COLSON *Herbam Conii* coniunxit in *Cataplasma* coctum,
 „quod validius operatum fuit in *cancro scrophuloso*, quam
 „puru *Cataplasma* e *Dauco*; *ulcusque cancrum* fere
 „sanatum erat, dum *orthopnoea* correpta, cum *stridore*
 „*dentium*, subito exspiravit aegra a). Vidi virginem
 „generosam, *cancro scrophuloso* afflictam, cui *Cataplas-*
 „*ma* e *Radice Dauci* applicatum fuit, certe cum leva-
 „mine, tametsi curam non perfecit; quoties *Cataplasma*
 „mutaretur, illud semper quasi *calcarea* quadam *materia*
 „obductum apparuit.“

a) Numne forsitan mors subitanea ex praematura ul-
 ceris consolidatione sequuta?

78. DIGITALIS PURPUREA.

§. 121. *Digitalis purpurea*. In *Europae*
 sylvis crescit. — *Herba*. Rother Fingerhut.

Videatur, ne cum *Verbasco* commutetur.
Pulvis Foliorum ad solis radios, vel moderato
 ignis calore siccatus, sit coloris amoeni viridis.

§. 122. Ad *medicamenta drastica* pertinet. *Adul-*
tis datur in *Pulveris* forma a grano uno usque ad tria
 et quatuor, vel sola, vel cum *Aromate* quodam mixta,
 bis terve in die, seu *Drachma* eius una usque ad tres
 cum libra *Aquae ferventis* infundantur per aliquot ho-
 rarum spatium; de quo *Infuso* addita uncia cuiusdam
Aquae spirituosae, capiat aeger uncia dimidia usque ad
 sesquiunciam ter- quaterve in die. In *pectoris hydropo*
 summum ex *Digitali* vidimus effectum; *urinam* copiose
 promovet, *expectorationem* largam excitat, hincque *dy-*
spnoeam tollit, *somnum* placidum restituit, et saepe et-
 iam inde copiosum *sudorem* noctu vidimus, quum in
 diei spatio *urinam* valde ciebat. Dedimus primis die-
 bus bis in die granum unum, postea duo et tandem
 tria, et haec saepe ter in die. Tali modo data nun-
 quam

quam *diarrhoeas* in nostris aegris observavimus ab ea, *nauseam* vero insignem et interdum *vomitum*. Similes casus ubi in *hydrothorace* profuit, DARWING protulit, uti quoque FERRIAR *a)* et LENTINVS *b)* nostram plantam in hoc morbo proficuum invenerunt. Profuit nobis etiam in *mania*, et non solum COX *c)* hunc effectum confirmat, sed etiam THOM. PERCIVAL *d)* suadet, eam in ipsa *hydrophobia* tanta dosi exhiberi, ut *nauseam*, *vomitum* et *ptyalismum* excitet. Notandum adhuc circa eius usum internum est, consultum esse, postquam per quinque vel sex dies *Digitalem* adhibitam fuisse, eius usum per aliquot dies transferri. Quae tandem de huius *Herbae* usu in *phthisi ulcerosa* DARWING, BAKER, FERRIAR, BEDDOES et alii *Angliae* Medici laudant, ulteriorem experientiam postulant. *Opii* additio, quam aliqui suadent, valde improbanda est. *Folia recentia* extrinsecus applicata, *strumas* dissipare et contra *scrophulas* valere, inter alios nostro aevo iterum PARKINSONIUS notavit. WITHERING *e)* primus fuit, qui virtutes medicamenti nostri, quas in *hydrope* praestat, observationibus docuit.

a) In den Bemerkungen über Wassersucht und Wahnsinn.

b) LENTINS Beyträge zur ausübenden Arzneywissenschaft, 3. Band.

c) In der Sammlung duserles. Abhandl. zum Gebrauch pract. Aerzte. XIII. Band. 4 St. p. 578.

d) In the London medical Journal V. X. Part. 3.

e) WITHERINGS Abhandlung vom rothen Fingerhut und dessen Anwendung in der practischen Heilkunde, vorzüglich in der Wassersucht und einigen andern Krankheiten, ex anglico in german. idioma versum a MICHAELIS.

79. DULCAMARA.

§. 123. *Solanum Dulcamara*. In sylvaticis paludosis regionibus frequens. — *Stipites*. Bittersüßs. Hirschkraut. Rother Nachtschatten.

Stipites iuniores, vere, priusquam lignescant, colligendi sunt.

§. 124. Male usus horum *Stipitum* a multis negligitur. Prosunt in *affectibus rheumaticis, arthriticis, scrophulosis et venereis*. Drachma, vel sesquidrachma contundatur, coquatur cum libra *Aquae*, donec dimidia pars remaneat, et huius portionis pars una mane, alteraque vesperi cum *Lacte* capiatur. Sub initio saepe largior *Dulcamarae* usus *nauseam* et *vomitum* excitat. KVINIVS a), HALLERVS, LINNAEVS, quidem plantam in *febris inflammatoriis, febribus lentis, profluvio sanguinis* laudant, et SCHRAVDIVS b), eam quoque in *phthisi* adhibuit, sed hoc non imitandum censemus.

a) KVINII *Tractat von dem heilsamen und in Vergessenheit gekommenen Bittersüßs.*

b) SCHRAVDS *Beobachtungen aus der Arzneykunde. 1792.*

80. ENVLA.

§. 125. *Inula Helenium*. In hortis colitur, et *Europae* temperationis est incola, ubi praecipue in montibus crescit. — *Radix*. Alant.

§. 126. In illis *epidemiis rheumaticis*, quae cum *pertinaci tussi* coniunctae erant, *Decoctum* huius *Radicis* multa nobis praestitit, uti quoque in *asthmate humido*, ubi tunc cum *Oxymelle Squillae* praescripsimus. In *scabie* et *herpete* KNACKSTEDT a) iuncto simul *Vnguento Enulato* cum fructu *Decoctum Enulae* adhibuit, uti quoque nos *Decoctum* tale *Sale Ammoniaco* maritatum, in priori morbo externe semper optimo cum effectu dedimus. Numne *Decocto Enulato*, praecipuam vim, ad expellendum ex corpore *Mercurium* adscribendum sit? non diiudicabimus.

a) l. c.

81. EUPHORBIVM.

§. 127. *Euphorbia officinalis*. In *Aethiopia, India orientali* et *Africa* crescit. — *Euphorbium*. *Euphorbium*.

Praeparata. Tinctura.

§. 128. Externe vix quidquam praestantius, ad *cariem ossium* auferendam, invenitur, si debita cum cautione

D

tione

tionē adhibeatur; sed *interne*, ob summam suam acrimoniam et causticam indolem non praescribatur. Inconsulto etiam *rubefacientibus*, et damnose *sternutatoriis* adiiçitur.

82. FARFARA.

§. 129. *Tussilago Farfara*. Indigena. — *Herba*. — *Flores*. — *Radix*. Huflattig.

§. 130. Quae de *Farfarae* virtutibus in morbis *scrophulosis*, *talibus ulceribus*, *tinea capitis* et *crusta lactea* FVLLERVS a), GOOCH, MEYERVS b) laudant, cum nostris observationibus non conveniunt.

a) FVLLERI *Medic. gymnastic.* pag. 86.

b) BALDINGERS *Magazin für Aerzte*, 7. B. 2. St.

83. FEL TAVRI.

§. 131. *Bos Taurus*. In omni *Europa* cicur. — *Fel Tauri*. Ochsen Galle.

Praeparata. *Fel Tauri inspissatum*.

84. FERMENTVM PANIS.

§. 132. Ex *Farina secalina* paratur. — *Fermentum panis*. Sauerteig.

85. FERRVM. (Mars.)

§. 133. *Ferrum selectum*. In variis *Europae* provinciis, uti et in nostra *Hassia* invenitur. — *Limatura Ferri*. Eisenfeilspähne.

Praeparata. *Extractum*. — *Globuli martiales*. — *Sal Martis*. — *Tinctura*.

86. FILIX.

§. 134. *Aspidium Filix mas*. In sylvis *Germaniae* frequens. — *Radix*. Farrenkraut-wurzel.

87. FLAM-

87. FLAMMVLA IOVIS.

§. 135. *Clematis erecta*. In *Europa* calidiori sponte crescit, apud nos in hortis colitur. — *Herba*. Brennkraut. Waldrebe.

§. 136. Externum *Pulveris* usum, in *ulceribus phagadaenicis* proficuum invenimus.

Foeniculum aquaticum, vid. *Phellandrium aquaticum*.

88. FOENICVLVM DVLCE.

§. 137. *Anethum Foeniculum*. E *Misnia*, *Thuringia* et *Franconia* adfertur, etiam apud nos in hortis colitur. In *Europa* calidiori sponte crescit. — *Semen*. Sülser Fenchel-Samen.

Foeniculum dulce, *Semina* *Seminibus* de *Foeniculo communi*, maiora habet et crassiora, omnino dulciora, et praecedunt suavitate communi.

Praeparata. Aqua destillata. — *Oleum* destillatum.

89. FOENVVM GRAECVM.

§. 138. *Trigonella Foenum Graecum*. E *Thuringia* et *Franconia* copiose adfertur. In *Europa*, praesertim *Gallia meridionali* sponte crescit. — *Semen*. Bockshornsamen.

90. FORMICAE.

§. 139. *Formica rufa*. Ubique in sylvis. — *Formicae cum acervo*. Ameisen.
Praeparata. Spiritus.

91. FVLIGO.

§. 140. *Fuligo splendens*. Camin-Rufs.
Praeparata. Essentia Fuliginis Clauderi.

92. FUMARIA.

§. 141. *Fumaria officinalis.* Vbique crescit. — *Herba recens.* Erdrauch. *Praeparata.* Extractum.

93. GALANGA MINOR.

§. 142. *Alpinia Galanga.* Planta *Indiae orientalis.* — *Radix.* Kleine Galgant-Wurzel. Sapore amariori a *Radice Cyperi longi*, cum qua interdum commutatur, dignoscitur.

§. 143. In *India orientali* colitur haec planta pro usu culinari, ad cibum condiendum. Est minus calida magisque sapida *Radice Zingiberis.* Praescribitur tantum in *Infuso*, vel *vinoso*, vel *aquoso*, quia coctione multum partium volatiliū amittit.

94. GALLAE QUERCINAE, seu TVRCICAE.

§. 144. *Quercus Cerris* et *Quercus Aegylops.* Arbores *Europae* australioris, praesertim *Hungariae*, *Turciae* et *Orientis.* — *Gallae quercinae, seu Turcicae.* Galläpfel.

Gallae bonae notae, sunt, vel ex glauco nigricantes, vel flavescentes, ponderosae, multis tuberculis praeditae, et intus nucleum fuscum habentes. *Orientales, Aleppenses* et *Turcicae* reliquis praeferentur.

§. 145. *Maculas hepaticas* quam optime depellit, praemissis medicamentis sanguinem purificantibus, *Decoctum Gallarum*, cum quo laventur partes affectae.

95. GENTIANA RUBRA.

§. 146. *Gentiana lutea.* In *Alpibus* copiose crescit. — *Radix.* Rothe Enzian-Wurzel.

Interdum *Radix* nostra cum *Ranunculo Thora* adulteratur, ex cuius usu convulsiones, para-

paralyses sequuntur et aegroti *muti* et *coeci* sunt. Dignoscitur *Radix* haec *venenosa* a *Gentianae*, colore ex fusco nigricanti, quam exterius haec habet et colore flavo interne destituta, quo *Gentiana* gaudet. Praeterea *Radix Ranunculi* valde fragilis est, et odorem habet nauseosum saporemque acrem urentem.

Praeparata. Essentia. — Extractum.

96. GEOFFREA IAMAICENSIS, seu
SVRINAMENSIS.

§. 147. *Geoffrea inermis*: Arbor *Americae meridionalis*, praesertim in nemoribus *Iamaicae* et *Surinamiae* frequens. — *Cortex.* Kohlbaumrinde.

§. 148. Primam huius medicamenti notitiam anno 1770 dedit BROWNE in *Nat. Hist. of Iamaic.* Virtus eius *anthelmintica* nondum rite comprobata est; interim cum vehementia agit, vomitum ut plurimum excitat, et alvum vehementer purgat; ideo in sensibilibus subjectis eius usus vitandus est. Nontandum adhuc, ne bibatur *Aqua frigida* durante effectui huius drastici medicamenti.

Glanses, vid. *Quercus*.

97. GRAMEN.

§. 149. *Triticum repens*. Vbique crescit. — *Radix.* Queckenwurz.

Ex aliis etiam *Graminum* speciebus, in *Italia* plerumque ex *Panico dactylo* Radices desumuntur.

Praeparata. Extractum.

§. 150. *Succus Radicis recens expressus*, ad aliquot uncias quovis die, per aliquot septimanas datus, efficacissimum est *remedium resolvens* et vera anchora *hypochondriacorum*.

98. GRA-

98. GRANATVM.

§. 151. *Punica Granatum.* Arbor *Asiae* et *Europae meridionalis*, praecipue *Hispaniae* et *Italiae*. — *Cortex*, *Malicorium* dictus. Granatäpfel-Rinde. — *Flores Balaustia* dicti. Granatblumen.

99. GRATIOLA.

§. 152. *Gratiola officinalis.* Planta in pratis et ad ripas crescens. — *Herba.* Gnadenkraut.

§. 153. Valet non solum in *ulceribus phagadaenicis*, sed etiam in *scabie* eam summo cum effectu adhibuit *perill.* WENDT. Misceantur eo ex scopo, *Herbae Gratiolae* et *Passylarum minorum* ana uncia dimidia, *Seminis Anisi stellati* et *Seminum Cydoniorum* ana drachmae duae; tunc drachmae duae *harum Specierum* coquantur cum *Aquae* libra dimidia. Quovis die talem portionem sumit aeger. In *melancholia*, in qua LENTINVS a) eam laudat, ex ea nullum effectum vidimus. Plura vid. in KOSTRIZKY *Dissert.* quam recusam invenias in WASSERBEBGII *Collect. Fascicul. III.*

a) Vid. *Perill.* HUFELANDII *Journ. 1. Band. 1. St. p. 71.*

100. GVAIACVM.

§. 154. *Guaiaacum officinale.* Arbor *Americae meridionalis*. — *Lignum.* — *Cortex Ligni.* — *Gummi-Resina.* Guaiak- oder Franzosen-Holz und Harz.

Lignum sanctum sic dictum, alia species est, *Guaiaci sancti* nimirum; colore est pallidiori et pondere leviori; viribus vero cum *officinali* convenit.

Si solutioni *Gummi-Resinae* cum *Spiritu Vini*, aliquid *Spiritus Salis Ammoniaci* instilletur, color coeruleus esurgit, quando *Gummi* sincerum est, eundem etiam colorem prodit, quando vaporibus *Spiritus Nitri* exponitur.

Ad-

Adulteratur saepe cum *Resina communi*, per *Tincturam Millefolii* colorata, sicut et cum *Colophonio* aut etiam *Succino*, quae adulterationes defectu coloris viridis coerulescentis et odore empyreumatico ingrato dignoscuntur; praecipue vero mangonisatio talis detegitur, quando *Guaiaci Gummi-Resina* cum *Spiritu Terebinthinae* commiscetur, ubi etiam in insigni caloris gradu *sincerum Guaiacum* non solvitur, et *Spiritum* non tingit, quod vero sequitur, quando cum *Colophonio* aut *Succino* adulteratum est.

§. 155. Quoniam *Gummi-Resina Guaiaci* calida medicina est, incongrue cum *spirituosis* solvitur. De *Specifico antipodagrigo Americano* ante triginta circiter annos celebrato, quod ex solutione *Guaiaci* in *Spiritu Taffiae* constat, vid. censuram in *BALDINGERI Neuen Magazin für Aerzte*, 10. Band 2. St. Verissime de eo perillustr. GRVNERVS a) praedixit: „Est ergo medicina „ex America allata nec nova, nec adeo magni habenda, „nec segura ubique. Erit brevi temporis, ut vilescat „non satis apta podagrae furiis et tormentis, tradatur- „que oblivioni quam dudum huius successus aliae ex- „pertae sunt.“

a) *Diss. de hoc medicam. anno 1778. habita.*

101. GUMMI AMMONIACVM.

§. 156. Ex planta adhuc ignota, verosimile *Ferulae* specie venit, et ex deserto *Africae Barca Alexandriam*, et inde ad nos perducitur. — *Gummi Ammoniacum*. Ammoniak-Gummi.

Grumis flavescentibus, ex quibus *Gummi* constat, ingens granorum numerus Lacte coloris, quae *Ungues* seu *Amygdalas* appellant, inhaeret; quo uberiori horum unguum copia *Gummi* nostrum abundat, eo melioris notae est.

§. 157.

§. 157. Ab usu *Gummi Ammoniaci*, uti et *Resinae Galbani*, BURGGRAVIUS et WICHMANNVS a), *visus obnubilationem* observaverunt, quod vero cum nostra ampla praxi non convenit.

a) Vid. *Perill. HUFELANDII Journ.* 10. Bd. 3. St. pag. 62.

102. GUMMI ARABICVM, seu SENEGAL.
(*Gummi Mimosae.*)

§. 158. *Mimosa Senegal*, et *Mimosa Nilotica*. Ex *Arabia petraea*, *Aegypto* et *Regno Senegalensi* venit. — *Gummi Arabicum*. Arabisches Gummi.

Plures *Mimosae* species hoc *Gummi* fovere ADANSON et SPIELMANNVS *Pharm. gen. P. I.* pag 34. probant. Quod a *Senegal* denominatur, praestantius est *communi Arabico*, maiora et pallidiora frustula sistit.

§. 159. Quadruplum *Aquae Gummi* nostrum in *Syrupi* consistentiam redigit. *Gummi Arabicum* pulveratum, tanquam praestans glutinans in *haemorrhagiis* sistendis, laudat OLLENROTH in *perill. HUFELANDII Journ.* 3. B. 1. St. pag. 77.

Gummi Benzoë, vid. *Resina Benzoë*.

Cerasorum, vid. N. 54.

Elemi, vid. *Resina Elemi*.

Galbanum, vid. *Resina Galbani*.

Gambiense, vid. *Gummi Kino*.

Guaiacum, vid. N. 100.

103. GUMMI GUTTAE.

§. 160. *Stalagmitis Cambogioides*, seu *Guttifera vera*. Arbor crescens in *Regno Siamensi*, prope locum *Cambodiae* vicinum, item in *Zeylona*. — *Gummi Guttae*. *Gummi Gutt.*

104. GVM-

104. GUMMI KINO, seu GAMBIENSE.

§. 161. Ex arbore venit, quae in loco suo natali, ad fluvium *Gambia Africae*, *Pau* dicitur. — *Gummi Kino*, seu *Gambiense*, seu *rubrum*. *Kino Gummi*.

§. 162. In mensibus nimis, fluore albo, *blennorrhoea benigna*, *diarrhoeis* et *dysenteria*, *FOTHERGILL* dedit hoc *Gummi*, cuius quarta pars tantum gummosa est, omni trihorio ad scrupulum unum.

Gummi Laccae, vid. *Resina Laccae*.

Mastiches, vid. *Resina Mastiches*.

rubrum, vid. *N. praeced.*

Senegal, vid. *N. 102.*

105. GUMMI TRAGACANTHAE.

§. 163. *Astragalus creticus* et *Astragalus gummifer*. In Oriente, *Graeciae insulis*, *Gallia meridionali*, *Italia* crescit. — *Gummi Tragacanthae*. *Gummi Traganth*.

Optimum *Gummi Astragalus creticus*, qui in monte *Ida*, *Insulae Cretae* crescit, profert. Colore variat, unde distinguitur in *Tragacantham albam*, et *flavam* seu *rusam*. Prior utpote purior, unice in medicum scopum servari debet, altera, quae in *Sorten* dicuntur frusta colorata, sordibus inquinata, sub nomine *Gummi de Balsora* nota, reiicienda est.

§. 164. Pars exigua *Gummi* huius, magnam *Aquae* copiam, drachma enim tres uncias, in mucilaginem vertit.

106. HELLEBORVS NIGER.

§. 165. *Helleborus niger*. In *Alpibus* calidioris *Europae* crescit, et in hortis colitur. — *Radix*. *Schwarze Niefs* oder *Christwurz*.

Hellebori nigri Radices adulterantur:

1) cum

1) cum *Helleboro albo*, in hoc vero capitulum Radicis magis oblongum est et crassius, color etiam tam Radicis, quam fibrarum eius albicans est; insuper saporem magis nauseosum et amariorem habet. 2) Cum *Radice Adonis vernalis*, haec vero praedita est breviori capitulo et longioribus fibris, et siccata color eius magis fusco nigrior est, quam in *Helleboro vero*. Tandem 3) cum *Radice Aconiti*, quae autem cognoscitur, longiori capitulo instar rapae, et fibrae siccatae canae nigricantes et tenuiores spadiceae sunt. Inprimis caveant Pharmacopoei a *Radice* apud Aromatopolas et Rhizotomos passim obvia, quae habet fibras tenuissimas, nigerrimas, gustantis linguam primum sapore non adeo ingrato, sed postmodum acri nauseoso inficienti, et caput per aliquot horas imo integrum diem tentante.

Praeparata. Extractum.

§. 166. In recenti statu *Radix* haec ob summam acrimoniam, *venenatam vim* exserit, et externe applicata *vesicas* excitat. Caeterum notandum, quod *Infusum Radicis* validius agat *Extracto*.

107. HELMINTHOCHORTON.

§. 167. *Fucus Helminthochortos*, seu *Lemithochortos*. In mari, quod *Corsicam* alluit, colligitur. — *Helminthochorton*. Corsicanisch Moos.

Adulteratur interdum *Lichene castaneo Leersii*, qui vero colore atro puniceo, ramosus et medullari substantia repletus est. Insuper hic in *Aqua* mollescit et odore fragranti destitutus est.

§. 168. In *Corsica* eius usus contra *vermes*, inprimis *lumbricos*, aliquot abhinc seculis celebris fuit. Datur vel in *Pulvere*, a scrupulo uno usque ad drachmam
inte-

integram, vel aliquot drachmae, cum *Aquae* unciis quatuor infundantur. Vid. HAEMMERLEN *Diss. de Fuco Helminthoborto.* Erlang. 1792.

108. HIRVDINES.

§. 169. *Hirudo medicinalis.* In aquis stagnantibus reperiuntur. — *Hirudines vivae.* Blutigel.

Sint depressae nigricantes, supra lineis flavis sex, intermediis nigro arcuatis, subtus cinereae nigro maculatae. In *Aqua pura*, additis *furfuribus Tritici* asserventur.

109. HORDEVM.

§. 170. *Hordeum distichum.* Vulgare cereale. — *Semen.* Rohe Gerste. — *Semen excorticatum.* Geschälte Gerste. — *Malta.* Gersten - Malz.

110. HYOSCIAMVS NIGER.

§. 171. *Hyosciamus niger.* Planta ubique ad vias, et in fimetis frequens. — *Herba recens.* Schwarzes Bilsenkraut.

Praeparata. Extractum.

§. 172. *Planta narcotica* est, praesertim in recenti statu.

111. HYPERICVM.

§. 173. *Hypericum quadrangulum.* Indigenum. — *Flores.* Iohannis Blumen.

Praeparata. Oleum infusum.

112. HYSSOPVS.

§. 174. *Hyssopus officinalis.* In *Europa meridionali* sponte crescit, et apud nos in hortis colitur. — *Herba.* Isop.

Praeparata. Aqua destillata.

113. IA-

113. IACEA.

§. 175. *Viola tricolor*. Crescit in agris arenosis et hortis. — *Herba*. Freisamkraut. Dreyfaltigkeitsblume.

§. 176. Nobis in *crusta lactea infantum* nulla praestitit, quanquam *illustr.* STRACKIUS a) huic *Herbae* specifics contra hunc morbum adscripsit virtutes. Etiam CHAMBON b) nullos ex hac planta vidit effectus; *venerabilis et perill.* A SIEBOLD illam per plures septimanas incassum adhibuit c). *Perill.* HUFELANDIUS et OBER-TEUFFELVS quoque pro inefficaci eam declarant d).

a) *Tract. de crusta lactea infantum*. 1779.

b) CHAMBON *des Maladies des enfans*.

c) *Perill.* HUFELANDS *Journ.* 6. Band, 1. St. pag. 13.

d) *Journ.* 9. B. 3. St. pag. 105.

114. IALAPPA.

§. 177. *Convolvulus Ialappa*. Planta Americana, praesertim frequens in Mexico, in regione urbis Yalappae. Crescit etiam in Carolina et Florida. — Radix. Ialappen-Wurzel.

Quo compactior et ponderosior est, pluribusque striis nigris distinguitur, eo praestantior est Radix.

Praeparata. Resina. — Sapo Ialappinus.

§. 178. Graecis et Arabis ignota haec Radix fuit, et primo in principio Seculi XVII. innotuit.

115. ICHTHYOCOLLA, seu COLLA PISCIVM.

§. 179. *Acipenser Sturio*, *Acipenser stellatus*, *Huso*. *Wolgaviae* pisces. — *Ichthyocolla*. Hausenblase.

Acipenser Sturio et *stellatus* meliorem *Ichthyocollam* largiuntur, quam *Huso*.

116. IPE-

116. IPECACUANHA.

§. 180. *Cephaelis Ipecacuanha*. — *Psychotria emetica*. Ex prima *Ipecacuanha fusca* seu *brunnea* venit, ex altera sine dubio *grisea*. In *Brasilia* crescit. — *Radix*. Brech- oder Ruhr-Wurzel.

Si frangitur *vera Radix*, linea alba cineritia, quam in medio habet, ab *Apocyni Radice* dignoscitur, in qua haec fulva apparet. Non magna eius quantitas insimul in pulverem teri debet, sed tempore usus tantum recenter teratur; aër enim, qui minimas particulas subit, vim emeticam debilitat et aufert.

§. 181. *Ipecacuanhae Radix* omnium emeticorum efficacissimum et tutissimum medicamentum est, quod non inanibus eructationibus, anxietatibus, spasms homines cruciat, et si etiam plus eius sumptum fuerit, non aliud incommodum habere solet, quam quod vomitionem citiorem, sed non graviolem reddat. Insuper non tam facile *alvum movet*, quam *emetica stibiata*. Vt plurimum in adultis ad scrupulos duos, quorum alter, si primus non sufficientem effectum praestitit, post dimidiam horam detur, optatis nostris respondet. Vbi *pituita tenax* et *viscida* soli *Ipecacuanhae* resistit, viginti vel triginta guttae *Vini Antimonii Huxhami* addendae, sed simul etiam, ut *inanes spasmi* evitentur *antispasmodicum* quoddam, e. g. *Essentiae Castorei* guttae triginta cum tali *Potione* coniungendae sunt.

Non superfluum fore, hac occasione, de *evacuantiis* et praecipue *emeticorum* aestimatione, cum nostris temporibus haec medicamenta a multis acerbè perstringantur, et non raro a talibus, qui modo ex ephebis excessi fuerunt, summo risu cavillentur, pauca disserere. Omni die observamus, morbos graves, natura sola, spontanea evacuatione insigni oborta, sanatos esse; ad hunc naturae nutum se etiam convertit parens noster HIPPOCRATES et plurimi *Graeciae Scriptores*. Tempore, quo SANCTORIUS *perspirationem insensibilem* detexit, et huic inventioni *Medicinam suam staticam* superstruxit, plurimi Medici, nullo habito *primarum viarum* respectu, sibi

finxe.

finxerunt in omnibus fere morbis *venenatam materiam* in sanguine haerentem, seu *malignitatem*, quae non evacuantibus expelli posset, sed quam unice *sudoriferis* et *alexipharmacis* calidoque regimine aggredi, sicque virus a corde depellere oporteret. Adhuc postea accessit incommodum, quod HELMONTIVS deliramentis suis mundum implevit, et in medicamentis vires et proprietates quaesivit, quas nullus alius in eis invenire potuit. THEOPHRASTVS PARACELSVS etiam ad haec omnia, non pauca contribuit. SYDENHAMVS tandem Medicinae aliam faciem conciliavit, et ille erat primus rationalis scientiae restaurator, qui damna depinxit, quae ex infelici *malignitate* putatitia ad genus humanum redundarunt. Quamquam vera semper manebit lex illa, quam BALDINGERVS a) dedit: „Qui iusto tempore corpus sordibus repurgare didicerit, is anguem in herba latentem suffocabit, et igni gliscenti exstinguendo idoneus evadet;“ tamen non diffitendum est, *methodo evacuatoria* postea nimis ample a multis introducta, non saluti hominum prospexisse. Fuerant vero semper Medici, qui eis, qui largiori manu in fere omni morbo, nullo habito respectu ad genium morborum mutatum, *evacuanti* propinant, et *primas vias* ut fontem omnium aegritudinum accusant, firmiter se opposuerunt, ex quibus nominare sufficiat, BOERHAAVIVM, SWIETENIVM, BRENDELIVM, PRINGLE, BALDINGERVM, HEQVETVM, et *per illustres viros*, RICHTERVVM, GRVNERVM, FRANKIVM, HVFELANDIVM et alios. Ante BRVNONIS et *scriptorum*, qui *methodum excitatoriam* defendunt, tempora, iam vero e contrario Medici fuerunt, qui *evacuantium* usum, praesertim in *febris* plane damnaverunt, inter quos eminent HAENIVS et PLATNERVS. Sed non intuebantur hi Viri, praeter efficacem et subitam expulsionem saburrae peccantis *emetica* hunc habere effectum, ut *secrezionem* et *fluxionem humorum ventriculi* et *partium vicinarum* promoveant, *obstructiones* expediant, *sanguinis motum per systema venae portarum* faciliunt, *viscera* stimulent, hinc in *febris* praeter sordium evacuationem, *irritatione* salutari inducta, *diaphoresin* augeant, *spasmos* leniant, et tali modo maiora, quam *excitantia* praemature adhibita, ad eliminandam *februm* causam contribuant, quod praesertim in *intermittentium* curatione observandum est.

Nostra

Nostra ex sententia itaque circa *emeti-
corum* admi-
nistrationem observandum, ea tanquam remedia esse
consideranda, quibus magna Medicus efficere potest,
si secundum rationales indicationes, quas sana Thera-
piae, sed non eae, quae ex *Schellingiana Philosophia* som-
niata est, cognitio subministrat, adhibeantur, quia in
multis morbis, e. g. *febris biliosa, bilioso-purridis,
intermittentibus, dysenteria biliosa, ventriculi oneratione
nimia, tussi convulsiva*, ante *februm exanthematicarum*
eruptionem, in casu *veneni* accepti, fere semper unica
et primaria sunt, a quibus tota et universa aegroti salus
pendet; sed simul, si incongrue et non secundum bene
fundatas indicationes, quas sagaci Medico quilibet aeger
sistit, praescribuntur, medicamina evadere, quae tunc
tanto etiam in gradu nocent, et saepe omnem sanandi
spem plane adimunt. Vbi ergo, ad exhibendum *vomi-
torium*, indicatio non satis manifesta observatur, e. g.
in *pleuritide biliosa, colica biliosa, haemoptysi*, cum *bilis
saburra* coniuncta, *dysenteria*, quam statim in initio in-
gens *inflammatoria febris* concomitatur, in *cholera*, in
morbis apoplecticis, in *haemorrhoidariis*, vel plane vitan-
dum, vel tempus, quo dandum, sollicite investigandum
est, uti et cum summa diligentia inquirendum, an non
alia remedia, praecipue *Venae sectio vomitorio* praemit-
tenda sit, aut saepe illud tali cum cautione et ita sub-
ministrandum sit, ut tantum leviori gradu, quod inpri-
mis ab *Ipecacuanha* expectandum est, effectus suos pro-
ducat. Caetera, quae vel vomitoriorum usui obsistunt,
e. g. *plethora ingens, dispositio ad morbos apoplecticos,
haemorrhagiae*, praesertim *vomitibus cruentis*, seu procli-
vitas ad hunc morbum, *morbi nephritici, inflammationes
viscerum, ulcera interna, viscera infimi ventris scirrhusa,
vel corrupta*, suspicio *motus peristaltici inversi, strumae,
pectoris suspecta conditio*, e. g. *polypi, hydropis pericardii
vel pectoris metus, hernia considerabilis b)*, *hysterica pas-
sio*, *graviditas ad ultimos menses processa, c)* *hydrocephali
timor, senium nimis protractum*, vel circa eorum appli-
cationem notanda sunt, ut alvus sit aperta, quod *Aqua
tepida* data, sub medicamento actione, aegro succurren-
dum, Therapia docet. In *phthisicis* quidem ab *emetico-
rum* administratione nullam noxam, non autem tantam
utilitatem observavimus, quam eis REID adscripsit, et
probe pensitanda sunt, quae de limitando vomitoriorum

usu in hoc morbo *clar.* METTERNICH d) protulit. In *ictericis* quoque, circa eorum usum, maxima adhibenda est cautio, quoniam ab eis inconsiderate praescriptis, tristissimos vidimus effectus. Tandem ad ruptionem *vomicae* promovendam, nobis itidem sunt infida remedia.

Vires Ipecacuanbae, quas in minoribus portionibus, ad quartam, tertiam, vel dimidiam grani partem scilicet, post singulas tres quatuorve horas data, in compescendis *uteri haemorrhagiis* exserit, DAHLBERGIVS, BARBAIRAC et BERGIVS testantur e). Valet vero tunc medicamentum nostrum, quando a *spasmodicis haemorrhagiis* continuant. Praeterea nos ex *Ipecacuanbae* usu, ut ad dimidium, vel integrum Granum, ter quaterve in die dederimus, in *asthmate pituitoso* et aliis *pectoris affectibus pituitosis*, sicut non minus in *morbis rheumaticis* bonos effectus vidimus. Ad mentem DOVERI tunc, omisso inutili *Arcano duplicato*, quartam vel tertiam grani partem *Opii* cum ea coniunximus. Caeterum adhuc notandum, quod in *Cortice* quidem maior sed non omnis *vis emetica*, sicut CULLENIVS credit, sita sit.

- a) *Dissert. de febrium acut. therap.*
- b) Quanquam multi in *berniis*, nimis formidant *vomitiva*, et ea applicato subligaculo propinanda sunt, tamen in *considerabilioribus*, usum eorum non suademus.
- c) *Vomitiva* in *graviditatis* principio, non nocere, testantur *vomitus spontanei*, quibus per plures menses *gravidae* citra foetus damnum cruciantur. Interim in omni *graviditatis* stadio horum remedium usus sit cautissimus.
- d) *Vom Schaden der Brechmittel in der Lungensucht.* 1792.
- e) Vid. *Vetensk. acad. handl. V. 31. pag. 316. et BERGIVM l. c. p. 143.*

117. JUGLANS.

§. 182. *Juglans regia*. Per omnem *Europam* provenit. — *Fructus immaturi*. — *Nux. Wallnuss*.

Praeparata. Extractum. — Oleum expressum.

118. IVNI-

118. JUNIPERVS.

§. 183. *Juniperus communis*. Frutex *Europae borealis*. — *Baccae*. Wachholder-beeren.

Praeparata. Aqua destillata. — Roob. — Spiritus.

§. 184. Diuturnus *Baccarum* usus, *urinam* reddit *cruentam*, uti iam *Piso* observavit; quoque in *plethoricis* dispositionem ad *haemorrhoidum fluxum* creat.

Kino, vid. N. 104.

119. LAC.

§. 185. *Lac bubulum, caprinum asinum*. Kuh - Ziegen - Esels - Milch.

Praeparata. Saccharum Lactis.

120. LACTVCA VIROSA.

§. 186. *Lactuca virosa*. In locis incultis crescit. *Herba recens*. Giftiger Lattich.

Praeparata. Extractum.

121. LAPATHVM ACVTVM.

§. 187. *Rumex acutus*. Planta *Germaniae*, praesertim ad fossas frequens. — *Radix*. Grindwurz.

Radix, antequam caulescit *Herba*, colligenda est.

122. LAPIDES CANCRORVM.

§. 188. *Cancer Astacus*. In lacubus et segnioribus fluminibus totius *Europae* reperitur. — *Lapides*, vulgo *Oculi Cancrorum*. Krebs-Steine oder Augen.

Lapides Cancrorum genuini in *Acido Vitrioli* soluti, repraesentant cuticulam in lapidum

dum forma. *Artefacti ex Terra calcarea in-*
super non habent compagem lamellosam.

123. LAPIS CALAMINARIS, seu CADMIA
FOSSILIS. (*Oxydum Zinci.*)

§. 189. *Zincum terrestre.* Ex officinis
Gosslariensibus adfertur. — *Lapis calamina-*
ris. Gallmei-Stein.

124. LAVENDULA.

§. 190. *Lavendula Spica.* In *Europa*
meridionali sponte provenit; apud nos in
hortis colitur. — *Spica florens.* Lavendel-
Blumen.

Praeparata. Oleum destillatum. — Spi-
ritus.

125. LAVROCERASVS.

§. 191. *Prunus Lauro-Cerasus.* Arbor
Orientis et *Europae meridionalis*, quae apud
nos in hortis colitur. — *Folia recentia.* Kirsch-
lorbeerblätter.

Praeparata. Aqua destillata.

§. 192. Planta summe deleteria est, et ideo mi-
nime *Folia* haec *Lacte* coquantur, cui quidem suavem
saporem impertiunt, saepe vero inde, uti *VATERVS*, *DY-*
NAMEL et alii observaverunt, tristissimi et lethales effe-
ctus oriuntur.

126. LAVRVS.

§. 193. *Laurus nobilis.* Arbor *Europae*
meridionalis, quae apud nos in hortis colitur.
Maxima copia *Foliorum* e *Corinthia* et *Istria*
accedit. — *Baccae.* — *Folia.* Lorbeeren.

Praeparata. Oleum expressum.

§. 194. *Baccae Lauri* vehementer in *uterum* agunt,
et ideo non promiscue a *Pharmacopolis* vendendae sunt.

127. LI-

127. LICHEN ISLANDICVS, seu MUSCVS ISLANDICVS.

§. 195. *Cretaria Islandica.* In *Europae* sylvis sterilissimis, praesertim *Silesiae*, *Thuringiae*, *Hercyniae* reperitur. — *Lichen*, seu *Muscus Islandicus.* Isländisches Moos.

§. 196. *Vim demulcentem, nutrientem et leniter roborantem* quidem possidet, et inde in *affectibus pectoris pituitosis*, praesertim ubi *pituita acris* adest, et *corpus nutriendum* est, in *Decocto* valet, sed in *phthisi ulcerosa* tanta non praestat, quae de eo laudata fuerunt. Ad plures libras incassum dedimus. Saepe *expectorationem* supprimit, et tunc *anxietates* aegro excitat. Vncia una *Lichenis*, si per dimidiam horam cum libra *Aquae* coquitur, uncias septem vel octo *Mucilaginis* dat. *Libra dimidia Mucilaginis* cum unciis tribus *Lactis* misceri potest.

Lignum Sanctum, vid. N. 100.

Limatura Ferri, vid. N. 85.

Stanni, vid. *Stannum*.

128. LINVM.

§. 197. *Linum usitatissimum.* Vbique colitur. — *Semen.* Leinsamen.

Praeparata. Oleum expressum.

129. LIQVIRITIA.

§. 198. *Glycyrrhiza glabra et echinata.* In *Rossia meridionali*, *Anglia*, *Hispania*, *Germania*, crescit; in *Bambergensi agro* praesertim copiose colitur. — *Radix.* Süßholzwurzel. — *Succus inspissatus.* Süßholzsafft.

Succus Liquiritiae ex Hispania et Sicilia venit. Optimus sit ex rufo fusci; si frangitur, nigri splendentis, et quando in fila distrahitur, nitidi coloris aurei, saporis dulcis, odoris sua-

vis non empyreumatici, et linguae impositus
omnis deliquescens.

130. LOBELIA SYPHILITICA.

§. 199. *Lobelia syphilitica*. In Virginia,
in locis udis, ad fossas et flumina crescit. —
Radix. Cardinals-Blume.

Ne cum hac *Lobelia Tupa* commutetur,
quia haec corrosivum edit effectum, et instar
veneni agit, quando interne adhibeatur. Alia
Lobeliae species, nimirum *Lobelia longiflora*
quoque effectum fortior est nostra.

131. LYCOPODIVM.

§. 200. *Lycopodium clavatum*. In sylvis
universae Germaniae frequens. — *Semen*.
Bärlappensamen.

§. 201. De *Lycopodii* usu in *dysuriis* et *strangu-*
riis haemorrhoidalibus, vid. *perill.* HUFELANDII *Journ.* 2.
B. 1, St. p. 163. Summo cum effectum illud saepius in
his affectibus adhibuimus.

Lythargyrium, vid. *Plumbum*.

Macis, vid. *Nux Moschata*.

132. MAGNESIA NIGRA. *Magnesium*, seu *Manganesium oxydatum nativum*. *Oxydum* *Magnesium nigrum*.

§. 202. *Molybdaenum Magnesium*. Acqui-
ritur ex Thuringia et Saxonia. — *Magnesia*
nigra. Braunstein.

Eligatur coloris nigri, vel obscuri fusc.

§. 203. Praecipue ad *Aërem vitalem*,
seu *dephlogisticatum*, (*gas oxygenium*) producendum.
An *Unguentum* ex *Magnesia* factum, in *cutis morbis*, prae-
sertim *tinea* tanta praestat, quae de eo laudantur, ulte-
rius inquirendum est.

133. MA-

133. MAIORANA.

§. 204. *Origanum Maiorana*. In calidiori *Europa* sponte crescit, apud nos in hortis colitur. — *Herba*. *Maioran*.

Praeparata. Butyrum, seu Unguentum.

Malicorium, vid. N. 98.

Malta, vid. N. 109.

134. MALVA ARBOREA.

§. 205. *Alcea rosea*. In *Oriente* sponte provenit; apud nos in hortis colitur. — *Flores*. *Pappelrosen*.

135. MALVA VULGARIS.

§. 206. *Malva rotundifolia* et *Malva sylvestris*. Ubique ad vias, sepes, in locis ruderratis spontanea. — *Herba*. — *Flores*. *Gemeine Pappeln*.

136. MANNA.

§. 207. *Fraxinus Ornus*, *Fraxinus rotundifolia* et *Fraxinus excelsior*. Arbores *Calabriae* et *Siciliae*. — *Manna*. *Manna*.

Manna pura in *Aqua* et *Alcohole Vini* penitus solvitur fere, et si sicca flammae admoventur, ardet. *Manna vulgaris* seu *Calabrina* constat ex massis cohaerentibus diversae magnitudinis. Frusta albidiora et sicciora ex ea selecta, sub nomine *Mannae electae* nota sunt. Quando *Manna crassa*, spissa et sordida, quae post selectum remanet, depuratur, et in parvas tabulas efformatur, *Manna canulata*, seu *tabulata*, vocatur. Adulteratur interdum *Manna*, praesertim sic dicta *Brigantina* cum *Saccharo farinaceo*, vel penidio, vel *Melle*, quod color fuscus denotat; corruptio-

ptionem cum *Amylo* vel *arena*, solutio aquosa prodit.

137. *MARRUBIVM ALBVM.*

§. 208. *Marrubium vulgare.* In rudertis frequens. — *Herba.* Weisser Andorn. Marien Distel.

A *Ballota nigra* dignoscitur, caule maiori, quem haec habet, foliis profunde dentatis, et odore ingrato foetido. *Nepeta cataria* habet folia cordiformia et *Menthae* odorem similem.

Praeparata. Extractum.

138. *MARVM VERVVM.*

§. 209. *Teucrium Marum.* In Oriente et Europa Meridionali sponte crescit; apud nos in hortis colitur. — *Herba.* Katzenkraut. Amberkraut.

139. *MATRICARIA.*

§. 210. *Pyrethrum Parthenium.* In Germania ubique. — *Herba.* Mutter-Kraut.

140. *MEL.*

§. 211. *Apis mellifica.* In Europa ubique. — *Mel.* Honig.

Mel sit purum et non cum *Farina Faba- rum* adulteratum.

Praeparata. Mel Rosarum.

§. 212. *Mellis* internus usus in feminis hysteri- cis, chloroticis, et ubi acidum in primis viis praedominat, vitandus est. Saepe hystericae adeo in Enematibus *Mel* non tolerant.

141. *MELILOTVS.*

§. 213. *Trifolium officinale.* Per totam Germaniam frequens. — *Herba.* — *Flores.* Steinklee.

Praeparata. Emplastrum.

142. *ME-*

142. MELISSA.

§. 214. *Melissa officinalis*. In *Germania meridionali* sponte provenit, et apud nos in hortis colitur. — *Herba*. Melissen-Kraut.

Praeparata. Aqua destillata.

143. MENTHA CRISPA.

§. 215. *Mentha crispa*. In *Sibiria* planta spontanea, nobis hortensis. — *Herba*. Krausemünze.

144. MENTHA PIPERITA.

§. 216. *Mentha piperita*. In *Anglia* spontanea, nobis hortensis. — *Herba*. Pfeffermünze.

Praeparata. Aqua destillata. — Aqua spiritiosa. — Oleum destillatum. — Rotulae.

§. 217. Praestantior priori est. *Infusum* huius *Herbae* in doloribus rheumaticis, arthriticis, podagricis, si nullus sanguinis orgasmus adest, conducit, et per sudorem atque urinam morbi materiam educit.

145. MERCURIUS VIVVS. (*Hydrargyrum*.)

§. 218. *Hydrargyrum virgineum*. In variis *Europae* montibus reperitur. — *Mercurius vivus*. Lebendiges Quecksilber.

Eligatur *Mercurius* purissimus, super chartam facillime currens, nihilque sordidi relinquens, nulla pellicula tectus, in mortario cum *Aqua destillata* tritus, Aquam non inquinans, in cochleari ferreo super prunas non decrepitans, totus avolans, nullo Metallo relicto, in *Acido Nitri* nihil dimittens. Si purus, etiam *Aceto concentrato*, si cum eo teratur, nullam dulcedinem conciliat. Vt plurimum *Bismutho*, *Plumbo*, aut *Stanno* inquinatur.

Prae-

Praeparata. Aethiops Antimonialis Huxhami. — Aqua phagadaenica. — Emplastrum Mercuriale. — Mercurius calcinatus ruber. — Mercurius dulcis. — Mercurius praecipitatus albus. — Mercurius solubilis Hahnemanni. — Mercurius sublimatus corrosivus. — Pilulae Mercuriales.

146. MEZEREVM, seu COCCOIGNIDIVM.

§. 219. *Daphne Mezereum* et *Daphne Laureola*. Frutices in *Gallia*, *Hispania* et *Germania meridionali* frequentes. — *Cortex Radicis recentis*. Seidelbastrinde. Kellerhalsrinde. Bergpfefferrinde.

§. 220. Quoniam ob acrem et urentem vim, dolores colicos, anxietates, nauseam, vomitum, et non raro ventriculi inflammationem et gangraenam excitat, interne nunquam, vel tantum summa cum cautione adhibeatur.

147. MILLEFOLIVM.

§. 221. *Achillea Millefolium*. Planta frequens. — *Herba*. — *Summitates*. Schafgarbe.

Praeparata. Extractum.

Minium, vid. *Plumbum*

148. MOSCHVS.

§. 222. *Moschus moschiferus*. In *Sibiria*, *Tartaria*, *China*, *India orientali*, praecipue *Tunquin* degit. — *Moschus*. Bisam.

Advehitur *Moschus* ad nos in vesiculis pilis rigidis obsessis. Optimus est *Tunquinius*, cui bonitate cedit *Bengalensis* et *Moscoviticus*, qui vilissimus habetur. Genuinus laminae candenti impositus fere penitus evaporat, residuo tantum grisei cineris pauxillo.

Mu-

Musculus Islandicus, vid. N. 127.

149. MYRRHA.

§. 223. *Amyris Kataf*. In *Arabia*, *Aethiopia*, *Abyssinia* crescit. — *Myrrha*. *Myrrhen*.

Interdum cum aliis *Gummatibus*, praesertim *Bdellio* adulteratur. Sed *Myrrha* genuina est pellucida, fulva et rufa, intus variegata, ad tactum non pinguis, odoris fortis et saporis aromatici, amari et quodammodo acris. Frustula *Gummi Cerasorum Myrrhae* immixta, facile splendore clariori, sapore et odore destitutis dignoscuntur.

Praeparata. *Essentia*. — *Essentia alcalisata*. — *Extractum aquosum*.

Naphtha, vid. *Oleum Petrae*.

150. NASTURTIUM AQUATICUM.

§. 224. *Sisymbrium Nasturtium*. Ad rivus et fontes crescit. — *Herba recens*. *Brunnen-oder Wasser-Kresse*.

Cardamine pratensis, cum qua interdum commutatur, Folia habet longiora, rotundiformia et angustiora. Sapore etiam est amariori.

151. NICOTIANA.

§. 225. *Nicotiana Tabacum*. Planta *Americana*, quae apud nos in agris colitur. — *Folia*. *Tabak*.

Augusto et *Septembri* mensibus *Folia* collecta probeque siccata flava, non viridi, nec atro colore deturpata, multo minus contorta, in usum trahantur.

152. NI-

152. NITRVM. (*Kali nitricum. Nitras Potassae.*)

§. 226. *Nitrum nativum.* Magna eius copia ex *Oriente* venit; in *Europa*, sicut et in *Hassia* ex propriis terris peculiari ratione excoquitur — *Nitrum crudum.* Salpeter.

Eligatur *Nitrum* purum, crystallos exhibens prismaticas, in *Aqua* facile solubile, ad ignem statim fluens, non decrepitans, ad contactum phlogisti cum strepitu deflagrans, in aëre non farinescens.

Praeparata. Acidum Nitri, vulgo Spiritus Nitri acidus. — Acidum Nitri fumans, vulgo Spiritus Nitri fumans. — Nitrum crystallisatum. — Spiritus Nitri dulcis.

153. NVX MOSCHATA.

§. 227. *Myristica Moschata.* Arbor *Indiae orientalis*, praesertim *Moluecarum Insularum*. — *Nux moschata.* Muskatén-Nuß. — *Macis.* Muskatén-Blumen.

Praeparata. Oleum Macis destillatum. — Oleum Nucis expressum.

§. 228. In dosi maiori data *Nux Moschata* exserit effectum narcoticum. Vid. CULLEN *Mat. Med.* 2. Band. in *translat. germ.* pag. 233.

154. NVX VOMICA.

§. 229. *Strychnos Nux Vomica.* Arbor *Zeilonae et Malabaricae*. — *Nux vomica.* Krähenaugen.

§. 230. Medicamentum heroicum, in maiori portione vomitorium et purgans drasticum est, quod tamen ob vim narcoticam, ex Medicorum Suecorum et perill. HUFELANDII observationibus a) utilissimum se exhibuit in dysenteria. Nobis tanta non praestitit. Caeterum adhuc notandum, quod coctione principium narcoticum

avolat. Multis animalibus *Nuces* has deleterias esse, omni cuique notum est.

- a) Vid. HANGSTRÖM et OHDELIVM in *den Abhandlung. der Schwedischen Academie der Wissenschaften* 35. 36. Band. *Perill. HVELANDS Journal* 1. Band 1. St. pag. 76.

155. OLEA.

§. 231. *Olea Europaea.* Arbor *Europae australis*; praesertim copiose in *Gallia*, *Hispania* et *Italia* colitur. — *Fructus.* Oliven. — *Oleum Olivarum.* Oliven- oder Baum Oel.

Oleum Olivarum sit albi coloris, quod praestantius est viridi. Interdum cum *Iuglandis*, *Lini*, *Napi*, *Papaveris Oleis* mangonisatur. Vltimum, si admixtum fuerit, concussione facta, copiosas emittit aëreas bullulas, et ad gradum caloris minorem iam spissitudinem acquirit.

§. 252. *Inunctiones cum Oleo Olivarum* tepefacto, nostris temporibus, tam ad *pestem* sanandam, quam etiam, ut praemuniamus homines contra eam, inclaruerunt, et primo summo cum effectu adhibuit *perill. BALDWIN.* Statim vero in huius morbi principio adhibendae sunt, quoniam post quartum vel quintum morbi diem amplius nil iuvant, uti quoque eae inutiles sunt, quando aegri iam *diarrhoëis* correpti sunt a). His ex causis sine dubio *Chirurgus supremus Franco-Gallicus VILLEPEAUX* in *Aegypto* apud milites *peste* iam correptos sine effectu inunctiones nostras adhibuit b). Vt plurimum libra una *Olei* ad quamlibet inunctionem sufficit, postquam, uti etiam *Clar. LUDOVICVS FRANKIVS* c) observavit, si salutifera fuit, plerumque *sudor largus* sequitur. In hoc casu in quolibet die una inunctio sufficiens est, si vero iste salutaris *sudor* non perfecte sequitur, in eodem die inunctionem repetere Medici suadent. *Clar. KEVTSCH Americanae Medicus* iam etiam in *typho* inunctiones utilissimas reperit, praesertim, quando *Oleum Camphora* nuptum fuerat d); non solum itaque in aliis *febris contagiosis*, sed praesertim in famosa illa et tristissima sic dicta *febre flava*

flava Americana praeservandi scopo, non negligendae sunt. Tandem etiam in exhaustis senibus inunctiones prosunt.

- a) BALDWIN Bemerkungen über die von ihm entdeckte specifische Wirkung des Oliven Oels gegen die Pest, mit Rücksicht auf die Anwendung dieses Mittels zur Heilung contagiöser Krankheiten aller Art und zur Linderung des Podagras, aus dem Italienischen übersetzt 1801 LEOPOLD GRAFEN VON BERCHTOLD Nachricht von dem im St. Antons-Spital zu Smirna mit dem besten Erfolge gebrauchten einfachen Mittel die Pest zu heilen, und sich vor selber zu bewahren. Wien. 1797.
- b) LARREY Relation historique et chirurgicale de l'expédition de l'armée d'Orient en Egypte et en Syrie. Paris 1803. pag. 120.
- c) Nordisches Archiv für Naturkunde, Arzneywissenschaft und Chirurgie, herausgegeben vom Prof. PFAFF und Dr. SCHELL 3. B. 4. St. pag. 34.
- d) Nord. Archiv. l. c.

156. OLEVUM CAIEPUT.

§. 233. *Melaleuca Leucadendron*. Arbor Indiae orientalis, praesertim Moluccarum Insularum. — Oleum Caieput. Caieput-Oel.

Ab inventore WITTNEBIO, qui Ducis Brunsvicensis RUDOLPHI AVGVSTI, verbi divini interpretes fuit, et postea Bataviam discessit, etiam Olei Wittnebiani nomen gerit. Oleum hocce, quod ex fructibus arboris acquiritur, secundo praeteriti seculi decennio, innotescere incepit et cuius primus mentionem fecit LOCHNERVS, a) pellucidum est, et communiter colorem viridescentem habet. Sed color hic ei non est naturalis, qui lucido-luteus apparet. Acquirat vero ut plurimum colorem istum viridescentem ex adinixtione Resinae Millefolii, uti HEYERVS et Anonymus quidam in perill. a CRELL Collection. chym. b) putant. Requirit HEYERVS ad libram

Olei

Olei drachmam unam praedictae *Resinae*. Minus placet sententia, quam DEHNE c) profert, colorem nimirum illum ex addito *Succo Rhamni cathartici* vel alius *Baccae* productum esse. Maiorem vero attentionem merentur experimenta, quae BINDHEIM d) protulit, ubi enim in perscrutando *Oleo Cupreas partes* ei admixtas observavit. Quanquam THUNBERGIUS refert, magna in copia hoc *Oleum* in *Banda* destillari et *vasis vitreis* in *Bataviam* transportari, tamen *Anonymus quidam* in *perill.* A CRELL *Neuesten Entdeckungen* 3 T. p. 83. transportationem fieri in *vasis aeneis* statuit, unde color tunc oriri potest. Vtcunque vero sit, bene consulimus aegris nostris, si antea, quam medicamentum in usum vocamus, inquiramus, an sit tali modo cum *Cupro* inquinatum, nec ne? Detegitur hoc ex admixtione *Lima-turae Martis*, ubi, quando calori modico tunc *Oleum* expositum et filtratum fuit, *Oleum* ex albo *flavescens* acquirimus. Admisceri etiam possunt *Oleo* aliquot guttae *Acidi Vitrioli tenuioris*, si tunc post breve temporis spatium aliquid *Aquae* infundatur, color *viridescens* in aquam transit, et *Oleum flavum* apparet. Insuper color *viridescens* ex *Cupro* ortus in *glaucinum* vergit, ex *Resina Millefolii* vero obscurior est. Destillatione per retortam vitream leni ignis gradu *Oleum* tali modo *Cupreis partibus* inquinatum, rectificare possunt Pharmacopoei. Venditur interdum artefactum *Oleum*, quod probabiliter ex *Oleis Cardamomi*, *Rorismarini* constat, et quoque cum *Resina Millefolii* tinctum est.

a) In *Append. ad Ephem. Acad. Nat. Cur. Cent. V.* p. 157.

b) *Chym.*

b) Chym. Journal 3. Band. pag. 101. 4. Band. p. 251.

c) Chym. Journ. 1. Band. p. 112.

d) Perill. A CRELL Neueste Entdeckungen 3. Band. pag. 80.

§. 234. Eximium est *medicamentum nervinum* atque *anodynum*, quod in *morbis spasmodicis*, *colica flatulenta*, *cardialgia*, praesertim, uti *WERLHOFIVS* pluribus docuit, *podagrica*, *motibus convulsivis*, *affectibus hysteri- cis*, *catalepsia*, *chorea St. Viti*, *linguae paralyse* et *men- sium ataxia spasmodica*, praemissis eis, quae prudenti Medico, ante huius calidi medicamenti usum, indicata fuerint, satis certo medelam affert. In vomitu *gravidarum* absente *plethora* nobis praesentaneum auxilium praestitit. Datur vel cum *Saccharo*, vel in appropriato vehiculo, e. g. *iussculo carnis tenuiori*, ad quatuor, sex, imo duodecim guttas, ter quaterve in die. Externe applicatum *dolores arthriticos* lenit, *sugillationes* et *suffusiones* potenter discutit, et consulto etiam *Unguentis nervinis* additur. Praeter *Ephemer. A. N. C. Commere. Novic. Acta Vratislav.* vid. *MARTINI Diss. epistol. de Oleo Wittnebianum seu Caiopot.* et *ADAMI Diss. de Oleo Caiop. Goett. 1783.*

Oleum Corticum Aurantiorum, vid. N. 22.

Citri, vid. N. 65.

Olivarum, vid. N. 155.

157. OLEVM PETRAE, seu PETROLEVM.

§. 235. *Bitumen Petroleum.* Passim in *Europa* reperitur; praecipue ex *Gallia* et *Italia* advehitur. — *Petroleum.* Berg - oder Stein - Oel.

Seligatur, si haberi potest, *Oleum Petrae album*, quod genuinum est, et proprie *Naphtha* vocatur. Reliquis odorem spirat fortio- rem et non tam nauseosum. *Nigrum* caeteris spissius est, et gravius olens. *Rubrum* est magis tenue, habet tamen odorem et saporem penetrantem. Destillatione rectificari haec Olea possunt. *Oleum Petrae in Spiritu Vini* su- per-

pernatat, nec in eo solvitur, frigore non cogitur, *Mercurium Acido Nitri* solutum praecipitat, colore ad violaceum tendente, *Aurum* ex *Aqua Regis* attrahit et solutum servat. His notis ab eo cum *Oleo Terebinthinae* adulterato, discerni potest.

§. 236. Adversus *perniones*, *tumores induratos* et *tophos*, et umbilico illitum, contra *vermes* laudatissimum est remedium. Pari modo regioni pubis et perinaeo illitum in *urinae retentione* valet a). In *pernionibus* bene cum *Asa foetida* aut *Allii* et *Ceparum Succo* coniungitur, vel in *Spiritu Lavendulae* solvitur b). Contra *taeniam*, uti HASSELQVISTIVS observavit, *Oleum nostrum*, efficacissimas exserit vires.

a) Vid. *clar. MICHAELIS* observationes in *perill. Loderi Journal für die Chirurgie, Geburtshülfe und gerichtliche Arzeneykunde. 2. Band. 1. St.*

b) *WALLERII Mineralog.*

158. OPIVM.

§. 237. *Papaver somniferum*. In *Oriente*, praesertim *Arabia* et *Persia* colitur. — *Opium*. Mohnsaft.

Sit coloris obscure fusci, saporis amari, odoris tetri, valde inflammabile et combustibile: quando frustum frangitur debet intus splendere, fere tanquam *Pix nautica*, et post solutionem debet dare *tingturam puniceam*. His signis *genuinum* dignoscitur ab eo, quod cum *Succo Lactucae sylvestris*, vel *fimo bubulo* adulteratum est.

Praeparata. Extractum. — *Laudanum liquidum*, seu *Tinctura thebaica*.

159. ORIGANVM CRETICVM.

§. 238. *Origanum creticum*. In *Oriente* et *Europa australi* crescit. — *Herba*. Cretischer Dosten, Spanischer Hopfen.

160. ORY-

160. ORYZA.

§. 239. *Oryza Sativa*. In *India*, *America*, *Italia* et *Hispania* copiose colitur. — *Semen decorticatum*. Reifs.

161. OVVM.

§. 240. *Phasianus Gallus*. Animal domesticum. — *Albumen Ovi*. Das Weisse vom Ei. — *Vitellus*. Das Gelbe oder Eier-Dotter. *Praeparata*. Oleum expressum.

§. 241. *Albumine Ovi* provide Obstetrices manus muniant, quando feminas *lue venerea* infectas, investigant.

162. PAPAVER.

§. 242. *Papaver somniferum*. In hortis et agris calitur. — *Capita*. Mohnköpfe. *Praeparata*. Syrupus.

163. PAPAVER ERRATICVM.

§. 243. *Papaver Rhoeas*. Inter segetes crescit. — *Flores*. Klapp-Rosen.

164. PASSVLAE MAIORES.

§. 244. *Vitis vinifera*. *Europae australis* incola. — *Passulae maiores*. Grose Rosinen.

165. PASSVLAE MINORES.

§. 245. *Vitis apyrena*. In Oriente crescit. — *Passulae minores*. Corinthen. Kleine Rosinen.

Petroleum, vid. N. 157.

166. PHEL-

166. PHELLANDRIVM AQUATICVM, seu
FOENICVLVM AQUATICVM.

§. 246. *Phellandrium aquaticum*. In locis paludosis, in fossis et ad lacus frequens. — Semen. Wasser Fenchel. Peersaat.

§. 247. In *phthisi ulcerosa* non tanta praestat, quae de eo primo LANGIVS, ERNSTINGIVS, deinde MARCVS HERZ laudant, quanquam aerumnas horum aegrotorum, saltem ad tempus mitigat, et in *phthisi pituitosa*, si in principio adhibeatur, iuvamen afferre potest, uti non minus in *asthmate pituitoso* magnam laudem meretur. Miscela ex drachmis tribus huius Seminis, drachma una Extracti Myrrhae aquosi et uncia una Sacchari Lactis, omni bi-vel trihorio ad aliquot cochlearia parva data, nobis in his morbis saepe multa praestitit. Inefficaciam eius in *phthisi ulcerosa* clar. OBERTEVFFERVS et alii Helvetiae Medici testantur in *perill.* HUFELANDII Journ. 9. Band. 3. St. pag. 97.

167. PIMPINELLA ALBA.

§. 248. *Pimpinella Saxifraga*. Planta in Germania frequens. — Radix. Weisse Pimpinell-Wurzel.

Praeparata. Essentia.

168. PINVS LARIX.

§. 249. *Pinus Larix*. In Helvetiae et Italiae alpibus habitat. — Colophonium. Geigen-Harz. — Resina, seu Pix Burgundica. Harz, oder weisses Pech. — Terebinthina. Terpenthin.

Praeparata. Oleum, seu Spiritus. Terebinthinae. — Terebinthina cocta.

169. PIPER NIGRVM.

§. 250. *Piper nigrum*. Frutex, qui in India orientali, Molucca, Iava, praecipue Sum-

Sumatra colitur. — *Piper nigrum*. Pfeffer-
Körner. — *Piper album*. Weisser Pfeffer.

Piper nigrum est semen immaturum, *album* vero est maturum, cuticula sua externa privatum.

Pix Burgundica, vid. N. 168.

170. PIX LIQUIDA.

§. 251. *Pinus sylvestris* et *picea*. Europae arbores. — *Pix liquida*. Schifftheer.

§. 252. Si *ulcera cacoërbica* et *carcinomatosa* cum ea deligantur, ea munda reddit, *ichorem* emendat, *foetorem* corrigit, et *dolores* mitigat.

171. PLVMBVM. (Saturnus.)

§. 253. *Plumbum nativum*. In Germania passim reperitur. — *Cerussa in laminis*. (*Oxydum Plumbi album*.) Schieferweis. — *Lithargyrium Argenti et Auri*. (*Plumbum oxydatum semifusum*. *Oxydum Plumbi semivitreum*.) Silber- und Goldglätte. — *Minium*. (*Oxydum Plumbi rubrum*. *Plumbum oxydatum rubrum*): Minie.

Pharmacopoei nostri *Cerussam* ex Batavia accipiunt; observandum autem, ne *Creta* aut *Bolo* adulterata sit, quo casu cum *acidis* effervescit.

Lithargyrium Auri coloris est paulo rubicundioris, quae differentia vero nullam attentionem meretur. Si solutio *Lithargyrii* in *Alcali volatili*, coeruleum colorem acquirit, indicat, id *Cupri* partibus mixtum esse, a quibus tunc, antequam adhibetur, depurandum est.

Quando *Minium*, quod in Anglia et Germania prope Norimbergam in officinis minariis

riis paratur, *Bolo rubra*, vel *Colcothare Vi-*
trioli, vel *pulvere Laticum* adulteratum est,
 detegitur, si teratur cum *Sale Ammoniaco*,
 ubi tunc odorem *Salis Ammoniaci* non spar-
 git, et coctione in *Aceto*, ubi solum *Minium*
 solvitur. Cum *Ochra* vitiatum, cognoscitur
 solutione in *Aqua Regis*, quam solutio vitiatum
 filtrata cum *Tinctura Gallarum* nigrescit, et
 cum *Lixivio Sanguinis* coerulescit.

Praeparata. Acetum Saturni. — Aqua
 Saturnina, vulgo Aqua vegeto-mineralis Gou-
 lardi. — Ceratum Saturni. — Emplastrum
 commune. — Extractum Saturni. — Oleum
 Saturni. — Sal, sive Saccharum Saturni. —
 Unguentum album.

§. 254. *Cerussa* tanquam *exsiccans* et *repellens*, ad
 diversa *Emplustra* et *Unguenta* *exsiccantia* venit. Male
excoriationes nupernatorum ea exsiccantur; pessime etiam
 mulieres ea, tanquam *cosmetica* utuntur; praeter maxi-
 ma damna, quae continuatus eius usus sanitati infert,
faciem denigrat et corrugat.

172. POLYGALA AMARA.

§. 255. *Polygala amara*. In locis mon-
 tosis Galliae et Germaniae meridionalis cre-
 scit. — *Radix*. Bittere Kreuz-Blume.

173. POLYPODIUM.

§. 256. *Polypodium vulgare*. In sylvis
 Germaniae frequens. Copiose ex *Hercynia*
 et *Franconia* venit — *Radix*. Engelsüßs.

Diuturna coctione, amara reddit *Decocta*.

174. PVLEGIVM.

§. 257. *Mentha Pulegium*. Planta per-
 ennis hortensis. — *Herba*. Polei-Kraut.

Praeparata. Aqua destillata.

175. PULSATILLA NIGRICANS.

§. 258. *Anemone pratensis*. In *Europae* collibus et aridis locis crescit. — *Flores*. — *Herba*. Schwarze Küchenschelle.

Praeparata. Extractum.

176. PYRETHRUM.

§. 259. *Anthemis Pyrethrum*. *Europae meridionalis*, *Arabiae*, *Syriae*, *Tunquensis regni* incola; in *Thuringia* et ad *Magdeburgum* copiose colitur. — *Radix*. Bertram-Wurzel.

177. QUASSIA.

§. 260. *Quassia excelsa*, seu *polygama*. *Arbor Americana*. — *Lignum Radicis*. — *Cortex Ligni*. Quassia. Americanisches Bitter-Holz.

Praeparata. Extractum.

178. QUERCUS.

§. 261. *Quercus robur*. *Arbor* in *Germania* nostra frequens. — *Cortex*. Eichen-Rinde. — *Folia*. Eichen-Blätter. — *Glandes*. Eicheln.

179. RAPHANUS RUSTICANUS.

§. 262. *Cochlearia Armoracia*. *Hortensis*. — *Radix*. Meerrettig.

180. RESINA BENZOE, seu ASA DVLCIS.

§. 263. *Styrax Benzoë*. *Arbor Indiae orientalis*, copiose in *Insula Sumatra* crescens. — *Benzoë*. Benzoe. Wohlriechender Asand.

Praeparata. Flores.

Resi-

Resina communis, vid. N. 168.

181. RESINA ELEMI.

§. 264. *Amyris Elemifera*, Arbor *Americae meridionalis*. — *Resina Elemi*. Elemi.

Spurium *Elemi*, quod ex *Resina flava* cum *Oleo Spicae* et *Terebinthinae* compositum est, odore *terebinthinaceo* detegitur.

182. RESINA GALBANI.

§. 265. *Bubon Galbanum*. Frutex in *Arabia*, *Syria* et *India orientali* sponte crescens. — *Resina Galbani*. Mutterharz.

Bonum *Galbanum* distinctis maculis albidis praeditum et colore minus fusco sit. Datur etiam *Galbanum* in massis, quod etiam ferri potest; sed coloris luridi, fusci, spissitudinis cerae, et faecibus multis nigris commixtum reiiciatur.

Praeparata. Essentia.

183. RESINA LACCAE.

§. 266. *Ficus religiosa* et *Ficus Iudaica*, Est productum *Cocci Ficus* habitantis in praedictis fruticibus. In *India orientali*, praecipue *Bangalia* reperitur in montibus incultis ad utrumque fluvii *Ganges* latus. — *Lacca in tabulis*. Stocklack.

Lacca in tabulis, praeferenda est ea in granis et in baculis seu ramis. Pallida et perforata vilioris est pretii.

Praeparata. Tinctura.

184. RESINA MASTICHES.

§. 267. *Pistacia Lentiscus*. Habitat in *Syria*, *Archipelago* et *Europa meridionali*. — *Mastix*. Mastix.

§. 268.

§. 268. In *blennorrhoeis* et *leucorrhoeis*, quando tantum ex sola debilitate continuant, maximi est usus, si cum *Saccharo* mixta *Resina* nostra, omni bi-vel trihorio ad grana quindecim datur.

185. RHABABARVM, seu RHEVM.

§. 269. *Rheum palmatum*. *Rheum Rhabarbarum*. *Rheum compactum*. *Planta Chinesis*, cuius cultura in *Rossia temperata* tentatur. — *Radix*. *Rhabarber*.

Radix bonae notae sit densa et solida, tamen non lapidis instar firma; coloris lutei clari, et si frangitur, habeat lineas coloris rosei; facile sit pulveranda, et si masticata, tingat salivam colore roseo. In genere illud *Rhabarbarum*, quod ex *Moscovia* accipimus, praestantissimum est.

MODELIVS et SCHEELÉ docuerunt, *Radice* nostram *seleniticas partes* in magna portione continere. Vid. MODEL'S *Abhandlung von der Entdeckung des Seleniten in der Rhabarber*. *Petersb.* 1774. *BERGII Mat. Med.* T. I. pag. 335. et 36.

Praeparata. *Tinctura aquosa*. — *Tinctura spirituosus*, vulgo *dulcis dicta*.

186. RIBES NIGRVM.

§. 270. *Ribes nigrum*. In hortis colitur. — *Baccae*. — *Folia tenerrima*. — *Stipites*. *Schwarze Iohannis-Beeren*. *Gicht-Beeren*.

187. RIBES RVBRVM.

§. 271. *Ribes rubrum*. *Hortense*. — *Baccae recentes*. *Rothe Iohannis-Beeren*.

Praeparata. *Gelatina*. — *Succus*. — *Syrupus*.

188. RO-

188. ROSA PALLIDA.

§. 272. *Rosa Damascena*, seu *Gallica*. In hortis colitur. — *Flores*. Damascener-oder Essig-Rosen.

Ab ovulis insectorum *petala* ante collectionem depuranda sunt.

Praeparata. Aqua destillata. — *Mucharum*.

189. ROSA RVBRA, seu INCARNATA.

§. 273. *Rosa centifolia*. Hortensis. — *Flores inaperti*. Rothe Rosen.

Praeparata. Conserva.

190. ROSMARINVS.

§. 274. *Rosmarinus officinalis*. Frutex *Europae meridionalis*, nobis hortensis. — *Herba*. — *Flores* κατ' ἐξοχὴν *Anthos* dicti. Rosmarin.

191. RVBIA TINCTORVM.

§. 275. *Rubia tinctorum*. In agris colitur. — *Radix*. Färberröthe. Krapp.

§. 276. Maximum est *resolvens*; eximium usum habet in *rachitide*. Interne data tam *urinam*, quam *lac mammarum* rubro colore tingit. *Radicis* libra dimidia, unica vice vaccae per viginti quatuor horas ieiunae propinata, post duodecim horas lac non vertit, post alias autem duodecim horas, illud colore saturate rubro inficit. Pari modo *ossa animalium* tingit, non vero *carnes*, nec *tendines*, neque etiam *cartilagines*. *Ossa Rubia* tincta, magis quam alia fragilia sunt. Animalia fere cuncta, a sumta *Rubiae* largiori dosi contabuerunt. Vid. BERGIVM l. c. pag. 67 et 68. Vim *Rubiae emmenagogam*, quam multi ei adscribunt, CULLEN quidem negat, HUME autem eam tam confidenter confirmat, ut diebus duodecim ea usa, *menses fluere* statuatur.

192. RV-

192. RUBUS IDAEVS.

- §. 277. *Rubus idaeus*. Frutex frequens.
 — *Fructus recentes*. Himbeeren.
Praeparata. Aqua destillata. — Succus.
 — Syrupus.

193. RUTA.

- §. 278. *Ruta graveolens*. In *Europa meridionali* sponte provenit, et apud nos in hortis colitur. — *Herba*. Raute.
Praeparata. Acetum. — Oleum destillatum.

194. SABADILLA.

- §. 279. *Veratrum Sabadilla*. Planta *Mexicana*. — *Semen*. Sabadillsamen.

§. 280. Qualitatis est summe acris et causticae, viribusque drasticis pollet. Quae GLASERVS, SCHMUCKERVS, THEDENIVS, MARCVS HERTZIVS aliique, de virtutibus eius, quas in morbis spasmodicis et epilepsia verminosa laudant, ulterius probanda sunt. Interim notandum est, cum hoc infido drastico imo toxico remedio caute mercandum esse.

195. SABINA.

- §. 281. *Juniperus Sabina*. In *Siciliae* arenosis spontanea; nobis hortensis. — *Herba*. Sade- oder Seven Baum.
Praeparata. Oleum destillatum.

196. SACCHARVM.

- §. 282. *Saccharum officinarum*. In *India utraque*. — *Saccharum album raffinatum*, *Canariense* dictum. Weisser Raffinat. — *Saccharum candum flavum*. Gelber Kandel-Zucker.

Praeparata. Syrupus communis, seu *Saccharum clarificatum*.

§. 283.

§. 283. Quanquam' RYSEN in *Journal de Physique*, par DE LA METHRIE, Sacchari encomia nimium extollit, tamen, quod etiam iam BOERHAAVIUS agnovit, ad praecleara resolutentia pertinet, simul acidum primarum viarum domit, concoctionemque ciborum secundat, si ad aliquot uncias in *Aqua* solutum exhibetur.

197. SAGO, seu SAGV.

§. 284. *Cicas circinalis*. Palma orientalis. — *Grana Sago*. Sagu.

Est medulla in scobem redacta. Quoque ex aliis *Palmis* acquiritur.

198. SAL AMMONIACVM. (*Ammonium muriaticum*. *Ammonia muriata*. *Murias Ammoniae*.)

§. 285. *Sal Ammoniacum*. Ex *Aegypto* ad nos adducitur, paratur vero etiam in *Gal- lia*, *Anglia*, *Germania*, uti non minus in nostra *Hassia*. — *Sal Ammoniacum*. Salmiack.

Eligatur candidum et purum, quod addito *Sale alcalino* statim odorem *Salis volatilis* spargit.

Praeparata. Flores *Salis Ammoniaci* martiales. — Spiritus *Salis Ammoniaci* aquosus. — volatilis vinosus. — volatilis urinosus.

§. 286. *Sal nostrum* praestantissimum, in multis morbis utile medicamentum praebet: humores viscidos et tenaces incidit, obstructions solvit, varias excretiones, praesertim eas, per sudorem et urinam, et in maiori dosi, alvinam promovet a), fibras languidas stimulat, roborat, flatu pellit, putrido, uti inter alios A PRINGLE experimentis clare docuit, resistit, et in ipsa gangraena et sphacelosa diathesi conducit. Valet itaque in cruditatibus primarum viarum, et uti iam MYRS in peculiari Dissert. probavit, et WOLFIVS, LOESECKE et alii confirmaverunt, non solum ad omne febrium intermittentium genus, sed praecipue etiam in febribus biliosis et eis, quibus puerperae vexantur, potissimum in earum diarrhoeis sym.

symptomaticis. Non minus valet in *rachitide*, *obstructione glandularum mesaraicarum* et ad *hypochondriacorum* atque *haemorrhoidariorum* mala, praesertim *infimi ventris inflationes* mitigandas et auferendas. Quoniam etiam *menstruorum fluorem*, si a *fibra languida* et *copiosa pituita* retinetur, satis certe promovet, quoque etiam ad *horum ataxiam*, uti in genere in *feminis chloroticis* valde prodest. Pari modo laudandum est in *puerperis* ad avertendam *febrem puerperalem*, si in connubio cum *Infuso Florum Chamomillae*, primis statim diebus exhibetur. Vbi *gangraena* metuatur, vel haec etiam aut ipse *sphacelus* praesto sit, utiliter cum *Cortice peruviano* iungitur, et *Corticis* celebrata *vis antipyretica* maxime ex eius connubio augetur. Ordinaria dosi grana duodecim usque ad scrupulum sunt; sed in morbis pertinacioribus, uti sunt quaedam ex *febris intermittentibus* species, vel ubi periculum in mora versatur, e. g. in *gangraenae* et *sphaceli* metu, maior indicatur portio, et tunc omni bilorio ad dimidiam drachmam imo ulteriori dosi exhibendum est. In *mensium ataxia*, et ubi *valentius raborans* indicatur, consulto ad mentem BOERHAAVII *Limaturae Martis* et *Salis nostri* pondera aequalia, aut *Flores Salis Ammoniaci martiales* praescribuntur. Ad *viscerum obstructions* reserandas *Extracta saponacea*, et in *febris biliosis* *Cremor Tartari Sali Ammoniaci* adduntur. In *malignarum* et *bilioso-putridarum debilitate*, recte additis aliquot *Camphorae* granis, eius *vis antiseptica* augetur, et simul tali ratione eo celerius saepe succumbentis fere naturae vires eriguntur.

Non minor est *externa eius vis*, ubi *sanguinem stagnantem* in *sugillatis* et *contusis* resolvit, a *putredine* servat, in *luxationibus* et *fracturis* *fibras* simul roborat, et a *gangraena* et *sphacelo* praemunit. Solvitur eo ex scopo uncia una, in *Vini* vel *Oxycrati* libra una, et ad partes affectas tepide fovendas, tali modo adhibetur. In *pauperibus*, ubi *Cortex peruvianus*, ob maius pretium, in *fomentationibus* non semper adhiberi potest, praesertim tales ex *Ammoniaci* valent; uti in genere consulto etiam eis ex *Cortice*, *Salis* huius aliqua portio additur. Liquor, quem BOERHAAVIUS contra *gangraenam* habuit, maximam meretur laudem et sequenti modo paratur:

Recipe

Recipe, *Aceti Rutae*
Vini generosi
Infusi Herbae Scordii saturati, ana libras duas.
 In his solve
Salis Ammoniaci, uncias quatuor.

Caeterum quoque etiam *Sal* hoc, ubi tantum *sanguis stagnans* resolvendus, vel *inflammationi* resistendum est, ad mentem SCHMUCKERI cum *Nitro* et *Aceto* combinatur, uti eius *Fomentatio* sic dicta *frigida* docet, cuius descriptio haec est:

Recipe, *Salis Ammoniaci*,
Nitri depurati, ana libram *Vnam*.
Aquae communis, mensuras *viginti* quatuor
Aceti Vini, mensuras sex.
 M.

Praeter usum, quem *Fomentatio* praedicta in *inflammatis partibus* praestat, etiam *abrasis* primo capillis, consulto frigide *b)* caput ea fomentatur in *phrenitide*, *affectibus maniacis*, *apoplexia sanguinea*, et post *chirurgicam capitis terebrationem*, quam *trepanationem* vocant, valet. In *capitis doloribus* ab *orgasmo sanguinis* ortis, lintea hac *Fomentatione* imbuta, fronti et temporibus applicantur multo cum levamine, et in *ophthalmiis sanguineis* etiam adhiberi ea potest. In *herniis incarceratis*, quando non *spasmi* ingens gradus adest, praesertim praesenti *plethora*, *Fomentationes* nostrae maximi sunt usus, notandum vero, quando non brevi tempore *hernia* post applicata talia frigida retrocedit, ab his desistendum esse. Ad *varices pedum* in *gravidis*, lintea cum solutione *drachmarum sex Salis Ammoniaci* in *Aquae* libra, imbuta, cum fascia applicata, utiliter adhibuit *perillustr. FISCHERVS c)*. Tandem *Sal* nostrum, quoque ad *ulcera sordida* purganda, inspergi potest. Ad avertendos *abscessus mammarum*, *Fomentationes* ex *Lacte*, cum *Sapone* et *Sale* nostro *maritatae*, calidae applicatae, maxime valent.

a) Magno cum aegrotorum damno, ad has medicamentorum proprietates, multi Medicorum hodie non amplius respiciunt, sed contemtim ad somnia veterum Medicorum relegant.

b) Multa quidem nostris temporibus *Fomentationibus* *frigidis* obmoventur, sed nostro ex arbitrio *calidae*

dae tunc tantum prosunt, quando *rheumatici* quodam adest.

c) *Perill. RICHTERI Chir. Bibliothek. 6. Band.*

199. SAL ANGLICVM EPSONIENSE.
(*Magnesia sulphurica. Sulphas Magnesia.*)

§. 287. *Natrum fontanum.* Ex variis fontibus soteriis, nec non ex *Aqua marina, Sal commune* (de excoquendo acquiritur a). — *Sal catharticum Anglicum.* Englisches Bitter-Salz.

Eligatur album, siccum, purum, in *Aqua* facillime solubile.

Praeparata. *Magnesia alba.*

a) Superiori saeculo ex fonte *Epsoniensi* obtinuimus; sed nostro tempore in ipsa *Anglia*, prope urbem *Lemington*, quae ad Comitatum *Southampton* pertinet, magna huius *Salis* quantitas ex residuo *Lixivii a Salis marini* depuratione paratur.

200. SAL CVLINARE. (*Natrum muria-
ticum. Murias Sodae.*)

§. 288. *Muria fontana.* Ex fontibus salis passim per omnem *Europam* et ipsam nostram *Hassiam* existentibus, acquiritur. — *Sal culinare.* *Küchen-Salz. Koch-Salz.*

Praeparata. *Acidum Salis*, vulgo *Spiritus Salis acidus*. — *Spiritus Salis dulcis.*

201. SALAB.

§. 289. *Orchis Morio, mascula, militaris, maculata, pyramidalis, latifolia.* In *China, Syria* et *Persia* crescunt. — *Radix.* *Salab.*

Drachmam unam Radicis cum Aquae libra trituro fit Mucilago, si *Radix* bona est.

202. SAL-

202. SALVIA.

§. 290. *Salvia officinalis*. In *Europa meridionali* sponte crescit, nobis hortensis est. — *Herba*. Salbei.

§. 291. *Decoctum saturatum* in sudoribus colliquativis, et interdum in gutta rosacea, quando per longum temporis spatium eius usus continuatus fuit, utilissimum invenimus.

203. SAMBUCVS.

§. 292. *Sambucus nigra*. Vbique sponte crescit. — *Alburnum*. — *Baccae* — *Flores*. — *Turiones*. Hollunder. Flieder-Baum, *Praeparata*. Aqua destillata. — Roob. *Santonicum*, vid. N. 62.

204. SAPO ALICANTINVS ALBVS.

§. 293. *Sapo alicantinus albus*. Weisse Spanische Seife.

Reiciatur omnis *Sapo variegatus*, quippe peregrinorum additamentorum, forsan nocentium, suspectus.

Praeparata. Balsamum. — Corpus pro Balsamo. Emplastrum.

205. SAPO DOMESTICVS.

§. 294. Paratur coquendo *Sevum* cum *Lixivio Alkali caustici*, et sub fine addendo *Sal culinare*. — *Sapo domesticus*. Gemeine Seife.

206. SAPO NIGER.

§. 295. Paratur ex *Ceti pinguedine* et *Cineribus clavellatis*. — *Sapo niger*. Schwarze Seife.

207. SA-

207. SAPONARIA.

§. 296. *Saponaria officinalis*. Planta, quae ubivis in *Germania* crescit. — *Herba*. — *Radix*. Seifenkraut.

Albedine a Radice *Lychnis dioicae* distinguitur, quae rubicunda est.

§. 297. Quoniam ea, quae *BERGIVS l. c. p. 371.* de *Saponaria* profert, efficaciam huius plantae pulchre testantur, consultum putavimus, ut nostra faciamus: „*Decoctum*, ait enim, *Herbae siccatae* amaricans, non „bene spumescens, *recentis* vero, scilicet e caulibus et „foliis concisis, satis bene spumescens. Experimentum „cum *Decocto Saponariae* institui, lintea eodem, loco „Saponis lavando et dealbando, quod quidem bene successit; namque solvit et detergit hoc lavacrum sorditiem pinguem, uti lintea insudata, maculas oleosas, „butyraceas, seu ex animali pinguedine ortas, vascula „insuper, oleo expresso seu stillatitio contaminata, „brevi hoc *Decocto* mundavi. At colores non delet, „quare nec lintea, maculis pulicum conspurcata, bene „cum *Saponaria* dealbantur. Ex dictis patet, *Radicem* „*Saponariae* verum esse *Saponem*, quod inprimis evincitur ex *Decocto* spumescente, et facultate detergente „maculas pingues. Sed *Sapo* hic *vegetabilis* est ab *artificiali* longe diversus, etenim *alcalinus* non est, verum „*acidus*. Acidis non destruitur uti *Sapones alcalini*, et „serico eundem crepitum imponit *Saponaria*, si in eius „*Decocto* coquitur, ac omnia acida praestant. Ex hac „facultate saponacea virtus medica *Radicis* elucet; hinc „*Radix Saponariae* praestantissimum diluens in *Prisanis*, „hinc in *arthritide*, *cura mercuriali* etc. nullum aptior „rem potum novi.“

208. SASSAFRAS.

§. 298. *Laurus Sassafras*. Arbor *Americae meridionalis*. — *Cortex*. — *Lignum Radicis*. Sassafras.

Praeparata. Oleum destillatum.

209. SCOR-

209. SCORDIUM.

§. 299. *Teucrium Scordium*. In locis paludosis crescit. — *Herba*. Lachenknoblauch.

210. SENECA.

§. 300. *Polygala Senega*. In *Virginia*, *Pensylvania*, *Marylandia* crescit. — *Radix*. Seneka. Virginische Klapper - Schlangen-Wurzel.

§. 301. In *peripneumonia* et *pleuritide* quidem a multis laudatur, sed ob vim eius irritantem in his morbis magis nocet quam prodest. In *asthma*, *affectibus hydropicis*, *morbis rheumaticis non inflammatorii* maiorem laudem meretur. Ob *virtutes diureticas* praesertim locum habet in *hydrope pectoris acuto*, qui non raro post *peripneumonias* sequitur, et ex pulsu contracto et celeri, interdum intermittenti, anxietatibus circa pectus, palpitationibus cordis insignioribus, expectoratione difficili, fere haesitante et non levante, sudoribus profusis circa superiores corporis partes, auguratur. TENNENT *Scotiae* Medicus Anno 1735, primus erat, qui in *Europa* de hac Radice notitiam dedit.

211. SENNA.

§. 302. *Cassia Senna*. In *Aegypto*, *Arabia*, *Syria*, *Graecia* et *Italia* crescit. — *Folia*. Sennes-Blätter.

Sennae Folia optima sunt ea, quae ex *Aegypto superiori* per *Alexandriam*, sub nomine *de la Palte* veniunt. Haec sunt ovata, superius acuminata, flavescentia viridia, et odorem habent peculiarem, non autem nauseosum; saporem vero amarum, nauseosum et aliquomodo acrem. Ea, quae ex *Tripoli* veniunt et prioribus succedunt, sunt maiora, plane viridia, superius obtusa et aspera. Quae
ex

ex *Italia* et *Gallia* ad nos veniunt, vel in *Germania* crescunt, sunt lata, obtusa, pulchre viridia et magnis nervis praedita; saporem habent subdulcem et limosum. Haec praecedentibus sunt longe debiliora, et praeterea saepe cum *Colutea arborescente* adulterata, quae vero facile *foliis cordiformibus* dignoscuntur.

§. 303. Errorem popularem et antiquum esse, quod *Stipites Sennae tormina* faciant, inter alios pulchre docet BERGIVS *l.c. pag. 339.* „Ego, ait, huius rei peritus cognoscendae causa, plusquam quadragesies praescripsi formulam Sennatam, ut soli *Stipites* loco *Foliorum* sumerentur. Sic *Stipitum* sesquiuncia erat in *Infusi* colatura libra una. Sed aequè bene egit hoc *Infusum* atque alterum, (ex *Foliis*) aequè fere efficax *purgans* fuit, imo aequè securum. Caeterum *Folia Sennae* per diuturnam coctionem *virtute* privantur *laxativa.*“

212. SERPENTARIA VIRGINIANA.

§. 304. *Aristolochia Serpentaria.* In *Virginia* et *Carolina* crescit. — *Radix.* Virginianische Schlangen-Wurzel.

§. 305. Coctione multum de viribus amittit, et infundatur itaque.

213. SERPILLVM.

§. 306. *Thymus Serpillum.* In *Germania* frequens. — *Herba.* Quendel.
Praeparata. Spiritus.

214. SEVVM CERVINVM.

§. 307. *Cervus Elaphus.* In omni *Europa.* — *Sevum Cervinum.* Hirsch-Talk.

215. SE-

215. SEVVM VERVECINVM, vulgo
HIRCINVM.

§. 308. *Vervex*. In omni *Europa*. —
Sevum Vervecinum. Hammels-Fett.

216. SIMARUBA.

§. 309. *Quassia Simaruba*. Arbor *Ame-
ricae*, praecipue in locis arenosis *Cayennae*,
Guianae, et in *Insula Sandominica* cre-
scens. — *Cortex*. *Simaruba Rinde*.

§. 310. Anno 1713 primo *Cortex* noster innotuit
nobis. Quando KLEINUS a) ingenue professus est, plu-
rima vice, se plus profecisse *Cortice peruviano* in alvi
fluxibus, quam *Simarubae*, nos e contrario in *lienteria*,
haemorrhoidibus nimis, a *debilitate viscerum* ortis, et
diarrhoeis mucosis, incassum dato *Cortice peruviano*, omne
auxilium ex *Simaruba* saepe vidimus. Quia non minus
laudanda est eius *vis resoldens*, et ideo non tam facile
obstructionibus viscerum ansam praebet, quam alia robo-
rantia. In sensibilibus, quando *Decoctum* nimis satu-
ratum est, *ventriculum* et *intestina* irritat, hincque in-
terdum *vomitum*, copiosiores *deiectiones*, imo *sudores*
valde incommodos excitare solet. In *decocto semivinoso*
tam interne dato, quam etiam in *uterum* iniecto, contra
fluorem album valet.

a) In *Select. rat. med.* p. 46.

217. SINAPIS.

§. 311. *Sinapis nigra*. In agris et hortis
colitur. — *Semen*. Senf-Samen.

§. 312. Si *Semen Sinapis* antea cum *Aceto Vini*
per tempus quoddam maceratur, *Sinapismi* instar *Vesica-*
toriorum agunt.

218. SODA HISPANICA. (*Natrum car-
bonicum*. *Carbonas Sodae*.)

§. 313. Ex plurimis plantis marinis para-
tur, optima *Soda* tamen habetur e *Salsolis*,
et speciatim e *Salsola Kali*. — *Soda Hispa-*
nica. Spanische Sode.

G

Prae.

Praestantissima *Soda* censetur *Alicantina*, quae e *Salsola sativa* conficitur; haec ex coeruleo cinerea est, sicca et tinniens, in- et extrinsecus spongiae instar porosa. Hanc excipit ea ex *Carthageria*. *Soda* vero *Bourdina* vilissima et massa nigra est, maculis viridibus variegata, humida, odore foetido. Non melioris conditionis est *Soda*, quae *Varec* dicitur, et in *Normandia* ex omnibus plantis marinis indiscrete sumtis, praecipue *Fucis* paratur.

219. SPATVM PONDEROSVM. (*Baryta sulphurica nativa. Sulphas Barytae.*)

§. 314. *Terra ponderosa vitriolata*. Comparatur ex *Hercyniae* et *Saxoniae* fodinis, et invenitur etiam in nostra *Hassia* et aliis regionibus, praecipue *Anglia*. — *Spatum ponderosum*. Schwerspat.

Praeparata. Terra ponderosa salita.

220. SPERMA CETI. (*Cetaceum*.)

§. 315. *Physeter Macrocephalus*. In mari *Groenlandico* degit. — *Sperma Ceti*. Wallrath.

Materia haec ex cerebro dicti piscis excocta, et ope *Lixivii alcalini* depurata, incongrue *Sperma* vocatur.

Praeparata. Emplastrum.

221. SPONGIA.

§. 316. *Spongia officinalis*. In mari *mediterraneo* et *rubro* invenitur. — *Spongia*. Bader oder Wasch Schwamm.

Praestantissima est ea foraminibus exiguis pervia.

Prae-

Praeparata. Spongia cerata. — Spongia usta.

222. SQVILLA.

§. 317. *Scilla marina.* In *Europa meridionali* et *Oriente* in locis arenosis crescit. Praesertim ex *Hispania* et *Gallia* ad nos venit. — *Radix.* Meer Zwiebel.

Praeparata. Acetum. — Oxymel. — Pilulae. — Tinctura.

223. STANNVM ANGLICANVM. (Iupiter.)

§. 318. *Stannum Anglicanum.* In *Anglia* reperitur. — *Stannum Anglicanum.* Englisches Zinn.

Videatur, ne *Plumbo* inquinatum sit, ex quo *Acida* dulcedinem accipiunt.

Praeparata. Limatura Stanni.

224. STYRAX CALAMITA.

§. 319. *Styrax officinalis.* Arbor in *Insulis Archipelagi* et in *Oriente* frequens. — *Styrax calamita.* Storax.

225. SVCCINVM.

§. 320. *Succinum electricum.* Ad littora maris *Balthici* reperitur. — *Succinum.* Bernoder Agt-Stein.

Characteres, quibus dignoscitur *Succinum verum*, sunt, quod igni impositum fumet, fluat, ardeat, quod ita tractatum odorem *Succino* specificum spargat, quod neque ab *Aqua* sola, neque *Alcohol*e, neque facile ab alio quocunque menstruo, si *Acidum Vitrioli concentratum* excipias, perfecte solvatur, et quod

electricitate sive vi attractiva gaudeat et emineat, quibus notis etiam a *factitio* illo et *spurio Americano*, *Gummi de Loock* alias vocato, quod vero etiam in destillatione *Sal volatile* non exhibet, discerni potest. \

Praeparata. Oleum. — *Sal volatile.*

Succus Iaponicus, vid. N. 50.

226. SVLPHVR CITRINVM.

§. 321. *Pyrites nativus.* Crescit passim per *Europam*. — *Sulphur vivum.* Schwefel.

Praeparata. Flores. — *Hepar Sulphuris calcareum.* — *martiale.* — *vulgare.*

227. TAMARINDI.

§. 322. *Tamarindus Indica.* Arbor in *Arabia*, *Aegypto*, *India orientali* et *America meridionali* crescens. — *Fructus.* Tamarinden.

Praestant, si *Legumina Tamarindorum integra* e solo natali haberi possemus, etenim, ut observat BEAUME, *Fructus* in *India* contusus, et ab exteris ad nos allatus, saepe scatet *Viridi Aeris*, quod ab ipso praeparationis modo in solo natali dependet, qui communiter in *vasis cupreis* peragitur. *Cuprum* ab *Acido Tamarindorum* solvi necesse est, praecipue quia mos illis est, *Fructus contusos* in *ahenis cupreis*, addita *Aqua* macerare, donec in speciem pastae redigantur a). Detegitur, an *Tamarindi Cupri* partibus inquinati sint, quando solutioni fervidae bacillus ferreus, seu culter per dimidia horae spatium immittatur, qui tunc frigefactus colorem cupreum acquirit.

Praeparata. Pulpa.

a) BERGIVS l. c. p. 35.

228. TANACETVM.

§. 323. *Tanacetum vulgare*. Vbique cre-
scit. — *Herba*. — *Flores*. Rheinfarn.

229. TARAXACVM.

§. 324. *Leontodon Taraxacum*. Planta
frequentissima. — *Herba recens*. — *Radix*.
Löwenzahn. Pfaffenröhrlein.

Praeparata. Extractum.

230. TARTARVS.

§. 325. *Tartarus Vini*. In doliis Vini
reperitur. — *Tartarus*. Weinstein.

Praeparata. Cremor, seu Crystalli Tar-
tari. — Liquamen Tartari, vulgo Oleum Tar-
tari per deliquium. — Liquor Terrae foliatae
Tartari. — Sal Tartari. — Sal Tartari aci-
dum essenziale. — Spiritus Tartari. — Tar-
tarus solubilis. — tartarisatus. — vitriola-
tus. — Terra foliata Tartari.

Terebinthina, vid. N. 168.

Terra Iaponica, vid. N. 50.

231. THYMVS.

§. 326. *Thymus vulgaris*. In Europa
meridionali sponte crescit, et apud nos in hor-
tis colitur. — *Herba*. Thymian.

232. TORMENTILLA.

§. 327. *Tormentilla erecta*. Planta fre-
quens. — *Radix*. Tormentilwurzel.

233. TRIFOLIVM FIBRINVM.

§. 328. *Menyanthes trifoliata*. Vbique in
locis paludosis et lacustribus. — *Herba*. Bit-
ter- oder Fieber-Klee.

Praeparata. Extractum.

234. TRI-

234. TRITICVM.

§. 329. *Triticum hybernum.* Cereale annuum. — *Semina.* Weizen. — *Amylum.* Kraft-Mehl.

235. VALERIANA SYLVESTRIS.

§. 330. *Valeriana officinalis.* Planta frequens in locis humidis; ea autem colligenda est, quae in montosis crescit, quoniam efficacior est. — *Radix.* Baldrian.

Vernali tempore *Radix* colligenda est. *Valeriana dioica*, cum qua saepe adulteratur, minores habet fibrillulas, et debiliorem odorem. *Radix* probe siccata in vase vitreo probe obturato arctissime compingenda, et loco sicco frigidoque servanda est.

Praeparata. Aqua destillata. — *Oleum* destillatum. — *Tinctura.*

§. 331. Multa certe praestat *Valeriana* ad sopiendam nimiam nervorum irritabilitatem, spasmos sistendos, obstructions reserandas, et tonum erigendum. Laudant igitur eam maximo iure, HALLERVS, TISSOTVS, BRISBANE, BRADLEY, SHANDBERG et alii in affectibus hystericis, praecipue clavo hystérico, hemicrania, in qua FORDICE ei specificas tribuit virtutes, chorea St. Viti, epilepsia, catalepsi, aliis spasmodum speciebus, et in visus debilitate a nervosa causa orta. Interim fatendum est, tunc tantum in epilepticis Radicem hanc valere, quando sedes morbi in nervis nimis irritabilibus est, absque causa fixa, vel si a vermibus morbus oritur, quia anthelmintica virtute *Radix* gaudet. Non ergo TISSOTI effato subscribimus, qui eam epilepsiam, in qua *Valeriana* incassum adhibita fuit, pro insanabili pronuntiat. Adhuc etiam vires eius, quas contra putredinem exserit, laudandae veniunt, unde nobis ad mentem CULLEN solemne est, in febribus bilioso-putridis et nervosis, larga manu eam exhibere, et hoc semper magno cum successu. Optima propinandi eam methodus est, quando vel in Pulvere praescribamus, vel cum Aqua ferventi infundamus,

mus, quia coctione partes volatiles, quibus *Valeriana* dives est, avolant. Datur, quando effectum ab ea expectabimus, largiori portione, omni bi-vel trihorio nimirum drachma dimidia, imo scrupuli duo *Pulveris*. Qui *Pulverem* non ferunt, eis uncia dimidia vel una cum *Aquae fervidae* unciis octo infunditur. *Aqua destillata*, *Infuso* tali quidem multo debilior est, interim virium plantae aliquam partem continet, et tanquam *antihystericam*, *antispasmodicam*, *carminativam* pro *Potionibus* adhibere possumus. Saepe *Valeriana* cum *Opiatis* bene combinatur, et quando *anxietatem* aegris excitat, quod vero nunquam observavimus, *aroma* quoddam, praesertim *Macis*, cum qua etiam ingratus odor quodammodo corrigitur, ei additur. *Laxantem* et *emeticam* vim nunquam ab ea vidimus.

236. VERBASCUM.

§. 332. *Verbascum Thapsus*. Planta in *Germania* frequens. — *Herba*. — *Flores*. *Wollkraut*. *Königskerze*.

Vinum, vid. *Vitis*.

Viola tricolor, vid. N. 113.

Viride Aeris, vid. N. 74.

Vitellus Ovi, vid. N. 161.

237. VITIS.

§. 333. *Vitis vinifera*. In omni *Europa* colitur. — *Acetum*. *Essig*. — *Spiritus Vini*. *Weingeist*. — *Vina varia*. *Wein*.

Aceti bonitas ex aciditatis gradu diiudicatur, quae, si cum urenti acrimonia coniuncta est, *Capsico*, vel aliis noxiis rebus indicat, id esse adulteratum. Male etiam *Acidum Vitrioli concentratum* ei additur, quod ei insignem, praesertim dentibus noxiam acrimoniam conciliat. Detegitur haec adulteratio, quam referente HVMELIO a) *Batavi* omni illo *Aceto* inferunt, quod in *Indiam* transmittunt, ut vigo-

vigorem et limpidam claritatem conservet, praecipitato illo, quod sequitur, quando tale *Acetum*, solutioni *Lapidum Cancrorum cum Aceto saturatae* instillamus. Declaratur etiam ex instillatione solutionis *Terrae ponderosae aquosae*, quando enim purum est, limpidum *Acetum* manet, adulteratum vero *Terram* praecipitat. *Acetum Cupro* depravatum, admixto *Spiritu Salis Ammoniaci urinoso* coerulescit. *Plumbi* contaminatio, qua dulciorem saporem *Acetum* acquirit, *Liquore Vini probatorio Hahnemanni* declaratur. Bonum *Acetum* tantae sit aciditatis, ut unciae duae requirantur ad *Salis alcalini* drachmam saturandam.

Vinorum inquinatio cum *Plumbi* partibus quoque praedicto *Liquore probatorio* detegitur. Si *Vina rubra* cum *Alumine* mixta sunt, ex addita *Aqua calcis* praecipitatum sequitur.

Praeparata. *Acetum concentratum.* — *Acetum destillatum.* — *Naphtha Aceti.* — *Oxymel simplex.* — *Spiritus Vini rectificatus.* — *Spiritus Vini rectificatissimus.*

a) Vid. *Eius tract. de artbrit. tartar. et scorbut. p. 43.*

§. 354. *Vinum*, praecipue nobile *Rhenanum*, vires erigentes et nervinas possidere, et ideo in *debilitate nervorum*, *virium iactura*, et ubi *nervi* erigendi sunt, praecipuis in *febris bilioso-putridis* et *nervosis*, maxime valere, nunquam Schola nostra invitata est. Sed abusus eius, quando a multis Medicorum nostri aevi, vel usque ad ebrietatem aegris ingurgitatur, vel sibi pro lubitu in morbis, e. g. in *profluvii sanguinis* cuiusve generis, *Astheniam* sic dictam fingunt, dampnandus est. Praesertim vero non satis taxare possumus, quando in talibus morbis *Vina* adhibeantur, quae sanguinem in maiorem gradum exaestuant, ut sunt ea, quae ex *Burgundia*, *Campania*, *Hispania*, *Lusitania* veniunt.

238. VITRIOLVM ALBVM. (*Sulphas Zinci.*)

§. 335. *Vitriolum Zinci.* Ex fodinis Goslariensibus accipimus. — *Vitriolum album.* Weisser Vitriol.

Sit Sacchari instar album et non nimis durum.

239. VITRIOLVM COERVLEVVM. (*Sulphas Cupri.*)

§. 336. *Vitriolum Cupri.* Passim in Europa paratur. — *Vitriolum coeruleum.* Blauer Kupfer-Vitriol.

Eligendum Sapphiri instar coeruleum, crystallisatum.

240. VITRIOLVM VIRIDE, seu MARTIS. (*Sulphas Ferri.*)

§. 337. *Vitriolum Martis.* Ex Hungaria et Anglia, nec non Electoratu Salisburgensi advehitur. — *Vitriolum viride.* Eisen-Vitriol. Kupferwasser.

Plerumque tam ex *minera propria* quam ex *Pyrite calcinato* paratur; *nativum*, quod etiam invenitur, tantum in metallothecis asservatur. Sit herbacei coloris et crystallisatum.

Praeparata. Acidum Vitrioli concentratum, vulgo Oleum Vitrioli. — Acidum Vitrioli tenue, vulgo Spiritus vitrioli acidus. — Elixir acidum Halleri. — Liquor anodynus mineralis. — Naphtha Vitrioli.

§. 338. In *uteri haemorrhagiis*, uncia dimidia, drachmae sex, imo uncia integra *Vitrioli Martis* in libris quatuor vel sex *Aquae calidae* solvantur, et cum hac solutione lintea imbibantur, quae in pessarii forma genitalibus applicentur. Vid. ROEDERERVM de ulcer. uteri molest. et TRALLESI usus Opii.

241. VLMVS.

§. 339. *Vlmus campestris*. Arbor *Germaniae*. — *Cortex interior*. Vlmen - oder Rüstern - Rinde.

242. VRTICA MAIOR.

§. 340. *Vrtica pilulifera*. Vbique crescit. — *Herba recens*. Brennessel.

§. 341. *Vrticationes* in *membris paralyticis*, et quando a *rheumatismo chronico* et *arthritide* debilitata sunt, maxime valent.

243. VVA VRSI.

§. 342. *Arbutus Vva Vrsi*. Passim per *Europam* crescit. — *Folia*. Bärentraube. Sandbeere. Steinbeere.

Folia Vaccinii Vitis Idacae sunt maiora, latiora et ovata. Insuper in dorso eorum multa parva nigricantia punctula conspiciuntur.

244. ZINCVM.

§. 343. *Zincum mineralisatum*. In *India*, *Anglia*, *Germania*, praesertim *Hercynia* reperitur. — *Zincum*. Zink.

Reiiciatur *Zincum Goslariense*, nullos largiens *Flores albos*, sed *gilvos*.

Praeparata. Flores.

245. ZINGIBER.

§. 344. *Amomum Zingiber*. In *India Orientali*, *Insula Madagascar*, *Guinea* et aliis *Africae occidentalis* regionibus crescit. — *Radix*. — *Radix condita Bengalensis*. Ingwer.

Radix siccata recenti paulo fortior est.

P A R S S E C V N D A

MEDICAMENTA PRAEPARATA

E T

COMPOSITA COMPLECTENS.

Acetum Lithargyrii, vid. Acetum Saturni.

I. ACETUM RUTAE.

§. 345. **R**ecipe, *Herbae Rutae hortensis*, recentis, antea vero bene siccatæ, libram unam.

Aceti Vini, libras sex.

Stent in digestionem, donec *Acetum* fuerit saturatum, idque cum expressione filtretur.

§. 346. Inservit proprie pro odoramento et epithematibus ad pulsus et tempora, et tali modo hysterics et convulsis, pro excitandis lipothymicis, et eis, qui halitibus carbonum expositi fuerunt, admodum proficuum est. Prodest etiam in capitis doloribus a nervosa causa ortis. Vapor huius *Aceri* peculiari illa machina, quam KAEMPFIVS invenit et ZIMMERMANNVS in BALDINGERI *Neuen Magazin für Aerzte. 1. Band, 1. St.* descripsit, intestino recto applicatus et admotus, in affectibus syncopiticis, vires cito refocillat, et in febribus bilioso-putridis, et nervosis eximie conducit. Interne etiam in talibus febribus, si *Camphora* nuptum est, eximias praestat vires, ubi pulsus nutat.

2. ACETVM SATVRNI, seu LITHARGYRII.
(*Acetas Plumbi liquidus.*)

§. 347. **R**ecipe, *Cerussae in laminis*, vel *Minii triti*, libram dimidiam.

Aceti Vini, libras duas.

Coque in *Vase figulino*, et non cupreo, uti aliqui volunt, leni calore per
spa-

spatium horae unius, bacillo igneo saepius agitando. Quod post massam in fundo residentem, clarissimum est, filtra et serva pro usu.

§. 348. *Refrigerat, constringit, repellit, siccatur et contra putredinem valet. Usus externus ad ambusta, tollendam partium inflammationem, in ulceribus, fistulis, glandulis induratis, ad coercendum scirrhum, ne in cancerum abeat, iam a BOERHAAVIO et HEISTERO laudatus, post GOVLARDVM autem imprimis celebris est. Quamquam ea, quae AIKIN contra Saturninorum usum (a) profert, exaggerata sunt, tamen Saturnina summam cautionem in cutis morbis, praesertim febrilibus requirunt, et itaque neutiquam in erysipelate cum GOVLARDO eorum usus suadendus est. In genere notandum in pulverum forma praesertim Saturninorum usum valde esse moderandum: quia, uti iam BOERHAAVIUS agnovit, largior eorum applicatio, dirissima corporis mala, et praesertim affectus phthisicos excitat. „Sex, Vir magnus (b) ait, „vel septem nobiles puellas huius fuci usu (quae Saturnina cosmetico scopo adhibuerunt), mortuas novi.“ Sic quoque SCHULZIVS vidit, ex depulsis tali remedio ulceribus faciei serpigiosis, pectoris morbos consecutos esse (c). Eisdem vires Extractum Saturni possidet.*

(a) AIKIN *Beobachtungen über den äusserlichen Gebrauch der Bleymittel, aus dem Englischen übersetzt.*

(b) *Elem. Chym. T. II. pag. 309.*

(c) *Praelection. in Dispensat. Brandenburg pag. 8.*

3. ACETVM SQVILLITICVM.

§. 349. *Recipe, Radicis Squillae praeparatae, libram unam. Aceti Vini, libras sex. Insolentur per triduum, exprime et cola.*

Coloris ex flavo fuscus esse debet et clarus.

§. 350.

§. 350. Veteribus, praesertim in *scholis Pythagoreorum* (a), iam celebre fuit remedium, ad *viscidum* in *stomacho*, *intestinis*, *pectore*, *visque urinariis* incidendum et ex eis educendum. In minori dosi, a drachma dimidia usque ad duas, *lorium* pellit, in maiori vero, ad drachmas sex, vel integram unciam, *vomitum* excitat, pro quo scopo tamen non praescribitur. Si minori portione incipiatur, et tunc sensim dosis augeatur, citra *vomitum* saepe usque ad unciae dimidium et amplius ascendere possumus. Insuper saepe aegroti, praesertim ii, quibus pectus copiosa *tenaci pituita* scatet, statim magnos tolerant doses, nulla subsequenti *nausea* seu *vomitu*. Conducit praesertim in *affectionibus catarrhalibus*, *suffocativis*, a *pituitae stagnantis* copia ortis, *asthmate pituitoso* et *spasmodico*, in quo, testante HOFFMANNO, *spasmos* lenit. In *hydropse pectoris* et aliis *hydropis speciebus*, magna facit, uti quoque, in *viscerum abdominalium obstructionibus*, in subiectis *pituita* scatentibus, eximii est usus. Si *hydropicis* datur, in eis *orthopnoeam* et *anxietates* intolerabiles saepe satis cito aufert. Rarius *Acetum* per se praescribitur, sed utplurimum *Oxymel* inde paratum praefertur, quod etiam, ob admixtum *Mel*, ad incidendos *crassos* et *pituitosos humores* efficacius censendum est. Datur hoc eo ex scopo, a drachmis tribus usque ad sesquiunciam. Si vero *Acetum* tamen propinare volumus, aut aliquot drachmae *Salis Tartari* cum eo saturentur, et additis quatuor vel quinque unciis *Aquae aromaticae*, omni bi-vel trihorio ad duo cochlearia exhibeantur, aut, uti nobis solemne est, sequenti in *Elixirii* formula praescribatur:

Recipe, *Extracti Trifolii fibrini*, unciam dimidiam,

Solve in

Aceri Squillae, sesquiuncia.

Adde

Essentiae Corticum Aurantiorum, unciam dimidiam.

Omni bihorio detur, et quidem quadraginta guttis incipiendum est. Caeterum adhuc notandum venit, quod *Oxymel* tanquam coadiuvans, aliis *vomitiviis*, in varia portione additur, et *infantibus nuper natis* cum *Aquae destillatae*, vel *Syrupi* aequali parte misceri, et tali modo, quando *humoribus serosis*, scatent, ad *vomitum* ciendum parvis cochlearibus, brevioribus temporibus

poris intervallis, usque ad sufficientem effectum exhiberi potest. Vbi in obstructis visceribus inflammatio metuenda est, vel quando pulmones laesi sunt, squillitica sollicite vitanda sunt. Male etiam in febribus inflammatoriis statim ab initio dantur, uti HAENIVS (b) suadet, qui *Oxymel squilliticum* perperam ad antiphlogistica refert.

Acetum vel *Oxymel* in *Gargarismatibus* adhibitum, *auditus gravitatem, vertiginem, dolores capitis, coma somnolentum*, si a causis pituitosis oriuntur, emendat et sanat. Ad *Sinapismos* nostrum efficacius est *Aceto communi*.

(a) Vid. *Lib. de Euporist.* qui GALENO adscribuntur. *Cap. 205. PLINII Histor. Natur. Lib. XXIV, Cap. 2.*

(b) *Rat. medend. P. I. C. 2.*

4. ACETVM VINI CONCENTRATVM. (*Acidum aceticum concentratum.*)

§. 351. Recipe, *Salis Sodae depurati* uncias sedecim.

Aceti Vini, quantum sufficit ad perfectam saturationem. Evaporent ad uncias quadraginta, quibus in retortam vitream immissis adde, *Magnesiae nigrae*, subtilissime tritae, unciam unam.

Acidi Vitrioli concentrati, libram unam,

Aquae fontanae unciis octo dilutam.

Retortae collum ablue cum *Aquae destillatae* unciis quatuor.

Tum adaptato recipiente et iuncturis munitis, fiat destillatio ad siccum usque.

Alia

Alia hoc *Acetum* parandi methodus haec est:

Recipe, *Terrae foliatae Tartari*, probe siccatae et in pulverem subtilem reductae, libras duas.

Immitte in retortam tubulatam, in Balneo arenae calido locatam, eique per iteratas vices affunde

Acidi Vitrioli concentrati, libras duas,

Aquae fontanae libra una dilutas.

Caute destilla ad siccitatem; *Acetum* elicitedum cum

Pulvere Carbonum dimidio sui ponderis mixtum,

rectificetur, et in vasis exactissime clausis usui servetur.

Etiam hieme *Acetum*, intenso frigori in vase terreo aut ligneo exponi, et tamdiu relinqui potest, donec forte tertia quartave pars eius congelaverit, ubi tunc, quod in medio vase superest fluidi, perfracta aut pertusa glacie, effunditur, usuique servetur. In calidis regionibus, ubi frigoris necessarius gradus deficit, *Acetum* in vase terreo amplo, usque ad tertiae partis remanentiam evaporetur, et tali modo concentratur.

Altero vel altero modo satis concentratum est *Acetum*, si drachma eius sufficiat ad saturationem scrupuli unius *Salis alcali vegetabilis fixi*.

§. 352. *Acetum concentratum*, multo efficacius est communi et destillato. In genere, circa *Aceti* vires, notemus, eius usum tam in-quam externum, uti ex *Dioscoridis Libr. V. c. 17.* patet, satis antiquum esse. Nobile est antidotum, quod simul a putredine defendit; resolvit etiam coagulata, erigit nervos, movet sudorem. Februm ergo bilioso-puridarum nervosarum atque pesti-

lentialium tempore, tam interne sumptum conducit, quam etiam externe fornaci, vel carbonibus superfusum; saepe etiam, dum tales *febres* grassantur, eo in *fomentationibus*, vel frigidis vel tepefactis, uti consultum est, sicut et *Enemata*, ex aequalibus partibus *Aquae* et *Aceti* parare, quae contra *putredinem* valebunt, prodest. Ex causis his, iam olim apud *Romanos* celebre fuit, qui eo praecipue copiose et frequenter in castris usi, ut se eo magis contra *contagiosos epidemiosve morbos* praemuni-
rent. *Pestis* tempore, id, tanquam praestantissimum prophylacticum, etiam reperit SYLVIVS DE LA BOE (a) *Aceto* ad unciam unam alteramve prius epoto, hic Medicus *peste* aegros securus invisit, et testatur, se saepe omissi culpam *dolore* statim *capitis* luisse. Externus usus, ad *odorandum*, aëremque *contagiosis temporibus* emendandum (b), praecipue laudatur ab ISBRANDO DIEMERBROECKIO (c). Praecipue vero internus *Aceti* usus in *febris inflammatoriis* et *biliosis* laudandus est, quoniam in illis, quae *putridae indolis* sunt, vel *nervosae*, *Acida mineralia* magis quadrant. In *morbis melancholicis* et *maniacis*, largum *Aceti* internum usum praedicant *Medici Viennenses*. In *debilibus*, *languentibus*, *syncopticis*, *soporosis*, mirum quidem iuvat, si vel *naribus* orique adhibitum, vel in *ventriculum* ingestum fuerit. Ad *obstructione salvi* pertinacissimas reserandas valent *Enemata* supra descripta (d). *Aceti vaporem*, in *orthopnoea variolosa* ex *pulmonum inflammatione* orta, prae aliis summo cum iure laudat TISSOTVS (e); magnarum etiam virium est ad *tumores scirrhusos* dissipandos. Quando in *pleuritide* vel *peripneumonia* *expectoratio* languet, et *humores serosi* se in *pectore* accumulunt, pari modo *vapores* adhibendi sunt. *Vteri haemorrhagiis*, *Acetum* tam in *fomentationibus*, quam *injectionibus*, certum auxilium praestat. Ad *damna superanda*, quae a variis *halitibus*, e. g. *carbonum* oriuntur, et contra *plantarum narcoticarum* et *Fungorum* venenum, maximam habet virtutem; sicut non minus, in *diversis capitis doloribus*, externus eius et praesertim *Aceti Rucae* usus excellens est. DE MONETA quidem *Acetum* ex *Cerevisia* factum, cum *Butyro* mixtum, et ita potum, tanquam specificum contra *canis rabidi morsum* et in ipsa *hydrophobia* inde orta, laudavit; sed illustr. FRANCKIVS, tam ex propriis, quam aliorum *Italiae Medicorum* observationibus, con-

trarium

trarium docuit (f). LA FONTAINE (g) insuper refert, observasse in animalibus, praesertim canibus, ante *plicae polonicae* eruptionem, eadem symptomata oriri, quam in *hydrophobis*, nisi quod eorum morsus non *hydrophobiam* producat. Cum talibus aegris, qui ab his canibus laesi fuerunt, MONETAM observationes suas insituisse, non sine iure iudicat.

Speciatim in *Chirurgia* consulto adhibetur *Acetum*, ad discutiendas *sugillationes*, *inflammationes*, *putrida ulcera*, *morsus virulentos* et ipsam *gangraenam*. Inde BOERHAAVIUS (b) statuit, Chirurgos ad haec externa mala, nil quidquam cognovisse pulchrius. Notum etiam est, ex veterum Medicorum et Chirurgorum scriptis, eos *Oxycrato*, seu miscela ex *Aceto* et *Aqua*, vel *Oxymelli* in *Aqua* diluto, in *contusionibus*, *luxationibus*, *fracturis* et in ipso *sphacelo*, partes affectas fomentando, frequenter usos fuisse. *Concentratum Acetum* praecipue adhibetur, ad *haemorrhagias* sistendas, quae a *dente evulso* oriuntur, et *scorbutica dentium profluvia* etiam tollit.

Aceti usus culinaris, nemini non innotescit, cui si indulserimus, *crassitiem* et *pinguedinem corporis* quodammodo minuit. Caeterum *Acerum*, ob vim suam *fibrarum cohaerentiam* et *humores resolvendi*, vitandum est in *feminis*, quae *chlorosi* et *debilitate fibrarum* laborant: quia toties quoties vidimus in eis, quae genarum amoenum *ruborem*, rustici quid esse putant, et ideo *Aceti* usui nimis indulgent, id, cum faciei pallore, simul *viscerum* et *concoctionis summam debilitatem* eis induxisse.

Oxymel sic dictum *simplex*, praecipuam meretur laudem, et quoque veteribus iam satis acceptum fuit. Ob *indolem* eius *saponaceam*, et vires *densitatem sanguinis* incidendi, et *crassos humores* dissolvendi, in plurimis *morbis acutis*, praesertim vero *inflammatoriis*, utiliter pro potu ordinario datur, ad aliquot uncias in *Aquae* libra solutum. Putredini resistit, *calorem* minuit, *sudorem* movet, *urinam* secernit et alias *excretiones* secundat. Interim notandum, ex *diarrhoea* inde forte orta, nihil debeat esse timendum. In multis *Mixturis* loco *Syruporum* esse potest.

(a) *Prax. Med.* §. 489.

(b) Nostriis temporibus scimus, quod *fumigationes*

cum *Acidis mineralibus* maiora praestent, et certius nos praemuniant.

(c) *Lib. de peste* pag. 130. 133. 170.

(d) *Marcus Herz Briefe an Aerzte.*

(e) *Avis au peuple sur sa santé.*

(f) *Salzburg. Med. Chir. Zeitung vom Jahre 1792.*
N. 94. pag. 284.

(g) *Chirurgische medic. Abhandlung. verschied. Inhalts, Polen betreffend.*

(b) *Elem. Chym. T. II. pag. 184.*

5. ACETVM VINI DESTILLATVM, seu SPIRITVS ACETI. (*Acidum aceticum destillatum.*)

§. 353. Recipe, *Aceti Vini*, quantum vis.

E cucurbita cuprea Stanno probe incrustata eliciatur destillatione forti igne instituta, per alembicum ex Stanno confectum, quarta eius pars. Postquam hoc Phlegma absumptum est, tunc ope instrumenti, quod recipiens vocant, protrahatur destillatio, quamdiu *clarus* nec *empyreumaticus* prodit Spiritus, qui servetur. Aliqua pars Spiritus primum prodeuntis abiciatur, quia tunc Spiritus asservatus fortior erit.

Sunt quidem *vitreae cucurbitae* ad destillationem multo securiores; sed non sufficiunt, ubi magna quantitas destillanda est: tunc ergo *vesica cuprea Stanno probe incrustata*, quia nullae de *Cupro* partes in destillatione per recipiens transeunt, tuto adhiberi potest; *alembicus* vero semper ex puro Stanno sit confectus.

§. 354. Ad labores pharmaceuticos et chymicos diver-

sos, e. g. ad parandam *Terram foliatam Tartari* adhibetur.

6. ACIDVM NITRI, *vulgo SPIRITVS NITRI FVMANS, seu SPIRITVS GLAUBERIANVS. (Acidum nitricum concentratum.)*

§. 355. Recipe, *Nitri depurati*, exsiccati et pulverisati, libras duas.

Per vices immittatur retortae viterae tubulatae, satis capaci, et tunc retortam saepius agitando, cauteque evitando vapores, pedetentim affunde, *Acidi Vitrioli concentrati*, libram unam.

Applicato excipulo satis magno, et iuncturis vasorum probe clausis, leni igne destillatio instituat. Ita sub forma fumorum rubicundorum, Acidum prodit penetrantissimum, quod in vitro, epistomis vitreo clauso, sollicite custodiatur.

Magna in copia *Acidum Nitri* sub nomine *Aquae Fortis*, *Nordhusia* et etiam in nostra patria paratur, sed plerumque cum *Acido Vitrioli*, vel *Salis* contaminatum est. Quando itaque Pharmacopolae *Acidum* hoc a laborariis emunt, prius instillanda est solutio *Terrae ponderosae*, seu *Argenti*, quousque non amplius illud turbetur, et tunc addita *Nitri* parte destillatione rectificetur.

§. 356. *Externe* ope penicilli *excrecentiae*, quae cornu indolem induerunt, et *verrucae callosae*, eo attinguntur. Vltimis praeteriti saeculi annis huius et *Acidi Salis virtus antisypilitica* inclaruit. Praeter *Angliae*

gliae Medicos (a), Viennae ZELLERVS Acidum Salis adhibuit, praesertim, quando *syphilis* cum *scorbuto* iuncta est. Exhibendi haec *Acida* optima methodus est, ut drachma una *Acidi Nitri*, vel *Salis* cum *Syrupi* cuiusdam unciis duabus misceatur, et in die talis portio cum *Cremoris Hordei* libra exhibeatur. Continuato usu dosis augetur. Interim nostra ex sententia *Mercurius* unicus et verus *syphiliticorum morborum* domitor est et manet. Maior vero attentio meretur, usus horum *Acidorum* in forma *vaporum* adhibitorum, ad *putrida aëris effluvia* corrigenda, et inde ad *morbos epidemicos*, ipsos *pestilentiales* debellandos, quem anno 1773 primus docuit GUYTON-MORVEAU et deinde ulterius confirmavit JAM. CARMICHAEL SMYTH (b). In nuperrima etiam *epidemia*, cum in *Malaca* et *Gade* febris sic dicta *flava Americana* grassabatur, tales *fumigationes* maximi usus invenerunt, GILBERT, VALENTIN, AREIVLA et alii. GUYTON-MORVEAU (c). *Acidum Salis*, CARM. SMYTH e contrario, *Acidum Nitri* ad hunc scopum praecipue laudat. Si *vapores* ex *Acido Nitri*, perfecte *oxydati* sunt, quod cognoscitur quando *colore albo*, non *rubro* vel *aurantio* se produnt, *organa respirationis* non tam gravant, quam ii ex *Acido Salis*, insuper etiam his impressa et scripturæ valde decolorantur, et ideo priores, quando in hominum seu animalium consortio adhibentur, praeferendi omnino sunt (d).

(a) FERRIARS *Medical Histories and reflections*. Vol. III.

(b) *The effects of the Nitrons Vapour in preventing and destroyng Contagion* By J. CARM. SMYTH. London 1799.

(c) *Traite des moyens de desinfecter l'air*, par L. B. GUYTON-MORVEAU.

(d) *Vapores* tales producendi methodus haec est: unciæ dimidia *Nitri depurati* et *pulverisati*, in vase vitreo seu porcellaneo amplo, sensim affunditur eadem quantitas *Acidi Vitrioli concentrati*, mixtum diligenter cum *bacillo vitreo* agitando.

7. ACIDVM PHOSPHORI (*Acidum phosphoricum*).

§. 357. Recipe, *Cornu Cervi*, aut aliorum *Ossium*, ad albedinem calcinato-

natorum, et subtilissime pulverisatorum, libras tres.

Adde,

Acidi Vitrioli concentrati,
libras duas,

antea cum

Aquae fontanae libris quatuor diluti.

Ebulliant leniter in lebete stanneo per horam sub continua agitatione. Postea colla cum expressione et liquorem ad Mellis consistentiam evapora. Residuum in *Aqua* iterum solutum et colatum, cum

Sale alcalino volatili

perfecte satura. Liquidum filtratum et ad siccum evaporatum, retortae vitreae satis amplae, aut vasi porcellaneo profundo committatur, et *Alcali* leni calore expelletur. Postquam spumescere cessavit, *Acidum Phosphori* restans, igne modice aucto, per aliquot temporis momenta lente fluens destineatur; refrigeratum in triplo

Aquae destillatae

solvatur, et liquor filtratus limpidus servetur.

§. 358. *Interne* datum prae aliis *Acidis* in morbis nervorum, nimia eorum irritabilitate, spasmis, in sanguinis profluviiis, quando cum debilitate iuncta sunt, prae-

praerogativas possidet vires, et praesertim usus eius magni aestimandus est in *februm nervosarum debilitate*. Datur a guttis quindecim usque ad quadraginta cum *Aqua destillata* quadam. An in *phthisi ulcerosa* multa praestat, ulterius adhuc inquirendum est.

Externus eius usus in ossium carie specificus est, et etiam in *ulceribus sinuosis*, ipsoque *carcinomate uteri* valet. Huic scopo una pars *Acidi* cum septem *Aquae* diluentur et vel cum plumaceolis partibus affectis applicetur, vel *ulceribus sinuosis* aut *vaginae uteri* iniiciatur. Vid. LENTINI *Programm. de Acido Phosphori cariei ossium domitore*. in parte III. der *Beiträge zur ausübenden Arzneymissenschaft* Perill. LODERI *Journal* 1. B. 4. St. et perill. HUFELANDII *Journal* 8. B. 1. St. 9. B. 3. St.

8. ACIDVM SALIS, vulgo SPIRITVS SALIS ACIDVS (*Acidum muriaticum*).

§. 359. Recipe, *Salis communis exsiccati*, libras duas.

Immitte in retortam vitream tubulatam, et successive instilla,

Acidi Vitrioli concentrati, libram unam,

antea cum *Aquae fontanae* aequali pondere mixti.

Adaptetur excipulum amplum, in quod *Aquae communis destillatae* unciae tres infusae fuerunt, et instituitur destillatio, primo leni igne, qui gradatim augeatur, et tandem vehementissimus evadat, ita, ut ulterius vapores nulli prodeant.

Notandum, quod retortae operculum mobile debeat esse.

Acidum illud, quod seplasiarii vendunt, plerum-

plerumque cum *Acido Vitrioli*, vel *Tartari adulteratum* est, quod instillatio solutionis *Terrae ponderosae* detegit.

§. 360. WILLIAM ROWLEY (a) in morbis arthriticis et podagricis, *Balneum tepidum* pluribus unciis *Acidi Salis* impraegnatum, ad paroxysmos averruncandos quidem suadet, consilium vero suum tantum hypothsibus suis, quod sibi de natura horum morborum finxit, superstructum est. Addito *Melle Rosarum* aphthae et fauces inflammatae, praesertim in angina sphacelosa cum *Acido* nostro tangantur, ne suppuratio, vel in angina sphacelosa plena corruptio consequantur. In ipso quoque sphacelo, ad progressum mali inhibendum bene adhibe ur.

Fumigationes cum *Acido Salis*, quae ibi locum habent, ubi homines vel animalia molestare non possunt, sequenti in modo intsituantur.

Recipe, *Salis culinariae*, exsiccati et pulverisati, partes octo.

Magnesia nigrae pulverisatae, partes tres.

Misceantur et sensim affunde

Acidi Vitrioli concentrati, partes quatuor, antea cum eadem quantitate *Aquae fontanae* diluti.

(a) ROWLEY *Abhandlung über die regelmässige, atonische und laufende Gicht, oder das Podagra, nebst Beschreibung der mit Salzsäure geschwängerten Bäder.*

9. ACIDVM SALIS DEPVVRATVM (*Acidum muriaticum depuratum.*)

§. 361. Recipe, *Magnesia nigrae*, libram dimidiam.

Immitte retortae tubulatae, eique adde

Acidi Salis, uncias tres.

Commissuris probe lutatis, leni igne destilla, dum nihil amplius in excipulum transit, deinde adde iterum

Acidi

Acidi Salis, uncias tres.

Destilla ut prius, et sic continua, donec *Acidi* librae tres hoc modo sensim affusae fuerint.

§. 362. T. PARACELSVS iam in *febrium malignarum* curatione, huic *Acido* multum tribuit, et J. B. HELMONTIVS illud ad *dysuriam* et *ischuriam renalem* commendat (a). Empiricus etiam quidam natione *Graecus* CONSTANTINVS RHODONACIDES anno 1664 in peculiari tractatu *Lendini* evulgato, hoc *Acidum* in variis morbis laudavit. Porro CLYTON iam ante fere quinquaginta annos *Tincturam* suam *antipyretiam*, quae ex *Acido Vitrioli* constat, et cuius formulam KLEINVS in *select. vat. medicaminum* dedit, tanquam specificum in *febris* profligandis laudavit. W. FORDYCE equidem (b) in *febris bilioso-putridis*, *pestilentialibus*, *variolis malignis*, *Acidi Salis* internum usum suadet. Non nova itaque sunt, quae ante aliquot annos *clar. REICHIVS* (c) de usu huius *Acidi* in variis *febrium* generibus sat tumultuose laudavit. Inauditae vero et non imitandae sunt *maiores doses*, in quibus ille hoc praescribit, uti quoque eius usus in *Enematibus*, quem defendit, vel plane proscribendus, vel tamen valde limitandus est. Denique non uti *REICHIVS* vult, solis et unicis *Acidis*, neglectis aliis remediis, morborum curationes aggredi possumus, et praeterea non in omnibus *febrium* generibus quadrant, minime in *peripneumonia*, *pleuritide* et aliis *pectoris morbis*.

In genere circa *Acidorum mineralium*, praesertim *nostri* et *Acidi Vitrioli* usum notandum, quod praecipue ad *aestum febrilem* et *putredinem* superandam valent. Recte ideo etiam in omnibus *morbis*, ubi *resolutio humorum*, *putridus fomes* suspicandus et praesens est, e. g. in *febris* sic dictis *caestrensibus*, *petechialibus*, aliis *exanthematicis*, et ipsa *peste*, liberaliter porriguntur. Quod vero *febres inflammatorias* attinet, quia *Acida mineralia* massam sanguinis magis condensant, hic *vegetabilia*, quae sanguinem fluidiorem reddant, praefenda sunt, et in genere, si ad *aestum* temperandum praescribantur, bene maximi SYDENHAMII monitum observetur, quod in moderandis *motibus febrilibus*, ita Medi-

CUM

cum versari oporteat, ut ne quidem gradu excedant, sed etiam minime plane supprimantur. Vtique ergo, praesertim in *exanthematicis*, ante eorum eruptionem, nisi praesentanea ad *putredinem* dispositio, vel *sanguis resolutus* alia exigant, saepe usus eorum valde limitandus, et non, uti multi opinantur, tanquam remedia nunquam fallacia et nociva praescribenda sunt. Sic e. g. consulto quidem in *variolis*, ubi *ingens aestus* ante earum eruptionem adest, et haec ob *ingentem sanguinis expansionem* impediatur, ad praemuniendum etiam a *putredine*, et mitigandam *alteram variolarum febrem* exhibeantur: sed videatur tamen, ne eis copiosioribus datis, in illis, ubi, monente Huxhamo, calor augendus, naturae salutaria conamina ad aegrotorum damnum supprimantur. Praeterea *Acida mineralia* adhibenda sunt in *scabie*, quae vel a praedominio *acrimoniae alcalinae* orta, vel *scorbuticos* atque eos, qui *febre putrida* laboraverunt, inquinat, uti non minus in *haemorrhagiis*, praesertim *mensibus nimis* sistendis. In ipsa *lepra Acida*, praesertim *Vitrioli* valere J. CARM. SMYTH docuit (d).

Dantur, pro morbi diversitate et Medici intentione, in variis, modo minori, modo largiori dosi, *Acidum Salis* a guttis quinque usque ad triginta, *Acidum Vitrioli tenue* a guttis triginta usque ad integras drachmas, vel in *Mixturis*, vel cum *mucilaginosa* quodam, vel cum *Syrupo* appropriato. In *febribus bilioso-putridis*, *pestilentialibus*, *haemorrhagiis* saepe tanto liberiori modo *Acida* haec porrigere consultum est, ut intra nychthaemeron drachmam, imo sesquidrachmam *Acidi Salis*, unciam vero, imo sesquiunciam *Acidi Vitrioli tenuioris* capiat. Modus *Acidum Vitrioli* in *scabie* exhibendi, quem HELLMICHIVS (e) proposuit, sequens est.

Recipe, *Aquae fontanae*, uncias duas.

Huic guttatim instilla

Acidi Vitrioli concentrati, drachmam unam.

Post effervescentiam peractam, adde

Syrupi cuiusdam, drachmas duas.

Ter, quaterve in die, de hoc medicamine drachma una vel altera, ex copiosa *Aqua* sumitur.

Tandem notandum venit, quod in *hominibus melancholicis*, qui *humorum pituitosorum* copia scatent, in *infantibus lac sugentibus*, vel *hominibus copiose illud eden-*

edentibus, in hystericis et hypochondriacis, Acidorum mineralium usus vel moderandus, vel plane vitandus sit.

- (a) SCHVLZIVS in *praelect. in Dispens. Brandenburg.* p. 573. „Memini sane, ait, felicis effectus (in „*isburia*) cum post multa a Medicis frustra adhibita, superveniens Chirurgus aliquot guttulas in „iusculo offerret, magnamque gratiam et laudem „cita curatione reportaret.“
- (b) *In der Sammlung auserlesener Abhandlungen zum Gebrauch practischer Aerzte. XIV B. 3. St.*
- (c) REICH vom Fieber und dessen Behandlung überhaupt. Berlin 1800. Doctissimam censuram huius scripti invenias in *clar. MARTENS Paradoxien.*
- (d) *Medicinische Beyträge der Societät zu Ausbreitung medicinischer Kenntnisse, 1. Theil pag. 187.*
- (e) *In dissertatione de usu interno Olei Vitrioli diluti, in nonnullis scabiei speciebus. Halae 1762.*

10. ACIDVM VITRIOLI CONCENTRATVM,
vulgo OLEVUM VITRIOLI (*Acidum sulphuricum concentratum*).

§. 363. *Acidum Vitrioli* hoc, combustionem Sulphuris obtentum, aut e *Vitriolo Martis* destillatione elicatum, apud nos et *Nordhusia* paratur, quia vero ut plurimum partibus heterogeneis remixtum est, pro usu medico sequenti in modo rectificetur.

Recipe, *Acidi Vitrioli* quantum vis. In retorta vitrea destilletur igne successive aucto, usque dum non ulterius in vaporum forma, sed in striis cohaerentibus in vas recipiens defluere incipiat. Tunc mutato recipiente, destillatio continuetur, et tandem talis ignis gradus adhibeatur, ut

ut reliquum acidum ascendere possit, quod in vitris epistomio vitreo clausis usui asservetur.

De viribus vid. §. praeced.

11. ACIDVM VITRIOLI TENVE, vulgo SPIRITVS VITRIOLI ACIDVS (*Acidum sulphuricum dilutum*).

§. 364. Recipe, *Aquae fontanae destillatae*, libras quinque.

Huic sensim instilla,
Acidi Vitrioli concentrati,
libram unam.

M.

De usu vid. §. 362.

12. AERVGO, seu VIRIDE AERIS PRAEPARATVM (*Acetas Cupri. Oxydum Cupri viride acetatum*).

§. 365. *Viride Aeris*, in mortario lapideo pulveretur, et per cribrum traiciatur.

Sic etiam *Antimonium crudum*, *Lapides Cancrorum* et *Succinum* parantur. *Lapis Calaminaris*, antequam in pulverem redigitur, ter candefactus in *Aqua fontana* extinguatur. Quando vero, uti utplurimum fit, iam *calcinatus* accipitur, tantum uti caetera medicamina pulverisetur, et quidem, uti etiam *Antimonium*, redigetur in pulverem subtilissimum, seu uti vocant *Alcohol*.

§. 366. Ad *ulcera sordida* prudens eius usus non damnandus est, uti quoque ad varia externa medicamenta venit. Caveatur autem, ne ad ossa forsan admoveatur: quoniam iisdem *cariem* inducit. DUNCAN suadet quidem in *tinea Vnguentum* capiti applicare, quod ex drachma dimidia *Aeruginis* et unciiis duabus *Axungiae*

giae porcinae constat, sed nobis hoc nimis temerarium videtur. Ab HELVETIO *iuniore* et GERLACHIO etiam *interne* in *morbis venereis* valde laudatur, sed merito omnino tentamina, quae de *interno usu* cum hoc et huius generis aliis vehementissimis remediis, e. g. *Arsenico*, *Cupro ammoniacali* etc. a Medicis suscipiuntur, tanquam temeraria et damnanda reiicimus.

Aether Aceti, vid. *Naphtha Aceti*,
Vitrioli, vid. *Naphtha Vitrioli*.

13. AETHIOPS ANTIMONIALIS HVXHAMI
(*Hydrargyrum stibiato — sulphuratum. Sulphuratum Hydrargyri stibi-*
tum.

§. 367. Recipe, *Antimonii crudi praeparati*,
uncias tres.

Mercurii vivi depurati, un-
cias quatuor.

Florum Sulph., uncias duas.
Misceantur, adspargendo
interdum aliquot *Aquae gut-*
tulas, diuturna trituratione
in mortario lapideo, usque
ad perfectam unionem, ut
etiam Microscopii ope glo-
buli mercuriales non dete-
gantur. Servetur in vitro.

§. 368. *Aethiopsis mineralis*, qui tantum ex *Mercurio* et *Sulphure* constat, primus dedit descriptionem GVALT. HARRIS (a). Conducit medicamentum nostrum ad liberandas glandulas, mucositatem et renaci pituita obsessas; corrigit lympham acrem; hinc convenit in atrophia, scabie, praesertim venerea, inquinamentis venereis, tumoribus glandularum colli, arthritide serosa, oculorum variis vitiis, imo in ipsa amaurosi. Bonum est etiam anthelminticum. Infantibus datur a granis quinque usque ad duodecim et ultra. Adultis usque ad scrupulos duos dari potest. Continuatus usus salivationem exci-
tare

tare potest, et perillustr. MARGARDVS (b) inde fere lethalem ortam vidit.

(a) In tract. de morb. acut. infant.

(b) THOMSONS Medicinische Rathschläge in trans. germ. pag. 363.

Agaricus Chirurgorum, vid. *Boletus igniarius*.

Alcohol Vini, vid. *Spiritus Vini rectificatissimus*.

14. ALVMEN VSTVM (*Sulphas Aluminae fusus. Argilla sulphurica usta*).

§. 369. Recipe, *Aluminis crudi*, q. v.
Calcinetur in vase fictili, crusta non obducto, vel ferreo, tamdiu effervescit ac tumet, et spiritibus expulsis, leve, porosum et quam spumosum evaserit.

§. 370. Ad repurganda *ulcera*, praesertim ad *carnem luxuriosam* et *fungosas excrescentias*, quae in nuper natis circa umbilicum oriuntur valet, et praeparatis ex *Mercurio* et *Cupro* quae CVLLEN (a) laudat, praefendum est. Interne in *colica pictonum* laudatur (b) in qua re nobis deficit experientia.

(a) CVLLEN Mat. Med. transl. germ. 1 B. pag. 25.

(b) Abhandlungen practischer Aerzte. 2. B. 2. St. pag. 80.

15. ANTIMONIVM CRVDVM PRAEPARATVM (*Stibium sulphuratum nigrum*).

§. 371. Vid. 365. *Antimonium crudum* in *impuritatibus cutis*, sero acri viscido, ipsoque *venereo*, morbis *arthriticis*, *contractura* et *paralysi* summam meretur laudem. Vbi *acidorum humorum* copia in ventriculo adest, praemittuntur *Absorbentia*, vel coniunguntur cum
eius

eius usu, ne vomitum excitet. Neutiquam ideo suasu quorundam sub usu *Antimonialium potus et cibus acidus* aegris exhibendus est. Vt ventriculum non offendat, utile est id miscere cum *Aromate*, ad quam normam *Morsuli Antimoniales Kunckelii* parantur, et itaque eo scopo exhibentur. *Antimonium crudum* datur a granis sex usque ad scrupulum. *Morsulorum* ponderis drachmarum duarum duo vel tres in die *adultis et infantibus* dimidia talis *Morsuli* pars, bis in die dari possunt. Cavendum sollicite, ne in *scirrhis viscerum obstructionibus* aut *exulterationibus* temere aegris *Antimonialia* infarciantur. Plura de *Antimonii* usu vid. in HUXHAMII oper.

16. AQVA CALCIS VIVAE (*Aqua Calcaria ustae*).

§. 372. Recipe, *Calcis vivae* nuper et probe ustae, libram unam.

Immittatur patinae terreae vitreatae, vel lignae, ac desuper affunde,

Aquae fontanae purissimae, libras octo.

Interdum spatula lignea misceantur, et *Aqua* post duodecim forte horas decantetur, filtretur, et in vase bene clauso asservetur.

Ad minimum quolibet mense recens paranda est.

§. 373. Intus assumptae vires sunt abstergentes, diureticae, aperientes, stimulant et acidum sopientes. Prodest ergo in omnibus morbis, ubi humorum acidorum, viscerorum et mucosorum copia, in vitio est; in viscerum obstructionibus scrophulosis, diversis cachexiae speciebus, chlorosi, variis morbis exanthematicis chronicis, scorbutique ea specie, ubi sales muriatici fixiores in sanguine haerent, et mobilitate et stimulo indigent. In cancro vis eius adhuc dubia est, et quanquam nephriticas et lithontripticas virtutes ALSTON et ROB. WHYTT, quilibet in peculiari dissertatione, uti quoque SCHEELE valde laudant,

dant, tamen ad *calculus* inefficacem eam invenerunt SPRINGSFELD, BERGIUS et alii, uti etiam hoc ex acutissimi PRISTLEY observatis liquet. Cum *ventriculus* oneratur, et *concoctionis viscera* eius diuturnus usus laedit, utili modo, cum *interno* eius usu, *roborantia* et *stomachica* iunguntur. Nocet *Aqua nostra*, a multis supra modum laudata, in omni *praedominio humorum alcaliscentium*, *biliosorum*, *acrium*, *putridorum*, hincque in omnibus *morbis putridis*, *acutis*, *phthisicis*. Adhibendi eam ratio sequens est: exhibentur bis vel ter in die *uncia* tres, vel quatuor ad mensem et amplius. Datur vero vel sola, vel cum *Lacte*. Plura vid. in DETHARDINGII *Dissert. de Aquae Calc. viv. usu salutar. in specie in morb. exanthem. chron* et CARTHEUSERI *Diss. de Aquae Calc. viv. interno usu*.

Externe ad *ulcera plorantia*, *fistulas*, *vitiliginem*, iam HIPPOCRATES eam laudavit: facit vero quoque ad *inflammationes*, quas discutit; etiam ad *ambusta* et ipsam *gangraenosam corruptionem*. Tanquam *remedium exsiccans* eam in *blennorrhoea*, in *urethram* iniicere et fomentando ea partes *genitales*, suadet GIRTANNERUS (a); videatur vero ne nimis mature *blennorrhoea* supprimatur.

(a) *Abhandlung über die venerischen Krankheiten. 1ter Band. p. 117.*

17. AQVA CERASORVM NIGRORVM.

§. 374. Recipe, *Cerasorum nigrorum*, ex quibus antea succus expressus fuerit, *libras tres*.

Aquae fontanae, *libras sexdecim*.

Stent per diem et postea *destillatione*, non fortiori ignis gradu *acceleranda*, *elician-*
tur libras octo.

Etiam ex *Amygdalis amaris contusis*, quarum *libra dimidia* ad parandas *Aquae libras sex* sufficit, *Cerasorum Aqua* conficitur.

Pari modo ex *Fructibus Rubi idaei*, paratur *Aqua Rubi idaei*.

§. 375. Destillatio *Aquarum* fiat ex *além-bico* cum *vase frigidario amplo*, *Aqua frigida* semper repleto. Per sic dictam *cohobationem Aquae* non fortiores sed ingratiore evadunt.

§. 376. In genere pro vehiculis aliorum remediorum *Aquae destillatae*, si eam ex *Lauro Ceraso* excipias, inserviunt; magnas vires ab iis non exspectamus, sed partim alia medicamenta gratiora reddunt, uti *Aqua Cerasorum Rubi idaei*, partim eorum effectum aliquomodo secundant, ut *Aqua Cinnamomi*, *Melissae*, *Menthae*, *Naphae*, *Valerianae*. Caeterum vires, quae eis insunt, a plantis ex quibus destillantur, determinandae sunt. Vtraque *Aqua* ex *Cerasis* et *Rubo idaeo*, sapore et odore suavissima, vique reficienti commendatissima est. *Aquam Cerasorum* interim multi fastidiunt, et saporem eius cum foetore cimicum comparant. Insuper *Nuclei Cerasorum*, unde *Aqua* odorem et saporem habet, ratione saporis maximam habent similitudinem cum *Foliis Lauro-Cerasi*. Quoniam vero haec *Folia infusione* et *destillatione* subito *venenum* spargunt, Medici, qui in *Angliae* civitate *Worcester* praxin exercent, cum *Aqua Cerasorum* sapore et odore *Nucleorum* valde divo, in animalibus tentamina instituerunt, ubi observarunt, quod in eis *venenosos effectus* ediderit, quae observata etiam *illustre Collegium Medicum Londinense* fundata invenit. Quancquam *Aqua Cerasorum*, quam in pharmacopoeis accipimus, non tam saturata est, quam illa, cum qua *Angliae* Medici tentamina instituerunt, tamen cum usu eius in *infantibus*, et *hominibus debili nervorum systemate praeditis* cauti esse debeamus, quia in maiori quantitate data, omnino *soporosum effectum* edere potest.

18. AQVA CHAEREFOLII.

§. 377. Recipe, *Herbae Chaerefolii recentis*, libras duas.

Aquae fontanae, sufficientem quantitatem.

Macera per viginti quatuor horas,

horas, et postea destillatione eliciantur librae octo.

Pari modo parantur :

ex Floribus Chamomillae vulgaris, Aqua Chamomillae ;

Herba Hyssopi, Aqua Hyssopi ;

Melissae, Aqua Melissae ;

Menthae piperitidis, Aqua

Menthae piperitidis ;

Pulegii, Aqua Pulegii ;

Floribus Sambuci, Aqua Sambuci.

§. 378. De plantis, ex quibus *Oleum aethereum* praesto est, ex tempore quaevis *Aqua destillata* parari potest; quando *Aquae communis* librae, adicitur uncia dimidia *Spiritus Vini*, in quo tres vel quatuor guttae *Olei destillati*, cuius odorem et saporem *Aqua* habere debent, fuerint dissolutae.

§. 379. *Vires sunt temperantes et diureticae.*

19. AQVA CHAMOMILLAE.

§. 380. Vid. §. 377. *Vires carminativae et antispasmodicae sunt.*

20. AQVA CINNAMOMI.

§. 381. Recipe, *Cinnamomi acuti*, libram unam.

Aquae fontanae, sufficientem quantitatem.

Stent per diem. Postea destillatione eliciantur librae sex.

§. 382. *Vires stimulantur et analepticae sunt. Ad efficaciores pertinet Aquas destillatas.*

21. AQVA CINNAMOMI SPIRITVOSA,
seu VINOSA.

§. 383. Recipe, *Cinnamomi acuti*, libram unam.

Spiritus Vini satis probi,
Aquae communis, ana sufficientem quantitatem.

Destillatione eliciantur libras sex. Diluatur postea

Aquae communis libris duabus,

et edulcora,

Sacchari canariensis unciis duabus.

Pari modo *Aqua Menthae piperitae spirituosae* paratur; sic vero quidem, ut librae duae *Herbae Menthae piperitae*, ad octo libras *Aquae* destillandas sumantur.

§. 384. Maiorum virium est *simplici*, et instar *Spiritus* sed non *Aquae* praescribatur. Datur ad unciam dimidiam vel integram bis terve in die, si vel *vires exhaustae* fuerint, aut *nervorum imbecillitate* laboretur. *Digestionem* etiam secundat.

22. AQVA COMMVNIS DESTILLATA.

§. 385. *Aqua fontana*, lege artis destillatur.

§. 386. Ad solutiones varios, e. g. *Tartari emetici*, *Mercurialium* cet. quae non ubivis in *Aqua fontana simplici* perfecte solvuntur, inservit.

23. AQVA FOENICVLI.

§. 387. Recipe, *Seminum Foeniculi dulcis*, libram unam.

Aquae fontanae, sufficientem quantitatem

Macera per viginti quatuor horas,

horas, et postea eodem modo, uti §. 374. descriptum fuit, destillatione eliciantur librae sex.

Pari modo paratur ex *Radicibus Valerianae sylvestris*, *Aqua Valeriana*.

§. 388. *Aqua carminativa* est.

24. AQVA HYSSOPI.

§. 389. Vid. §. 377. Ad *Mixturas* et *Potiones* *bee-*
chicas utilis est.

25. AQVA IVNIPERI.

§. 390. Recipe, *Baccarum Juniperi*, libram unam.

Aquae fontanae, quantum sufficit.

Destillatione eliciantur librae sex.

§. 391. Stimulando, *urinae excretionem* promovet.

*Aqua Juniperi spirituos*a, vid. *Spiritus Juniperi*.

26. AQVA LAVRO-CERASI.

§. 392. Recipe, *Foliorum Lauro-Cerasi* recentium, libram unam.

Aquae fontanae, quantum sufficit.

Destillatur lege artis sesquilibra. Servetur sollicitè.

§. 393. Ad *periculosissima narcotica* et *toxica* pertinet nostra *Aqua*, et subito deleteriam suam vim exserit. Vbi notandum, quoniam in *Oleo* huius plantae *vis deleteria* resideat, sequi, quo divior eo haec *Aqua* est, eo fortiori agere effectum. Ex colore lacteo *Olei* praesentia cognoscitur. Maximam itaque eius *usus internus* requirit cautionem, quando ad *scirrhus* resolvendos ea uti volumus. Inter alios *mictum cruentum* et *sedes sanguinolent-*

volentis abusu huius remedii vidit *perill.* RICHTEAVS (a). Datur a guttis viginti ad sexaginta usque, successive nimirum ascendendo. Caeterum in *corneae maculis* *Aqua nostra* externe applicata valet, praecipue, si in uncia eius una, *Terrae ponderosae salitae* grana sex solvantur.

(a) *Chirurg. Biblioth.* 10. Band. 3 H.

27. AQVA MELISSAE.

§. 394. Vid. §. 377. *Vires nervinae et carminativae* sunt.

28. AQVA MENTHAE PIPERITIDIS.

§. 395. Vid. §. 377. *Aqua carminativa* est.

29. AQVA MENTHAE PIPERITIDIS SPIRITVOSA.

§. 396. Vid. §. 383. Longe praestantior et efficacior est *simplici*, et ratione portionis, qua danda, ea valent, quae §. 384. notavimus.

30. AQVA NAPHAЕ (*Aqua Florum Aurantii*).

§. 397. Recipe, *Florum Aurantiorum* seu *Naphae*, antea parum *Sale culinari* conditorum, libras tres.

Aquae, sufficientem quantitatem.

Destillatione eliciantur librae octo.

Eodem modo ex *Rosis pallidis*, *Aqua Rosarum* paratur.

§. 398. Utraeque odorem suavem et vim aliquam *re-ficientem* possident. *Aqua Naphae* praesertim ad *affectus hystericos*, tanquam *antispasmodica*, et in *viribus languentibus* ut *analeptica* conducit, eisque ex causis, ab unciis duabus usque ad quatuor, in *Mixturis* praescribitur. Illa ex *Rosis* plurimum ad *Aquas ophthalmicas* adhibetur.

31. AQVA

31. AQVA OPHTHALMICA COERVLEA seu SAPPHIRINA.

§. 399. Recipe, *Salis Ammoniaci*, drachmas duas.

Aquae Calcis vivae, libram unam.

Stent in *aheno cupreo* usque ad solutionem.

§. 400. In *ophthalmiis serosis*, ter quaterve in die, aliquot guttulae oculis instillantur, et linteamina, ad fomentandos eos, ea inbibuntur. Post *operationes* in *oculorum affectibus* institutas, summo cum effectu *Aquam* hanc adhibuit famosus sui temporis *Ophthalmicus*, Eques DE TAYLOR.

32. AQVA PHAGADAENICA (*Liquor Hydrargyri muriatici corrosivi*).

§. 401. Recipe, *Aquae fontanae destillatae*, libram unam.

Mercurii sublimati corrosivi, scrupulos duos et grana quatuor.

Probe terendo solvatur.

§. 402. Primus huius *Aquae* inventor erat RVLANDVS, qui eam cum *Aqua Calcis* paravit, cui deinde MVRALDVS adhuc *Spiritus Vini* portiunculam, ad quamlibet libram nimirum unciam addidit. *Aqua* haec, quae etiam *divina Fernellii* vocatur, praestans est, ad *ulcera*, praesertim *venerea* purganda, et eo ex scopo vel partes ea fomentantur, vel in urethram illa iniiciatur. In *phimosis*, *paraphimosis*, *scrozi* et aliarum partium *ulceribus venereis*, maximo cum effectu, sequenti in modo tepide cum plumaceolis applicandum, *Aqua* nostra praescribitur.

Recipe, *Aquae phagadaenicae*, libram dimidiam.
Spiritus Vini crocati, unciam dimidiam.
Liquaminis Myrrhae, drachmam unam.
Extracti Saturni, drachmam dimidiam.
Misce.

SCHOL.

SCHOEFFERUS (a) observationibus dignissimis, *Aquae phagadaenicae* usum externum in *scabie* docuit, cui lubenter subscribimus, et nos etiam illi prae *Aqua vegeto-minerali Goulardi*, quam etiam, vel solam, vel cum nostra mixtam adhibuit, praerogativam tribuimus.

(a) *Perill. HVELANDII Journ. 15. B. 2. St. pag. 39.*

33. AQVA PVLEGII.

§. 403. Vid. §. 377. Vtiliter admiscetur *Mixturis*, quae *mensium ataxiam* corrigunt.

Aqua Rabelii, vid. *Elixir acidum Halleri*.

34. AQVA ROSARVM.

Vid. §§. 397 et 398.

35. AQVA RVBI IDAEI.

Vid. §§. 374 et 375.

36. AQVA SAMBVCI.

§. 404. Vid. §. 377. *Discussiens et diaphoretica* est. *Aqua Saturni*, vid. *Aqua vegeto-mineralis Goulardi*.

37. AQVA SCLOPETARIA, seu TRAUMATICA GALLORVM (*Aqua Vulneraria vinosa*).

§. 405. Recipe, *Herbae Absinthii*

Rutae

Salviae, ana uncias duas cum drachmis duabus.

Serpilli

Menthae piperitae

Florum Lavendulae, ana sesquiunciam,

Conquassentur, et infundantur cum

Aquae

Aquae fontanae partibus
tribus,

Spiritus Vini partibus dua-
bus, ana in sufficienti quan-
titate.

Stent per aliquot dies, vase
optime clauso, in calore tem-
perato, et deinde lege artis
destillentur librae octo.

§. 406. Primam huius *Aquae* formulam dedit LE-
MERY in *Cours de Chymie*. P. 2. c. 17. §. 2. Resolvit
sanguinem coagulatum, reducit illum in motum, robo-
rat *solida*, mundificat *vulnera*; conducit itaque ad *luxa-
ta*, *fracturas*, *contusiones*, *sugillationes*, *ambusta* et
ipsum *panaritium* duorum priorum graduum. Commode
una huius *Aquae* pars cum duabus *Aceti*, vel duae par-
tes *Aquae nostrae* cum una parte *Aquae vegeto-mineralis*
Goulardi misceri potest.

38. AQVA TRAUMATICA THEDENII (*Mixtura Vulneraria Acida*).

§. 407. Recipe, *Aquae communis*, libras duas.
Aceti Vini,

Spiritus Vini, ana libras
quatuor.

Mellis, libram unam.

Misceantur, postea digere
per aliquot dies in *Mariae*
balneo et filtra.

§. 408. *Sanguinem coagulatum* resolvit, *inflamma-
tioni* obsistit, *putredinem* arcet et *solida* roborat. Con-
ducit itaque ad *contusiones*, *sugillationes*, *luxata*, *fra-
cturas*, *partes debilitatas* roborandas, praesertim si *usus*
fasciarum, quem equidem THEDENIO debemus, cum ea
coniungatur. Caeterum in *vulneribus* et *ulceribus vaso-
rum lymphaticorum*, in quibus, tanquam unicum et ef-
ficacissimum remedium PLENCKIUS pronuntiat, et ad
linteamina imbibenda, quibus *venaesectiones* deligantur,
valet.

valet. Vid. THEODENS *Neue Beobachtungen für Wund-
ärzte.*

39. AQVA VALERIANAE.

§. 409. Vid. §§. 331 et 387. Venit ad *Mixturas
antispasmodicas et antihystericas.*

40. AQVA VEGETO, seu VEGETABILI-MI- NERALIS GOVLARDI, vel SATVRNI (*Aqua Saturnina*).

§. 410. Recipe, *Aquae destillatae communis,*
libras duas.

Spiritus Vini, unciam unam.

Extracti Saturni, unciam
dimidiam.

Misceantur et serventur in
vase vitreo.

§. 411. Divinum sane remedium est, in omnibus
inflammationibus, a causis externis ortis, luxationibus,
contusionibus, fracturis, oculorum variis affectibus, prae-
sertim ophthalmiis sanguineis (a), ad ambusta, ad facili-
tandam herniarum repositionem, et in genere, ubi re-
pellentia et exsiccantia sine damno adhiberi possunt.
Conducit itaque etiam in *haemorrhoidibus coecis; in ex-*
ulcerationibus diuturno recubitu ortis, imo in ipso spba-
celo, ubi summo cum effectu cum Cortice peruviano iun-
gitur. Vel cum Linteis applicetur, vel satis commode
cum mica panis tritici, ita ut Cataplasmaris formam in-
duat. Perniciosam merito nominamus illorum audaciam
consuetudinem, qui Aqua hac blennorrhoeas virulentas
sistunt, et fero modo cum corio humano ludunt. Au-
ferunt blennorrhoeam, sed loco illius bubones, ulcera ve-
nerea et ipsam luem tales pestiferi homines producant.

(a) Saepe, uti bene ACRELLIVS monet, medicamenta
ex *Vitriolo* praeferenda sunt.

Aquila alba, vid. Mercurius dulcis.

Arcanum corallinum, vid. Mercurius cal-
cinatus ruber.

Arca-

Arcanum duplicatum, vid. *Tartarus vitriolatus*.

Tartari, vid. *Terra foliata Tartari*.

Argentum vivum depuratum, vid. *Mercurius vivus depuratus*.

41. AXVNGIA PORCINA DEPVVRATA.

§. 412. *Adeps* demptis membranis, venulis et fibris, tamdiu *Aqua* lavetur, donec clara et non cruenta effluat. Dein in frustula concisa, leni igne liqueatur; parum *Aquae* si additum fuerit, tandem coletur, et ab aëris iniuria servetur.

Eodem modo *Sevum cervinum* et *vervecinum* depurantur.

§. 413. Ad *Vnguenta* paranda necessaria, et ubi vis conducit, ubi pinguedine lubricandum est. *Sevum cervinum* et *vervecinum* ad *Emplastra* veniunt.

42. BALSAMVM, seu VNGVENTVM ARCAEI (*Vnguentum Elemi*).

§. 414. Recipe, *Terebinthinae*,
Resinae Elemi, ana libram dimidiam.

Lenissimo ignis gradu liquentur, et paulatim adde antea in alio vase liquatis,

Sevi cervini, libram dimidiam.

Olei Hyperici, uncias duas. Tandem per pannum traice; massa dein perpetua trituratione cum pistillo ligneo instituta agitetur, donec refrigerescat.

§. 415.

§. 415. Bonum est *digestivum* et simul *balsamicum*, quod non solum *suppurationem* promovet, sed quoque *vulnerum* atque *ulcerum* *sanationem* secundat. Ad *ulcera sinuosa* iniicienda, sequenti in modo a PLENCKIO *Balsamum nostrum* diluitur.

Recipe, *Balsami Arcaei*,
Virelli Ovi, ana unciam dimidiam.
 Probe subactis adde,
Spiritus Vini, uncias quatuor.

43. BALSAMVM AROMATICVM.

§. 416. Recipe, *Olei Nucis moschatae expressi*, unciam unam.
destillati Caryophyllorum

Menthae pipritae, ana
 drachmam
 unam.
Succini,
 scrupulum
 unum.

Terantur in mortario lapideo, et sensim adde,
Balsami peruviani nigri, sesquidrachmam.
 Fiat lege artis, plane vitato igne, *Balsamum*.

§. 417. Cum *spasmos* lenit, et *solida* roborat, praecipue se hac virtute commendat *abdomini illitum*, in *ventriculi flatulentia* et *debilitate*, *colica flatulenta*, maximeque in *infantum torminibus* et istis *immoderatis diarrhoeis*, quae vel ex *consensu nervorum*, vel *debilitate fibrarum* oriuntur. In *visus imbecillitate* et *oculorum lippitudine*, utiliter *Balsamum* manibus infricatum oculis applicatur. Pari modo etiam conducit in *serosis capitis affectibus*, si *temporibus* illinitur.

44. BALSAMVM COMMENDATORIS (*Tinctura Benzoës composita*).

§. 418. Recipe, *Florum Hyperici*, recentium parum siccatorum, uncias decem.

Spiritus Vini rectificati, libras tres.

Stent per biduum, tunc exprime et adde

Resinae Elemi,

Mastiches,

Myrrhae electae, ana uncias duas.

Aloës soccotrinae, drachmas duas.

Balsami peruviani nigri, unciam unam.

Digere per biduum et filtra.

§. 419. Antea sub nomine *Balsami Persici*, *Bernensis*, *Wadei*, *Monachorum*, seu *Iesuitarum*, du Perne clarum fuit. POMET primus huius *Balsami* descriptionem dedit in *Histoire des Drogues*. In capitis laesionibus, vulneribus partium nervosarum et tendinosarum, et in genere, ubi vulnera statim consolidanda sunt, praecipua eius laus est, et tunc quidem ad modum SCHMUCKERI uncia dimidia cum libra una *Aquae sclopetariae Gallorum* et uncis tribus *Mellis Rosarum* miscetur. Pari modo conducit in carie ossium, doloribus periostei, herpete et dentium doloribus, a carie et pituitosis stagnationibus ortis, quos, si aliquot guttulae pluma exceptae denti dolenti impositae fuerint, lenit. ROSENSTEINIVS (a) quidem *Balsamum* hoc interne ad vomitum sistendum, menses pellendas in phlegmaticis, et in febribus intermittentibus ad guttas triginta in *Vitello Ovi* dari iubet, sed magis frigidioris *Sueciae* incolis, quam nobis prodest.

(a) ROSENSTEIN'S Haus- und Reise-Apotheke.

45. BAL-

45. BALSAMVM OPTHALMICVM
ST. YVEANVM (*Vnguentum Hy-*
drargyri rubrum).

§. 420. Recipe, *Butyri recentis non saliti*,
uncias tres.

Cerae albae, unciam dimi-
diam.

Liquefactis et parum refri-
geratis admisce,

Mercurii calcinati rubri, sub-
tilissime pulverati, drach-
mas duas cum dimidia.

Florum Zinci, drachmam
unam.

Camphorae, in *Oleo Ovorum*
solutae, scrupulos duos et
grana quinque.

Misceantur in mortario lapi-
deo et fiat lege artis *Balsa-*
mum.

§. 421. BOERHAAVIUS (a) iam contra pertinacem
ophthalmiam Balsamum quoddam laudavit, quod, ex
Mercurio calcinato rubro, additis paucis *Opii* granis com-
positum est. Teste quotidiana etiam experientia, *Bal-*
samum nostrum praestantissimum est tam in diversis
oculorum inflammationibus, *serosis* praecipue et *venereis*,
quam etiam *corneae maculis*, *coniunctae* cum *ulcusculis*,
cuiusve sint *indolis*, *scrophulosis* e. g. vel a *miasmate*
venereo ortis, ipsaque *incipienti suffusione*. Adhibendi
modus hic est; tantillum eius, quantum aequat acus ca-
pitatae maioris caput, aut granum dimidium ad inte-
grum infricatur oculo, bis in die, mane scilicet et ve-
speri, haecque operatio ad sanationem usque continua-
tur. Notandum haud quaquam *Balsamum* hoc condu-
cere, quando iam *inflammatio* inter corneae lamellas, in-
pus vertitur (b). Pari modo in *ophthalmiis sanguineis* et
siccis eius usus vitandus est. In illis subiectis, in qui-
bus *Balsamum* nostrum nimis irritat, *Vnguento* uti potest,
quod

quod *clar.* IOERDENS (c) communicavit, et cuius formula sequens est:

Recipe, *Butyri insulsi*, unciam unam.
Mercurii calcinati rubri, drachmam dimidiam.
 Intime mixtis adde
Aceri Saturni, drachmas tres.
 Tere, donec omnis humiditas dispareat.

(a) In *lib. de morb. oculor.* C. V.

(b) Vid. THEDENS *Neue Bemerkungen* 1. Theil et *Eiusdem Unterricht für Wundärzte.*

(c) In *illustr. ARNEMANNI Magazin für die Wundarzneiwissenschaft.* 2 B. 2 St.

46. BALSAMVM SAPONIS.

§. 422. Recipe, *Corporis pro Balsamo Saponis*, libram unam.

Spiritus Vini rectificati, libras quatuor.

Digere et filtra.

§. 423. Eximium est *medicamentum resolvens*, quod simul *inflammationes* aufert. Conducit itaque in *luxationibus*, *fracturis*, *inflammationibus*, *panaritiis*, *tumoribus* varii generis, ad *ambusta* et in omnibus *laesionibus*, ubi *inflammatio* auferenda et *obstructa materia* resolvenda est. Pari modo vel *Balsamum* hoc, vel eius *Corpus* in *Spiritu Mindereri* aut *Serpilli* solutum, vel cum *Oleo Cornu Cervi foetido* mixtum, summum affert auxilium, si in *paralysi* et *tabescentia membrorum*, *arthritica ariditate partium*, *tumoribus oedematosi* praesertim eis, qui post *fracturas*, vel *fascias nimis arcte constrictas*, sequentur, et in ipsa *anchylosi* a guttis triginta ad quinquaginta circa articulos vel partibus affectis ad ignem inungatur. Ei scopo etiam *Sal quoddam alcalinum* *Corpori* addere, et sic vel per se, vel in *Aqua vegeto minerali Goulardi*, solutum, applicari potest, ubi tunc, praeter narratos morbos, etiam in *excoriationibus* et *pernionibus* a THEDENIO l. l. c. c. laudatur.

47. BOLETUS IGNIARIUS PRAEPARATUS.

§. 424. *Boleti* superior durior, ac inferior fistulosa substantia, sollicite cultri ope removeantur, *media tenuior pars* exsiccata vero tamdiu malleo percutiatur, donec *Boletus* instar pellis *Rupicaprae* inter digitos deduci queat.

§. 425. Sistendis *haemorrhagiis externis*, ubi *vasculis laesis* applicari potest, inservit. Si *arteriae vulneratae* ipsi, lamellatim imponi potest, egregium *stypticum* est.

Bolus Martis, vid. *Globuli martiales*.

Butyrum Antimonii, vid. *Causticum Antimoniale*.

48. BUTYRVM seu OLEVUM CACAO.

§. 426. *Nuclei Cacao*, a *Corticibus* liberati et minutim confracti, in pulverem terantur; tunc leniter tosti, *sacco linteo* includuntur, qui vapor *Aquae bullientis* tamdiu exponitur, usque dum vapor totum pulverem penetraverit: deinde hi *sacco inclusi Nuclei*, in prelo moderate calefacto, exprimuntur, donec omne *Oleum*, quod *Sevi* colorem habet, exierit.

Libra una *Nucleorum* a *Corticibus* liberatorum, largitur *Butyri* uncias quatuor.

§. 427. *Acre* temperat, *demulcet*, *siccum strictumque* emollit et laxat, *vias* facit lubricas, et inde saepe *anodynā vim* praestat. Conducit itaque in *excoriatione*, *spasmo*, *colica spasmodica* et *nephritica*, *crispatura intestinorum*, *nephritide calculosa*, *dysuria* et *stranguria* ab *exulceratione vesicae* ortis. Porriguntur hisve terve in die, prout morbus et aegroti conditio poscunt, drachma dimidia, una vel duae in *Lacte*, vel *Iusculo*, vel idoneo *plantarum Decocto*.

Externe

Externe sanat *nupernatorum* excoriationes, *mammillarum* et *labiorum* fissuras, quin et demulcet *haemorrhoides coecas dolentes exulceratasque*. Insuper ad *instrumenta chirurgica* contra *rubiginem* et *aeruginem* defendenda, nulla pinguedo aptior est hacce, si eadem obliniuntur.

49. BUTYRVM, seu VNGVENTVM
MAIORANAE.

§. 428. Recipe, *Herbae Maioranae recentis*.
Butyri recentis insulsi, ana
libram dimidiam.

Contusa et probe mixta coquantur leni igne, donec humiditas exhalaverit; tunc exprimantur et serventur ad usum.

§. 429. In *narium* quae infantes premit *obstructione*, a *mucō viscido* orta, expetitur. Etiam *abdominī* tanquam *carminativum* illini potest.

50. CALX ANTIMONII SULPHVRATA HOF-
MANNI (*Calcaria*, seu *Calx sulphu-
rato-stibiata*. *Sulphuretum Calcis sti-
biatum*).

§. 430. Recipe, *Calcis vivae*, recenter ustae
et pulveratae, uncias tres.
Sulphuris Antimonii aurati,
unciam unam.

Tritis sensim affunde
Aquae fervidae, libras duas.
In vase porcellaneo, sub
agitatione continua, leni ca-
lore exsicca, et pulverem
ex albido flavescensem in
vitris drachmam unam ca-
pientibus probe obturatis, ab
aëre serva.

§. 431. *Vsus tempore drachma una huius Calcis cum Aquae libris quinque in vase figulino probe vitreato, ad remanentiam librarum quatuor coquatur, dein Aqua pellucida sulphurea adhuc calida lagenis infundatur, sine mora bene claudendis. Huius Aquae, per tres aut sex horas tantum ingeritur, ut quotidie libra dimidia, ad libras tres, vel quatuor consumatur. Conducit in arthritide, praesertim inveterata, in tophis in rigiditate partium, inde ortis, in scabie, in omnibus infimi ventris morbis, praesertim eis, in quibus circulatio humorum impedita est, in hepatis intumescencia, affectibus haemorrhoidalibus cum viscerum obstructionibus coniunctis. Non minus valet in omnibus metastasibus exanthematicis, praesertim psoricis versus interiora, in scrophulis, rheumatismo chronico, herpete, tussi inveterata, asthmate et morbis a miasmate venereo in corpore haesitante productis. In affectibus verminosis equidem praestat. Ipsam Calcem etiam cum Mucilagine Gummi Tragacanthae in Pilularum forma a granis quatuor usque ad sedecim exhiberi potest. Quando Aqua nostra in sensibilibus, nauseam, vomitum et dolores colicos excitat, antispasmodicum quoddam, e. g. Essentiae Castorei aliquot guttae cuilibet portioni addi possunt.*

Externe Aqua ex Calce sulphurata parata valet in tumoribus frigidis, tophis, exanthematibus chronicis. Tandem cum unciis duabus huius Calcis in triginta, vel quadraginta libris Aquae coctae, Balneum sulphureum artificiale parari potest. Plura vid. in perill. HUFELANDII Journal 3. B. 4. St. pag. 726. 4 B. 1. St. pag. 32.

51. CARBO VEGETABILIS PRAEPARATUS.

§. 432. *Ligni sani frustula urantur in retorta terrea, aut in crucibulo clauso, cuius operculum foramine parvo instructum est, usque donec fumus penitus desinit. Carbo remanens in pulverem tritus servetur in vase clauso.*

§. 433. *Praecipuus Carbonum usus externus est; in ulceribus phagadaenicis, carie et ipso sphacelo, in quibus morbis eos summo cum effectu adhibuerunt SIMMONS, WATT,*

WATT, THOMANN et alii. THOMANN quoque pulverem Carbonum summa cum euphoria adhibuit in tinea capitis. Si humida est, bis in die Pulvis capiti inspergitur, si vero sicca, paratur ex una parte Carbonum et sex partibus Axungiae porcinae Unguentum, quod abluto prius capite cum saponato ei applicetur (a). Faustissimos, tam ex Pulvere insperso quam etiam Unguento applicato, vidimus effectus in morbo praedicto, Pulverem vero etiam adhiberi ad pedum sudores auferendos, nobis periculosum videtur. De virtute, quam Carbores possident, in praecavendis corporibus a putredine, videantur observationes memorabiles illustr. MEZLERI (b). Interim in febribus putridis et phthisi, in quibus BEDDOES et MOENCHIUS (c) internum usum ad drachmam dimidiam laudant, efficaciora et praestantiora habemus remedia.

(a) THOMANN'S Annalen der klinischen Anstalt in dem Julius Hospital zu Würzburg für das Jahr 1800.

(b) Salzburger med. chir. Zeitung vom Jahr 1797. N. 44. pag. 319.

(c) Arzneimittellehre 4te Aufl. pag. 278.

52. CAVSTICVM ANTIMONIALE, seu BUTYRVM ANTIMONII (*Liquor Stibii muriatici. Murias Stibii oxygenatus*).

§. 434. Recipe, Antimonii crudi calcinati, uncias octo.

Salis communis, libram unam.

Misceantur probe in mortario vitreo, et immittantur retortae tubulatae vitreae in arenae balneo positae, debito igne accenso, applicatur recipiens satis amplum, et probe lutata commissura, sensim, et minimis semper portionibus adde,

Acidi Vitrioli concentrati, libram dimidiam,

K 2

cum

cum.

Aquae fontanae, unciis quatuor

diluti, et tunc igne gradatim aucto destilletur usque dum nihil amplius prodeat.

§. 435. Potens est *causticum*, quod in ponendo *gangraenae* et *cariei* limite, multum Chirurgis in usu est. Levissimam et circumspectam ope penicilli in *staphylomatibus*, sive sint *elevationes scleroticae*, sive *ptoses iridis*, sive ab *inflammatione* et *debilitate corneae* orta, non solum JANIN (a) et perill. RICHTERVS (b) laudant, sed ipsi etiam experientia edocti, huic rei testimonium exhiberi possumus.

(a) *Memoires et Observ. sur l'oeil.*

(b) *Observat. Chirurg.*

Causticum lunare, vid. *Lapis infernalis*.

Cauterium potentiale, vid. *Lapis causticus*.

53. CERATVM LABIALE.

§. 436. Recipe, *Butyri recentis insulsi*, libram dimidiam.

Cerae albae, uncias duas.

Spermatis Ceti, unciam unam.

Leni igne liquatis et refrigeratis adde,

Olei Caryophyllorum destillati, guttas viginti.

Dein massa, in capsulas papyraceas quadratae formae, effusa refrigescat.

§. 437. Ad labiorum, navium et papillarum fissuras adhibetur, et ad ambusta conducit.

54. CERATVM SATVRNI GOVLARDI (Vnguentum Saturninum).

§. 438. Recipe, *Cerae citrinae*, uncias quatuor.

Olei

Olei Olivarum, seu *Nucum Juglandium*, libram unam.

Liquefactis ab igne remove, et simul ac lentescere incipiat, sensim et sub perpetua agitatione adde,

Extracti Saturni, uncias duas cum dimidia.

Misceantur exactissime, et fiat *Ceratum* eodem modo, uti antea §. 436. descriptum est.

§. 439. *Refrigerans* est et *discutiens*, quod congruit ad *ambusta*, *ulcera inflammata* et *serpiginosa*.

55. CEREOLI EXPLORATORII (*Cereoli simplices*).

§. 440. *Recipe*, *Cerae citrinae*, libram dimidiam.

Olei Olivarum, unciam unam.

Haec leni igne, vitato empyreumate, liquefacta, ab igne removeantur: tunc tenuiores *lintei hollandici*, vel etiam *holoserici* panniculos, decem pollicum longitudine et duorum latitudine, leviter in cylindros convolutos, massae adhuc fervidae, spumanti et bullas in superficiem ferenti ita immerge, ut, si extraxeris, alterum latus tantum convoluti huius lintei, liquore obductum tinctumve reperiatur; refrigeratis pan-

nis,

nis, singula frustula in sex partes aequales secantur, quarum unaquaque ad alteram extremitatem, pyramidatam habet figuram; super *marmor* tandem frustula polita et *Sapone* delinita, primo digitis, et dein ope corporis cuiusdam duri, e. g. vitri, convolvuntur, ut cylindrum referant, et superficiem habeant perfecte complanatam.

Massa debitam et idoneam habeat spissitudinem, et iustum caloris gradum, quando lintea ei immittuntur; quo *Cereoli* eo magis laeves fiant et formae exactae.

§. 441. *Cereolis*, vario scopo, Chirurgi utuntur: nimirum 1. ad *urethram* a variis *venereis affectibus angustatam*, dilatandam. 2. Ad medicamenta varia *urethrae* applicanda. 3. In *fistularum vesicae et urethrae* curatione, ad *urinam* per hanc viam educendam, ne per *fistulam* transeat. His malis potissimum dicati sunt ii, quorum formulam §. praeced. dedimus. 4. Ad *carunculas urethrae* auferendas. 5. Ad *blennorrhoeam suppressam* revocandam; cui scopo ii adhibentur, quos FALCKIUS (a) descripsit, et quorum formula mox sequitur; et tandem, 6. ad *inflammationes urethrae* mitigandas, et dolores *atroces* sapiendos, in quo casu ii valent, qui a HAVESIERCKIO, LE DRAN et GOVLARDO (b) laudantur, et quorum descriptio, sub titulo *Cereolorum mitigantium*, infra dabitur. In genere vero, circa *Cereolorum* applicationem, notandum est, hanc satis in his rebus exercitatum Chirurgum desiderare; diuturnam eorum applicationem facile parere *urethrae debilitatem*; male etiam, quos *mitigantes* vocamus, cum *saturnini* sunt, *blennorrhoeae* adhuc fluenti applicari. Caeterum legi meretur HAERGERI tractatus, qui *Halae* 1795 prodiit, in quo *Cereolorum historiam eorumque usum* explanat.

(a) In

(a) In libro de morbis venereis.

(b) In memoire sur les maladies de l'urethre, et sur remede specifique pour les guerir.

56. CEREOLI FALCKII.

§. 442. Recipe, *Terebinthinae*, drachmam unam.

Resinae Laccae pulveratae, drachmam dimidiam.

Sufficienti ignis gradu liquentur, et dein adde,

Emplastri Mercurialis, uncias duas.

Mercurii dulcis rite sublimati, drachmas duas.

calcinati rubri pulverati, scrupulos duos.

Misceantur omnia probe agitando, ne separentur et a se discedant, et fiant *Cereoli* §. 440. praescripto modo.

De usu vid. §. praeced.

57. CEREOLI MITIGANTES (*Cereoli Saturnini*).

§. 443. Recipe, *Cerae flavae*, libras duas.

Leni igne liquatae, admisce *Extracti Saturni*, unciam unam.

Misceantur continua agitatione, et, ex hac ab igne remota massa, fiant *Cereoli* uti §. 440. descripti sunt.

De usu vid. §. 441.

58. CHO-

58. CHOCOLATA MEDICA.

§. 444. Recipe, *Fructuum Cacao*, quantum placet.

Coque cum *Aquae fontanae* sufficienti quantitate, tamdiu, usque dum *Cortices* facile separentur. Posteaquam ab his purgati sunt, torrantur supra clibano, et crassiuscule contundantur in mortario. Deinde in aheno ex *Ferro* fuso, uno pollice crasso, ope clavae itidem ex *Ferro* fusae, redigantur in Pulverem subtilem. Aheno dum *Fabae* terantur, cacusbus cum prunis supponitur, et tali modo illud in caloris gradu, quem manum facile ferre potest, continuo conservetur. Massae, dum coeat tandem forma, quae placet, detur.

§. 445. Descripsit *Chocolatam* hanc B. MOENCHIUS (a) et simul bene praerogativas depinxit, quas nostra formula prae caeteris habet. Vbi corpus sine exaestuatione blande nutriendum est, e. g. in febribus lentis, virium ingenti iactura, praesertim post haemorrhagias perpassas, optime convenit cum *Aqua* vel *Lacte* cocta. Cum in *phthisi* non solum quodammodo vires sustentat, sed etiam intolerabilem *tussim* utplurimum valde mitigat, his miserrimis aegris et ipsi Medico, si etiam morbum ipsum superare nequit, tamen maximo est solamini.

(a) In den Bemerkungen über einige einfache und zusammengesetzte Arzneimittel, pag. 75. und der Systematischen Lehre von den Arzneimitteln.

59. CINERES CLAVELLATI DEPURATI (*Kali Carbonicum. Carbonas Potassae. Alkali vegetabile.*)

§. 446. Rec, *Cinerum clavellatorum*, quantum vis.

Solvantur in

Aquae frigidae sufficienti quantitate, dein solutio filtretur et inspissetur.

§. 447. Ad labores chymicos et usum internum maiori depuratione indigent, seu multo magis loco eorum *Sal Tartari* sumi potest, quod purius et non cum *Salibus heterogeneis* commixtum est.

Sal Tartari, aut *Cineres clavellati* probe depurati, si interne dantur, acidum praedominans destruunt, abstergant meatuum et vasorum mucositates, resolvunt obstructions et stimulant se - et excretoria, unde in omnibus morbis, in quibus acidum praedominans, e. g. in ardore ventriculi, et humores pituitosi tenaces adsunt, conveniunt. Eximium alcalinorum usum in connubio cum *Opiatis*, in morbis spasmodicis noviter illustr. *Struzius* docuit. Prosunt nimirum in tetano, trismo traumatico, in convulsionibus gravidarum, infantum uti etiam aliorum adultorum, praesertim in ventriculi spasmis, asthmate spasmodico, sicut non minus in epilepsia, catalepsi, chorea St. Viti. Solvitur *Salis Tartari* drachma una in *Aquae* cuiusdam destillatae unciiis quatuor. Alternatim aegro dentur altera hora de hac solutione cochlearia duo, altera, *Laudani liquidi Sydenhami* guttae decem. Praeterea paratur ex *Lixivio communi Semicupium calidum*, in quo pro rerum circumstantiis *Lapis caustici* unciae duae solvuntur. Utiliter etiam in spasmis infimi ventris linteamina cum solutione *Lapis caustici* imbibuntur et tepide applicantur (a). Nobis in variis morbis spasmodicis methodus haec iuvamen praestitit, non saepe vero etiam incassum eam adhibuimus, nunquam vero ab ea noxam vidimus; uti *Fritzius* (b) divulgavit, in *Nosocomio Berolinensi*, quod *Charitatis* nomen gerit, a methodo *Schütziana* in nullo aegro aliquid bonum, multo magis in plurimis noxam vidisse. Interim perill. A *HILDEBRAND* (c) in morbis convulsivis metho-

methodum hanc magnis encomiis praedicat; et non nuper etiam *illustr. Viri STERNBERGIVS* et *WVRZERVVS* singularibus observationibus methodi huius praestantiam docuerunt (*d*). Antea iam quoque in *convulsionibus infantum*, in quibus *acidum* plerumque in primis viis praedominat, *clar. MICHAELIS* (*e*) *Liquamen Tartari* a guttis octodecim ad viginti cum aequali portione *In-fusi Florum Chamomillae* summa cum euphoria adhibuit. In *rachitide* quoque *ROSENSTEINVS* laudavit unciam dimidiam *Cinerum clavellatorum*, vel *Salis Tartari*, in *Aquae fontanae* libra solvi, et ad guttas viginti, triginta vel centum et ultra per diem in *Aquae fontanae* haustu dare, quod experientia confirmatum invenimus. An vero etiam, uti *BLANC* (*f*) vult, in *impetiginibus* et *gutta rosacea alcalina* prosunt, non diiudicamus. Praecipuam vero *alcalina* merentur laudem, post assumpta *Venena mineralia*, ad destruendum eorum *acidum causticum*, si larga quantitate, ad integras nimirum drachmas quavis horae quarta parte, mature dentur, et tali quidem ratione, ut ad quamlibet *Aquae* unciam, *Liquaminis* drachma veniat. Cum vero *Salia alcalina* calorem sanguinis augment, sedulo cavendum, ne dentur *plethoricis*, *biliosis*, vel ubi *inflammationis* metus adest. Si vero ad modum *CROLLII* et *RIVERII Acido vegetabili* quodam, e. g. *Aceto*, seu *Succo Citri* saturantur, exurgit *Sal medium*, quod *cruda* incidit, *bilem* et *sanguinem turgentem* temperat, *obstructiones* solvit, et varias *corporis excretiones*, praesertim *urinae* promovet. In principio omnium *februm* tam *continuarum*, quam *intermittentium* laudatissimas inde haec potio exserit vires. In *cholera* et ad *vomitum spontaneum*, qui saepe in *febris* oritur, sedandum, bene *Sal* nostrum cum *Acido vegetabili* tali modo praescribitur, si aeger illud durante *effervescentia* sumat (*g*). Nostris temporibus *aëri fixo*, qui inde exsurgit, in *fluoribus sanguinis* promovendis, non sine iure multa tribuitur laus, an vero in *calculo*, *paralysi*, *phthi-si pituitosa* magna praestet, et an non in postremo morbo magis noceat; non diiudicabimus. Caeterum *HVL-MIVS* modum sequentem praescripsit, quo *aër fixus*, quem *HELMONTIVS Gas sylvestre* nominat, in corpore producitur.

Recipe, *Cinerum clavellatorum depuratorum*, vel *Salis Tartari*, drachmas duas.

Solvan-

Solvantur in
Aquae destillatae communis, libra una.
 Signetur No. 1.

Deinde Recipe, *Aquae fontanae*, libram unam.
Acidi Vitrioli tenuioris, uncias duas.
 M. Sign. N. 2.

Primo sumitur de *solutione* signata N. 1. uncia una, et postea statim de *Mixtura* N. 2. eadem quantitas, et hoc omni hora reiteretur.

Quando in *ardore ventriculi alcalina* dantur, optime exhibentur in *forma fluida*, *Liquamen* nimirum, vel uti etiam vocatur *Oleum per deliquium*, et tunc quidem *Liquaminis* drachma una, cum *Syrupi* cuiusdam uncia dimidia misceatur, et partitis et distantibus intervallis sumatur. In *obstructionibus glandularum mesenterii infantum* ex sequenti medicina praecipuum vidimus effectum.

Recipe, *Salis Tartari*, drachmam dimidiam.
Aceti Vini boni, quantum requiritur ad saturationem.

Postea adde

Tincturae Rhei aquosae, unciam unam.

Vini Antimonii Huxhami, drachmam unam.

In *infantibus* aliquot annorum incipiatur guttis viginti, ter in die datis.

Externe Liquamen Tartari, cutem, quam optime ab omnibus impuritatibus liberat. Ad dissolvendos *tumores lacteos puerperarum*, externum *Cinerum clavellatorum* usum, laudavit LEVRETUS (b), et a nobis et aliis comprobatus fuit. Solvantur ei scopo drachmae duae *Cinerum clavellatorum* cum libra *Aquae communis*, et cum hac solutione imbibantur *panniculi ex lana confecti*, qui *mammis* applicentur. L. B. A SWIETEN et CRANTZIUS ad *nodos podagricos* dissolvendos, solutionem laudant, quae ex tribus partibus *Salis Tartari* et parte una *Calcis vivae* componitur, et cum qua solutione calida *lintheamina* imbuantur. Haec solutio tantum producta ex *regno animali* solvit, et ea ex *vegetabili* intacta relinquit.

Tandem ut *pus* ab aliis humoribus, illud aemulantibus, dignosci possit, quod in multis morbis maximi est momenti, adhibuit clar. GRASMEYERUS (i) *Liquamen Tartari*, tali quidem ratione, ut primo *puris* unam partem, cum duodecim *Aquae pluvialis* diluerit, et postea ei tantum *Liquaminis Tartari* instillaverit, quantum
puris

puris quantitas erat. Si haec rite misceantur, mixtum in *Gelatinam* abit, quae, uti *Albumen Ovi*, in filamenta longa deduci potest. Quo celerior haec *Gelatina* oritur et quo densior est, eo praestantius est *pus*, et sic contra.

(a) Vid. *Salzburger med. chir. Zeitung vom Jahr 1800.*
1. B. pag. 81. *Perill. HUFELANDII Journal* 10. B.
4. St. p. 3. 15. B. 4. St. p. 5.

(b) *Perill. HUFELANDII Journal* 12. B. 1. St. pag. 115.

(c) *Salzburger Zeit. vom Jahr 1800.* 4. B. pag. 262.

(d) Vid. *illustr. STERNBERGII Litteratur-Zeitung für die Medicin und Chirurgie.* 2. Jahrg. 3. Heft. pag. 22. 4. Heft. pag. 66.

(e) *Perill. HUFELANDII Journal* 3. B. 2. St. pag. 344.
6. B. 2. St. pag. 418.

(f) *Transactions of Society. Vol. II.*

(g) „Huic symptomati (vomitui) gravissimo, in
„*Observ. RIVERIUS* ait, statim medetur, quasi
„miraculo, *Sal Absynthii* ad scrupulum unum in
„*Succi Limonum* recentis cochleari exhibitum, ut
„experientia didici.“

(h) *In Art des Accouchem.*

(i) *GRASMEYERS Abhandlung vom Eiter und den Mitteln, ihn von allen ihm ähnlichen Feuchtigkeiten zu unterscheiden.*

60. CONCHAE PRAEPARATAE.

§. 448. *Ostrearum Conchae* macerentur et laventur in *Lixivio Cinerum*, cui pauxillum *Calcis* additum fuerit, eoque donec a sordibus et mucore satis purgatae sint. Mundatae tunc siccentur, in mortario ferreo subtilissime pulverisentur, et super marmore levigatae, per syndonem traicientur.

§. 449. Ad praeparandum *Hepar Sulphuris calcareum* inserviunt.

61. CONSERVA ROSARVM.

§. 450. Recipe, *Florum Rosarum rubrarum*, quantum vis.

Sacco

Sacco linteo includantur, et per sexagesimae partis horae unius spatium, immitte *Aquae bullienti*, postea contunde in mortario lapideo, serpentino dicto, pistillo ligneo, primum per se, et deinde cum

Sacchari purissimi duplo pondere,

Sensim inter contundendum addendo, donec optime misceatur.

§. 451. Vt plurimum, ut *Mixturae* debitam gratitudinem acquirant, et ad *Electuaria Conserva* haec adhibetur. Ob *virtutes temperantes, leniter roborantes, phthisicis* levamen parit, *sitim* temperat, *calorem febrilem* quodammodo sopit, et congrue in *phthisicorum diarrhoeis* aliis additur *Mixturis*. Interim, quae *AVICENNA, CARDANVS, RIVERIVS, KRVGERVS* de ea statuunt, tales aegros ex eius solo usu sanatos fuisse, ad figmenta saeculorum, in quibus hi Medici vixerunt, pertinet. In *sputo cruento* *DICKSON (a)* *Conservae nostrae* uncias quatuor cum *Nitri* uncia dimidia, summo cum effectui dedit. In *Mixturis Conservae* dosis ut plurimum ad *Aquae* uncias sex, uncia una est; in *Electuariis* tantum sumitur, quantum ad eius formam sufficit.

(a) *Medical observations and Inquiries by a Soc. of Physicians in London 1771.*

Corpus pro Balsamo, vid. Oleum Nucis moschatae expressum.

62. CORPVS PRO BALSAMO SAPONIS.

§. 452. Recipe, *Saponis alicantini*, exsiccati et pulverati, libram dimidiam.

Admisce contundendo in mortario

Olei

Olei Terebinthinae, libram
dimidiam,
ut fiat massa.

De usu vid. §. 423.

63. CREMOR, seu CRYSTALLI TARTARI
(*Tartarus depuratus. Tartris Potassae
acidulus*).

§. 453. Recipe, *Tartari albi crudi* pulvera-
ti, quantum vis.

Coque in sufficienti quanti-
tate *Aquae fontanae*, donec
Tartarus solutus sit; solu-
tio haec deinde ad cuticu-
lam usque evaporetur et co-
letur, ubi tunc in loco tem-
perato posita, ad vasis la-
tera, ac in fundo copiose
haerebunt *Crystalli*, quae
effusa *Aqua* colligendae, ex-
siccandae et in vitro asser-
vandae.

Cum in pharmacopoeis nostris, nullo mo-
do ad tam album colorem, quem habent *Cry-
stalli*, reduci possunt, ex *Gallia* ad nos ad-
portantur, ubi sicut in diversis ad *Rhenum*
adiacentibus regionibus et in *Italia*, praeser-
tim *Venetiis* singulari artificio albae reddun-
tur. Antea vero tales *Crystalli* venales explo-
rentur, an ab inquinamentis metallicis et *Sal-
libus heterogeneis* sint liberae. Tum *Aqua*
frigida abluantur, et iterum siccatae in mor-
tario ferreo modice calefacto in pulverem te-
rantur.

§. 454. *Sal hoc digestivum, incidens, aperitivum*
et maiori dosi *laxans*, summas in Medicina meretur
laudes. Domat perbelle *bilem*, minuit *calorem*, corrigit
alca-

alcalescentes et putrescentes humores, promovet urinae excretionem. Conducit itaque in febribus inflammatoriis, biliosis, putridis, diarrhoeis et dysenteriiis, praesertim biliosis, cholera, ictero, aliis viscerum obstructionibus, alcalina acrimonia, ardore ventriculi, qui a biliosis, rancidis, pinguedinosis humoribus oritur. In dysenteria biliosa, quae anno 1781 apud nos epidemico modo grassabatur maximo cum effectu medicamen nostrum dedimus (a). Non satis etiam eius virtutes laudare possumus, quas nobis in illis febribus inflammatoriis praestitit, in quibus saburra biliosa simul in primis viis haeret et Venae sectionis administrationem, saltem ad aliquod tempus differre iubet. Datur a drachma dimidia usque ad tres, terve quaterve in die, vel omni hora, vel bihorio ad drachmam unam, ubi tunc etiam rem optime expedit, quando Vomitoria ab aliis rebus contraindicantur. Ad unciam datae Crystalli nostrae, satis valide alvum purgant. Vel Elaeosaccharum quoddam Crystallis additur, vel unciae aliquot cum Sero lactis praescribuntur, vel aliis eccoproticis adduntur. Cum difficile Crystalli nostrae in Aqua solvuntur, et tantum in unciis tribus drachma earum una (b) semper multa Aqua bene miscentur, quoniam tunc multo actuosiores sunt. Caeterum praebet etiam medicamen nostrum utilissimum effectum in leucophlegmacia, ubi vero ad minimum unciae dimidium dosis Crystallorum in die esto (c). In hydropse ipsa tanta non praestat, et recte WEIKARDVS monet, solo Cremore Tartari tales aegros non sanari. Interim ex Electuario sequenti, cuius formulam WEIKARDVS (d) dedit, exoptatissimos vidimus effectus:

Recipe, Pulveris radice Jalappae, drachmam unam.

Cremoris Tartari, drachmas duas.

Roob Sambuci, vel Juniperi, quantum sufficit ad Electuarii formam.

Haemorrhoidariis, ad obstructiones alvi reserendas, inordinatos sanguinis motus compescendos et ad alios eorum cruciatus, vera et segura anchora est. Purgantibus resinosis Cremor additus eorum virtutem insigniter auget. Sufficiente quantitate Aquae coctae, et Melli Rosarum Crystalli mixtae; bene in aphthis et stomacace pro Gargarismate temperanti et purificanti adhibentur. In debita, scilicet minori dosi, etiam ad Dentifricia veniunt.

(a) Vid.

(a) Vid. *Nostram Anweisung*, wie man sich vor der Rubr verwahren und in Ermangelung eines Arztes selbst heilen kann.

(b) Vid. LEMERY in *Mem. de l'Academ. des Scienc.* a 1728. Secundum tentamina SPIELMANNI in calore, qui Thermometrum ad quinquagesimum scalae Fahrenheitianae gradum sustineret, *Aquae destillatae* uncia, tria tantum grana *Crystallorum* solvit.

(c) Vid. VINC. MENGhini in *Act. Bonon.* T. VI. et TROGHERVM in *Gaz. salut.* N. 18. anni 1762.

(d) In den medicinischen Fragen und Erinnerungen.

64. CVPRVM AMMONIACALE (*Cuprum sulphurico-ammoniatum. Cuprum ammoniaco-sulphuricum. Sulphas Cupri ammoniacalis*).

§. 455. Recipe, *Vitrioli coerulei*, uncias duas. *Aquae fontanae bullientis*, libram dimidiam.

Solve paulatimque adde *Spiritus Salis Ammoniaci aquosi*, quantum satis ut *Cuprum* coëat, penitusque iterum solvatur in *Liquorem cyaneum*.

Postea colaturam evapora calore lenissimo ad siccitatem, dein pulverisetur et in vase bene clauso usui servetur.

§. 456. BOYLE iam *Eus Veneris* in morbis nervorum, praesertim epilepticis laudavit, et post eum DUNCAN et CULLEN (a) usum internum nostri medicamenti revocarunt. Gaudet vi adstringenti, roboranti et antispasmodica, praecipue in nimia nervorum sensibilitate locum habet. Laudatur in spasmis, convulsionibus, epilepsia, paralysi, et in genere in nervorum debilitate. Cautè tamen mercandum est cum hoc heroico remedio, et praesertim diuturnior eius usus, ex quo ipse CULLEN-

nivs noxam metuit (*b*), dissuadendus est. A grano dimidio incipiatur, sensim ascendendo usque ad quatuor, et quidem optima exhibendi methodus nobis *pilularis* forma videtur, cuius descriptionem tradit REVSS in *Dispens. universali*.

(*a*) Vid. CULLEN *Materia medica* edit. ab EBELINGIO pag. 184.

(*b*) Vidimus *paralyticum*, sub miserrimis cruciatibus, dolore nimirum capitis, qui os frontis occupavit, et qui nullis cedebat remediis, succumbere, et animum exspirare, cum ei a Medico quodam, per sex hebdomadas, bis in die quatuor grana *Cupri nostri* praescripta fuerunt.

65. DIACYDONIVM SIMPLEX.

§. 457. Recipe, *Pulpae Cydoniorum cum Succo*, libram unam.

Coque leni igne, cola et adde, *Sacchari albi*, libram unam. Et tunc coque tamdiu, usque dum *spissioris Extracti* formam acquisiverit.

§. 458. Ob *austera aciditatem*, *ventriculum* roborat, *sirim* et *aestum* temperat; praesertim vero locum habet in illis *febris*, in quibus a *diarrhoeis* noxam timere debemus, e. g. in *febris nervosis*, *bilioso-putridis*, *exanthematicis*, in *diarrhoeis phthisicorum*. Datur ab aliquot drachmis usque ad unciam et amplius.

66. ELIXIR ACIDVM HALLERI. (*Mixtura sulphurico-acida. Acidum sulphuricum alcoholisatum*).

§. 459. Recipe, *Spiritus Vini rectificatissimi*, unciam unam.

Sensim et guttatim instilla in vase vitreo capaciore, *Acidi Vitrioli concentrati*, unciam unam.

Et serva ad usum.

L

§. 460.

§. 460. Primo *Elixir* hoc, quod etiam *Aqua Rahelii* vocatur, DIPPELIUS in *tractat. de vitae animalis morbo et medicina* publicavit; ille vero ad unam *Acidi Vitrioli* partem, sex *Spiritus Vini* partes praescripsit, et pro saeculi sui genio, *Croci* et *Granorum Kermes* portunculam addidit.

Sanguinis motus compescit, *calorem* et *aestum* minuit, *corruptam bilem* corrigit et domat, *putredini* resistit, et *inordinatos nervorum motus* mitigat. Vtiliter ergo adhibetur in *febris bilioso-putridis*, *nervosis*, *febris varicellarum putrida*, in *purpura*, *sanguinis eruptionibus praeter naturam ortis*, *haemoptysi* nimirum, *menstruorum* et *haemorrhoidum nimio fluxu*; pariter conducit in *nervorum morbis*, *spasmo*, *convulsionibus*, ipsaque uti EQUES A ZIMMERMANN (a) testatur, *chorea Sancti Viti* et *epilepsia*. Valet etiam ad mitigandos *dolores podagricos*, *arthriticos*, *rheumaticos*, praesertim si *ingens inflammatio* adest, uti et *calculosos*. Interim notandum, non in omnibus his morbis, praesertim qui *nervorum systema* spectant, neque ubique, ex quorundam, qui magnum HALLERI nomen ob oculos habent, opinione, auxilium praestare, sed, in connubio aliorum medicamentorum e. g. *antisepticorum* et *antispasmodicorum* tantum, laudatas vires exserere. Caeterum magnam laudem meretur, in omnibus *efflorescentiis*, quae aestate in cute erumpunt, in omnibus *exanthematicis chronicis morbis*, e. g. *purpura chronica*, et in ea *scabie*, quae ex praedominio *Salium alcalinorum* orta, uti ac etiam *scorbuto*, ubi tales *Sales* praedominantur. Pariter in *pure ex ulceribus* et *ossibus cariosis* in sanguinem resorpto, laudabilem vim *antisepticam* exserit. Datur vel solum a guttis decem ad viginti ex multa *Aqua*, vel in *Mixturis*; cuiuslibet unciae guttae eius quatuor vel quinque adduntur. Vel etiam ita cum *Syrupo* quodam porrigitur, ut ad *sesquiunciam Syrupi*, drachma eius una sumatur. Ad *scabiem* curandam et *scorbuticos*, requiritur ad minimum in die drachma eius una, et continuatus usus. In illis, quorum ventriculus medicamen nostrum ferre nequit, et *cardialgiam* atque *vomitum* excitat, statim ab eius usu abstinendum est.

Externe Elixir hocce *Aqua* dilutum, in mitigandis *spasmodicis membrorum doloribus*, *contusionibus* et *sugillationibus*.

lationibus prodest; in *nodis podagricis*, in quibus illud DIPPÉLIUS laudat, *alcalina* praeferenda sunt.

(a) *Hannövrishes Magazin vom Jahr 1773. pag. 311.*

67. ELIXIR BALSAMICVM HOFFMANNI
(*Vinum amarum alcalisatum*).

§. 461. Recipe, *Flavedinum Corticum Aurantiorum*, ab omni albedine mundatarum, uncias duas.
Radici Calami aromatici, unciam unam.

Affunde,
Vini albi generosi, libras duas.

Stent per nychthemeron in digestionem, postea exprime et adde,

Extracti Trifolii fibrini,
Gentianae, ana unciam unam.

Myrrhae aquosi, drachmas duas.

Solve et filtra per chartam bibulam.

§. 462. Praestantissima est medicina pro *chylicatione* secundanda et *ventriculo* roborando. *Vires* habet *antacidas*, *roborantes*, *carminativas* et *resolventes*. Conducit itaque, vel, post morbos superatos, ad *appetitum ciborum* restituendum, vel etiam, in *morbis chronicis* ipsis, ubi *inflationes ventriculi* aegrum vexant, ad *tonum ventriculi* aliquo modo conservandum; datur ergo utiliter in *dyspepsia*, *cacochylia*, *lienteria*, variis *diarrhoeis*, *hypochondriacis*, *haemorrhoidalibus*, *cachecticis* et ipsis *hydropicis affectibus*; praestat etiam verno tempore, ad usum *Seri Lactis*, *Succorum ex herbis* et *Fontium medicamentorum*, illud ante meridiem assumere. Exhibetur a guttis sexaginta ad centum et ultra in *Vino*, vel alio idoneo vehiculo, e. g. *Aqua Menthae piperitae*.

Elixir Vitrioli Mynsichti, quod TRILLERO frequenti in usu erat, easdem vires habet, nisi, quod adhuc potentius ad *cruda* incidenda et *ventriculum* roborandum, inveniatur. Convenit etiam adhuc magis *hypocondriacis*, *hystericis* atque *arthriticis*, uti et ipsis *scorbuticis*, vel eis, qui in mari vitam agunt. Quando HAENIVS (a) nostro *Elixirio* in *phthisi* maximam tribuit laudem, ii facile ei assentientur, qui in sanando hoc morbo, sic dictam *astheniam* solum ob oculos habent, nullo habito respectu ad *motus febriles*, qui talibus remediis augentur, et tamen aegrotorum vires a die in diem magis destruunt.

(a) Vid. *Eius Ration. medend. T. XII. c. 6. §. 5.*

68. ELIXIR VITRIOLI MYNSICHTI (*Tinctura aromatica acida. Tinctura aromatica sulphurica.*)

§. 463. Recipe, *Herbae Menthae piperitae, Salviae officinalis,*
ana sesquiunciam.

Radici Calami aromatici,
Galangae minoris,
Cinnamomi acuti, ana un-
ciam unam.

Cardamomi minoris, drach-
mas tres.

Corticum Aurantiorum, un-
cias duas.

Incisis contusis infunde,
Spiritus Vini rectificati, un-
cias triginta.

Digere per triduum, tunc ex-
prime, filtra per chartam bi-
bulam et adde,

Acidi Vitrioli tenuioris, li-
bram dimidiam.

Male praeunte MYNSICHTO (a) Dispensa-
toria quaedam iubent, per aliquod tempus di-
gestio-

gestionem solo *Acido Vitrioli* institui: hoc enim modo *partes oleosae* penitus comburentur.

De usu vid. §. praec.

(a) MYNSICHTI *Armament. Sect. XVII.*

69. EMPLASTRUM ADHAESIVUM (*Emplastrum Lithargyrii cum Resina Pini.*)

§. 464. Recipe, *Emplastri communis*, libram unam.

Picis Burgundicae, uncias tres.

Terebinthinae, unciam dimidiam.

Colliquatis fiat *Emplastrum*.

§. 465. Saniora nostrae huius aetatis Chirurgiae principia, antiquam illam, quam in ipso CELSO veneramur, simplicitatem revocantia, nimium *Emplastrorum* usum praesertim in *vulneribus* prohibent: qua propter etiam plerumque, si omnia, quae scientia in vulnerum curatione praecipit, peracta sunt, in uniendis vulnerum labiis, *fascia* debito modo applicata, saepe omnibus *Emplastris* praeferenda est. Si interim *Emplastro* indigemus, nostrum, vel sequens *Wodstockii*, quod etiam parvis vulneribus carnosus dicatum est, huic usui inserviunt.

70. EMPLASTRUM ADHAESIVUM WODSTOCKII.

§. 466. Recipe, *Ichthyocollae finissimae*, minutim incisae, unciam unam.

Resinae Benzoës,

Styracis calamitae, ana drachmam unam.

Spiritus Frumenti, libram unam.

Misce et solve leni digestionem in cucurbita vitrea per viginti

viginti quatuor horas, quae refrigerata dein cela. Tunc *Holosericum nigrum* et *tenuē*, quod tamen densioris est texturae, supra regulam netricis fortius extenditur. Massa *Emplastrī* in catinum, et hic in Aquam ferventem immittitur, ut gelatinosa massa diffluat. Haec nunc penicillo magno et molli in *Holosericum* expansum, quantum fieri potest, parcissime transferatur, idque probe antea semper siccata, ter quaterve, eo usque nimirum repetatur, donec *Holosericum* speculi polituram induerit. Hoc facto *Emplastrum* probe siccatum, et dein ex regula exemptum, in frustula secatur.

Praescripta quantitas ad *Holosericum* trium ulnarum obducendum, sufficit. Si gelatinosa massa arefacta fuerit, *Spiritu Frumenti* mollior redditur.

De usu vid. §. praeced.

71. EMPLASTRUM CICUTAE (*Emplastrum Conii*).

§. 467. Recipe, *Succi Herbae Cicutae*, libram unam.

Pulveris Herbae eiusdem, libram dimidiam.

Leniter inspissantur in vase figulino,

figulino, sub perpetua agitatione, ad pultis consistentiam, et tunc adde, antea quidem leni igne liquatis, *Cerae flavae*, uncias decem. *Terebinthinae*, uncias quatuor.

Olei Olivarum, libram dimidiam.

Fiat lege artis *Emplastrum*.

§. 468. Potens est *resolvens*, quod ipsos *infarctus* in *hypochondriis*, si non inveterati et macilentis applicetur, temporis tractu, adhibitis una, quae interne iuvant medicaminibus, resolvit. Sic etiam discutit omnes *tumores induratos*, praesertim *lacteos*, incipientes *scirrhus*, et interdum, uti experientia edocti sumus, ipsa *ganglia*. Valet quoque ad *clavos pedis* emolliendos. Ad *dolores in arthritide* et *podagra* mitigandos, neque hoc, neque aliud *Emplastrum anodynum*, uti quidam temere suadent, applicetur. Continuata *Emplastrorum* applicatio, *cutis pores* obstruit, et saepe *pruriginem*, *vesiculas* et ipsam *erysipelatam* in loco, ubi imposita, excitat.

72. EMPLASTRUM CITRINUM (*Ceratum Resinae Pini*).

§. 469. Recipe, *Resinae communis*, libram unam.

Cerae citrinae, uncias octo.

Sevi Cervini, uncias quatuor.

Terebinthinae, uncias duas.

Omnia liquando et colando fiat *Emplastrum*, quod in capsulas quadratae formae, quae antea *Oleo Olivarum* oblitae sunt, effunditur.

§. 470. Adhibetur ad *turundas* in *vulneribus* retinendas, uti et *aërem* a *vulneribus* avertendum, quod quidem

quidem melius *plumaceoli*, vel *simplex Cera* praestant. Caeterum *Emplastrum nostrum* ad *ulcera* maturanda valet, et ut plurimum locis, ubi *Vesicatoria* applicata fuerint vel solum, vel cum *Unguento digestivo*, ad *suppurationem* promovendam, imponitur.

73. EMPLASTRUM COMMUNE (*Emplastrum Lithargyrii simplex*).

§. 471. Recipe, *Pulveris Lithargyrii*, libras quatuor.

Olei Olivarum, libras septem.

Coque lento igne in lebete metallico sub perpetua agitatione, donec omne bene solutum fuerit, et fiat *Emplastrum*.

§. 472. *Discutit*, repellit et affluxum humorum copiosiores ab ulceribus arcet, sicque exsiccant. Utiliter itaque ulceribus inflammatis, ad ambusta et tumoribus calidis, quos digerit, applicatur. Pro basi aliorum *Emplastrorum* etiam inservit.

74. EMPLASTRUM DE GALBANO CROCATVM MYNSICHTI.

§. 473. Recipe, *Resinae Galbani*, libram dimidiam.

Terebinthinae, unc. unam.

Liquatis et per pannum linteum traiectis admisce,

Emplastri communis, libram dimidiam,

antea cum

Cerae citrinae, uncia una sub perpetua agitatione liquatam et probe mixtam.

Tandem adde,

Croci pulverati, et cum aliquot

quot guttis *Spiritus Vini* irrorati, drachmas sex.

Misceantur et fiat lege artis *Emplastrum*.

§. 474. *Emollit, maturat et digerit abscessum* fientem, iam vero facti et rupti reliquam duritiem *emollit et resolvit* egregie. Ob *Crocum anodynam* simul exserit vim.

75. EMPLASTRUM DE MELILOTO.

§. 475. Recipe, *Emplastri citrini*, sesquilibram.

Leni igne liquefacto admisce. *Pulveris Herbae Meliloti cum Floribus*, uncias quinque.

Radici Althaeae, uncias duas.

Bene mixtis porro sub perpetua trituratione adde, separatim leni igne solutis et colatis,

Gummi Ammoniacy, unciam unam.

Terebinthinae, uncias duas.

Fiat lege artis *Emplastrum*.

§. 476. *Resolvit* eximie omnes tumores. et non resolvendos bene *emollit*; praepreparatur in tonsillarum et paroditum tumore seroso, ubi utiliter cum *Camphora* adhuc maritatur. Ad resolvendos inguinis adenum tumores, et ipsos testiculos recentes scirrhusos, cum *Emplastro de Cicuta* et *Oleo Cornu Cervi* mixto, multas meretur laudes.

76. EMPLASTRUM MERCURIALE (*Emplastrum Hydrargyri*).

§. 477. Recipe, *Emplastri communis*, libram unam.

Lique-

Liquefacto, ab igne remoto et paululum refrigerato, adde sub perpetua agitatione, *Mercurii vivi*, uncias tres, qui prius cum *Terebinthinae* unciis tribus, in mortario lapideo ita mixtus est, ut nulli *globuli mercuriales* amplius appareant.

Fiat lege artis *Emplastrum*.

§. 478. Potentissime *tumores induratos*, praesertim *venereos*, *scirrhosos*, *bubones*, *tophos*, *gummata* et ipsa *ganglia* resolvit et discutit; conducit etiam ad *dolores illos osteocopos* mitigandos, qui a *causa venerea* orti, uti et ad *hemicranias* et *cephalaeas* inveteratas. Vsum huius *Emplastri* diuturnum, etiam in *sanguinis massam* agere, et *salivationem* promovere, quae vero interpositis et reiteratis *Purgantibus* praecavetur, notum est.

77. EMPLASTRUM RESOLVENS SCHMUCKERI (*Emplastrum foetidum*).

§. 479. Recipe, *Gummi Ammoniaci*, libras tres.

Asae foetidae, libram unam.

Saponis alicantini albi, rasi, libram dimidiam.

Aceti Vini, quantum sufficit.

Coque et fiat *Emplastrum*.

§. 480. In resolvendis *tumoribus induratis*, *infarctibus viscerum*, ipsisque *scirrhis* maximam meretur laudem.

78. EMPLASTRUM SAPONIS BARBETTE (*Emplastrum saponatum*).

§. 481. Recipe, *Emplastri communis*, sesquilibram.

Lique-

Liquefacto leni igne, sub perpetua agitatione sensim admisce,

Saponis alicantini exsiccati et pulverati, uncias quatuor. *Camphorae*, in *Oleo Olivarum* solutae, unciam dimidiam.

Deinde effunde in capsulas chartaceas quadratae formae.

§. 482. Resolvit *tumores frigidos*, minuit *hypochondriorum duritiem*, et adhibetur ad *mammarum tumores lacteos* dissipandos, uti etiam non minus conducit ad resolvendas *contusiones*. In *strumis* LETTSOM (a) miscellam ex quatuor partibus *Emplastrum nostrum* cum una parte *Camphorae* laudat, adhibito simul *Linimento Saponis*. Infantibus *abdomini* impositum, *alvum* ex *fecibus duris* obstinatas solvit et referat, *umbilico* applicatum neutiquam vero *uterum* roborat. Nunquam *arthriticis*, *podagricis* et *rheumaticis* ad sapiendos *dolores* imponatur, quia ut plurimum *materiam morbosam* retropellit, et inde magna damna excitat. Non facile ultra duodecim horas *Emplastrum* hocce in eodem loco relinquendum est, ne *cuticulam*, praesertim in tenerioribus, elevet dolore cum multo.

(a) LETTSOM *Memoire of the medical society of London instituted in the Year 1773. Vol. III.*

79. EMPLASTRUM SPERMATIS CETI MYNSICHTI (*Emplastrum Cetacei*).

§. 483. Recipe, *Spermatis Ceti*, unc. unam. *Cerae albae*, uncias duas. *Olei Olivarum*, uncias quinque.

Leni igne liquefactis fiat *Emplastrum*.

§. 484. MYNSICHTVS, qui primus huius *Emplastrum* formulam dedit, *mammis puerperarum* post partum non lactan-

lactantium, vel etiam ablactantium, impositum, et per aliquot dies gestatum, laudat tanquam optimum remedium, quod *lac coagulatum* seu *concretum* solvit, eiusque abundantiam absumit: hincque omnibus ex *lacte do-*
loribus et *tumoribus* opponitur (a). In *tumoribus mam-*
marum durioribus, in *Cataplasmatis* forma *resolventia* praeferenda sunt; praesertim si *inflammati* sunt. Caeterum *Emplastrum nostrum* adhiberi potest ad *suggilata*, *contusa* et *oedemata*; ubi utiliter *Sale volatili* *Cornu Cer-*
vi, *Camphora* vel *Croco* maritatur.

(a) Vid. MYNSICHTI *Armamentar. Sect. XXVI. pag.*
520.

80. EMPLASTRUM VESICATORIVM (*Em-* *plastrum Cantharidum ordinarium*).

§. 485. Recipe, *Emplastri Meliloti*, uncias
duas.

Supra leni igne liquato adde
Pulveris finissimi Canthari-
dum, unciam dimidiam.

Camphorae, in *Spiritu Vini*
solutae, drachmam dimi-

diam.
Fiant Magdaleones.

§. 486. Supra *corium* seu *lintheum* extenditur, et di-
versis locis, qui antea bene *lintheo* quodam fricentur, et
pilis ubi adsunt, abrais, ad *vesicas* excitandas, utplu-
rimum per duodecim horas imponitur. Quanquam mul-
ti neotericorum ex perversa et minime fundata hypothesis,
vesicantia aegros nostros nimium debilitare, imo pri-
mam et originalem hominum structuram, quam in lingua
eorum vernacula *Urgebilde* vocant, plane destruere cre-
dunt, tamen pace horum virorum praestantissima sunt et
manent in multis morbis et non raro unica iuvamina. Cum
vero perversa horum *Emplastrorum* administratio etiam
magnis damnis ansam praebere potest; sedulo casus il-
los determinabimus, ubi indicantur, et ubi nocent.

1. *Cantharides*, tali modo *externae* applicatae, satis
actuose in *sanguinem* agunt, et *circulum* eius augent;
uti quotidiana experientia etiam testatur, et ex *Cantha-*
ridum

ridum indole acri elucet. Sequitur itaque, quod conducant, ubi generali *stimulo* ad augendam *sanguinis circulationem* opus est, e. g. in *febris*, praecipue *nervosis*, si *languor* in circulo sanguinis observatur et *vires* deficiunt; in *paralysi* et illa *apoplexia*, ubi cum *pulsu parvo* *copiam humorum serosorum* suspicamur; porro in promovendis *sanguinis profluviiis*, quando eorum suppressio ex stimuli defectu orta est. Nocere vero, quilibet videt, in *febris immenso calore*, *turgescencia vasorum* et inde orto *sopore febrili*, uti et in *vehementi suppurationis* et *variolosae febris* gradu. In genere notandum, uti prudenter iam TRALLESIVS monet, in adhibendis his *Emplastris*, semper eo esse respiciendum, num, *circulo sanguinis aucto*, nocere possint, ideo eis in omni *plethora* caute mercandum, et non nisi praevia *venaesectione* adhibenda esse. Sin vero in illis casibus, in quibus *Cantbarides* nocere timentur, tamen *derivantia* desiderantur, loco eorum *Sinapismi*, ubi leviori irritatione indigemus ad pedum plantas, quando vero maior postulatur ad suras vel brachia applicentur.

2. *Partes acres in sanguinem resorptae in nervos* agunt et eos vellicant: sequitur itaque, ut in illis *nervorum morbis Vesicatoria* prosint, qui *stimulum talem* desiderant, ut sunt, *variae spasmorum species*, *catalepsia* et ipsa *epilepsia*, ubi irritando *inordinatum Spirituum motum* tollunt. Ea ex causa quoque in *morbis melancholicis* et *maniacis* maximum praestant auxilium. Liquet vero simul etiam, ea subiecta, quae *magna irritabilitatis facilitate* gaudent, difficile haec remedia ferre, et tunc eis *Sinapismi* per aliquot horas applicati, praeferrendi sunt.

3. Ex *Cantbaridum acri indole*, quam cum *sanguine* communicant, apparet *Emplastra* haec *cacochymicis*, *scorbuticis* atque *hydropicis* nocere, uti etiam *ulcera*, quae relinquunt et mali moris sunt, testantur. Quod *febres bilioso-purridas* attinet, omnino, uti TRALLESIVS, pro more suo, eleganter docet, *diathesin illam alcalinam* et *putridam* augent: attamen eorum usum in his *febris* restringendum potius, quam plane eliminandum arbitramur. Si enim *languor* in *circulo sanguinis* observatur, et *vires* depressae sunt, vel *materia morbi* ad viscus nobile transposita est, vel ob *virium deiectionem* nulla *crisis* criri potest, cum *acutissimo AERLI* usum eorum in talibus *febris*

bribus suademus. Ex nostro etiam arbitrio non statim tanta humorum depravata mutatio timenda est, et quando loco, ubi imposita fuerunt, communiter quidem *sphacelosa* evadunt, hoc non tanquam ab his *Emplastris* anctae humorum corruptionis indicia, quam multo magis *criticam metastasin* considerata esse censemus. Ideo etiam, si emortua pars diligenter abraditur, vel quoque parvis incisionibus scarificatur, *suppurationem* promoven- tibus deligatur, et debitis *antisepticis* interne aegro suc- curritur, modo vires corporis non plane sufflaminatae sint, *suppuratio copiosa* bono cum successu, uti nunc per ultra triginta annos toties observavimus, sequitur. Bene in hoc casu etiam partes, ubi *Vesicantia* applicata, *Decocto Corticis peruviani* vel *Querci* addita *Myrrha* fomen- tantur, et *Unguento digestivo Oxymel Aeruginis* additur. Nos, ut candide fateamur, ex *Vesicantibus* secundum rite diiudicatas indicationes applicata, in *febris bilio- so putridis* et *nervosis*, semper exoptatissimum effectum, et nunquam aliquid noxii vidimus. Ingenter ideo do- lendum est, quod multi, hodierni aevi Medici, ex er- ronea theoria, *Vesicantia* vires aegrotorum in eorum de- trimentum nimium absumere, illa maxime negligent, vel ea, uti ante quadraginta annos moris erat, morte iam ante foras pulsante, applicare iubeant.

4. *Irritatio*, quam in loco, ubi imponuntur, haec *Emplastra* excitant, et subsequens *suppuratio*, maiorem, ad loca, ubi applicata, *affluxum humorum* conciliant, et itaque etiam *revellendi scopo*, praemissa, si necessaria est, *Venaesectione*, vel aliis debitis remediis, prosunt, in *deliriis febrium*, *phrenitide*, *pleuritide*, *peripneumonia*, praesertim, si *respiratio* suppressa et *excretio per pulmo- nes* interrupta est, *lethargo*, *cephalalgia a causa pituitosa*, *hemisrania*, *angina*, *ophthalmiis serosis*, *aurium* et *dentium doloribus* a causis pituitosis seu *rheumaticis* or- tis. Revellendi huic scopo quidem utplurimum in *su- ris* vel *brachiis* applicantur *Vesicantia*, sed in *morbis ca- pitis*, praesertim *oculorum dorso*, uti et in *dentium* et *aurium affectibus*, *processui mastoideo* imponuntur, et quidem vel *nostrum*, vel *perpetuum*, cuius formula N. sequenti invenitur. Magnam vero etiam afferunt auxi- lium et quidem satis cito, si in variis *morbis inflamma- toriis*, ad ducendam, *inflammationem* versus cutem, ipsis locis affectis applicentur, nimirum in *angina* circa
collum,

collum, in pleuritide, peripneumonia pectori et in abdominalium viscerum inflammationibus, e. g. gastritide, enteritide, hepatitide etc. abdomini. Notandum, ut in locis talibus et subiectis, quae tenuiori cuticula gaudent, mitius, seu temperatum Vesicatorium applicetur, quod ex una parte Vesicatorii et duabus Emplastris Meliori constare potest, praesertim si in animo nostro est, in loco, quo applicatum, rubedinem tantum conciliare. Si orgasmus sanguinis, vel nimia irritabilitas Cantharidum applicationem prohibeant, ad inapismos confugiendum est.

5. Quoniam Vesicantia motibus illis, quos in sanguine excitant, et irritatione illa, quam aequae in toto nervorum systemate, ac etiam in loco, ubi imposita sunt, creant, materiam morbosam ab interioribus versus exteriora dirigunt; eo magis ad diversorum exanthematum eruptionem promovendam, his etiam aliorumque morborum venenis, ad interiores partes retrogressis, ad haec iterum provocanda prodesse, perspicuum est, cum etiam nervorum spasmos tollunt. Applicentur itaque vel suris, vel brachiis, vel etiam, ubi periculum ex mora timendum, utrisque, ad promovendam variolarum, morbillorum, scarlatinae et aliorum exanthematum eruptionem, si stimulo haec indigent, et iterum eis revocandis, si retrogressa fuerint. Idem valent de retrogressa scabie, arthritide, podagra, rheumatismo, ita et ubi in partem nobiliorem metuendus decubitus humorum, seu iam factus, et orthopnoea, anxietas, colica, delirium, apoplexia, vel alia mala orta. Si cum arthritide, podagra, rheumatismo, vel etiam malo ischiadico, nulla notabilis inflammatio coniuncta est, a quibusdam quidem Medicorum per totum morbi decursum, eorum applicatio suadetur, quia morbum tali modo secure averruncare statuunt, sed nos hoc non vidimus, quanquam retro multis annis toties quoties applicavimus. Praeterea, quando in malo ischiadico dolor fixus iam per aliquod tempus duraverit, magna inflammatio cum ingenti tumore adest, ita ut suppuratio in musculis metuenda est, sollicite Vesicantia et alia irritantia fugienda sunt.

6. Prae aliis, Vesicatoria in vias urinarias agunt, ardorem in illis, stranguriam et saepe etiam ipsum mictum cruentum excitant; praesertim si loca iam epidermide privata, iterum Pulvere Cantharidum conspergantur, vel, quod magis approbandum est, eis de novo Empla.

Emplastrum vesicans imponatur. Vitanda sunt ideo in eis, qui inflammatione renum, vesicae urinariae, calculo vel mictu cruento laborant. Caeterum malum hoc, in magnam partem avertitur, si *Decocta demulcentia* et *Emulsiones*, praesertim *camphoratae* intus dantur, quae certissimum afferunt levamen.

7. Tandem, in determinandis *Vesicantium* viribus, semper fere ad *febrem artificialem*, quam excitant, respiciendum esse, bene monet TRALLESIVS.

8. Utiliter quoque *Pulvis Cantharidum* vulneribus a morsu animalis rabidi ortis, inspergitur, et applicato *Vesicatorio Emplastro* in suppuratione per longum temporis spatium servantur.

9. Pari modo etiam in *hydrocephalo externo calvariae* et locis *serpiginosis*, summo cum effectum ita *Vesicantia* applicentur, ut ad minimum per aliquot menses eorum *suppuratio* conservetur. In his casibus, ubi *Vesicatorium* diutius in fluxu sustinendi animus est, vel ubi *fortiori irritatione* non indigemus, imprimis *Emplastrum perpetuum* valet.

10. Quando *spasmi* effectum *Vesicatoriorum* prohibent, consulto *Emplastro* aliquot *Opii* grana et *Balsami peruviani nigri* drachma adduntur.

81. EMPLASTRUM VESICATORIVM PERPETVVM (*Emplastrum Cantharidum perpetuum*).

§. 487. Recipe, *Pulveris Mastiches Terebinthinae*, ana uncias tres.

Leni calore liquatis et intime solutis, adde,

Sevi vervecini, unciam unam.

Pulveris Euphorbii, unciam dimidiam.

Cantharidum, drachmas decem.

Fiat *Emplastrum*.

Prima huius *Emplastri* descriptio invenitur

tur in *Codice pharmaceut. Parisino de anno 1732*, quam formulam deinde mutavit LANI-
NVS. De usu vid. §. praeced.

82. ESSENTIA AMBRAE LIQVIDA (*Tinctura Ambrae liquida*).

§. 488. Recipe, *Ambrae verae griseae*, scrupulum unum.

Immittatur phiolae et lenissimo carbonum igne lique-
tur, et tunc affunde,

Liquoris anodyni mineralis Hoffmanni, parum calefacti,
uncias duas.

Tandem adde,

Moschi orientalis, grana
quatuor.

Servetur in vitro bene clau-
so ad usum.

§. 489. *Cerebrum nervosque* roborat, *spiritus lan-
guentes* excitat et *spasmos* lenit. Valet inde in *nervorum*
debilitate, in *febris nervosis* uti et *bilioso-putridis*,
quando *vires* deficient, vel *gravia et funesta symptoma-
ta*, praesertim *singultus* intrans. Convenit praesertim
Essentia nostra senibus et phlegmaticis, quibus in *verti-
gine* ad *memoriam conforiandam*, in *paralyti* et ipsa *apo-
plexia nervosa vel rheumatica* datur. Insuper *emmenago-
gam* atque *aphrodisiacam* habet vim: multi vero homi-
num, praesertim ex foeminis, *suaveolentia* talia tolerare
nequeunt. Datur a guttis quindecim ad triginta. In
blennorrhoea habituali, a guttis quatuor usque ad decem,
ASTRUC *Essentiam* nostram propinavit et laudat.

83. ESSENTIA CARDAMOMI (*Tinctura Cardamomi*).

§. 490. Recipe, *Cardamomi minoris pulve-
rati*, uncias tres.

Affunde,

M

Spiri-

Spiritus Vini rectificati, uncias quindecim.

Digere ad sufficientem extractionem, dein exprimatur et filtretur.

Eodem modo paratur ex *Radice Gentianae rubrae*, *Essentia Gentianae*.

§. 491. *Carminativa* et *nervina* est; conducit in *anorexia*, *dyspepsia*, *cardialgia* et *colica*, si a *pituitosis causis* ortae sunt. Datur a drachma dimidia usque ad integram, in *Vino*, vel alio vehiculo.

84. ESSENTIA CASTOREI (*Tinctura Castorei*).

§. 492. Recipe, *Castorei Moscovitici*, uncias tres.

Spiritus Vini rectificati, uncias quindecim.

Digere per tres dies, tunc exprime et filtra.

§. 493. In *affectibus spasmodicis* et *hystericis* commendatissima medicina est. Datur a guttis viginti usque ad quadraginta, et saepe utiliter *Opiatis*, vel *Liquore anodyno minerali Hoffmanni* miscetur. Etiam *Clysteribus antibystericis* et *anticolicis* ad drachmam unam addi potest; non minus *mulieribus hystericis* ad odoratum praebetur. Dantur vero etiam *hystericæ*, quae *Castorei* usum non ferunt. *Spasmos hystericos* et *vomitum* inde exacerbatos vidimus; quos larga *Liquoris Cornu Cervi succinati* portio statim pacavit. *Vomitiviis Essentia* nostra ad guttas viginti vel triginta addita, eorum effectum valde faciliat, et *inanes eructationes* praecavet.

85. ESSENTIA CORTICVM AVRANTIORVM (*Tinctura Corticum Aurantiorum*).

§. 494. Recipe, *Corticum Aurantiorum*, ab interiori albedine mundatorum, libram dimidiam.

Fructuum

Fructuum Aurantiorum immaturorum tenellorum, uncias duas.

Contusis affunde,

Spiritus Vini rectificati, libras tres cum dimidia.

Digere in Balneo Arenae per aliquot dies, deinde probe exprime et per chartam emporeticam filtra.

§. 495. Egregium est *stomachicum* et *carminativum*.
Datur a drachma una usque ad duas.

86. ESSENTIA CORTICIS PERUVIANI R.
WHYTTII (*Tinctura Corticis peruviani R. Whyttii*).

§. 496. Recipe, *Corticis peruviani* pulverati, uncias quatuor.

Corticum Aurantiorum pulveratorum,

Radicis Galangae pulveratae, ana sesquiunciam.

Infunde in

Spiritus Vini rectificati libras quatuor.

Digere ad sufficientem extractionem, exprime et cola.

§. 497. Praestans medicamen *stomachicum* est; et utiliter adhibetur in *hypochondriacis*, qui *ventriculum flatibus distentum* habent, et in *nervorum debilitate*. Non minus quoque in *cura Seris Lactis*, seu *Succorum Herbarum*, quos veris tempore homines celebrant, et sub usu *fontium medicatorum* exhibetur. Datur bis in die cochlear unum in *Vino* vel alio vehiculo. Plura vid. in R. WHYTTII Oper. pag. 481-484.

87. ESSENTIA FVLIGINIS CLAVDERI (*Tinctura Fuliginis*).

§. 498. Recipe, *Salis Tartari*, libram dimidiam,

Solve in

Aquae Sambuci, libris tribus.

Solutioni adde

Salis Ammoniacy, unciam unnam.

Fuliginis splendentis pulveratae, uncias duas.

Digere in vitro probe clauso per aliquot dies, et postea filtra per chartam bibulam.

§. 499. Praestans hoc medicamen praebet *resolvens*, quod *excretionem* omnis generis promovet, speciatim *urinam* pellit, *sudorem* excitat, et in promovendis *sanguinis fluoribus* efficacissimum deprehenditur. Conducit etiam ad *exanthemata* non rite, vel difficile erupta, vel retrogressa revocanda: cum insuper in *viscerum obstructionibus*, *glandularum infarctibus*, magnum affert auxilium, etiam hac via, curandis variis *chronicis morbis* ansam praebet, e. g. *asthmati*, *febris intermittentibus* pertinacioribus, praecipue *quartanae*, *ictero*, *cachexiae*, *hydropi* et aliis similibus. Datur a guttis quadraginta ad centum et ultra, vel sola, vel in *Aqua destillata* appropriata. Vid. CLAVDERVM de *Balsamatione*.

88. ESSENTIA GALBANI (*Tinctura Galbani*).

§. 500. Recipe, *Resinae Galbani*, uncias duas.

Spiritus Vini, libras duas.

Digere leni calore per octiduum et filtra.

§. 501. DIOSCORIDES iam laudavit *Essentiam Galbani* in *morbis hystericis*, BERNHARDVS (a) eam in multis aliis morbis adhibuit, e. g. *variolis*, *melancholia*, *peripneumonia*, in qua etiam VOGELIVS (b) illam, tanquam potentissimum ex *resolventibus* remedium deprehensit;

hensit; sed iam alio loco (c) fusius docuimus, pro interno usu, si forte *morbos hystericos* excipias, *Galbanum* ipsum *Essentiae* praeferendum esse, quod etiam in *asthma humido* et *morbis bydropicis* proficuum invenerunt LENTINIUS (d) et perill. THILENIUS (e). *Essentiae* nostrae vero *externus usus* imprimis considerandus est: BERNHARDVS enim in *inflammationibus*, *ambustis*, ipso *sphacelo*, *ulceribus carcinomatosis*, *haemorrhoidibus inflammatis*, *lintea* cum ea imbuta felici cum successu applicavit, et noviter illustr. STOELLERVS (f) *externam applicationem Essentiae* in *contusionibus*, *fracturis complicatis*, *inflammationibus insignioribus*, *sphacelo*, *coniunctis aliis debitis remediis* impense laudavit, et caeteris aliis *Aquis vulnerariis* et *Balsamis* praetulit.

(a) *Chymische Versuche und Erfahrungen aus Vitriol, Salpeter, Ofenruß, Quecksilber, Arsenik, Galbano, Myrrhen, der peruvianischen Fieberrinde und Fliegenschwämmen kräftige Arzneien zu machen. Herausgegeben von J. Christoph Bernhardt. Leipzig 1755.*

(b) *Praelect. acad. de cogn. et cur. praecip. C. H. affectibus. pag. 153.*

(c) *Medicinisch-praktischen Archiv. 2 B. 2. St. pag. 85. Vid. etiam PIEPENBRINGS Archiv für die Pharmacie und ärztliche Naturkunde. 3. Band. 1. St. pag. 47.*

(d) *Beiträge zur ausübenden Arzneiwiss. 1. B. p. 161.*

(e) *Medic. und chirurg. Bemerkungen. pag. 92.*

(f) *Perill LODERI Journal für die Chirurgie, Geburtshülfe und gerichtliche Arzneikunst. 4. Band. 1. St. pag. 123.*

89. ESSENTIA GENTIANAE (*Tinctura Gentianae*).

§. 502. Vid. §. 490. Insigni amaritudine gaudet et conducit in *ventriculo* roborando, et ad *chylificationem* promovendam. Exhibetur etiam cum *euphoria* post *morbos superatos*, ad *tonum* restituendum. Datur a guttis sexaginta usque ad centum et ultra.

90. ESSENTIA MYRRHAE (*Solutio Myrrhae*).

§. 503. Recipe, *Myrrhae electae*, uncias duas.

Affunde,

Spiritus Vini rectificati, uncias decem.

Digere, filtra et conserva ad usum.

§. 504. *Interne data, sanguinem valde expandit, motum accelerat, et profluvia eius promovet, simul ad optima refertur et pertinet balsamica. Si menstrua vel haemorrhoides urgenda promovendave, datur quidem interdum a guttis triginta ad sexaginta; sed maior in alia forma, et melior Myrrhae usus est. Externa huius Essentiae applicatio vero celebrior est, tanquam vulnerarium et balsamicum ad ulcera purganda sanandave. Et haec quidem ad partes carnosas, altera vero, quae cum Sale alcalino paratur, ad partes osseas adhibetur. Haec etiam priori saturatior, ergo etiam potentior est.*

91. ESSENTIA MYRRHAE ALCALISATA (*Solutio Myrrhae alcalisata*).

§. 505. Recipe, *Myrrhae electae tritae*, libram dimidiam.

Irroretur cum sufficiente quantitate *Lixivii caustici*, postea affunde

Spiritus Vini rectificati, uncias viginti.

Digere et extrahe *Essentiam*, quae filtretur.

De usu vid. §. praeced.

92. ESSENTIA PIMPINELLAE (*Tinctura Pimpinellae*).

§. 506. Recipe, *Radici Pimpinellae albae*, uncias tres.

Salis

Salis Tartari, drachmam unam.

Spiritus Vini rectificati, libram unam.

Digere ad sufficientem extractionem, et dein exprimat^rur et filtretur *Essentia*.

§. 507. *Diaphoresin* movet, *urinam* pellit, *pituitosos humores* incidit, et inde praesertim ad *affectus catarrales pituitosos*, e. g. *anginam pituitosam*, adhibetur a guttis viginti usque ad sexaginta.

93. EXTRACTVM ABSINTHII.

§. 508. Recipe, *Herbae Absinthii*, libram unam.

Coque cum

Aquae communis, libris sex,
Per horae unius spatium;
deinde sacculo linteo immit-
tantur, et prelo *succus* ex-
primatur, affuso paululo
Aquae frigidae; neque ab
hoc succo exprimendo prius
abstineatur, quam latex ex-
pressus nullum amplius co-
lorem et saporem habet. Om-
nia expressa et mixta stent
per nychthemeron, ut spis-
sum a claro separetur, et
tunc filtra per *Manicam Hip-
pocratis*, ut liquor clarus et
pellucidus evadat. Postea le-
niori igne liquor evaporetur,
et si iam *Syrupi* consisten-
tiam acquisiverit, in tantum
ignis gradus minuatur, ut
lenis-

lenissimus fiat, et liquor non empyreuma contrahat. Tandem vero usque ad *Mellis spissioris* consistentiam, succus inspissatur, continua agitatione cum spatula lignea.

Libra una *Herbae Absinthii* tres uncias *Extracti* largitur.

Eodem modo parantur:

ex *Herba cum Floribus Chamomillae vulgaris*, *Extractum Chamomillae*.

Fumariae, *Extractum Fumariae*.

Marrubii albi, *Extractum Marrubii*.

cum Floribus Millefolii, *Extractum Millefolii*.

Pulsatillae nigricantis, *Extractum Pulsatillae nigricantis*.

Trifolii fibrini, *Extractum Trifolii fibrini*.

§. 509. *Extracta* supra praescripto modo parata, nullum, ut in menstruo aquoso soluta sedimentum subidere patiuntur. *Extracta*, ex quibus, vel per se, vel cum *Gummatibus*, *Pilulae* formantur, humiditatem ex aëre valde attrahunt, et quidem pro diversa plantarum variarum, unde haec petuntur *Extracta*, ratione. Oritur hoc ex duplici causa, ab *empyreumate* scilicet, a quo, non obstante etiam accuratissima ignis directione, in inspissatione, *Extracta* aliquid participant; et a *Sale alcalino*, quod plantis inhaeret. Non sicut corpora tali modo, uti in *empyreumate* fit destructa, humiditatem ex aëre attrahunt, ita haec *Salia alcalina*, nunc in *Extractis* magis coangustata, quoque facile humiditatem sibi conciliare, omnibus notum est. Probe hoc ideo notetur: quia *Pharmacopoeae*, *Pilularum Massas*, ex solis

Extra-

Extractis conficere non possunt, sed tantum *Pulveris* alicuius, ut *Pilularum Massam* referant, addere debent. Sic, si Medicus drachmas duas *Extracti* alicuius praescripserit, aeger tantum unam fortassis accipiet, alteram autem in illo, qui ad formandam Massam additur, *Pulvere*.

§. 510. *Extractum Absinthii* fragrantiam, quam planta possidet, ad plurimum amisit, dum totum amarorem habet; inter amarissima illud numerandum, quo sapore ipsam *Herbam* etiam a vaccis comestam, harum *lac*, sic etiam *ovium carnes* eodem modo inficere, notum est: nec non ex usu nimis diuturno et longinquo nostri *Extracti*, *lac puerperarum* instar fellis amarum, et infanti noxium invasisse, BORRICHIVS (a) docuit et LINNAEVS (b) confirmavit. Caeterum *ventriculum* roborat, *acidum primarum viarum* infringit, stimulat, *humores glutinosos* incidit et *languidos fibrarum motus* excitat. Laudem inde praecipue meretur, in *affectibus cachecticis, hydropicis, obstructionibus viscerum, malo hypochondriaco*, contra *vermes* et in *bilis defectu* seu inertia. Moneri vero etiam, non abs re erit, id ipsum *nervis* valde inimicum observari, et multis absque *capitis dolore*, dum hoc gravat, adhiberi non posse, quo casu gratiora amara magis prosunt. Datur a scrupulo dimidio ad integrum, vel in *Pilularum forma*, vel cum *Liquore* quodam, e. g. *Liquore Terrae foliatae Tartari*, vel etiam *Aqua* quadam *destillata* solutum. *Externe* ad *vermium symptomata* graviora mitiganda et eos expellendos, applicatur.

(a) In *Act. Hafniensib. Vol. II. pag. 165.*

(b) In *Flor. Suecic. N. 735.*

94. EXTRACTVM ACONITI.

§. 511. Recipe, *Herbae Aconiti Neomontani* recentis, libram unam.

In mortario ferreo contundatur, *Succus* exprimatur et tunc adde,

Aquae communis, libras tres.

Coque per horae unius spatium, deinde sacculo linteo

immit-

immittatur et uti §. 508. dictum est, caetera fiant, nisi quod, si diversae expressiones misceantur, et ad *Extracti* consistentiam evaporentur, etiam his *Succus ex planta antea expressus* addatur, et in hoc praeparando, ignis, ne gradu excedat, probe regatur.

Extractum hoc, ne noceat, nimium sit recens, neque super anni tempus paratum, in quo casu iners evadit.

Eodem modo parantur:

ex Herba Chelidonii maioris, Extractum Chelidonii.

Conii maculati, Extractum Cicutae.

Daturae, Extractum Daturae.

Hyoscyami nigri, Extractum Hyoscyami.

Lactucae virosae, Extractum Lactucae virosae.

§. 512. *Serum acre per sudorem, urinam eliminat, et inde in morbis rheumaticis, arthriticis, doloribus ossium venereis, scrophulis, spina ventosa prodest.* „Bonnum, BERGIVS (a) ait, sane effectum experti sumus in rheumatismis, febribus intermittentibus protractis cum statu leucophlegmatico, malo ischiadico, haemorrhagia uteri chronica.“ In tumoribus scirrhis, ipsumque cancerum, *Cicutae vires* superare, atque *ulcera refractaria* consolidare, L. B. A. STOERCK, COLLINVS et alii tunc temporis Medici statuerunt. Non omnes hoc viderunt in tanto gradu effectus laudatos, neque etiam nos; invenimus tanquam potens *resolvens* et *stimulans*, quod vero scientiae nostrae opprobria, *scirrhum inveteratum* atque *carcinoma*, non raro, uti alia, intactum reliquit; ipsum *carci-*

carcinoma in peius ab eius usu verti, non absonum sonat; observatum etiam est, saepe alia *resolventia*, e. g. *Galbanum*, *Gummi Ammoniacum*, *Antimonialia*, eadem et maiora, quam nostrum *Extractum* praestitisse. Iam etiam anno 1779 cum primitus hunc libellum emisimus, declaravimus, laudes, quas *Viennensium* et *STOERCKII* assentatores, tam confidentes, uti cum omnibus novis rebus moris est, divulgaverunt, omnino intra iustos limites restringendas esse. Interea notandum, medicamentum nostrum plerumque usum diuturnum per plures hebdomadas imo menses desiderare. In *cephalalgia serosa* utile illud invenit *KAEMPFIVS* (b) et in variis oculorum morbis, ophthalmiis rheumaticis chronicis, *cataracta* incipienti, *guttae serenae* metu, solutio drachmarum duarum *Extracti* nostri in *Vini Antimonii* uncia, non contemnenda est. Datur *Extractum* a grano uno usque ad tria et sex, imo octo ter quaterve in die, vel in *Pilularum forma*, vel cum *Saccharo* mixtum. *COLLINVS* illud usque ad drachmam dimidiam in die dedit. Saepe *STOERCKIVS* illud cum *Cicutae Extracto* miscuit, interdum etiam his *Mercurialia* addidit, unde certe medicina haec actuosior redditur. Plura vid. in *STOERCKII libello de hac planta* et *COLLINI Observationibus*.

(a) *Mat. Med. T. I. pag. 483.*

(b) *In Enchiridio medice.*

95. EXTRACTVM ALOES AQVOSVM.

§. 513. Recipe, *Aloës hepaticae pulveratae*, libram unam.

Aquae fontanae frigidae, libras sex.

Stent per aliquot dies in vase vitreo, et depositis demum faecibus, inde defuso fluido, illud leni calore evapora ad *Extracti* formam.

§. 514. *Aperit, alvum purgat*, et ei scopo diversas *Pilularum Massas* ingreditur. Cum menses et haemorrhoides eo revocari possunt, notandum, crebriorem *Aloëticorum* usum ad hunc fluxum disponere, et ideo in

in *iunioribus* et *plethoricis* horum usus vel plane vitandus, vel tamen valde moderandus est. *Vermibus* etiam *Aloë* inimica est. Caeterum in subiectis pituitosis, in *obstructionibus*, *ictero*, *fluxibus sanguinis* suppressis, a granis quatuor ad sex incidendi scopo, *Pilulis* additur, quae in his malis conducunt. A granis quindecim ad drachmam dimidiam, *alvum purgat*, quem effectum in tenerioribus etiam praestat, quando *abdomini externe* applicatur.

96. EXTRACTVM CHAMOMILLAE.

§. 515. Vid. §. 508. Non immerito TRILLERVS *Chamomillam* panaceam et aegrotorum nepenthen, polychrestumque pauperum remedium salutatur, et minime eius laudes negligendae sunt. Gaudet insigni *virtute antispasmodica*, *carminativa*, leniter roboranti, valet contra *febres* et *Corticem peruvianum* *Chamomillam* sua contra *putredinem* vi superare, docuerunt experimenta PRINGLE. Flores ad unciam dimidiam in *Electuarii* forma in die dati, in *febris intermittentibus*, praesertim *vernalibus*, praemissis *resolventibus* et *evacuantibus*, semper nobis exoptatum praestiterunt effectum, sicut etiam in his *febris* eos laudaverunt MORTON, ETTMULLERVS, HAENIUS, MEADIVS, WERLHOFIVS et alii. Pari modo in *febris bilioso-putridis*, iunctis aliis antisepticis, *Infusum Florum* copiose cum fructu hauritur, praesertim si *Acido* quodam maritatum est. Non minus convenit *Infusum Florum* nostrorum, in *colica flatulenta*, *catameniis dolorificis*, *terminibus puerperarum*, variis *vomitibus* speciebus, et in genere, ubi *spasmodica constrictio* adest. *Extractum* nostrum *Floribus* ipsis, praesertim ratione *virtutis anodynae* et *antispasmodicae*, viribus inferius quidem censendum est, interim tamen tamquam bonum roborans et antisepticum, in fine *februm bilioso-putridarum*, variis *diarrhoeis* et ad *stomachum* roborandum valet, et a scrupulo uno ad drachmam dimidiam ter quaterve in die consulto praescribitur. Non minus in *viscerum obstructionibus* aliis *resolventibus* summa cum euphoria additur. Vid. etiam §. 286.

97. EXTRACTVM CHELIDONII.

§. 516. Vid. §. 511. In *obstructionibus viscerum*, praesertim *heparis*, inde orto *ictero*, in *febris inter-*
mitten-

mittentibus, ipsis quartanis, in oculorum variis affectibus, corneae maculis, pterygiis, imo in incipienti cataracta et amaurosi, tumoribus oedematosi, cutis impuritatibus et efflorescentiis, summam meretur laudem. In alio vero morbo, syphili nimirum illust. WENDTIVS de eius salutifera virtute tales observationes (a) communicavit, quae omni attentione merentur. Illustr. HECHTEL iam antea ultra quinquaginta aegrotos tali morbo infectos sanavit, et inter eos non paucos, ubi Mercurius nullum iuvamen attulit. In quibusdam aegris diarrhoeas procreaverat, et tunc per aliquot dies eius usus intermittendus est, in aliis vero sudor largus sequutus est. Illustr. WENDTIVS Chelidonium adhibuit in testiculo indurato, ulceribus carcinomatosis palati et partium genitalium, phimosi et paraphimosi, blennorrhoeis venereis, doloribus osteocopis venereis. Aestatis tempore optime datur Succus ex Radice et Herba recenter expressus, cum aequali Mellis parte, et cum parum Aquae dilutus, primo ad cochlear minus sensim ascendendo usque ad maius. In vere et autumnno Succus ex sola Radice praescribetur, et in hyeme Extractum, et quidem utplurimum sequenti in modo in Pilulari forma. Recipe, Extract. Chelidonii, unciam unam; adde Pulveris Radicis eiusdem quantum requiritur ad consistentiam Massae Pilularis; ex qua formentur Pilulae ponderis granorum duorum. Consperge congruo Pulvere. In principio mane et vesperti duae harum Pilularum sumantur, sensim usque ad decem ascendendo. Nunquam diarrhoeas, sudores, salivationem ab hoc remedio adhuc illust. WENDTIVS observavit. Virtutes, quas Extractum in morbis hydropicis praestat, nuper confirmavit clar. CONRADI (b).

(a) *Perill. HUFELANDII Journal* 16. B. 3. St. pag. 1.

(b) *Eiusd. Journ.* 21. B. 1. St. pag. 37.

98. EXTRACTVM CICVTAE.

§. 517. Vid. §. 511. *Extractum* probae notae sit *crassum, ex fusco viridescens, et ingratiissimi odoris, quasi a muribus.*

§. 518. *Obstructa* reserat, *indurationes* firmissimas et *scirrhus* solvit, et quae non resolvit, ad benignam redigit *suppurationem*; *cancro mammarum* vel *aliarum partium*, *limites* ponit, eiusque *acre* emendat, *foetorem*

rorem dispellit, et *icborem* in *bonum pus* vertit, vel etiam *cancrum* vere sanat. Aliis *ulceribus* medetur, *fistulas* et *sinus* claudit et consolidat, visum *cataracta* nondum inveterata obnubilatum restituit, et incipientem *cataractam* vel solvit, vel progressum eius prohibet. Pro-
 fuit equidem in *arthritide*, *spina ventosa*, *ulceribus serpentibus*, *ulceribus uteri*, *fluore albo*, in *tumoribus hypochondriorum*; in infantibus ad reserandas *indurationes glandularum mesenterii*, in *ictero*, *anasarca*, *rachitide*, *amaurosi*, *tinea capitis*, *tussi convulsiva*, praesertim si a *scabie* retrogressa orta, ad *tumores cysticos* minores dissipandos et maiores emolliendos et liquandos. Con-
 ducit etiam in *scrophulis* et *testiculis induratis*. Haec sunt, quae STOERCKIUS, COLLINUS, QVARIN, LOCHE-
 RUS, PALUCCI, TARTREAVX, ROSENSTEINUS, HALE-
 SIVS, ARMSTRONG, RUTTY, FOTHERGILL, FARR et alii tunc temporis Medici de hoc medicamento laudave-
 runt. Alii et quidem multi etiam fuerunt, qui nullam ei vim adscripserunt; praeter hos etiam multi, inter quos HAENIUS eminebat, qui damna eius usum inferre praedicabant. Sic WHYTIVS, AVCTORES PHARMACIAE
 HELVETICAE, SCHMUCKERUS, *debilitatem nervosam*, *cardialgiam*, *syncopen*, *vertiginem*, *nauseam*, *ructus*, *abdominis inflationem*, *membrorum tremorem*, *totius corporis debilitatem*, ex eius usu in quibusdam aegris observa-
 verunt. Neminem, ex numero, qui catervatim ad *Cicutae* usum, tanquam sacram anchoram convolarunt, vi-
 disse, qui sanitatem suam aequisiverit KALTSCHMIEDIUS in *Programmate* anno 1768 publicato, testatur. Si verum fateri debeamus, extra dubium est, *Viennenses* tunc
 tempore quidem laude hoc remedium nimis extulisse; cum tamen egregia eius *resolvendi virtus*, praesertim si ad *febrem* illam *artificialem* respiciamus, quam remedia talia excitare conspicitur, negare nequeat (a). Nec dubitamus, quin idem in multis nominatis morbis saepe optimos praestet effectus; sed non tam confidenter eos neque eo certo eventu, uti STOERCKIUS et eius asseclae docent: quoniam hic etiam prohi dolor! vulgare effatum, *non semper in Medico esse, ut aeger relevetur*, pluries verum reperitur. Sunt itaque in omnibus morbis, ubi *resolvens* desideratur, iustae *Cicutae* laudes; praestat certe, quae alia possunt, et non raro maiora; sed etiam saepe intacta relinquit, quae tamen aliis cedunt remediis,
 e. g.

e. g. *Antimonialibus, Mercurialibus*; uti ipse STORACKIUS passim fateri videtur. Quoniam omnino *acrem, Extractum nostrum, naturam* habet, et non ubivis *motus illos febriles*, quos excitat, salutare evadunt, sequi videtur in *carcinomate*, praesertim *aperto* vincendo, omnino sit reiiciendum, eo magis, quoniam nullae verae observationes persuadent, in *vero cancro aperto* auxilium attulisse. Imo ex eius usu morbum hunc peiorem evadisse, confirmant ea, quae BERGIUS (b) profert. „In *vero cancro*, ait, *Conium* adeo non boni quidquam praestat, „ut potius noceat, *stillicidium materiae ichorosa* augendo, adeoque *contabescentiam* promovendo, nec non id „efficiendo, ut citius stadia percurrat morbus, morsque „sic acceleretur, prout longa et constans experientia satis superque evicit. Nob. PET. OF BIERKEN, qui theoriam canceri tam solide enucleavit (c), plurima experientia instituit, quibus haec thesis stabilita et extra „dubium posita est. Et ne parca dosi peccaremus, *Conium* in *Succo*, vel in *Pilulis* ad unciam dimidiam vel „plus, imo ad unciam unam quotidie propinavimus, „unde didicimus, pro assuetis haud opus esse, ut dosi „arcti quidam ponantur limites. Idem valet etiam de „*Infuso Conii*; namque vidi aegrotos, qui *Infusum Conii saturatum* ad plures libras, absque incommodo quotidie hauserunt. Interim tamen semper expedit, initio „a parca incipere dosi, praesertim cum saepe fiat, ut „*Conium* subiecta sensibilia valde commoveat, *vertiginem* et *debilitatem*, imo vel *coecitatem periodicam* inducendo.“ In *cancro scrophuloso* BERGIO et quoque ei uti et BALDINGERO nostro in *ulceribus phagadenicis, syphiliticis, mentagra venerea, scabie*, in *hydrope a scabie* retropulsa orto, *tinea capitis, tumoribus glandularum scrophulosis exulceratis iamiam, tophis venereis*, ad *vermes* fugiendos, *Cicuta* multa praestitit, praesertim si ad mentem BALDINGERI drachma una *Herbae* cum uncia una *Mellis* miscetur, quod *Electuarium* summo cum iure efficacius pronuntiat *Extracto*. In *blennorrhoeis* sanandis, in quibus quoque BERGIUS *Conium* adhibuit, efficaciora nobis sunt remedia, et quanquam *impotentiae virilis* curationem, quam sub usu *Conii* in viro quodam plusquam quadragenario BERGIUS observavit, non *Conio* adscribamus, tamen veterum figmenta, ab usu *Conii viros impotentes* fieri, clare refutat. Modus *Extractum* propinandi
hic

hic est: *Extractum*, addito *Pulvere Herbae Cicutae*, in *Pilularum* formam mutatur: initium fit plerumque a parva dosi, a granis octo ad decem bis in die, post octiduum ter de die, quae dosis postea ita sensim augeatur, ut drachma una sesquialtera, binae ad sex usque et ultra in die consumantur. Sumto medicamento, bibitur vasculum *Infusi Theae* vel simile. Interdum utiliter *Aconiti Extracto*, vel *Mercurialibus*, vel etiam cum *Cortice peruviano* miscetur. Qui plura scire desiderat, praeter *Viennensium scripta* adeat *MURRAY Apparatum Mat. Med.* *GMELIN Libr. de venenis*. Historiam scriptorum de *Cicuta* agentium dedit *BALDINGERVS* im *Neuen Magazin für Aerzte*. 5. Band. 2. Stück.

(a) *Vid. Nostram Dissert. de modo, quo venena ut medicamenta salutaria agunt. Marb. 1773.*

(b) *Mat. Med. T. I. pag. 195. 96.*

(c) *Tal om Kräft Skadors scrophulöse och veneriska färs och svulnaders igenkännande. Stockh. 1772.*

99. EXTRACTVM CORTICIS CASCARILLAE.

§. 519. Recipe, *Corticis Cascarillae*, libram unam.

Incisis superinfunde,
Aquae communis, lib. octo.
Coque ad dimidiam partem,
tunc exprime et ulterius progredere, uti §. 508. dictum est.

Libra una *Corticis* largitur *Extracti* uncias tres ad quatuor.

Pari modo parantur:

ex *Cortice peruviano*, *Extractum Corticis peruviani aquosum*,
Fibris Hellebori nigri, *Extractum Hellebori nigri*.
Radice Gentianae rubrae, *Extractum Gentianae*.

ex

ex *Radice Graminis recenti succulenta*,
Extractum Graminis.

Ligno Quassiae, Extractum Quassiae.

Radice Taraxaci recenti succulenta,
Extractum Taraxaci.

§. 520. *Extractum Cascarillae* primum, in Norico tractu natum et celebratum est, encomio J. L. APINI Professoris quondam *Altorfini* (a). Tanquam praestans roborans in diarrhoeis nimis, dysenteriis, lienteris, fluore albo, blennorrhoea benigna, et post perpassas haemorrhagias prodest. Datur quoque in febribus re- et intermittentibus, loco *Corticis peruviani*, quem vero virtute, uti olim STAHLII asseclae putaverunt, non superat; quanquam saepe aegri *Cascarillam* admittunt, qui *Corticem peruvianum* tolerare nequeunt. Exhibetur *Extractum nostrum* a scrupulo uno usque ad drachmam, vel in *Aqua* solutum vel in *Pilulari forma*. Efficacius agit *Cascarilla*, quando in *Pulvere* a scrupulo uno usque ad drachmam dimidiam omni bi- vel trihorio praescribitur, vel *Corticis* uncia una et altera cum *Aquae* libra decoquitur.

(a) Vid. *Eius febris epidemicae historica relat. Norimb. anno 1697 edita.*

100. EXTRACTVM CORTICIS PERUVIANI AQVOSVM.

§. 521. Vid. §. 519. *Libra una Corticis* largitur *Extracti aquosi* uncias tres, et *vinosi* uncias sex. Solutum *Extractum*, colorem ex claro fuscum habere debet.

§. 522. Divinum hunc *Corticem* optimum esse roborans, antisepticum, hincque antifebrile, et quidem in febribus intermittentibus, tam re- quam irregularibus, uti et soporosis; porro in febribus continuis remittentibus, bilioso-putridis, exanthematicis malignis, e. g. petechialibus, in ipsa peste; in febribus nervosis, lentis, atque in genere, ubi putredo vel debilitas fibrarum vel nervorum adest, e. g. post morbos chronicos, in immoderatis pollutionibus nocturnis, tabe dorsali etc. omni notum est

Medico, et clare docuerunt *viri immortales*, SYDENHAMVS, MORTON, FRID. HOFFMANNVS, H. BOERHAAVIVS, RAMMAZINI, TORTI, WERLHOFIVS, HVXHAMVS, MONRO, SWIETENIVS, MEADIVS, SENAC, ROSENSTEINIVS, PRINGLE, HAENIVS, ZIMMERMANNVS, TISSOTVS, BALDINGERVVS, alii et quotidiana experientia. Quanquam ii hodiernorum Medicorum, qui magis *medicamentis irritantibus* delectantur, et non raro inde *febris catarrhalibus, rheumaticis* indolem *nervosae febris* conciliant, contemtim has laudes contererent, tamen extra dubium esse credimus, et testata est nobis longinqua et ampla experientia, pariter praestantissimum esse remedium, si in omnibus *morbis*, qui *periodum certam servant*, et a latente *febre intermittente* oriuntur, e. g. *anxietatibus, cordis palpitationibus, cephalalgis, tussi, rheumatismis*, sicut non minus ad *nervorum nimiam irritabilitatem* obtundendam, sub conditionibus cuilibet Medico practico notis, exhibetur. In *phthysi ulcerosa* seu *pleumonia* quidem MEADIVS, TRALLESIUS, FRIBORG, CULLEN et ipse WERLHOFIVS usum eius damnant; sed pace horum virorum dictum sit, semper non solum ex eo dato *febrem* diminutam, et minime *expectorationem*, uti hi viri credunt, auctam vidimus; suademus itaque *Corticem* non solum in *phthysi pituitosa*, sed etiam cum MORTONO, primo in hoc morbo laudatore, SWIETENIO, PRINGLE, ROSENSTEINIO, HAENIO, TISSOTO, BURSERIO DE KANILEELD, in ipsa *pleumonia*, hac tamen cautione, ne detur, praesenti *inflammatione* insigniori, quia maximo iure in *febris inflammatoriis veris et exquisitis*, *Cortex* ab omnibus fere Autoribus atro carbone notatur. In *gangraena* et *sphacelo*, magna remedium nostrum facit, quanquam SHARPVS in *gangraena sicca* inutile illud invenit, quod vero cum nostris observationibus non convenit. Quando tamen *sphacelus* ex nimia *irritatione* ortus, *Cortex* non solum sed addito *Opio* adhibendus est; in quo connubio etiam in *sphacelo senum*, qui digitos pedis corripit, certe unicum remedium manet, a quo iuvamen exspectari potest, praesertim si pro rerum circumstantiis ei vel *Sal Cornu Cervi*, vel *Camphora* adduntur, uti primus POTTIVS docuit. Praeterea maximas exserit *China* vires, in *morbis hystericis, spasmodicis*, praemissis *evacuantibus*, in ipsa *tussi convulsiva*, in *fluore albo* et *haemorrhagiis*, quae a
debi-

debilitate vel causa putrida oriuntur. In *vulneribus* et *ulceribus*, *internus Corticis usus* laudabilem *suppuratio-*
nem promovet, et praesertim in debilibus a *gangraena*
partes defendit. In *carcinomate* non multa facit. Ad
vermium fomitem eliminandum vero saepe conducit.

Pulveris forma, seu uti vocant, in *substantia* datus,
cuilibet alii praeparationis generi palmam praeripit, et
praecipue ubi vel cita vel gravis sanatio praestanda est,
uti in *sphacelo* et *febris intercurrentibus* eligere necesse
est. Tamen in *febris intercurrentibus* caveas, ne ni-
mis cito ad *Corticem* confugas, ut ne febris nimis cito
sufflaminetur; *febres soporosae* vero, quae utplurimum
tertianarum typum servant, protinus eius usum, et qui-
dem larga in dosi, ad minimum omni hora ad drach-
mam dimidiam, desiderant. Olim quidem *Itali* e. g.
FRASSONIVS, TORTI, circa *ineuntium febrilium paroxy-*
smorum tempora Corticem dederunt, sed minus tutum hoc
est, quia tali modo uti etiam WERLHOFIVS observavit,
modo tantillum *febris* sopitur, et utplurimum sequens
paroxysmus cum maiori vehementia erumpit. Detur
itaque *apyrexiae tempore*, non tantis autem dosibus, ut
ventriculus gravetur, vel uti SYDENHAMVS monuit, *febris*
potius supprimatur, quam sanetur. WERLHOFFII modus,
quem nos etiam suademus, erat drachmam dimidiam cum
pauillo *Cinnamomi* vel *Flavedinis Corticum Aurantiorum*
mixtam, omni bihorio aegro exhiberi. Quandoque pru-
dentis Medici est, pertinaciter insistere, et itaque prae-
scriptam portionem usque ad integram drachmam augeri,
sed saepe etiam non minus prudens est, pro suo iudicio
aliis modis curationem aggredi: nam utique dantur *inter-*
mittentes febres, quae nullo modo *Cortici*, sed plane
aliis remediis cedunt. In genere TORTI consilium probe
tenendum est, qui (a) „quo propius, ait, *febres* ad
intercurrentium naturam accedunt, eo facilius *Cortice* sa-
nantur, quo vero magis appropinquant *continentium*,
sive *synocharum*, eo difficilius, et tanto maiori pruden-
tia opus est.“ Qui *Pulveris* formam fastidiunt, illis cum
Syrupo convenienti, in *Electuarium* ille redigi potest.

Infusio frigida, quae proximum locum iuxta *Pulve-*
rem tenet, ita instituatur, ut unciae duae *Corticis* subti-
lissime pulverati cum *Aquae frigidae* libra per aliquot dies
infundantur, interdum vitrum agitando et cum bacillo
ligneo terendo: de quo *Infuso* omni bi-tri-vel quadri-

horio unciae duae vel tres capiuntur. In hac *Infusione* tantum *partes gummosae* solvuntur, et haec exhibendi ratio itaque praesertim in illis morbis, in quibus tantum *subtiliores partes balsamicae* desiderantur, e. g. in *pleumonia*, seu ubi *ventriculus* nimia *irritabilitate* praeditus, vel maxima *debilitas* praesto est, omnibus aliis praefertur.

Cum *Vino* etiam *Cortex* infundi potest, e. g. libra eius dimidia cum *Vini* libris sex; quod *Vinum* praecipue conducit post *morbos superatos*, ad *tonum partium* restituendum, et in *corporis debilitate universali*.

Decoctum, pro rerum circumstantiis, modo saturatius, modo tenuius paratur, ut plurimum vero unciae duae *Corticis* cum quatuor libris *Aquae*, ad quartae partis remanentiam coquantur. *Decoctum* tale praecipue locum habet in *febris bilioso-putridis*, *nervosis*, in *ulceribus* mali moris, *morbis phthisicis*, ubi vel cum *Valeriana*, *Serpentaria virginiana*, *Camphora*, *Acidis mineralibus*, *Naphtha Vitrioli*, *Radice Salab*, *Extracto Graminis*, maxima cum euphoria combinatur *Cortex noster*.

Morsuli Chinati praecipue eis dicati sunt, qui *Aquis soteriis* utuntur, ubi pro *stomacho* roborando, in die unus, duo, tresve sumi possunt. Valent etiam *infantibus* contra *vermes*.

Quia in *Extracto* inspissando *partes aromaticae*, a quibus utique magna *Corticis* laus depende, avolant, illis solum relinquitur, qui vel aliam *Corticis* formam plane nauseant, vel ubi *leniter roborandi* tantum animus sit, e. g. in *diarrhoeis*, *ventriculi debilitate*, sub usu *Aquarum soteriarum*. Datur etiam in aliis morbis, *infantibus*, quia raro aliam formam admittunt. Dosis a scrupulo dimidio usque ad drachmam dimidiam est, solvitur vel *Liquore* quodam *salino*, vel *Aqua destillata*, vel *Vino*, vel in *Pilulari forma* exhibetur.

Quoniam *vis tonica* omnino ad magnam partem in *partibus resinosis* latere videtur, inde, cur *Extractum vinosum* adhuc potentius operari et ibi praeferrri, ubi *valentiora roborantia* indicantur, colligitur. Datur eadem quantitate uti *aquosum*.

Maxime etiam valet *Cortex*, si in *Enematibus* praescribitur, praesertim ad *affectus verminosos* sopiendos, et in *febris* eorum, semper exoptatissimum ex talibus *clysteribus* effectum consecuti fuimus. Praeterea usus eorum

eorum praecipuus indicatur, in *febris bilioso-putridis, nervosis, affectibus gangraenosis ad sphacelum tendentibus*, in quibus magna ex reiterata eorum applicatione vidimus. Non solum in *partibus externis gangraena et sphacelo affectis*, *Fomentationes* adhibentur, quae ex *Corticis Decocto* constant, sed etiam hae prosunt in *internarum partium*, e. g. *intestinorum, uteri gangraena*; ubi *abdomen* tali *Decocto* fomentatur. In *angina gangraenosa*, non tantum *Epithemata* cum *Decocto* facta, adhibentur, sed etiam ope syringae gurgulioni *Decoctum* iniicitur. Vel in *Aqua*, vel *Aceto*, vel *Vino* huic scopo *Cortex* coquitur, et tali *Decocto* ut plurimum adhuc alia remedia, e. g. *Sal Ammoniacum, Sal Cornu Cervi, Camphora* etc. adduntur. Tandem *Alcohol Corticis ulceribus putridis*, et quae loco boni puris ichorem edunt, inspergitur.

(a) In tract. de febribus perniciosis.

101. EXTRACTVM CORTICIS PERUVIANI VINOSVM.

§. 523. Recipe, *Corticis peruviani*, libram unam.

Incisis affunde,
Vini Rhenani, vel *Gallici*,
libras octo.

Stent per tres dies in digestionem, tunc exprime et ulterius progredere, uti §. 508. dictum est.

De viribus vid. §. praeced.

102. EXTRACTVM DATVRAE.

§. 524. Vid. §. 511. *Extracti* huius uncia una, *Salis communis*, et *Tartari vitriolati*, drachmas tres continet.

§. 525. *Atrum venenum narcoticum* est, quod vero *STOERCKIVS*, felici cum successu, in *affectibus melancholicis et maniacis* tentavit; quem effectum salubrem etiam alii conprobaverunt, et inter alios *Collegii nostri Medici*

dici perill. Director GRANDIDIERVS, et noviter *perill.* HUFELANDIVS, qui illud in *mania*, *epilepsia*, *Chorea St. Viti* praestans reperit (a), uti nobis non exempla desunt, ubi iuvamen in his morbis attulit. Interim usus eius summam requirit cautionem, et minima incipiendum est dosi grano scilicet dimidio. Nam ex usu eius, saepe gravia et periculosa oriri posse symptomata, e. g. *capitis obnubilationem* et *gravitatem*, *cephalalgiam*, *vertiginem*, *sensuum torporem*, *dolores rheumaticos*, *tussim*, *singultum*, *languorem totius corporis*, GREDINGIVS plurimis docuit observationibus (b), et ex quibus simul patet, non *sopiens* solum esse, sed insignem etiam *acrimoniam* continere. *Lipsiae* una *maniaca* hoc remedio post *recidivas* sanata est, quatuor alii itidem constans, undecim alii vero tantum temporarium levamen acceperunt, in septem aegris morbum peiorem reddidit et tres miseram mortem obierunt (c). In *Nosocomio Holmiensi Extractum Daturae* plus praestitit, quam reliqua a STOERCKIO laudata remedia: ex quatuordecim aegris *epilepsia* detentis, octo perfectam sanitatem recuperarunt, quinque levamen acceperunt, et unicus saltem inde nil auxilii expertus est. SIDRE'N (d) quoque quatuor historias *epilepticorum* exhibet, qui ex usu *Extracti* huius sanati fuerunt. Nobis in duabus *epilepticis*, qui omni die repetitis vicibus paroxysmis cruciabantur, post quatuordecim dies tantum levamen praestitit, ut saltem tertio quartove die paroxysmum, et hunc etiam multo leviorrem habuerunt. Ab ipso STOERCKIO in *epilepticis* frustra et sine effectum adhibitum fuit.

(a) *Perill. HUFELANDII Journ. 9. B. 3. St. pag. 91.*

(b) In *LVDWIGII Advers. med. pract.*

(c) Non absona videtur opinio, GREDINGIVM liberaliori huius et aliorum *Extractorum* propinandi modo, ad deteriore effectum multum contribuisse.

(d) In *Dissertat. de Stramonii usu.*

103. EXTRACTVM FVMARIAE.

§. 526. Vid. §. 508. *Nostrum*, sicut etiam *Extracta* ex *Marrubio* et *Taraxaco*, praeter *amaritudinem*, veram *saponaceam indolem* possident. Ideo non solum *viscidos humores* solvunt, sed etiam *obstructiones* in *visceribus* reserant, simulque *tonum* roborant. Conducunt ex his causis,

causis, in *cachexiis*, *ictero*, *hydrope*, *arthritide*, *chlorosi* et praesertim *Fumariae Extractum* in *scabie*. *Extractum Marrubii* praecipue ad *pituitosos pectoris affectus* conducit. In *ipsis pulmonum abscessibus* inter alios quidem HAENIVS illud laudavit, sed meliora tunc a *Myrrha* expectanda sunt. Dantur haec *Extracta* a granis quindecim usque ad integram imo sesqui drachmam, modo eodem, qui in aliis *Extractis* annotatus invenitur.

104. EXTRACTVM GENTIANAE.

§. 527. Vid. §. 519. *Amarum*, *roborans*, *stomachicum*, *antifebrile* atque *anthelminticum*, admodum vero *calidum* est. Conducit praesertim in *ventriculi vitiis* a *debilitate* et *acido praedominanti*, ortis. Ad bona etiam pertinet *antiseptica*. Datur a granis quindecim usque ad drachmam dimidiam.

Cum hoc convenit *Extractum Trifolii fibrini*, nisi quod non tam *calidum* sit.

105. EXTRACTVM GRAMINIS.

§. 528. Vid. §. 519. Insigne est *resolvens* et *abstergens*, quod in *variis morbis chronicis*, *ictero*, *rheumatismo*, *obstructionibus viscerum*, *affectibus hypochondriacis*, et in *morbis cutaneis* valet. Insuper in *pectoris affectibus*, simul *acres humores corrigens*, *expectorationem* faciliat, et ideo non solum in *affectibus catarrhalibus*, praesertim *tussi* multa praestat, sed etiam *ipsis phthisicis* in eorum *miseriis* solamen quoddam praebet, praesertim si in *Aqua Selterana*; seu *Fachingensi*, aut *Schwalheimensi* solvatur. Datur a drachmis duabus usque ad *integras uncias*, vel in *Aqua* solutum, vel in tali *larga quantitate* aliis *Mixturis* additum.

106. EXTRACTVM HELLEBORI NIGRI.

§. 529. Vid. §. 519. Satis antiqui usus fuit, inprimis vero a THEOPHRASTO PARACELSO, sub *Daurae* nomine revocatum est. *Vires* habet *alterantes*, *solventes*, *stimulantes* et *emmenagogas*. Convenit vero in specie in *statu phlegmatico*, ubi non solum *obstructiones* solvendae, sed etiam *obstructa sanguinis profluvia* provocanda sunt; conducit ea ex causa etiam in *morbis melancholicis*, *maniacis* (a) *soporosis* et *apoplecticis*. Da-
tur

tur a granis tribus usque ad grana quindecim; *Pulvis Fibrarum* vero efficacius est, si ad scrupulum dimidium exhibeatur. Insuper notandum, vetustate *Extractum nostrum* noxiam induere indolem. In illis subiectis, quae *irritabiliori nervorum systemate* praedita sunt, *Helleborus* summa tantum adhibita cautione porrigatur: quod etiam valet in *plethoricis*, *sanguinis summa expansione* et proclivitate ad *morbos inflammatorios*. ROSENSTEINVS iam observavit, *Extractum* hoc omni fere *purgandi* virtute destitutam esse.

(a) In duabus *maniacis Pulverem Fibrarum Hellebori nigri*, ab initio ad scrupulum dimidium, postea usque ad drachmam dimidiam bis in die per aliquot septimanas datum, incassum adhibuimus.

107. EXTRACTVM HYOSCIAMI.

§. 530. Vid. §. 511. Ad *venena narcotica* pertinet, a STORCKIO vero et aliis, in *morbis melancholicis*, *maniacis* et *epilepticis* adhibitum fuit, et quidem uti hi referunt, summa cum euphoria. FOTHERGILL (a) quoque illud a granis quinque usque ad triginta in die datum, in *mania melancholica* et *mania puerperarum* utile reperit. Interim difficile est in *morbis mentis*, semper indicare, quid auxilium praestitit. Vbi alia remedia nihil profuerunt, *Extractum* hocce quoque frustra dedimus, attamen sine iure a GREDINGIO (b) aro carbone notatur. Notandum est, quando in *maniacis* a talibus *narcoticis* nullum iuvamen conspicitur, utplurimum *furor* eorum ab illis augeatur, et itaque tunc statim ab eis desistendum est. In *haemoptoicis*, *phthisicis* et in *tussi ferina*, ad *irritationem* inanem infringendam, utiliter a granis duobus usque ad duodecim et ultra datur, et prae *Opiatis* ideo praerogativam habet, quia *alvi excretionem* non supprimat. Valet equidem in omni *nervorum nimia irritabilitate*, in *morbis spasmodicis*, praesertim in *menstruis dolorificis*, *stranguria*, *ischuria*, et *doloribus post partum*. Praesertim in *infantibus* et *hominibus tenuioris texturae* *Opio* eius usus praefereendus est (c).

(a) *Medicin. Abhandlung, der zu London 1773 errichteten med. Gesellschaft.*

(b) GREDINGS *Medicinische Schriften. 1. Th.*

(c) *Perill.*

(c) *Perill.* HUFELANDII *Journ.* 9. B. 3. St. pag. 58.

108. EXTRACTVM LACTVCAE VIROSAE.

§. 531. Vid. 511. *Vires* habet *narcoticas*, *diureticas* et interdum *purgantes*. COLLINVS ei maximas tribuit laudes in *viscerum obstructionibus*, *ictero* et *hydrope*. Dedit a granis duodecim usque ad integras drachmas, sensim dosi ascendendo, vel in *pilulari forma*, vel cum *Aqua quadam aromatica* solutum.

109. EXTRACTVM MARRVBII.

Vid. §. §. 508 et 526.

110. EXTRACTVM MARTIS (*Extractum Ferri*).

§. 532. Recipe, *Limaturae Martis depuratae*, uncias quatuor.

Superinfunde in vase vitreo *Aceti Vini*, libram unam.

Digere per tres dies, filtra et residuo iterum adde,

Aceti Vini, libram unam.

Sic digerendo, colando et de novo *Acetum* ad residuum addendo, progredere usque ad perfectam *Limaturae* solutionem. Dein singulas solutiones misce et coque in vase ferreo, sub perpetua cum spathula agitatione, et lento igne, usque ad Mellis consistentiam.

§. 533. Inter praestantissima numerandum est *tonica* et simul *aperientia*: quod vero *ventriculi vires* non valde diminutas, et, sub usu, frequentiore motum desiderat. In *chlorosi* et *mensium defectu*, si *laxitas fibrarum* et *languidus humorum motus* in causis sint, excellens remedium est. Pari modo, in variis *ventris fluoribus*, si
fibrae

fibrae roborandae sint, uti et, in *febris intermitten-
bus*, praesertim *quartanis*, quae non raro soli *Cortici*
non cedunt, summam laudem meretur. Conducit etiam
in *obstructionibus infimi ventris*, quas saepe prae aliis
remediis solvit, praecipue, si aliis debitis medicamentis
iungatur; utiliter inde adhibetur in variis *cachexiae spe-
ciebus*, in *malo hypochondriaco*, in *ictero* et ipsa *rachi-
tide*. Non minus etiam valet in *infantibus verminosis*.
In *plethoricis* cautio summa adhibenda est, et, non nisi
praemissa venae sectione adhibendum. Datur in *Pilula-
rum forma* a granis octo usque ad scrupulum unum. Sae-
pe cum *Cortice peruviano* bene miscetur; ut plurimum et-
iam recte ei *aroma* quoddam additur. In *affectibus ute-
ri pituitosis*, mixtio nostri cum *Hellebori Extracto* pla-
cet. *Martialia* non dantur *phthisicis*, *scirrho affectis*,
biliosis et qui *fibram* habent rigidam. Sub eorum usu
abstinendum est ab *alcalinis* et *acidis fossilibus*.

Easdem cum *Extracto Tinctura Martis* possidet vi-
res, nisi quod ventriculum non ita onerat, sicut alia ex
Marte praeparata. Datur a guttis viginti usque ad sexa-
ginta et ultra.

Si sub usu *Tincturae* vel aliorum *Martialium* in
sypbiliticis dolores osteocopi et *exanthemata* oriuntur, in-
dicat, *virus venereum* adhuc in corpore adesse, si vero
tales homines, sine his incommodis *Martialia* tolerant,
signum est, quod *uscuscula* vel alia *incommoda*, quibus
adhuc aegri vexantur, nimio *Mercurialium* usui adscri-
benda esse.

III. EXTRACTVM MILLEFOLII.

§. 534. Vid. §. 508. Praestans *tonicum* est, quod
simul *spasmos* insigniter lenit, et in diversis *haemorrh-
giarum speciebus*, nimio *haemorrhoidum fluxu*, *menor-
rhagia*, *haemoptysi* conducit. In *doloribus post partum*,
ad *spasmos* leniendos; in *ventriculi flatulentia* et *malo
hypochondriaco*, bonum auxilium praestat; praesertim,
si cum *Chamomillae Extracto* iungitur. Valet etiam in
iis, qui *pollutionibus nocturnis* nimium vexantur, et tunc
ei consulte *Elixir Acidum Halleri* additur. Datur a gra-
nis quindecim usque ad drachmam dimidiam. In *visce-
rum obstructionibus Succus ex recenti Herba expressus* lau-
dandus est, et in *mensium* et *haemorrhoidum abundantia*,
satu-

saturatum *Infusum Herbae frigide*, et in *affectibus spasmodicis* tepide epotum, valet.

112. EXTRACTVM MYRRHAE.

§. 535. Recipe, *Myrrhae rubrae*, grosso modo pulveratae, libram dimidiam.

Solve in

Aquae communis fervidae, libris tribus.

Stent per biduum, et tunc inspissetur Liquor ad *Extracti* consistentiam.

§. 536. Egregia medicina balsamica est, quae praesertim in *glutine spontaneo* et *inerti fibra* convenit; roborat, resolvit, sanguinis circulum auget, profluvia eius pellit et optimis accensetur *antiseptici* atque *anthelmintici*. Conducit ideo ad *morbos uteri pituitosos*; ad *profluvia sanguinis* pellenda, si a *lentore* in *fluidis* intercepta sunt; ad *pituitam* in *ventriculo* haerentem incidendam atque hunc simul roborandum; ad *obstructiones viscerum* in *hypochondriacis* et *haemorrhoidariis* reserendas. Datur, vel in *Pilularum forma*, a granis quindecim ad scrupulum unum; vel *Extracti* huius drachma una cum *Sacchari albi* uncia dimidia, pro quatuor vel sex dosibus miscetur; quod gratum medicamentum sub *Sacchari Myrrhae* titulo recte F. HOFFMANNVS (a) laudat. In *phtisicis puris foetorem* moderatus *Myrrhae* usus quodammodo corrigit.

(a) *Medic. Systemat.*

113. EXTRACTVM NUCVM IUGLANDIVM.

§. 537. Recipe, *Fructuum Juglandium immaturorum*, libram unam.

Coque cum

Aquae fontanae, libris quatuor,

et dein ulterius progredere uti §. 508. dictum est.

§. 538.

§. 538. *Extractum* hoc saporem habet acrem, amaricantem et quodammodo aromaticum. Praestans roborans est, quod ubique conducit, ubi alia roborantia iam laudavimus. Praesertim ad *lumbricos* necandos et expellendos adhibetur: cui quidem scopo, *Extracti* drachmae duae in uncia una *Aquae Cinnamomi* solvuntur. De hoc *Liquore* ab initio *infantibus biennibus* vel *triennibus* cochlear parvum et *maioribus* a dimidio usque ad integrum cochlear maius datur, et si post quatuor vel sex dies nulli *lumbrici* expellantur, *Purgans* quoddam subiungitur. Ad roborandas debilitatas palati partes utiliter *Gargarismatibus Extractum nostrum* additur. Utiliter quoque cum *Extracto* diluto, *ulcera phagadenica* deligantur. *Aqua*, cum qua *Fructus* cocti fuerunt, in terram effusa, necat in ea omnes *vermes*. Plura vid. in FISCHERI *Comment. de vermibus in C. H. et anthelminticis*.

114. EXTRACTVM OPII.

§. 539. Recipe, *Opii orientalis*, uncias quatuor,

In frustula minutim scissum in cucurbita vitrea solve in *Vini albi*, libris quatuor.

Solutionem filtra et lenissimo ignis gradu ad *Extracti* formam inspissa.

§. 540. Noster, dum viveret, BALDINGERVS „ nunquam, ait, ego manu adeo liberali *Opium* exhibui, quam quidem saeculi huius Medici permulti, et ut verum fatear, eam ob causam rarissime exhibui, cum nulla materies morbida in universa pathologia mihi cognita, quam *Opium* corrigere, emandare valeat“ (a). Scimus, neotericos nostros, qui nullam materiam morbidam in Pathologia agnoscunt, aliter semet ipsis rem explicare, attamen omnes, saltem eos Medicos iuniores, qui clinicis observationibus non sat divites sunt, enixe hortamur, ut effatum hoc exercitissimi et acutissimi viri semper ob oculos habeant, et eo eis inserviat, ne cum HECQVETO hyperbolicis elogiis *succum nostrum narcoticum* evehant, ne cum STAHLIO nimis timidi in porrigendo *Opio* essent. Ab eo tempore, quo SERAPIO et
HERA-

HERACLIDES *Opium* in numerum remediorum salutiferorum receperunt, fuerunt Medici, qui *Opii* usum medicum supra modum laudaverunt, inter quos praesertim THEOPHRASTVS PARACELSVS et FELIX PLATERVS eminent, alii vero etiam, qui eum nimium formidaverunt; habuit vero scientia nostra omni aevo viros, qui mediam viam iniverant, et tam theoriarum fallaciis superstructae laudationes, quam ex inani timore ortas vituperationes moderaverunt, ex quibus BOERHAAVIUM, SWIETENIUM, HAENIUM, WERLHOFIUM, TRALLESIVM nominasse sufficiat. Gloriantur quoque tempora nostra de multis viris gravibus, GRVNERO, HUFELANDIO, WENDTIO, MARCARDO, SCHERFFIO et aliis, qui *Opii* usui iustos limites assignant.

Opium calidae et acris esse naturae, quod praeter vim suam *anodynam* et *narcoticam*, cordis et arteriarum motus accelerat, et itaque *circulum sanguinis* auget, extra dubium positum credimus. Patet inde, correctiones *Aromatibus* factae, cum hae a falsa veterum opinione, *Opium* esse *frigidae naturae*, ortae, omnino reiiciendas esse: neque praeterea, cum *partes volatiles*, quibus tamen eius, quam agendi virtutem praestat, adscribendam putamus, ab *acidis* quasi destruuntur, etiam his corrigi *Opium*, nobis persuademus, sed recte, si praescribatur, *Extractum* nostra hac methodo parari et adhiberi credimus; quod ab omnibus impuritatibus liberatum est, verum sine virium castratione.

Opium interne sumptum, in plerisque agit uti *spirituosa*, in minori dosi tantum *irritat* et *sanguinis circulum* auget, et inde *animum exultat*, in maiori vero *nervos consopit*, illos ad *irritationem* insensuales reddit, *sensum doloris tollit*, *stuporem* inducit, facit *dormire* cum *rubore faciei*, subsequente *lassitudine*, *gravitate capitis* et *siccitate faucium*. In genere vero *pulsus* retardat et plenior facit, quamdiu eius actio durat; relinquitur autem *pulsus debilis* cum *tristitia* postea. Insuper omnes *evacuationes* restringit, praeter *sudorem*, quem sublevat. *Externe* cuti applicatum, agit stimulando et simul *sopiendo*. Si diutius supra cutem manet, *rubedinem* et *vesiculas* excitat, ubi nimium cutis tenera est et *Opium* recens. *Dolorem* sedat, si loco dolenti inponitur, sed *somnum* simul in quibusdam inducit, quod nec prisci
aevi

aevi Medicis ignotum fuit, siquidem DIOSCORIDES *Suppositoria* ex *Opio* dormire fecisse observavit.

Opium vi sua *narcotica*, omne *spasmorum* genus certissime tollit, *dolores* lenit et sopit, *nervorum irritabilitatem* infringit. Praescribitur ergo in genere, ubi *nervorum systema* motum et conturbatum est, in *hyperemesis* et *catharsibus*, *diarrhoeis* nimis, *tenesmo*, *cholera*, *dysenteria*. In *dysenteriis inflammatoriis* non nisi praegressa *venaesectione*, et in *biliosis*, non aliter, quam evacuatis primo *cruditatibus*, exhibeatur, quia alias, quamquam ab initio *dolores* sopit, postea oriuntur *dolores colici* graviores, *febris* auctior, *tenesmus* auctus, *alvi obstructions*, *gangraena* et *sphacelus*. Praecipue vero locum habet in *dysenteriis rheumaticis*, detur vero etiam tunc tantum eo tempore, quando *febris diminuta* conspicitur, et ex *debilitate* adhuc *intestina* nimis irritabilia sunt. Praescribitur etiam commode in hoc morbo in *Enematibus* a granis duobus usque ad tria. In *cholera* SWIETENIVS duo vel tria grana *Opii*, in *Aquae destillatae* unciis quatuor solvi, et cochleatim, donec turbae sedentur, exhiberi iubet. Prodest vero porro *Succus* noster in *spasmis hystericis*, *hypochondriacis*, *doloribus nephriticis*, *calculosis*, *colicis spasmodicis*, *tussi spasmodica*, si antea *tenax pituita* educta fuerit, et ad *fluores sanguinis* nimios sistendos, si *spasmi* eos concomitentur, et iam *pulsus magnitudo* minuta observetur. Valet etiam in *tussi illa titillatoria*, quae hora somni vesperi redit, et *phtbisi* obnoxiiis praecipue familiaris est. In *trismo* seu *tetano maxillae* largus *Opii* usus in connubio cum *Mercurialibus*, unicum fere remedium est, a quo salus expectanda est (b). Saepe in hoc morbo consultum est, *Opio Moschum* addere, et quidem paulo largiori dosi, a granis quatuor nimirum usque ad octo et ultra. De salutari effectu, quem in *morbis spasmodicis* *Opium* in connubio cum *Salibus alcalinis* praestat, alio loco §. 447. egimus.

Non nova res est, *Opium* adversus *febres* tam *continuas*, quam *intermittentes* usurpare; praecipue saeculo decimo septimo, nascente *malignitatis* in morbis idea, quod vitium *alexipharmacis* et *bezoardicis* subigere et eliminare Medici conati sunt, in omni fere formula *Opium* additum fuerit. In iisdem temporibus vivimus, saltem, quod nostrates alium sibi modum agendi fingunt. Nostrum est, ut notemus, nullam *inflammationem*, nullam *diathe-*

diathesin putridam, saburram biliosam, turgescientiam vasorum, insignem plethoram, vel etiam nervorum imbecillitatem, subesse debere, si Opium demus. Recte enim TISSOTVS (c) statuit, in morbis inflammatoriis, si-ve deglutitum fuerit Opium, seu extus applicatum, facile id gangraenam excitare. Praeterea in febris non raro crisin turbat, in biliosis et putridis evacuationibus salutaribus obicem ponit, et congestiones ad caput promovet. Interim si in febris biliosis et bilioso-putridis criseos tempore, cutis sicca manet, ad sudorem promovendum recte et maximo cum effectum Opium datur, uti non minus in variorum morborum diarrhoeis symptomatibus, e. g. in peripneumonia, pleuritide, variolis, saepe in eo omne iuvamen positum est. Male vero in pleuritide et aliis morbis inflammatoriis, ad sedandos dolores commendatur, quod etiam iam SWIETENIVS, PRINGLE, TRILLERVS et TRALLESIVS improbaverunt, neque cum perill. HOFMANNO (d) in febris intermittentibus soporosis illud suademus. In febrium vigiliis et cephalalgis caute cum Opio mercandum est.

In haemorrhagiis uteri gravidi probe causae, unde ortae, prius investigandae sunt, etiam in doloribus ad partum spuris, ob insequens puerperium, usus eius moderatus sit, quanquam, quando insignes spasmi adsunt, largas aegrae tolerant portiones. In affectibus arthriticis et podagricis non adhibeatur, quoniam retrogressioni horum morborum versus interiora ansam praebet. Quando a spasmis sanguinis fluores intercepti sunt, eos Opiatis provocare potest, et, ex eadem causa, exanthematum eruptionem promovet, atque ea revocat, si depressa perspiciuntur ex pulsu debili: sed videatur, ne eruptio impediatur a vasis nimis turgidis; quo casu Opium nocet. Itidem eius usus vitandus est in febre variolarum suppuratoria, in omnis febris gradu nimio, in febris nervosis, uti quoque in peste. In epilepsia Opium semper fere nocet, dum sanguinem versus cerebrum pellit, et alvum constipat. Efficax illud tamen invenit TRALLESIVS in ea epilepsia, quae a sola irritabilitate nervorum orta fuit, et HAENIVS puerum sexennem, quem terror in epilepsiam coniecerat, Opio sanavit, uti quoque TISSOTVS illud laudabile reperit in puella, quam amor reddebat epilepticam. Ad sistendam intolerabilem tussim in morbillis, prodest quidem, sed adhibeatur summa cum cautione. In ma-
niacis,

niacis, *Opiata* quidem *furorem* immensum mitigant, sed copiosus eorum usus, *melancholiae*, *maniae* rebelliori ansam praebet, reiecerunt inde etiam eorum usum in talibus morbis BERGIVS (e) et CVLLEN. In *sphacelo senum*, qui *digitos pedis* corripit, POTTIVS ad grana tria intra *nuchthemeron* *Extractum* nostrum summo cum effectu dedit, quod THOM. KIRCKLANDIVS alii et nos experientia salubre invenimus. Vid. etiam §. 522. Quae tandem de *Opii virtute antisypilitica* in *Medical communications* leguntur, non in omnibus conveniunt cum relationibus, qui *testes oculati* harum observationum fuerunt, plurimi aegrotorum enim simul acceperunt *Mercurialia* (f). Sic quoque CVLLEN, PEARSON (g), JOHN HUNTERVS (h) et SOVVILLE (i) hanc laudatam virtutem non viderunt. Insuper *illustr.* ARNEMANNVS (k) nobis retulit, quod tam *Londini* quam *Edini* nulla amplius tentamina cum hoc Medicamento in talibus morbis suscipiant, quia tamquam summe frustranea in universa *Insula* nunc declarantur. Ipsi in *aegroto sypilitico* vidimus largum et continuatum administrare *Opii* usum, nam ultra libram in octodecim mensium spatio sumpserat, sed citra ullum effectum. Quando aliquid in hoc morbo praestare videtur, sopire tantum malum recte indicat *illustr.* HORNIVS (k). Interim, si *ulcera venerea* ob *praeternaturalem irritabilitatem* alantur, *Opium* in connubio cum *Mercurialibus* valere potest, uti etiam GRANT monet. In *colica pictonum* quidem prodest, sed caveatur, ne et nimio et protracto usu *paralysis intestinorum* oriatur.

Datur *Extractum Opii* a grano dimidio ad duo, adulto et non assueto; continuato usu, a consueta dosi aegri nullum levamen experiuntur: unde semper augenda est. Videndum autem, ne liberaliori et continuato eius usu clanculum machina nostra destruat: *appetitus* enim ex *Opii* abusu depravatur, *corpus* emaciatur, sequuntur *languor*, *melancholia*, *stupor*, *somnolentia*, *memoriae abolitio*, *senium praecox*, *mors praematura*. Valde itaque multorum neotericorum liberalior *Opii* usus, vituperandus est, praesertim, si quotidie, ad *nervos*, uti putant, *erigendos* eo uel multo magis abutuntur, quem *usum discreticum*, ipse HORNIVS taxavit.

Praecipua cautio est adhibenda, si *infantibus* *Opium* porrigitur, methodus, quod eis ad *somnum* conciliandum datur, plane improbanda. Post *operationes chirurgicas*

gicas insigniores institutas, consulto *Opiatum* aegro porrigitur, quod etiam CULLEN suadet. *Vsus Opii externus* ad sedandos *dentium dolores* unicuique notus est. Cum *causticis* mixtum, *doloris* sensum, quem haec excitant, mitigat quodammodo (m).

(a) Vid. *Collegae coniunctissimi, illustr. Consilarii aulici GRANDIDIERI Diss. elegantiss. de Opii abusu.*

(b) Dedimus in hoc morbo *Extractum Opii* per quatuordecim dies omni trihorio in principio ad unum, postea duo et tandem usque ad quatuor grana, inuncto simul *Vnguento neapolitano*, tam felici successu, ut aeger plane restitutus fuerit. In alio iam unicum granum omni trihorio datum, in spatio trium dierum sanationem perfecit, et in alio, ubi ob immensam *cariem*, qua totum *antrum Highmori* destructum fuerat, nullam sanationem expectare potuimus; tamen solamini erat aegroto *Opium*.

(c) In *Epistola* ad HALLERUM de variolis.

(d) Vid. *Eius tract. vom Scharbock* etc.

(e) „Fuere, *Mat. Med. T. I. pag. 459* ait, qui *maniam* *Opio* curare tentarunt, siquidem largas *Opii* doses communiter *maniaci* ferunt: sed eventum ut plurimum sinistro, et nullam curam perfectam in eo casu ex *Opii* usu pervenisse novi.“

(f) SCHWEDIAER *Beobachtungen über hartnäckige venerische Zufälle*, ubi *Cap. 16.* et *Cap. 17.* ex observationibus *Londini* in *Nosocomio St. Thomae* factis, inefficaciam *Opii* in his affectibus docet.

(g) *Medical communications. Vol. II.*

(h) In der *Abhandl. über die venerischen Krankheiten.*

(i) *Journ. de Medecine, Chirurg., Pharm. Avril 1789.*

(k) In *analectis quibusdam de morbo venereo.*

(l) In *commentatione de Opii abusu tam respectu veteris quam novae Medicorum doctrinae.* Viteb. 1804.

(m) De usu *Opii*, quem in connubio cum *Mercurialibus* in *hepatis* et aliorum viscerum inflammationibus praestat infra, ubi de *Mercurio dulci* sermo est, agitur.

115. EXTRACTVM PULSATILLAE NIGRICANTIS.

§. 541. Vid. §. 508. A STOERCKIO, MOHRENHEIMIO

MIO et HOTZIO in *oculorum morbis*, praecipue *glaucomate*, *corneae maculis* et ipsa *amaurosi*, felici cum successu adhibitum fuit. Eximium est *stimulans*, *resolvens*, quod *urinae excretionem* promovet. Datur a granis duobus usque ad sex in die. BERGIUS, SCHMUCKERUS et PERILL. RICHTERUS (a) nullum ex eius usu viderunt effectum.

(a) *Chirurgische Biblioth. 6. Band.*

116. EXTRACTVM QVASSIAE.

§. 542. Vid. §. 519. *Libra una Ligni Quassiae tantum unciam unam Extracti porrigit.*

§. 543. *Quassiae* usus in *Surinamo* ante quinquaginta circiter annos, uti FERMIN testatur, et paulo post in *Suecia* invaluit, cum D. ROLANDER e *Surinamo* redux, *Holmiam* anno 1756 appulisset. Ille a servo *nigrita surinamensi* nomine *Quassi*, vel fortasse potius, ut FERMIN illum appellat *Coissi*, de virtute huius *Ligni* edoctus, eiusdem specimina secum attulit. Anno 1761 C. G. DAHLBERG, *Subchiliarcha* e *Surinamo* profectus, *Lignum* hoc et *fructificationem arboris LINNAEO* obtulit, qui non ita multo post, anno nempe 1763 in *Dissertatione academica* illud descripsit et usum medicum indicavit. In nostris terris SCHRADERUS et SCHLEGERUS, patriae dum vixerunt Medici praestantissimi, in *novellis Cassellanis* primo, et quidem anno 1769 de hoc Medicamento dignissimas observationes dederunt (a). Certe ad optima pertinet *amara*, *stomachica* et *anthelmintica*. *Ventriculi vitia* quam optime emendat, *bilis inertiam* corrigit, *pituitam* incidit, *obstructiones* reserat, *fibras* roborat, *urinae excretionem* promovet. Datur ergo in *dyspepsia*, *anorexia*, *lieuteria*, variis *diarrhoeis*, *cachexia*, *ictero*, *affectibus leucopblegmaticis* et *hydropicis*. Pari modo valet in *febris intermittentibus* ad roborandas *fibras*, post *febres biliosas*, *bilioso-putridas*, *nervosas*, in *phtbisi pituitosa* et ipsa *ulcerosa*, ubi saltem *corruptioni humorum* resistit. Non minus prodest *arthriticis*, *podagricis* (b) et *hypocondriacis*. Cum nullum insignem calorem excitat, etiam *plethoricis* dari potest. Dosis est a granis quindecim usque ad integram drachmam, in *Pilularum* vel *Elixirii* forma, vel etiam cum *Vino* solutum. Decoqui etiam *Lignum*, vel potius, qui efficacior est, *Corticem Ligni*

Ligni potest cum *Aqua*, et tale *Decoctum* ad tres quatuorve uncias aeger in die capiat. Sed ad unciam unam *Ligni*, seu *Corticis* ad minimum librae octo *Aquae* requiruntur, quae usque ad octavae partis remanentiam coquantur. In quibusdam aegris *Quassia* oppressiones pectoris excitat.

(a) PAARMANNVS in *Dissertatione*, quam WITWERVS in *Collect.* recudi curavit, has observationes recepit.

(b) FARLEY pulchre in *Philos. Transact.* Vol. 58. vires *antarthriticas* demonstravit.

117. EXTRACTVM SATVRNI (*Acetum Saturninum*).

§. 544. Recipe, *Aceti Saturni*, quantum vis. Evapora leni igne ad consistentiam tenuioris *Mellis*.

De usu vid. §. 348.

118. EXTRACTVM TARAXACI.

Vid. §§. 519 et 526.

119. EXTRACTVM TRIFOLII FIBRINI.

Vid. §§. 508 et 527.

120. FEL TAVRI INSPISSATVM.

§. 545. Recipe, *Fellis Tauri recentis*, quantum vis.

Evaporetur in concha vitrea in balneo arenae ad Extracti consistentiam.

§. 546. *Virtutes* ei insunt saponaceae, abstergentes, resolventes, leniter roborantes, et acidum ventriculi praedominans infringentes (a). Exhibetur in bilis defectu et eius inertia, obstructionibus viscerum, ictero, ventriculi debilitate, ructibus acidis, et ad vermes expellendos, in quo casu utiliter cum *Ialappa* coniungitur. Datur vero absenti omni febre. Dosis est drachma una vel altera in die. Externe quoque in affectibus verminosis abdomini

illini potest; *Aqua* illud dilutum PLENCKIUS ad *corneae maculas* delendas felici cum eventu adhibuit.

(a) Ad *acidum primarum viarum* domandum laudat *perill.* RICHTERUS miscelam ex *Felle Tauri* cum *Asa foetida*, quem etiam effectum BUCHOLZIUS confirmavit. Vid. *perill.* HUFELANDII *Journal* 1. B. 1. St. pag. 147.

121. FLORES seu SAL ESSENTIALE BENZOES (*Acidum Benzoicum*).

§. 547. Recipe, *Resinae Benzoës* pulveratae, libram unam.

Salis alcalini fixi depurati, uncias tres.

Immittantur ollae terreae, eisque superfundantur,

Aquae communis, librae sex.

Coquantur per aliquod tempus, quo facto, liquor filtretur et residuum iterum, sed sine nova additione *Salis alcalini* coque cum

Aquae communis, libris sex.

Omnia filtrata dein evapora ad remanentiam circiter librarum quatuor. Huic saturato Decocto postea guttatim instilla usque ad perfectam saturationem,

Acidum Vitrioli tenue.

Post plenariam saturationem et separationem *Salis Benzoës*, filtrentur omnia per chartam Aqua madidam, et copiosa Aqua magma hoc aliquoties elixivetur, ut ab omnibus peregrinis ei adhae-

haerentibus partibus salinis depuretur. Denique *Benzoë* vitro capaci inditum coquatur cum sufficiente *Aquae* copia; filtretur et ad crystallisationem reponatur, quo pulcherrimae *crystalli argenteae* oriuntur. Post plenariam refrigerationem evaporetur reliquum fluidum in balneo arenae, ad *Benzoë* in eo contentum, in crystallos redigendum.

Tali praescripto modo, quem *illustr. SCHEELÉ* docuit, et *illustr. GOETLINGIUS* emendavit, acquiruntur ex libra *Resinae Benzoës Florum* drachm. se- vel septemdecim. *Flores* postremi excocti tantum ad *suffimigia* inserviunt. Ad parandos *Flores* eligatur *Resina* optima et purissima, quae cognoscitur ex colore pellucido et intermixtis *granulis albicantibus* et *pellucidis*.

§. 548. *Virtute* gaudent *stimulanti, resolventi, nervina, balsamica* et *diaphoretica*. Praesertim conducunt in *pectoris affectibus pituitosis, asthmate pituitoso, catarrho suffocativo* et in genere, ubi *respiratio* ob accumulatos *humores tenaces pituitosos* laesa et difficilis est. *Perill.* HOFMANNUS maximi eorum facit, CULLENIUS e contrario illos inefficaces invenit, uti nos quoque non tanta ab eis vidimus, quae HOFMANNUS pollicetur. Dantur omni bi-vel trihorio a granis duobus usque ad sex et octo, vel cum *Saccharo*, vel quod melius est in *Emulsione* seu ex *Ovo sorbili*. *Externe* ad *Cosmetica* pertinent et *Sternutatoria*.

122. FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES (*Murias Ferri ammoniacalis. Ammonium muriaticum martiatum*).

§. 549.

§. 549. Recipe, *Limaturae Ferri*, subtilissime tritae, uncias quatuor. *Salis Ammoniaci*, libram unam.

Triturando misceantur, addendo pauxillum *Aquae*, dein igne forti ex alembico sublima.

§. 550. Ob vires incidentes, resolventes et simul tonicas conducunt in febribus intermittentibus, mensium ataxia et suppressione, chlorosi, fluore albo et ad tonum ventriculi restituendum. Dantur a granis quinque usque ad duodecim sensim ascendendo. Laudantur quoque quidem in rachitide, sed pro tenerioribus infantibus *Martialia* non appropriata sunt. Vid. etiam §. 286. ubi de *Sale Ammoniaco* egimus.

123. FLORES SVLPVRIS (*Sulphur depuratum. Sulphur sublimatum*).

§. 551. Recipe, *Sulphuris citrini*, *Arenae lotae*, ana quantum vis.

Misceantur et coniiciantur in cucurbitam vitream, superimposito alembico, cuius rostrum, ad avertendum aëris accessum, bene et arcte obturatum fuerit. Deinde convenienti ignis gradu sublimentur, superimpositis vasis sublimatoriis duobus tribusve; ubi observandum, ut, remoto priori, alterum subito imponatur, et sic labor continuatur, donec *Flo- rum* sufficiens copia collecta fuerit. Finita sublimatione,

tionem, pulvis flavi coloris
tenerrimus, ex alembico pen-
na anserina abstergitur, usui-
que servetur.

Raro Pharmacopolae *Flores Sulphuris* ipsi
parant, sed viliori pretio emunt. Quia vero
tales venales, praesertim ii, qui ex *Batavia*
veniunt, in superficie ut plurimum *Acidum li-*
berum habent, insuper *Minera*, ex qua parantur,
saepe *arsenicalibus partibus* scatet, ne-
cesse est, ut ante eorum usum *Aqua fervida*
repetitis vicibus abluantur et iterum siccentur.

§. 552. Ex foetore, quem *feces alvinae* et *sudor* ab
assumpto *Sulphure* induunt, luculenter apparet, omnino
eum ab humoribus nostris solvi posse. Post SANCTORII
observata et experimenta circa *transpirationem insensibi-*
lem, ubi omnem *morborum fomitem* etiam per has vias
expellendam esse, Medici crediderunt, certe nimio *Sul-*
phuris usu nocuerunt. Attamen methodo medendi tem-
peratiori stabilita, verae *Sulphuris* laudes, quoque a
multis nimis neglectae sunt et negliguntur. *Interne* da-
tum, *sanguinem* expandit, *circulum eius* auget, *mucum*
tenacem incidit, *sudorem* movet, *sanguinis profluvia* pel-
lit, *exanthematum eruptionem* secundat, *flatuum exitum*
facilitat, *obstructiones serosas* solvit, et ad *anthelmintica*
pertinet. Dantur ergo *Flores* nostri, in omnibus mor-
bis illis, qui a recensitis causis oriuntur, quas prudens
eorum usus aufert. Praesertim vero conducunt, ad *scabi-*
iei aliorumque *exanthematum chronicorum eruptionem*
promovendam, seu ad ea revocanda, si *retrogressa* fue-
rint; in *morbis pectoris*, e. g. *tussi*, *asthmate*, in *affecti-*
bus arthriticis, *podagricis*, *rheumaticis*, si *mucus tenax*,
humorum phlegmaticorum copia, *cohibita transpiratio*,
exanthemata retrogressa, vel *sanguinis fluorum*, e. g.
haemorrhoidum suppressio, in causis sunt. Laudat ea ex
causa etiam *Sulphuris* usum WERLHOFIVS in *leucophlegma-*
tia, quae post *febrem scarlatinam* facile oritur. Equi-
dem *Sulphuris* usus eximius est in *morbis*, qui homines
aggrediuntur, in *metallorum fodinis* laborantes, vel cum
talia *Metalla* tractant, quae *parribus saturninis*, *mercu-*
rialibus

rialibus et arsenicalibus inquinata sunt: Sulphur, si cum mercurialibus propinatur, sistendi et prohibendi salivationem, quam haec excitant, vim habere, olim credebatur, sed iam Astruc docuit, non satis fundatam esse hanc opinionem; Sulphur vero effectus a sumptis venenis rodentibus, Arsenico, Mercurio corrosivo etc. ortos, quia ea ab eo destruuntur et decomponuntur, valde infringit. Miscetur eo ex scopo, Florum drachma cum Aquae unciis quatuor, et de hoc medicamine, omni horae dimidia parte, cochlear unum alterumve sumitur (a). Vbi Plethora vel bilis saburra adest, Sulphurea fugienda esse, cuilibet notum putamus. Flores nostri, qui prae Sulphure crudo selectiori, nullam praerogativam aliam habent, quam quod in eis acidum fortius exstet, dantur a granis quatuor ad scrupulum dimidium et integrum. In scabie retrogressa, ut plurimum largior requiritur quantitas, et, a drachma dimidia usque ad scrupulos duos, atque in valde phlegmaticis, ad integram drachmam, dari potest. Saepe utiliter, praesertim si in plethoricis haemorrhoidum fluxus provocandus est, Sulphurea temperantibus, e. g. Nitro, Tartaro tartarizzato, Cremore Tartari miscentur. Dantur vero etiam casus, quando homines humoribus pituitosis scatent, ubi prudenter aliis calidis, e. g. Myrrha, Aloë, vis eorum pellens augetur. Infantibus verminosis vel Aethiops antimonialis datur, vel Flores nostri a granis quatuor usque ad duodecim, cum dupla Sacchari parte exhibentur, recteque etiam in obstructionibus glandularum mesaraicarum, atrophia et rachitide porriguntur.

Externe Sulphur siccatur et repellit; summa ergo cautio in Unguentis sulphureis, quae contra scabiem valent, adhibenda est, suntque, non nisi humoribus peccantibus antea emendatis, administranda. Unguenta mercurialia sulphureis semper praeferenda sunt, et si vero adhibeantur, consulto ad mentem Pringle irritans quoddam eis addatur. Caeterum adhuc notandum, Sulphur crudum prae Floribus in Unguentis psoriciis efficacius esse.

(a) Magis vero praestat in hoc casu Hepar Sulphuris, de quo infra suo loco.

124. FLORES ZINCI (*Zincum oxydatum album. Oxydum Zinci album*).

§. 553. Recipe, Zinci in frustula redacti, libram unam.

Inii-

Iniice in crucibulum cylindricum, quod oblique positum esse debet, operculo probe tegatur, et in furno fusorio tamdiu carbonibus circumdetur, usque dum *Zincum* fusum fuerit. Si tunc operculum de crucibulo elevatur, accessu aëris *Zincum* cum fumo inflammatur, qui fumus, instar *levium* et *alborum flocculorum* ad latera crucibuli adiacet: hi *flocculi* cochleari ferreo recipiuntur, et labor, crucibulum operculo tegendo et intra quinque vel sex minutorum spatium, iterum elevando, tamdiu continuatur, usque dum *flocculi* non amplius apparent. *Flores* summa cautione e crucibulo eximendi sunt, ne aliquod ab inflammato metallo eis misceatur.

Fumus ex *Zinco* a pulmonibus exceptus, *haemoptysin* facile excitat: in labore praescripto itaque multa cautio adhibenda est.

§. 554. Primo *empiricus* quidam nomine *LVDEMANN*, sutor *Amstelodamensis*, *Flores* nostros sub nomine *Lunae fixae* in morbis convulsivis exhibuit. Ex *GAVBII* (a), *PERCIVAL* et aliorum observationibus, *Flores Zinci* a grano uno usque ad duodecim dati, *vermes* necant et *epilepsiam* tollunt. Nos eos in morbis convulsivis semper incassum adhibuimus; et *ODIER* etiam testatur, in multis *epilepticis* sine effectum optato illos se dedisse: in principio aliquod morbi levamen eos afferre, continuato

nuato usu vero nullam virtutem ab eis vidisse. CULLENIVS et alii *Medici Edinenses* quoque eos inefficaces repere-
runt (b). Forsan apud quosdam aegros, in domando
acido primarum viarum iuvamem praestiterunt. Externe
adhibiti, vim *exsiccantem* et *roborantem* exserunt, et ea
ex causa variis *Unguentis ophthalmicis*, quae in *oculorum*
lippitudine et *ophthalmiis serosis* valent, admiscuntur.

(a) *Adversar. var. arg.* HART *Diss. de Zinco eiusque*
Florum usu medico.

(b) *Medical and phil. comment. Edinb. Vol. II. p. 309.*
Vol. III. pag. 191.

Gelatina Cydoniorum, vid. No. 65.

125. GELATINA RIBIVM.

§. 555. Recipe, *Succi Ribium* depurati, li-
bras quatuor.

Sacchari canariensis, libram
unam.

Coque in vase figulino ad
Mellis consistentiam.

§. 556. *Gelatina* haec, ob praestantem *aciditatem*
et *indolem saponaceam*, valet in *morbis inflammatoriis*,
biliosis et *putridis*. *Mixturis temperantibus* itaque et eis,
quae contra *putredinem* valent, ad aliquot uncias addi-
tur. Adhibetur etiam in *Gargarismatibus*, uti non inepte
potui ordinario admiscetur, quem *gratum* reddit et *anti-*
phlogisticum.

126. GLOBULI MARTIALES, seu BOLVS MARTIS (*Globuli Tartari martiati*).

§. 557. Recipe, *Extracti Martis*, uncias
quatuor.

Crystallorum Tartari pul-
veratorum, uncias duas.

Misceantur et fiant *Globuli*
ponderis unius unciae.

§. 558. *Globulis* talibus *Oxycratum*, vel *Aqua Sa-*
turni pro *Fomentationibus* ad *contusiones*, *vulnera sclope-*
raria, *articulos luxatos*, *anchylosin* et *haemorrhagias* satu-
rantur,

rantur, et magnum in his malis usi afferunt auxilium (a). Ad *Balnea frigida partibus martialibus* impraegnanda, quoque inserviunt. Vnciae aliquot eo ex scopo in *Aqua calida* solvuntur, et solutio haec miscetur cum *Aqua frigida*. Ad *internum usum*, Globulo tali superinfunduntur *Vini albi generosi* unciae tres, quae, cum postea noctu steterint, utiliter post *icterum*, *febres intermittentes*, in *affectibus oedematosi*, *leucopblegmata*, et ipsa *hydrope*, singulis aliquot hebdomadum diebus, mane hauriuntur.

(a) Vid. THEDEUS *Neue Bemerkungen*.

127. HEPAR SVLPHVRI CALCAREVM (*Calcaria Sulphurata*).

§. 559. Recipe, *Calcis recentis ustae*, uncias tres.

Sulphuris pulverati, unciam unam.

Candescant per quadrantem horae in crucibulo, et refrigerata, serventur in vitro probe clauso.

§. 560. Pro *Liquore Vini probatorio* parando inservit.

128. HEPAR SVLPHVRI MARTIALE.

§. 561. Recipe. *Sulphuris pulverati*,
Salis Tartari, ana unciam unam.

Limaturae Martis depuratae, unciam dimidiam.

Misceantur in crucibulo operculo tecto, liquefiant leni igne, ita quidem ut crucibulum non candescat. Liquata effundantur in vas marmoreum, *Oleo* antea obductum, et sic frigefacta, in frustula com-

comminuta in lagena vitrea probe serva.

§. 562. Primus NAVIER (a) extra dubium posuit, *Hepar* tam nostrum, quam etiam vulgare, omnium remedium optime et certissime *Venenorum rodentium*, *Arsenici*, *Mercurii sublimati*, *Aeruginis*, imo *Plumbi* vires deleterias debilitare. Drachma una unius vel alterius *Hepatis* in libra *Aquae* solvitur, quae solutio ille, qui *venenum* assumpsit, copiose tamdiu et quidem omni horae quadrante ad sex vel octo uncias sorbillat, usque dum graviores *Veneri* effectus devictos conspiciamus. *Hepar Sulphuris vulgare* etiam pro *Balneis Sulphuris artificialibus* parandis inservit.

(a) In tract. contrepoisons.

129. HEPAR SVLPVRIS VVLGARE (*Kali Sulphuratum*).

§. 563. Recipe, *Florum Sulphuris*, uncias duas.

Salis Tartari, uncias quatuor.

Misceantur et ulterius progredere, uti §. 561. dictum est.

De usu vid. §. praeced.

130. IVLEPVS ROSARVM.

§. 564. Recipe, *Sacchari albi*, uncias sedecim.

Solve supra igne moderato in

Aquae Rosarum, unciis novem.

Post unicam ebullitionem cola.

§. 565. Facit ad edulcorandas *Mixturas* et *Potus*.

131. KERMES MINERALE (*Sulphur rubrum. Oxydum Stibii hydrosulphuratum rubrofusum*).

§. 566. Recipe, *Lixivii caustici*, libras sex. Evapora in lebete ferreo, interdum addendo aliquam *Aquae calidae* portionem, ad dimidiam partem, postea adde, *Antimonii crudi praeparati*, uncias decem. Coque leni igne, semper agitando, usque ad remanentiam duarum librarum, dein liquorem fervidum per chartam bibulam filtra; refrigerato liquore, pulvis subsidet, et in eo sua sponte praecipitatur, qui *spadiceum* habet *colorem*. Tandem hic pulvis sufficienter edulcoretur et siccetur.

Ex *Antimonio* remanenti, superfuso *Lixivio*, et repetito, qui praescriptus, labore, de novo aliquid *Kermes* obtinetur; insuper *Liquor clarus* ex quo *Kermes* praecipitatus fuit, *Sulphur auratum* adhuc continet. Vna coctione ex libra *Antimonii* drachmae tredecim et grana sedecim *Kermes* impetrantur.

§. 567. *Kermes minerale*, quod olim etiam *Pulvis Cartbusianorum* vocabatur, praeclarum est resolvens, humores tenaces incidens, sanguinis massam purificans, diaphoreticum medicamentum et in maiori dosi purgans atque emeticum. Conducit in omni humorum lentore, in morbis a corrupta et coagulata lymphâ ortis, scabie, exanthematibus aliis chronicis, et foedis cutis impuritatibus, ulceribus antiquis, tinea capitis, achoribus, glandularum tumoribus

moribus et eis obstructis, rachitide, febribus intermittentibus, chlorosi, affectibus cachecticis, leucophlegmaticis (a), hydropicis. Pari modo convenit in *morbis rheumaticis, arthriticis, podagricis, pectoris serosis, praesertim in asthmate pituitoso, catarrho suffocativo, ubi copia humorum tenacium et serosorum adest, et in tussi convulsiva.* Datur a grano uno usque ad tria, quatuor, imo quandoque quinque. In maiori dosi vomitum excitat vel alvum laxat, praesertim aut acido in primis viis praedominanti, aut salibus mediis nuptum. Plerumque in affectibus asthmaticis et catarrho suffocativo, consulto in tali dosi datur, ut vomitum cito cieat. Infantibus bi- et triennibus a quarta grani parte usque ad dimidiam, maioribus vero usque ad integrum vel duo grana exhibetur. Tractu temporis continuatoque usu, tam in adultis quam in infantibus semper dosis augeri potest, citra nauseam vel vomitum. Quando cum uno vel altero nominatorum morborum, *labes venerea* coniuncta est, *Kermes* bene cum *Mercurialibus* miscetur (b). Externe *Kermes* adhibetur ad *ulcera sordida* atque *antiqua* purganda sanandave.

Sulphur auratum Antimonii, cum nostro hoc medicamento convenit, nisi quod hoc *regulinis partibus* minus scateat, et ideo illud citra nauseam et vomitum largiori dosi, a granis nimirum tribus usque ad duodecim imo ultra exhiberi possit.

(a) In affectibus leucophlegmaticis, qui facile post *scarlatinam febrem* oriuntur, *Cremorem Tartari* cum *Kermes minerali*, tanquam optimum remedium laudat TISSOTVS.

(b) Vid. *Edinburger Versuche und Bemerkungen* et *WERLHOFII Specimen. I. de medicament. alter. et Mercurio.*

132. LAPIDES CANCRORVM PRAEPARATI.

§. 568. Vid. §. 365. In primis viis acidum absorbent, et inde vel soli, a scrupulo uno usque ad duos et integram etiam drachmam dantur, vel cum aliis absorbentibus miscentur. Recte talibus remediis, quae ventriculum gravant, aroma quoddam additur; usus eorum etiam non protrahatur. In quibusdam, ex singulari idiosyncrasia, *Lapides* hi, uti *Cancris* ipsi, varia incommoda excitant, *anxietates* nimirum et vomitus, quos ut plurimum efflo-

efflorescentia cutis sequitur, quae *febri urticatae* similis est. In *morbis putridis* et *biliosis Lapidum* horum usus vitetur, et si *absorbentia* desiderentur, alia praescribantur. In *fluore albo* non tanta praestant, quae *Stoerckius* pro more suo nimis liberale de eis laudat.

133. LAPIS CALAMINARIS PRAEPARATIVS.

§. 569. Vid. §. 365. *Externe vim exsiccantem et cathaereticam* praestat; ideoque in talis generis *Vnguentis* adhibetur. In *ulceribus sordidis* etiam is inspergi potest.

134. LAPIS CAUSTICVS (*Potassa fusa*).

§. 570. Recipe, *Lixivii caustici filtrati*, quantum vis.

In vase ferreo tamdiu evapora, donec guttula lapidi frigido instillata indurescat. Tunc *Sal* hoc crucibulo immittatur, et ignis ei admoveatur, usque dum in *Olei* forma fluat, quod subito effundatur in canalem ferreum calefactum et *Oleo Olivarum* illitum, qui pensae anserinae magnitudinem habet; tandem in frustula idonea secatur, et in vitro probe clauso servatur ad usum.

§. 571. Olim remedium hoc inter arcana habitum fuit, et primus descriptionem eius dedit FELIX PLATERVS (a). Tempore usus, loco, cui necessarium est, *Emplastrum* quoddam *tenax*, in medio, quantum satis est, perforatum, imponitur; deinde foramini *Lapis noster*, quem Chirurgi *Cauterium potentiale* vocant, immittitur, et aliud *Emplastrum* superimponitur, ne in aëre diffuat; ita maneat per horae dimidium vel integrum, quo tempore elapso, crassissima cutis, absque magno dolore perusta et mortificata est. *Escharae* lapsus deinde *Vnguento digestivo* quodam promovetur. Magni usus est in

in *hypersarcosibus* et *callis* absumendis, si prudenti manu applicetur. In *carie cranii*, *costarum* et *sterni*, ad promovendam *exfoliationem*, circumscriptum eius usum laudat ACRELL (b). Ad *verrucae* merito *mitius Causticum* adhibetur, quia facile talibus fortioribus, *malignam* et *carcinomatosa* induunt *indolem*. Ad *fonticulos* applicandos, vel *incisio*, vel *Vesicatorium*, vel *Causticum actuale*, et ad *tumores* aperiendos ut plurimum *culter chirurgicus* praefertur. WEIKARDVS et GIRTANNERVS solutionem scrupuli unius *Lapidis caustici* in libris duabus *Aquae*, in *blennorrhoeis* iniiciendam laudant, sed sensibiliores, uti ipse WEIKARDVS etiam monuit, eam non tolerant. De usu *Lapidis nostri* in *Balneis* vid. §. 447.

Lapis infernalis potentius hoc *caustico* agit, et in *carie ossium* non raro ipsius *ignis vires* superat. Ad *car-nem fungosam* in *ulceribus* et *vulneribus* corro dendam et consumendam, uti et *fistularum*, *ulcerum vulnerumque ossia callosa* absumenda, omni die in *Chirurgia* adhibetur, uti quoque ad *naevos maternos* exstirpandos valet. Drachma huius *Lapidis* dimidia, in *Aquae fontanae* unciis duabus soluta, et haec solutio dein *Aquae* unciis octo diluta, validum *roborans* exhibet, in *fistula lachry-mali*, ubi per *puncta lachrymalia* iniiciatur, uti quoque valet in *fistulis* et *ulceribus* exsiccandis. Interne quidem SIMS (c) *Lapidem* hunc ad octavam grani partem adhibuit, sed non hoc imitandum esse putamus.

(a) In *Observat. L. II. pag. 552.*

(b) In *Chirurgisch. Vorfällen. 1. B. pag. 17.*

(c) In *Memoirs of the medical Society of Lond. Vol. IV.*

Lapis divinus, vid. *Lapis ophthalmicus*.

135. LAPIS INFERNALIS (*Argentum nitricum fuscum. Nitras Argenti fusus*).

§. 572. Recipe, *Argenti probe cupellati*, un-ciam unam.

In vase vitreo ei affunde

Acidi Nitri fumantis, sesqui-unciam.

Balnei calore solutio evapo-retur ad siccitatem usque;
dein

dein *Sal exciccatum* ampliori crucibulo immittatur, et in principio leni igne fundatur, deinde hic paululum augeatur, cessante vero ebullitione, quando massa instar *Cerae* fluit, subito in canalem ferreum, uti §. 570. docuimus, effundatur.

De usu vid. §. praeced.

136. LAPIS OPHTHALMICVS seu DIVINVS.

§. 573. Recipe, *Vitrioli coerulei*,

Aluminis crudi, ana uncias quatuor.

Pulverata misceantur, deinde liquefiant leni igne in vase figulino non vitreato, et parum refrigeratis, adde, *Camphorae cum Spiritu Vini* in *Pulverem* redactae, drachmas duas.

Misceantur et serva *Lapidem* ad usum.

§. 574. Vncia una huius *Lapidis*, in libra una *Aquae* cuiusdam *destillatae* solvitur, solutio filtratur, ut *Liquor* clarus evadat, et tali modo in *Fomentationibus* et *Iniectionibus* applicatur. *Refrigerat, repellit, mundificat, exsiccat et roborat.* Proprie oculorum morbis solutio haec dicata est, et in eorum lippitudine, *ophthalmia humida*, post operationes in oculis institutas, partes affectas fomentando adhibetur: uti non minus, summo cum effectu, in debilitate et obstructione viarum lachrymalium, incipientique fistula lachrymali, *Syringae Anellianae* ope iniicitur. Ob vim huius *Lapidis* adstringentem satis vehementem, tamen caute adhibendum est hoc remedium, et tantum in partibus relaxatis, epiphora etc. Praeterea haec solutio ad aliorum vulnerum inflammationes, ulcera sordida purganda et fistulas valet.

137. LAVDANVM LIQVIDVM SYDENHAMI,
 seu TINCTVRÄ THEBAICA (*Tinctura Opii*).

§. 575. Recipe, *Extracti Opii*, uncias duas.
Vini hispanici, uncias sedecim.

Digere per tres dies, dein filtra et serva ad usum.

§. 576. Quaelibet uncia huius *Laudani*, continet drachmam unam *Extracti Opii*: ut itaque drachma eius, grana septem cum dimidio de *Opio* comprehendat, et in guttis viginti duo circiter grana contenta sint. *Vsus* eius diiudicatur ex eis, quae §. 540. de *Extracto Opii* diximus. In *affectibus hystericis*, *spasmodicis* et *convulsivis*, *Liquor Cornu Cervi succinatus* et *Liquor anodynus mineralis Hoffmanni* ei addi potest, in *diarrhoeis* nimis, vel *hyperemesis*, aliisque *excretionibus* praeter naturam excedentibus *roborantia*, et sic pro rerum circumstantiis alia remedia. *Laudanum* cum *Oleo Lini* mixtum, in *ictero hepatis regionis* applicare recte suadet *illustr. VOGLERVS*. In *maniacis* cum penicillo naribus applicatum citra periculum *sopientem* praestare vim, *CHIARVGI (a)* observavit.

(a) Vid. *VINC. CHIARVGI Abbandl. über den Wahnsinn, aus dem Ital. übersetzt 1795.*

138. LIMATVRA MARTIS DEPVATA
 (*Ferrum pulveratum*).

§. 577. Recipe, *Limaturae Martis*, non rubigine obductae, quantum vis.

Ope *Magnetis*, ea ramenta, quae illo attrahuntur, separantur a caeteris, in pulverem subtilissimum redigantur, usuique servantur.

Necesse vero est, ut *Pharmacopoei Limaturam*

turam a talibus artificibus emant, qui nullum *Cuprum* seu *Aurichalcum* laborando consumunt: nam quamvis *Limatura Veneris* et *Martis* singula seorsim limata et commixta, ope *Magnetis* secerni possint; tamen id non succedit, cum *Limatura* fabrorum, multis miculis interspersa, quae ex altera parte vel latere, *ferreae*, ex altera autem *cupreae* existunt, et sub una eademque portione lima abrasae fuerunt. Quales propterea ex latere ferreo accipere solet *Magnes*, licet ex altera parte vel latere, particula *Cupri* illiquata adhaereat. Imo duplum *Veneris*, cum *Ferro* fusum *Magnetem* sequi, HENCKELIVS observavit.

§. 578. *Limatura depurata* et nullis cupreis partibus inquinata, nullum vomitum excitat, et ea ex causa ad ea, quae ex *Marte* parantur remedia, non alia sumitur. Ratione virium ea quidem valent, quae §. 533. de *Extracto Martis* diximus, sed notandum, *Limaturam* eo multo efficaciorē esse. Datur a granis duobus usque ad scrupulum integrum addito quodam *Aromate*, vel cum *Vino*.

139. LIMATVRA STANNI.

§. 579. Recipe, *Stanni anglicani*, quantum placet.

Lima in scobem redige et usui serva.

§. 580. PARACELSVS iam *Stannum* contra vermes laudavit, inprimis vero ALSTON (a). Ad taeniam solum expellendam *Limaturam* adhibuit a drachmis duabus usque ad unciam cum *Syrupo* quodam.

(a) *Medical Essays of Edinb. Vol. 1. pag. 89.*

140. LIQVAMEN TARTARI. *Vulgo OLEVUM TARTARI PER DELIQVIVM (Liquor Kali carbonici).*

§. 581. Recipe, *Salis Tartari*, quantum vis. In vase vitreo plano, tamdiu in loco humido aëri exponatur, usque dum in *Liquorem Sal* solutum fuerit, qui filtretur.

De usu vid. §. 447.

141. LIQVOR ANODYNVS MINERALIS HÖFFMANNI, seu SPIRITVS VITRIOLI DVLCIS (*Spiritus sulphurico-aethereus. Aether sulphuricus alcoholisatus*).

§. 582. Recipe, *Spiritus Vini rectificatissimi*, libras quatuor.

Immitte in vitrum altius et amplum, epistomio probe munitum, deinde sensim et per vices affunde,

Acidi Vitrioli concentrati, libram unam.

Admixtio haec cum calore et strepitu fit, et liquorem limpidum in rufum mutat. Mixta rite obserata stent per septem dies in loco frigido, tunc additis

Magnesiae nigrae, unciiis decem,

liquorem effunde in retortam, et huic applicato simulque probe obserato recipienti, destilla ea ex arenae balneo, lenissimo ignis gradu. Prodit

sic

sic primo, ponderis librarum trium *Spiritus* summe subtilis, inflammabilis et flagrans, gratissimi saporis odorisque, quem exime, et sub *Liquoris anodyn*i nomine serva. Iterum applicato recipienti probe obserato, destillatio repetatur eodem caloris gradu, cavendo, ne *Offa nigra* decurrat in receptaculum. Sic prodit *Phlegma acidum sulphureum*, cui simul *Naphtha Vitrioli* innatat. Haec a Phlegmate, affusa *Aqua*, ut *Naphtha* ad superficiem ascendat, separatur, et in vitro, epistomio probe munito servatur.

Quando *Offae* illi *nigrae*, quae a destillatione restat, denuo *Alcohol* in debita quantitate additur, et praevia frigida mixtione destillatur, *Liquor* tunc obtinetur, qui fragrantior priori est. Si *Liquor noster Sulphur* redoleat, ad saturationem usque, *Alcali* quoddam adiciatur, et destillatio repetatur. Celebris ille *Liquor*, qui, a Monacho MANCHINI, nomen suum obtinuit, paratur, si *Naphtha Vitrioli*, cum portione *Resinae*, quae a destillatione remanet, digeratur, unde colorem suum accipit. Via breviori *Liquorem anodynum* etiam parare potes, dum *Naphthae Vitrioli* pars una cum tribus *Spiritus Vini rectificatissimi* misceatur.

§. 583. Iam pridem THEOPHRASTVS PARACELSVS, in scriptis suis, meminit *Olei* cuiusdam *Vitrioli dulcis*. Arcanam vero et nullibi antea traditam praeparationem inve-

invenimus, in *Cordi libr. de artificiosis extractionibus. Part. III. Cap. XI. pag. 238.*, unde dein ipsa haec descriptio transiisse videtur in *CONR. GESNERI lib. de secret.* Hinc subinde eiusdem medicinae mentionem fecerunt *ROB. BOYLE*, *JO. BOHNIVS* aliique *Scriptores chymici.* Tandem anno praeteriti saeculi decimo undecimove, *Pharmacopoeus MARTMEYER*, qui primo *Islebiae* vixerat, et dein *Halam Magdeburgicam* digressus, primus magnis encomiis medicamentum hoc commendavit et vendidit. Ab hoc deinde *MARTMEYERO*, cuius res priorsus attritae erant, praeparandae huius medicinae modum edoctus *FRID. HOFFMANNVS.*

Naphtha Vitrioli vires exserit, *excitantes, reficientes, carminativas*, simulque vero *sedativas et anodynas.* Non minus contra *putredinem* magna praestat. Conducit ideo in *nervorum summa debilitate*, praesertim quae utplurimum in *febris nervosis et bilioso-putridis* intrat, in *affectibus spasmodicis, hystericis, soporosis, paralyticis*, et ad diversas *dolorum* species mitigandas, e. g. *arthriticos, rheumaticos, podagricos, colicos.* Equidem prodest in *torminibus*, quae *haemorrhoidarios* aggrediuntur, in *capitis doloribus* et in *ipsis morbis apoplecticis*, quando *humorum lentor* cum eis coniunctus est. In *parurientium laboribus*, quando *vires* deficient et *spasmi* adsint, saepe optimum *Naphtha* praestat auxilium. Datur a guttis sex usque ad viginti quatuor et ultra, vel *Saccharo* excepta, vel aliis *Mixturis* addita. Pro rerum circumstantiis aliis saepe miscetur, *Liquore Cornu Cervi*, aut *Laudano*, aut *Oleo animali Dippelii* aut *Camphora* (a). Guttatim *herniis incarceratis* ab alto loco instillata *Naphtha*, saepe earum repositionem cito promovet, praesertim, quando *spasmus* adest (b). *Dolores a dentibus cariosis* ortos, aliquot guttulae *lanugine bombycino* exceptae, et *denti carioso* applicatae, utplurimum sistunt.

Naphtha Aceti, quae in iisdem morbis valet, adhuc in *Aqua* solubilior est, et non illam *sulphuream indolem* possidet, quae ei ex *Vitriolo* propria est. Insuper, cum *irritatio*, quam in *fibris* producit, non cum *sanguinis agitatione* coniuncta sit, locum habet, ubi *viribus* succurrendum, *spasmi* mitigandum quidem est, *calidiora* vero remedia fugienda sunt. In *febris bilioso-putridis* praecipue illi ex *Vitriolo* praeferenda est. Datur a guttis octo usque ad triginta et ultra. *Vsum externum*
Naph-

Naphtharum, quem in morbis rheumaticis SEDILLOT (c) suadet, tanquam periculosum reiicimus.

Liquor anodynus, viribus longe debilior est, inde etiam multo largiori dosi, a guttis nimirum triginta usque ad centum et ultra porrigi potest. Quidam hominum ex speciali idiosyncrasia *Naphtharum* et *Liquoris* usum, uti in praxi invenimus, plane tolerare nequeunt. De *Liquoris anodyni* externo usu notandum superest, in februm debilitate totum corpus et in flatulentia abdomen eo lavari et etiam *Species cephalicas*, quas pro cucuphis nominant, bene irrorari. In panaritio, digitus *Liquore* madefactus, ad materiae destructionem, accenditur.

(a) Vt plurimum *Camphorae* grana decem in *Naphthae* drachmis duabus solvuntur, unde sic dicta *Naphtha Vitrioli camphorata* oritur.

(b) Vid. DUNCAN'S *Medical Commentar.* 1792, ubi Chirurgus HUGHES de hoc effectu, primam observationem dedit. In *perill. HUFELANDII Journal* 10. B. 1. St. pag. 126. clar. ELIAS usum hunc observatione singulari comprobavit.

(c) In *Recueil périodique de la Société de Médecine de Paris.* N. x.

142. LIQVOR CORNV CERVI SVCCINATVS (*Liquor Ammonii succinici. Succinas Ammoniae*).

§. 584. Recipe, *Salis Succini*, unciam unam.
Solve in mortario lapideo
cum

Spiritu Cornu Cervi rectificato, quantum sufficit ad saturationem.

Dein filtra et serva ad usum.

Punctum saturationis est, quando nulla ebullitio amplius sentitur, et *Sal Succini* in *Spiritu* solutum est. Vnciae quatuor *Spiritus C. C.* circiter unciam unam *Salis Succini* saturant.

§. 585. Potenter resolvit, stimulat, sudorem excitat, urinae excretionem secundat, et antispasmodicam vim

vim exserit. Datur ergo potissimum, quando *materia morbosa* in corpore haerens, versus exteriora pellenda est; e. g. *exanthemata varia*, *morbi rheumatici*, *arthritici*, *podagrici* retrogressi: ubi varia inde pendentia symptomata, *spasmos*, *affectus convulsivos*, *asthmaticos* satis cito aufert. Ad auferendas *convulsiones*, quae in *infantibus* a *difficili dentitione* oriuntur, hoc *Liquore* nihil praestantius invenit acutissimus et fidissimus observator BOERHAAVIUS, et nobis quoque semper maiora praestitit, quam *Moschus*, *Zinci Flores* vel alia huius generis laudata. In genere valet etiam *Liquor* hic, in *omni spasmodorum* genere et praesertim *affectibus hystericis*, quos sine insigni *sanguinis exaestuatione*, ut plurimum praeter omnem expectationem, uno quasi momento tollit. In ipsis *epilepticis* non raro cum maxima euphoria dedimus eum. Exhibetur a guttis viginti usque ad octoginta et ultra. *Infantibus neonatis* a guttis quatuor usque ad octo. Pro rerum circumstantiis cum *Opiato* misceri potest.

143. LIQVOR TERRAE FOLIATAE TARTARI (*Liquor Kali acetici. Acetas Potassae liquidus.*)

§. 586. Recipe, *Terrae foliatae Tartari*, quantum vis.

In vase vitreo, humido aëri tamdiu expone, usque dum *Sal* liquefactum est; deinde per chartam bibulam filtra et usui serva.

§. 587. *Terra foliata Tartari*, quam summus BOERHAAVIUS, maximo iure, tam eximie laudat, omnium consensu, inter *Salia media*, primum occupat locum. „Vidi sane mira per hoc medicamentum praestita, BOERHAAVIUS (a) ait: liquefacit enim omnia obstinatissima obstructa: hinc ad *scirrhum* curandum mihi optime successit, dum sensim malum resolventur, unde quoque testantur Authores, *scirrhum hepatis* inde curari.“ Medicamentum est saponaceae indolis, abstergens, aperiens, diureticum et in maiori dosi alvum movens. Temperat insuper sanguinem commotum et bilem, colliquat humores lentos, coagulatos, viscidos, flatusque pellit. Conducit

ducit inde, in *visceribus obstructis, scirrhis, strumis, febribus intermittentibus, alvi et urinae impedimentis, a pituita tenaci, vel materia sabulosa ortis; atrophia, rachitide, ictero, mensium ataxia, affectibus haemorrhoidalibus, leucopblegmaticis, hydropicis, et in ipsa melancholia et mania.* Datur *Terra foliata Tartari ipsa*, a drachma dimidia usque ad unam. *Liquor vero noster ut plurimum aliis Mixturis ab uncia una usque ad tres, additur, vel in eo Extracta varia inprimis saponacea solvuntur, quae actuosiora reddit. Morbi pertinaciores Terrae seu Liquoris continuatum usum per plures menses desiderant. In ventriculi ardore, qui saburram biliosam rancidam pro causa agnoscit, a cochleari uno ad duo, ter quaterve in die, Liquor porrigi potest.*

Tartarus solubilis eadem fere gaudet praestantia, et omnia de eo valent, quae de Terra foliata Tartari laudavimus.

Tartarus tartarisatus non minori laude nominandus est, et praesertim ibi valet, ubi continuatus horum Salium usus indicatur, sicut praesertim eius praestantiam in melancholia et mania Mvzelii observationes testantur. Datur vel omni bi-vel trihorio ad drachmam unam vel alteram, vel etiam statim maioribus portionibus, ad drachmas tres, unciam dimidiam, drachmas sex porrigitur. Optime ad mentem Mvzelii aliquot eius unciae cum Aqua solvuntur, et addito Melle, repetitis vicibus datur.

Tartarus vitriolatus quodammodo cum prioribus ratione virium convenit, sed his multo inferior est, et non tam tener, unde plerumque in illis, qui pituitosis humoribus scatent, locum habet. In genere vero circa Salium mediorum usum notandum est, modo alterum pro altero, insigniorem praestare effectum, et continuato talium remediorum usu, consultum esse, modo unum, modo alterum eligere.

(a) Elem. Chym.

144. LIQVOR VINI PROBATORIVS HAH-
NEMANNI (*Aqua sulphurato-acidula*).

§. 588. Recipe, *Salis Tartari essentialis,*
drachmas duas.

Solve in

Aqua

Aquae fontanae destillatae,
unciis sedecim.

Postea adde,
Hepatis Sulphuris calcarei,
drachmas duas.

Agitentur per quadrantem
horae in appropriato vitro,
et postquam pulverulentum
se subsideat, liquor decan-
tetur, et adhuc adde

Salis Tartari essentialis, un-
ciam dimidiam.

Soluta *Sale Tartari* stent
mixta, usque dum liquor per-
fectam suam pelluciditatem
acquisiverit, ubi tunc pro-
vide decantetur.

§. 589. Si *Vino*, quod cum *Plumbo*, vel aliis sani-
tati nostrae noxiis *Metallis* inquinatum est, *Liquor* no-
ster instilletur, sequitur statim *praecipitatum fuscum*,
pro maiori vel minori admixta *Plumbi* quantitate, modo
coloratius, modo debilius, *GRENIUS* (a) contra hunc
Liquorem obmovuit, etiam in *solutione Ferri* ex instillato
eo simile *praecipitatum* sequi, docuit vero *illustr. GOETT-
LINGIUS* (b), quando *Vino* tanta *Ferri* quantitas admixta
sit, ut *Acidum Vini* plane inefficax redditum fuerit, tunc
Liquorem in *Plumbi* partes agere et illas detegere non
posse, si vero tunc *Liquori Acidum Salis* admisceatur,
etiam *Plumbi* iniquationem detegere.

(a) Im *Handbuch der Chymie*.

(b) Im *Journal der Erfindungen, Theorien und Wi-
dersprüche in der Natur- und Arzneiwiss.* 2. Band.
5 St. pag. 138.

145. LIXIVIVM CAUSTICVM (*Liquor Kali
caustici. Potassa*).

§. 590. Recipe, *Calcis vivae*, libram unam.

Superinfunde,

Aquae fontanae, libras sex.

Ebul-

Ebullitione cessante adde,
Cinerum clavellatorum, li-
bram dimidiam.

Coque in lebete ferreo, usque
dum *Lixivium* pennam an-
serinam, ei immissam, rodit,
tunc dilue massam cum *Aquae*
fontanae sufficienti quanti-
tate et filtra.

§. 591. Ad paranda alia medicamenta et labores
pharmaceuticos adhibetur. *Vulnera* quoque, quae ab
animalibus rabidis inflicta sunt, utiliter cum eo laventur.

146. MAGNESIA ALBA (*Magnesia carbonica*.
Carbonas Magnesiae).

§. 592. Recipe, *Salis anglicani amari*, libras
duas.

Solve in

Aquae fontanae fervidae, li-
bris quatuor.

Dein,

Recipe, *Salis Tartari*, sesquilibram.

Solve in

Aquae fontanae fervidae, li-
bris tribus.

Vtrasque solutiones fervidas
semper agitando misce, et
massam albam, quae inde
esurgit, continuata agitatione
dilue *Aqua fervida*. Deinde
massam albam super linteo
tamdiu *Aqua fontana fer-*
venti ablue et eduleora, us-
que dum ab omnibus *salinis*
partibus liberata sunt. *Pul-*
vis denique siccetur et ad
usum servetur.

Si

Si *Sal anglicanum* genuinum fuerit, pulvis lenissimus et albissimus, et in *Acido Vitrioli* plane solvi potest: sin vero *Calce* et huius generis partibus adulteratum fuerit, remanet *materia gypsea*, solutionem respuens. In genere, omnis *Magnesia*, quae modo, qui antea consuetus erat, parata fuit, semper *Calce* erat inquinata, sed nostra praeparationis methodo, quae BLACKII est, eam nunc puram obtinuimus. *Magnesiae genuinae* notae sunt: 1) ut *vera Magnesia* cum *Acido* effervescat, et in eo solvatur; 2) fortissimo igne ad *Calcem* comburi possit; 3) avide *Aquam* absorbeat; et 4) cum *Acido Vitrioli* exhibeat *Sal anglicanum amarum* in *Aqua* facillime solubile. In paranda *Magnesia* statim cum portione minori de bonitate inquirendum est, ut error corrigatur. Interdictum esto Pharmacopolis, *Magnesium* a circumforaneis emere, quia utplurimum haec cum *Gypso* adulterata est. In *acidis* haec *manganisata* sine effervescentia decedit, sine ulla solutione. Cum *Sale alcalino* mixta, uti et *Pulvere Carbonum* prodibunt signa veri *Gypsi*.

§. 593. A saeculo et ultra aliquot annis innotuit. De gloria inventi, cui adscribenda, non satis vero constat. Utplurimum adscribitur *Monacho, Romae Canonorum, natione Batavo*, quem aliqui pro *Comite*, PALMA nominis vendunt. Alii HELMONTIO adscribunt, alii FABRO et alii tandem FRAVENDORFERO. Primam descriptionem dedit THEOD. ZWINGERUS (a) et post eum VALENTINI (b). *Magnesia* haec non solum vim acidum in primis viis absorbendi praestat, sed etiam alvum leniter laxat, si ad unciam dimidiam vel integram detur. *Acido* in ventriculo praedominanti, maiores exserit vires laxantes. Inter *Absorbentia* primum occupat locum, quoniam non ita ventriculum gravat, etiam non ad putredinem, uti quaedam alia *Absorbentia* disponit, ut potius evidenter viribus antisepticis instructa sit, praesertim si cum aequalibus

bus partibus *Crystallosum Tartari* iungitur, unde verus *aër fixus* exsurgit. Inde etiam *BUCHOLZIVS* (c) in vomitu gravidarum *Pulverem* laudavit ex *Magnesia* drachmis duabus, *Salis Tartari essentialis* drachma dimidia et una *Elaeosacchari* appropriati constantem, et durante effervescencia parvis cochlearibus datum. Absorbendi scopo datur *Magnesia* a drachma dimidia usque ad unam. Praesertim dicta est *nutricibus*: quia non solum, si, uti infra invenies, ad mentem *ROSENSTEINI* cum *carminativis* miscetur, et interdum in die ad aliquot cochlearia parva datur, *alvum apertum* reddit, sed etiam *Lac* ab aciditate defendit et *carminativam* praestat virtutem. Caeterum *Magnesia* etiam conducit, *haemorrhoidariis*, *hypochondriacis*, *hystericis*; pari modo, ubi fortius movens et stimulans vitandum est, e. g. in gravidis; et ob absorbentem vim peculiari modo infantibus lactantibus, ad acidum infringendum et materiam caseosam educendam. Confert ea ex causa in inquieto infantum somno, a torminibus et dentitione gravi orto; *alvum viridem* tunc reddit naturalem, *flatulentiam* et vomitus tollit. Commode his cum *Syrupo* quodam ita misceri potest, ut, ad unciam *Syrupi*, scrupulus dimidius veniat: quod medicamentum, ad parva cochlearia crebrius in die datum, infantes facile admittunt. Exhiberi etiam potest *Pulvis infantum*, cuius descriptio infra dabitur, a granis sex usque ad quindecim cum *Lacte* aut *Aqua*. Hic *Pulvis* etiam loco noxiorum *Opiatorum*, vel etiam *inanium remedium* mulierculis a *Pharmacopolis* exhibeatur, quando infantes nuper natos ventris doloribus cruciari, dicunt.

(a) In *Dissertat. de Nitri natura et usu in Medicina*.

(b) In *relatione, de Magnesia alba, novo genuino polychresto et innoxio pharmaco purgante*, Romae nuper advecto. Giess. 1707.

(c) In *perill. LODERI Journal für die Chir. Geburtsh. und gerichtl. Arzneik. 1. Band. 2. St.*

147. MEL ROSARVM (*Mel Rosatum*).

§. 594. Recipe, *Mellis crudi*, libram unam.
Succi petalorum Rosarum
expressi, vel in eius defectu

Muchari

Muchari Rosarum, libram
dimidiam.

Misceantur.

§. 595. *Mellis*, seu multo magis, *Hydromellis* (a) *indolem saponaceam*, vires *densitatem sanguinis* incidentes, et *dissolventes crassos humores*, *excretionem per urinam* promoventes, iam *veteres Graeci* maximo iure laudaverunt, et inde in variis morbis, praesertim *febris inflammatorii* et *biliosis*, instar *potus ordinarii* cum *Aqua* mixtum recte praescripserunt: quia hoc modo, cum humoribus nostris fluida melius miscentur. Praestat vero *Mel crudum*, sine ulla *coctione* praescribere. *Externe* equidem magni apud *veteres* iam fuit usus, et adhuc laudem meretur, ad fomentandas *partes luxatas, fractas, contusas et inflammatas*: quia quam optime *inflammationi* resistit et *sugillationes* aufert. Non sine causa igitur *BRAMBILLAM* miramur, cum hunc *Hydromellis* usum obnubilare et abrogare ausus fuisset, cum tamen quotidiana experientia contrarium docet. Caeterum *Mel* adhibetur ad incorporanda *Electuaria*, stimuli loco ad *Clysmata* uti et ad aliquot uncias in *Gargarismatibus*, quae contra *anginam* valent, in quibus tamen ob gratiam illam, quam *Mel Rosarum* a *Rosis* acceperit, hoc communiter recipitur. Caeterum *Mel Rosarum* cum *Acido Vitrioli* mixtum, valet ad *aphthas* purgandas, uti quoque *Collyriis* additur.

(a) Ad quamlibet *Aquae* libram, *Mellis* uncia venit.

148. MERCVRIVS CALCINATVS RVBER.
Vulgo PRAECIPITATVS RVBER. (Oxydum Hydrargyri rubrum. Hydrargyrum oxydatum rubrum).

§. 596. Recipe, *Mercurii vivi depurati*, uncias quatuor.

Solve in

Acidi Nitri, unciis octo.

In cucurbita vitrea per balneum arenae evaporetur, usque ad siccitatem. Quo facto massa eximitur, et in crucibulo vitreato, ignis debito gra-

gradu, sub perpetua spathulae lignae agitatione tamdiu calcinatur, usque dum colorem pulcherrime rubrum et splendentem induerit.

Quando Pharmacopoei non ipsi hunc *Mercurium* paraverunt, ante eius usum in cochleari ferreo supra ignem ponatur, ubi *genuinus*, sicut etiam *praecipitatus albus* rite paratus, nullis partibus remanentibus deflagrant: sin vero partes aliquae remaneant; *calcinatus* ut plurimum cum *Minio* et *praecipitatus albus*, cum *Cerussa* vel *Magisterio Marcasitae*, inquinatus est.

§. 597. Ad *carnem luxuriantem* absumendam et *ulcera venerea*, praesertim si *callosa* et *fistulosa* sint, purganda, et eorum *suppurationem* promovendam, maximo cum usu, in Chirurgia adhibetur. Videatur vero, ne a praemature huius medicamenti usu, *ulcera venerea*, nimis cito exsiccentur, et *lui ipsi* ansam praebentur. Ad *Vnguenta ophthalmica*, quae, in *affectibus oculorum venereis*, *ophthalmiis serosis*, *scrophulosis*, *rheumaticis* valent, quoque venit.

149. MERCVRIVS DVLCIS (*Hydrargyrum muriaticum mite. Murias Hydrargyri sublimatione paratus*).

§. 598. Recipe, *Mercurii sublimati corrosivi*, libram unam.

Cum

Aquae sufficienti quantitate misceatur, ut pultis formam acquirat, deinde huic massae addantur

Mercurii vivi depurati, unciae decem.

Cum hac miscela impleantur vitra potionibus medicis di-

cata

cata, tali modo, ut duae vel tres partes eorum vacuae relinquantur, haecque tunc in cupellam ferream, vel crucibulum areno repletum imponantur; tunc primo, ignis levior gradus ei admoveatur, sensim vero is magis augeatur, usque dum *Mercurius* plane elevatus sit. Orificia vitrorum tamdiu aperta relinquantur, donec omne humidum expulsum fuerit; deinde vero charta convoluta clauduntur. Finita sublimatione, vitra, panni ope, eximuntur, et postea panno Aqua humectato involvuntur, ut frangantur. Tandem *corpus albicans ponderosum*, quod *Mercurius dulcis* est, a *Mercurio vivo* superius adhaerente, et a *partibus flavescens* provide separatus, eximitur, et nunc addita *Mercurii vivi depurati*, uncia una, quae probe antea inter se terantur, ut omne, quod in prima sublimatione elevatum sit, intime cum *Mercurio vivo* misceatur, et tunc iterum sublimatur, et eodem, quo antea, tractatur modo.

Altera hac sublimatione, *Mercurius dulcis* iam satis purus redditus fuit, ita et reiterata

rata ulterior sublimatio, tanquam superflua considerari potest. Nam reiterata quinta, sexta, septima nimirum sublimatione, unde sic dicta *Panacea mercurialis seu Calomel* oritur, magnam *Mercurii vivi* partem deflagrare, et inde residuum multo magis *corrosivam* iterum induere *indolem*, probavit BEAUME (a). Vt vero de probitate *Mercurii dulcis* eo certiores simus:

Recipe, *Mercurii dulcis*, unc. unam.
Redigatur in pulverem subtilissimum et teratur cum
Salis Ammoniaci, drachma una,
in sufficienti copia *Aquae fontanae* soluti.
Aqua a pulvere, per chartam bibulam separetur, pulvisque *Aqua fontana* abluatur et iterum siccetur.

Color niger, qui oritur, si cum *Aqua Calcis*, *Mercurius dulcis* miscetur, non semper de probitate *Mercurii dulcis* testatur; eundem enim colorem induit mixtio *Aquae Calcis* cum *Mercurio sublimato corrosivo*, quando hic *Arsenico* adulteratus est: uti ille invenitur, qui venalis a *Batavis* copiose evehitur. Pharmacopolae ideo etiam ipsi *Mercurium sublimatum corrosivum* et alia huius generis heroica parare debent. Quando mixtio *Mercurii dulcis* cum *Aqua Calcis* non nigrum colorem acquirit, quoque non statim *Mercurius* accusandus, quia hoc ex *Aqua Calcis* non proba esse potest.

(a) In der erläuterten Chymie, übersetzt von GEHLER.
T. II. pag. 471.

§. 599. Resolvit, sanguinem purificat, ptyalismum
Q exci-

excitat, in maiori dosi *alvum laxat*, et alias *excretiones* promovet. Inter praestantissima et securissima pertinet *Mercurialia*: quod ergo, quanquam multi infra dignitatem suam putant, hoc tam antiquum et ubivis notum remedium praescribere, omnibus aliis, certo sensu, praefendum est. Praecipue utimur eo, ad sanandos *venereos morbos*, e. g. *bubones*, *ulcera venerea*, *blennorrhoeam malignam*, *fluorem album malignum*, *scabiem veneream*, *tophos venereos*, imo *luem ipsam*: porro in *cataracta*, *gutta serena*, ad *obstructiones viscerum*, *scirrhos*, *scrophulas* resolvendas, unde in *obstructione mensium* pertinaci et *febre quartana* rebellis magnos saepe praestat effectus. In *hydrophobia*, a *morsu animalis rabidi* orta, etiam *Mercurii dulcis* usus eximius invenitur; si alia debita iungantur, et quoque in *hydrope*, prudens eius administratio non inculpanda est; quia non solum *infarctus* et *obstructiones* solvit, sed etiam *viscidos* et *tenaces humores* incidit, et *excretiones*, praesertim illam per *urinam* secundat, ubi tunc utiliter cum *Squilla* coniungitur (a). Primo in *India orientali* in *hepatitide*, praemissa *venaesectione* larga, et datis *Enematibus*, utilem reppererunt Medici *Mercurium nostrum* a grano uno ad quinque usque, inuncto simul *Unguento Mercuriali* parti affectae. Postea in *Anglia* et etiam apud nos in *Germania* virtus haec, in hoc morbo et aliis *morbis inflammatoriis*, praesertim, si cum *Opio* exhibeatur, comprobata est. Datur eo ex scopo a grano uno usque ad quinque cum dimidio vel integro *Opii* grano mixtus, bis terve in die. Post viginti quatuor horas dosis, si malum non cedit, augetur (b). In *febris nervosis contagiosis*, in quibus *Mercurium nostrum* iam CHISHOLM, MACLARTY et perill. REILLYS adhibuit, nuper illustr. JAHN (c) illum felici cum successu dedit; attamen ex observationibus huius acutissimi Viri satis liquet, *Mercurium* in talibus aegrotis, in quibus statim ab initio ad genus saeculi nostri puris putis *irritantibus* et *excitantibus* cura adgressa fuerat, promotis reiteratis *alvi exonerationibus* iuvamen attulisse, post quas sequutas semper statim rerum facies in melius mutabatur. *Anthelminticam* etiam exserit vim et infantibus ea ex causa, additis idoneis *purgantibus* a grano uno usque ad tria quidem datur; sed tamen, a crebriori *Mercurialium* usu, in tam teneris corporibus recte abstinendum est. Si virtus ei inest, uti BOERHAAVIO, LOBBIO et COTVNNIO visum fuit, ad faciliorem *variolarum* decur-

decursum multa contribuere, quando ante earum eruptionem ad aliquot grana detur, nostra ex opinione, uti etiam alii iam monuerant, hanc virtutem destruendo id, quod plerumque in infantibus praesto est, et in variolarum decursu potenter operatur, *corpus seminis verminosi*, praestat.

Modus *Mercurium dulcem* in morbis venereis adhibendi antea erat, ut a grano uno semel vel bis in die detur, et quae dosis, addito semper grano, ita augeatur et continuetur, usque dum *salivatio* excitata sit, qua orta, ita dosis eius sensim sensimque, uti aucta fuit, minuatur. Sed recte haec methodus hodie improbatur: quia *salivatione* excitata, ut plurimum corpus ab hac magis laeditur, quam a morbo ipso, quem aufert: et alio modo eundem *Mercurialia* praestant effectum. Insuper *methodus salivatoria* non solum est valde incommoda, sed etiam ob *suffocationis* metum et alia gravissima symptomata, e. g. *delirium*, *affectus soporosos*, *haemoptysin*, *dentium iacturam* etc. valde periculosa; ob *Mercurii* nimis celerem elapsam e corpore valde incerta et inefficax, et ob *Mercurii* facilem *metastasin* ad varia corporis loca, valde timenda. Legi de hac re in primis merentur scripta SCHWEDIAVERI (d) et GIRTANNERI (e), qui viri enim *methodum salivatoriam* plane reiiciunt. Posterior etiam testatus fuit, nullum aegrum *salivatione* sanatum vidisse, cum suo tempore in *Nosocomiis Franco-Gallicis* adhuc in usu fuerat. Vitetur itaque *salivatio*, nisi ob symptomata maxime urgentia, et ubi ex largiori *Mercurialium* usu, et morbi venerei gradu insigniori, in quo facilius, quam alibi *salivatio* movetur, ea evitari nequeat. Perill. FRANKIUS interim observavit, quod quam optime commutatione unius *Praeparati Mercurialis* cum alio *salivatio* impediatur, et si iam orta tollatur. Datur vero *Mercurius dulcis* a grano uno, ad duo, quatuor, sex usque ad duodecim, et pro rerum circumstantiis, adhuc maiori quantitate, tali vero ratione, ut si *salivationis* molimina apparuerint, per aliquot dies *Mercurius* non porrigatur, et, si hoc non sufficit, *eccoprolice laxans* quoddam detur. Antea multi quidem etiam eo ex scopo, ei vel *Camphoram*, vel *Absorbentia*, vel *Sulphur* addiderunt, sed haec omnia, uti ASTRUC, VOGELIUS, SCHWEDIAVER, alii probant, et nos experientia docuit, minime *salivationem* avertunt, quod etiam de *Martialibus* vel aliis *Mercurio* additis valet. Minuen-

dae et augendae dosis modum quilibet Medicus in quolibet casu determinare debet, interpositis simul idoneis *Decoctis sanguinem purificantibus*. Caeterum, semper vitandum est, ne *diarrhoeae* sub eius usu oriantur: quia per has, sicut per *salivationem*, *Mercurius* nimis cito, quam iustum est, ex corpore expelletur; utiliter in hoc casu cum *Opio* coniungitur. *Resolvendi* ob finem porrigitur *Mercurius noster*, a grano uno usque ad quatuor, et commode ei *Sulphur auratum Antimonii*, vel *Kermes mineralis* additur.

Qui *debilitata* habent *viscera*, et *alvum* semper *laxam*, vel praedominanti *acido* in primis viis laborant, *Mercurialium internum usum* male ferunt, et in eis ideo *Inunctio* praeferenda est. In genere vero *Mercurialium* usus vitandus est, in omni *humorum nimia solutione*, in *scorbuticis* et *cancro*. *Arthritici*, *podagrici*, et qui *debiliori nervorum systemate* praediti sunt, *hystericae*, *hypochondriaci*, *senes* et *debiles* pari modo *Mercurialia* non bene tolerant, et *gravidis* etiam non improvide dentur, quia facile *abortum* promovent. Neque minus exhibeantur tempore, quo *catamenia* fluunt, quia tunc *haemorrhagia periculosa* oriri potest. Caeterum observandum est, *Mercurialium* usum potius restringere, quam ampliorem reddere, cuiuslibet prudentis esse *Medici*; quia frequentiori eorum usu, tractu temporis, tanta mala corpori inferuntur, quae tunc nulli fere remedio cedunt; ut sunt *dolores illi rheumatici atque arthritici*, qui a restitanti in corpore *Mercurio* orti, tam frequenter animadvertuntur.

Sub huius vel aliorum *Mercurialium* usu, circa dietam, eius leges exacte observare debet aeger; abstinere nimirum ab omnibus *acidis*, *austeris*, *salsis*, *difficilis concoctionis* et *aëre nimis frigido*. *Primae viae* etiam, ante eorum usum *ecceproticis* probe liberandae, in *plethoricis vena secanda* est, et per aliquot dies, *acres humores corrigentia*, e. g. *Serum Lactis*, *Decocta demulcentia* danda sunt. Non misceatur *Mercurius noster* cum *salibus*, unde *corrosivam* accipit *indolem*, neque cum *plantis*, quae *principium coriarii* possident, quia ex hac combinatione *Mercurialia* multum de eorum efficacia amittunt. Quia *Mercurialia* *dentes* valde laedunt, *pilularis forma* omnibus aliis praeferenda est. In eis, qui *sensibiliiori nervorum systemate* praediti sunt, non ieiuno stomacho exhibeantur. Ad sanandam *luem veneream infantum nutricibus* *Mercurialia* porrigantur. Ex.

Externe ad ulcera venerea purganda sanandave, praesertim ea, quae circa glandem et praeputium membri virilis et in genitalibus mulierum oriuntur, adhibetur Mercurius dulcis tali modo, ut drachma eius una, cum unciiis octo Aquae destillatae communis misceatur. In forma Pulveris etiam inspergitur ulceribus venereis, et in maculis corneae ad mentem PLENCKII Mercurii dulcis et Aloës ana grana tria cum Sacchari albi drachmis duabus in Pulverem subtilissimum rediguntur, et hic Pulvis oculo cum penicillo madido applicatur. Apud lactentes in papillarum excoriationibus Mercurius dulcis subtilissime pulveratus, eis inspersus, eas sanat.

Tandem notandum CLARE, CRVICKSHANK et PASCAL (f) Mercurio nostro vel solubili ad morbos venereos sanandos tali modo usos fuisse, ut quotidie granum unum, duo, vel tria cum saliva humectata, digiti ope, labiis vel linguae apici et internae buccarum superficiei et itaque glandulis ipsis, quae salivam secernunt, infricari iubeant. Quo modo quidem primae viae non laeduntur, sed in sanando morbo tanta haec methodus non praestat, quae hi viri pollicentur, insuper dentibus noxia est.

(a) In affectibus hydropicis ex hac Pilularum Massa semper multa vidimus:

Recipe, *Extracti Taraxaci*, drachmas tres cum dimidia.

Saponis alicantini, sesquidrachmam.

Resinae Galbani, drachmas duas.

Pulveris radices Squillae, grana viginti quatuor.

Mercurii dulcis, grana sedecim.

Camphorae cum Spiritu Vini solutae, scrupulum unum.

Misceantur et fiat cum *Essentia Corticum Aurantiorum Massa Pilularum*, ex qua formentur *Pilulae* ponderis granorum duorum, quae cum idoneo *Pulvere* conspergendae.

Ab initio omni trihorio quinque *Pilulae* dentur, sensim usque ad duodecim ascendendo.

(b) Vid. ROB. HAMILTON in den medic. Commentar. von einer Gesellschaft der Aerzte zu Edinb. IX. Bd., et LINDTIVM in London medical Journal.

(c) *Perill.*

(c) *Perill. HUFELANDII Journ. der prakt. Heilkunde.*
23. Band. 1. St. pag. 105.

(d) *Praktisch. Beobachtungen über hartnäckige vener.*
Zufälle. Cap. 14.

(e) *Abhandl. über die venerische Krankh. 1. B. p. 318.*

(f) *Vid. Samml. auserlesener Abhandlungen zum Ge-*
brauch practischer Aerzte. 6. Band. 1. St.

150. MERCVRIVS PRAECIPITATIVS ALBVS
(*Hydrargyrum muriaticum praecipitatum.*
Murias Hydrargyri Ammoniacalis).

§. 600. *Recipe, Mercurii vivi depurati, un-*
cias quatuor.

Solve in

Acidi Nitri, unciis octo.

Solutum diluatur

Aquae communis destillatae,
libris quatuor,

et sensim ei instilletur sequen-
tis soluti, donec nihil am-
plius praecipitabitur.

Recipe, Salis Ammoniaci, unc. duas.

Tartari depurati, un-
ciam unam.

Solve in

Aquae communis destillatae,
libris quatuor,

et filtra.

Si praecipitatio hac solutio-
ne finita est, adhuc ad per-
ficiendam ulteriorem praeci-
pitationem, solutioni mer-
curiali instilla,

Liquaminis Tartari, quan-
tum sufficit,

ad praecipitationem peragen-
dam. Pulvis albissimus ad

fundum

fundum praecipitatus postea
filtro chartaceo immittatur,
et ita *Aqua frigida* affusa
edulcoretur, ut *Aqua*, qua-
cum *Mercurius* ablutus est,
Acetum Saturni non turbet,
si ei instilletur.

De probitatis notis vid. §. 596.

§. 601. Mitioris est indolis, quam *calcinatus ruber*;
quoniam vero securiora pro *interno usu* habemus *Mercu-
rialia*, etiam hic tantum *externae* adhibeatur in *ulceribus
venereis*. Praesertim ad *Vnguenta* venit, quae in *affectibus
oculorum venereis* et *scabie*, vel aliis *foedis cutis inquin-
mentis*, e. g. *lichenibus*, *pruritu*, *herpete*, *exanthemati-
bus serpiginosis*, a *scrophulosa materia* ortis etc. valent.

Mercurius praecipitatus ruber, vid. N. 148.

151. MERCVRIVS SOLVBILIS HAHNEMAN-
NI (*Hydrargyrum oxydulatum nigrum*.
Oxydum Hydrargyri nigrum).

§. 602. Recipe, *Acidi Nitri*, uncias quinque.

Sensim ei instilla,

Mercurii vivi depurati, un-
ciam dimidiam.

Ponatur phiala, in qua solu-
tio perficienda est, in vas
amplum, *Aqua fontana fri-
gida*, repletum, et in loco
frigido asservatum. Dein

huic solutioni addatur,

Mercurii vivi depurati, unc.
et hac iterum soluta uncia
adhuc

Mercurii vivi depurati, un-
ciae tres cum dimidia.

Sic perge, donec nullae ul-
tra prodeunt bullulae, ubi
solutio

solutio post aliquot horas plerumque in massam albam salinam abierit, quod indicat solutionem rite peractam esse. Solutio ita peragatur, ut non celeriter et cum vehementia fiat, quod impediatur, cavendo ne calor fluidi gradum sexagesimum scalae Fahrenheitianae unquam superet. Solutione peracta decantetur liquor. Eximatur *Mercurius vivus* non solutus, et *Sal* in cucurbita reliquum attenne- tur cum pauxillo *Aquae destillatae*, et filtro chartae bibulae committatur. *Sal* probe, sed absque omni calore exsiccatum, solvatur in *Aquae destillatae*, libris quinque.

Seponatur dein per duodecim horas, postea decantetur liquor pellucidus, et vasi magno vitreo immittatur. Affundatur tandem,

Spiritus Salis Ammoniaci urinosus,

lente et guttatim sub perpetua cum bacillo terreo vel vitreo agitatione, et quidem tamdiu, donec solutioni nullum ulterius excidit *praecipitatum nigrum*. Seponatur tunc iterum per duodecim horas et caute decantetur. *Pul-*

vis

*vis remanens Aqua destil-
lata* edulcoretur, filtro char-
tae bibulae committatur, at-
que sine omni calore exsicce-
tur. In mortario vitreo deni-
que in pulverem redigatur,
et in vitro probe obturato
usui servetur.

§. 603. Praeparatum hoc, tanquam *Calx Mercurii*,
quae facile in corpore nostro solvitur, et nihilo secius
corrosivum effectum edit, ad praecipua ex *Mercurio* prae-
parata medicamina pertinet, uti inter alios pulchre do-
cuit GRENIVS (a). Datur a grano uno usque ad sex
quotidie, sensim sensimque dosim eius augendo, in mor-
bis, in quibus §. 599. *Mercurium dulcem* laudavimus.
Notandum vero, quod raro *salivationem* excitat (b).

(a) Im *Handbuch der Pharmacol.* II. Tb. pag. 214.

(b) Vid. *Clar. AMELVNG Diss. de Mercurio solubili*
Habnemannii. Jen. 1792.

152. MERCVRIVS SVBLIMATVS CORROSI-
VVS (*Hydrargyrum muriaticum corro-
sivum. Murias Hydrargyri oxygena-
tus sublimatione paratus*).

§. 604. Recipe, *Mercurii vivi depurati*, li-
bram unam.

In cucurbita vitrea ei sensim
adde,

Acidi Vitrioli concentrati,
sesquilibram.

In crucibulo arena repleto
applicato recipienti, et qui-
dem sine luto, igne grada-
tim aucto, tamdiu sublimen-
tur, usque dum nulli vapores
sulphurei appareant, et *Sal*
album siccum in cucurbita
remaneat.

Pro-

Provide *Sali* huic exemto admisceantur,

Salis culinaria exsiccati et subtilissime pulverati, partes aequales. Dein ex retorta vitrea haec mixtio lege artis sublimetur.

Si *carbonibus* iniectus odorem *Allii* spargit, *Arsenico* adulteratus est. Si *Mercurius* in solutione cum *Spiritu Salis Ammoniaci urinoso* plane praecipitatus fuit, et decantato liquori instilletur *Cupri solutio* cum *Spiritu Salis Ammoniaci urinoso* facta, *coeruleus* manet color, quando *Mercurius* genuinus est, ex *flavo viridescens* vero acquirit, si *Arsenico* adulteratus est, insuper tunc *solutio flocculosa* evadit. Vid. etiam §. 598.

§. 605. Post *Arsenicum* ad dirissima pertinet *venena mineralia*. Saeculo decimo septimo iam vero fuerunt Medici, qui tanquam summum contra *venereum virus* medicamen, inter arcana habuerunt; uti ex STEPH. BLANCARDI *Chirurgia* et R. WISSEMANNI *tractat. de lue venerea* apparet. HERMANNVS LEIDENSIS etiam eum in *blennorrhoea* in *Pilularum forma* ad grana duo pro dosi dedit, uti multi alii, praesertim autem *empirici* et *agyrtae* eo usi fuerunt, quorum aliquis, qui *Londini* vixerat, eum iam in *Spiritu Frumenti* solvebat. Summus vero BOERHAAVIUS quoque *internum* sed *providum* eius usum suadebat: granum unum enim solvebat in *Aquae* uncia, addito pauxillo *Violarum Syrupi*, de quo medicamine aeger bis terve in die drachmam capiebat, ita ut in die circiter octavam tantum grani partem acciperet. Primum vero inclaruerat eius *internus usus*, postquam illum RIBEIRO DE SANCHEZ et L. B. A SWIETEN tam confidenter laudaverunt, ut etiam *Chirurgis exercitus caesarei* mandato iniungeretur, *Mercurium corrosivum* in *morbis venereis* interne adhibere. Suasu SWIETENII eum etiam PRINGLE apud *exercitum Britannicum* introduxit, et sic postmodum apud *Gallos, Italos* et in omnibus *Europae* regionibus

bus usus eius celebris fuerat. Vltimis praeteriti saeculi annis de novo iterum THEDENIUS (a) KNACKSTEDT (b) et illustr. ALTHOFIUS (c) usum internum huius remedii defenderunt et suaserunt. Modus, quo L. B. A SWIETEN eo uti praecipit, hic est: solvantur *Mercurii corrosivi* grana duodecim in *Spiritus Frumenti* libris duabus, et huius solutionis datur mane et vesperi cochlear plenum, superbibendo libram dimidiam vel integram *Decocti* cuiusdam *demulcentis* (d). Sed quoniam in *Spiritu Frumenti* difficulter *Mercurius noster* solvitur, facile magna eius portio ad fundum vitri remanet, unde aegris maximum detrimentum oriri potest. Melior inde est, ad exemplum BOERHAAVII, grana duo *corrosivi* additis granis quindecim *Salis Ammoniaci*, in unciiis octo *Aquae destillatae communis* solvi. Extra dubium quidem est, *Mercurium nostrum* in pilulari forma non tam facile *ventriculum laedere*, quam in *solutione*, et vidimus etiam tempora, ubi medicamen hoc non aliter quam ad mentem PETIT et perill. HOFMANNI in *Pilularum* forma dabatur, sed B. noster MOENCHIUS iam probavit, quod quando *Mercurius* tali modo cum *Mica panis* in *Pilularum* formam redactus fuerit, de accurata portione *Mercurii*, quam aeger accipit, incerti essemus, et, si *Pilulae* non recenter paratae sint, tantam duritiem acquirerent, ut, uti GIRTANNERVS observavit, integrae *canalem intestinorum* transeant (e). Quod vero *internum* eius usum attinet, negare quidem nemo potest, hoc remedio saepe tales *morbos venereos* curatos fuisse, qui in alia *Mercurialia* rebelles fuerunt, et etiam haec sanandi methodus aegrotis hoc commodum affert, ut, quoniam *Mercurius corrosivus* nullas sensibiles *excretiones* per cutim movet, et raro *salivationem* excitat, non cogantur, se hypocausto calido includere, sed exeuntes rebus suis vacare possint. Interim etiam verum est, non omnem *morbum venereum* eo superari, multo magis in plerisque, qui hoc medicamen accipiunt, non perfectam sanationem praestare, magis, uti etiam illustr. SCHWEDIAVER monuit, *virus venereum* sopire, quam plane tollere et extinguere, unde communiter morbus paulo post, quum sanatus videatur, cum nova ferocia recrudescat, et tandem non raro etiam eum nocere, praesertim, si liberaliori manu detur, uti a multis vidimus, praesertim eo tempore, quo *Pilulae Hofmanni* primum innotescebant. Non sine etiam fun-
damentis

damento IANNET DES LANGROIS (f) statuit, ex continuato huius medicaminis usu, *pulmones* laedi, quanquam rem exaggeret, si ex copiosiori et amplo huius remedii usu, ad maximam partem frequentiores *phthises* nostro aevo occurrentes derivavit. Interim, ad minimum octo vel novem *phthisicos* vidimus, qui certe morbum hunc ex nimio huius *Mercurii* usu sibi met contraxerunt. Sic etiam BRAMBILLA et perill. RICHTERVS ab eius usu *sputa cruenta*, *febres lentas*, *phthises* et alios noxios effectus viderunt. Haec et alia, quae de *Mercurii corrosivi* noxiis, LENTINVS, CARTHEVSEVS, PRESSAVIN, CYRILLO, FORDYCE et inprimis CLADIVS, in peculiari disertatione, de proscribendo potius quam praescribendo ulterius *Mercurii sublimati corrosivi* interno usu, profecerunt, probe pensitata, non aliud evenire potest, quam ut hortemur omnes, qui praxin medicam exercent, ut, quantum possint, a *Mercurii corrosivi* interno usu abstineant, et loco huius infidi remedii, uti illud recte illustr. BANGE (g) nominat, mitiora et securiora adhibeant. Speciatim notemus, abstinendum ab eo inprimis esse in illis aegris, qui *tussim siccam* habent, quibus solutio *mercurialis ardorem circa pectus* excitat; porro in eis, qui *haemorrhagiis* sunt subiecti; qui *debiles* et *irritabili nervorum systemate* praediti sunt, et in quibus *sitim*, *dolores capitis*, *tormina*, *diarrhoeas* immodicas, *anxietates circa pectus*, *tussim* ipsamque *haemoptysin* creat. Si itaque observetur, *ventriculum a solutione* laedi, quod continuam *nauseam* et *ardorem* excitat, nobis, nostro ex arbitrio, indicatur, a *corrosivi* interno usu plane abstinendum, et in alio medicamine iuvamen quaerendum esse: nequaquam vero sicut ante viginti et plures annos in multorum praxi vidimus, cum maximo aegroti detrimento, nunc clanculum, sub *Pilulari forma*, *venenum* hoc, quod iam in strictissimo sensu evadit, aegris ingurgitare auctores simus. Plane vero usum huius *Mercurii*, uti suasu L. B. DE QVARIN in *nosocomiis austriacis* factum est, interdicere, non approbamus, quoniam in genere ex *Interdictis superiorum in rebus scientificis respublica non lucrum capit*. Caeterum, si ad sanandos *venereos morbos* praescribatur, ante eius usum, circa corporis *praeparationem* et *diaetam*, ea quoque observentur, quae §. 599. de *Mercurio dulci* annotavimus, simulque iungatur abundans *Decoctorum demulcentium* usus. Dato hoc
Mer-

Mercurio, plerumque *urina* copiose fluit, et curatio modo primo iam mense absolvitur, modo vero usque ad tertium protrahitur.

In alio morbo satis funesto, *carcinomate* nimirum, quoque L. B. A SWIETEN *Mercurium nostrum* laudavit et sequenti modo dedit: *Mercurii corrosivi* grana quatuor, in libris quatuor *Spiritus Frumenti* solvuntur, et mane et vesperi, ad unciam unam, cum *Decocto* quolibet *demulcenti diapnoico* porrigitur. Certe vero magnus sui temporis Medicus *ulcera venerea carcinoma* aemulantiā, cum hoc confudit, in his enim *Mercurius* valere potest, neutiquam vero in *carcinomate vero*, in quo *Mercurialia* plane vitanda sunt. Vidimus tristissimos effectus, ex dato quodam *Mercuriali*, quod *empiricus* quidam in cancro faciei nobili matronae dederat.

Externe in morbis cutis venereis, *scabie venerea*, *herpete* et aliis cutis inquinamentis consulto ad mentem perill. HOFMANNI adhibetur tali ratione, ut scrupulus unus *Mercurii corrosivi* in *Aquae communis destillatae* unciiis decem solvatur. Valet quoque in *ophthalmiis venereis*, ubi ad mentem clar. CONRADI (b) sexta grani pars in uncia una *Aquae Rosarum*, addita drachma dimidia *Laudani liquidi* solvitur. Ab *Unguento*, quod ex *Mercurii corrosivi* et *Salis Ammoniaci* ana drachma una et uncia una *Axungiae porcinae* constat, et quod CIRILLO (i) plantis pedum inungi iubet, non magna in *venereorum morborum* sanatione exspectamus. Consilium vero clar. VOLLMARI ad variorum morborum curationes, hoc *Mercurio* quoque in *Enematibus* uti, periculosum nobis videtur, quia inde *intestina* nimirum irritentur, imo facile *inflammatio* oriri possit. Plura de externo usu vid. §. 402. ubi de *Aqua phagadaenica* sermo est.

(a) *Salzb. med. chir. Zeitung vom Jahr 1791. 2. Bd. pag. 363.*

(b) *In den anatom. med. chir. Beobachtungen. pag. 38.*

(c) *Prakt. Bemerkungen über einige Arznei-Mittel. 3. Band.*

(d) *SWIETENII Epistol. ad Benevenuto.*

(e) *Cui Pilularum forma arrideat, ad mentem perill.*

HVFFELANDII sequenti in modo parentur:

Recipe, *Mercurii sublimati corrosivi*, grana sex.
Solvantur in

Aquae

Aquae destillatae fervidae sufficienti
quantitate.

Dein adde

Micae panis albi

Sacchari albi, ana, quantum sufficiant,
ut fiant bene subigatis *Pilulae* CLXXX.

Vid. *Journal* 5. Band. 2. St. pag. 7.

(f) In tract de phtbisi.

(g) In der medic. Prax.

(b) In illustr. ARNEMANN'S Magazin für die Wund-
arzneiwiss. 1. Bd. 1. St.

(i) Practische Bemerkungen über die venerischen Krank-
heiten.

153. MERCVRIVS VIVVS DEPVVATVS (*Hy- drargyrum purum*).

§. 606. Recipe, *Sulphuris citrini*, unc. tres.

In vase terreo leni igne adhi-
bito sensim admisce,

Mercurii vivi, libram unam.

Frigefacta pulverentur et ad-
dita

Cinerum clavellatorum, li-
bra dimidia,

ex retorta ferrea et adaptato
vase recipienti Aqua repleto,
destillentur.

§. 607. Optima *Mercurium vivum* adhibendi metho-
dus ea est, quam PLENCKIUS descripsit, et haec est:

Recipe, *Mercurii vivi depurati*, drachmam unam.

Pulveris Gummi Arabici, drachmas tres.

Terantur probe, donec omnes globuli mer-
curiales disparuerint, et tunc adde,

Syrupi Diacodii, unciam dimidiam.

Misceantur et conterantur in mortario mar-
moreo, donec *Mercurius* penitus in mucum
abeat. Tandem aut dilue hunc *Mucum Mer-
curialem* cum *Aquae destillatae* cuiusdam un-
ciis octo, aut formentur addita *Mica panis
albi* ex eo *Pilulae*, ponderis granorum duorum.

Solutio

Solutio datur bis - terve in die ad cochlear unum, *Pilularum* vero, decem mane ac vesperi aeger capiat, et sic pro rerum circumstantiis augendo. Eximie confert hic sic dictus *Mercurius gummosus*, ubi ob nimiam irritabilitatem *Salia* nocent, praesertim in *morbis oculorum venereis*. Interim notandum, quod facile *Mercurius vivus* *salivationem* excitet, et itaque eo respiciendum est, ut additis, vel interpositis *purgantibus* ei praecaveatur. Etiam externe ad *lotiones Mercurium gummosum* adhibuit PLENCKIUS in *phimosis, ophthalmia venerea ozaena* cum lacte mixtus in forma *Fomenti* seu *Balnei*; sicut ad *injectiones* in *blennorrhoea* et *fluore albo*, ut quoque in *Gargarismatis* seu *Linimenti* forma in *angina venerea* et *ulceribus palati*. In *humorum impuritatibus*, ad *obstructiones* reserandas, *affectus venereos* curandos, et fugandos *vermes*, quoque *Mercurius vivus*, *Pilularum Massi* a granis octo usque ad dimidiam drachmam additur. Modum, *Mercurium vivum* in *ileo* tali ratione adhibendi, ut usque ad integram libram praescribatur, improbandum esse censemus.

154. MORSVLI ANTIMONIALES KVNKE- LII (*Trochisci stibiati*).

§. 608. Recipe, *Sacchari albi*, lib. dimidiam.
Coque in
Aquae fontanae, libra dimidia,
ad consistentiam tabulati et adde
Antimonii crudi praeparati,
unciam unam.
Cinnamomi acuti, grosso modo triti, drachmam unam.
Effunde sub perpetua spatulae ferreae agitatione, ne
Antimonium ad fundum scedat, in formam huic rei dicatam, et tandem divide in
tabulas

tabulas seu Morsulos drachmarum duarum ponderis.

De usu vid. §. 371.

155. MORSVLI CHINATI.

§. 609. Recipe, *Sacchari albi*, libram unam.
Coque in

Aquae fontanae, libra dimidia,

ad consistentiam tabulati, et adde,

Pulveris Corticis peruviani, uncias tres

Cinnamomi acuti, grosso modo triti, drachmas tres.

Effunde in idoneam formam, et fiant *Morsuli* ponderis drachmarum duarum.

De usu vid. §. 522.

156. MVCHARVM ROSARVM.

§. 610. Recipe, *Florum Rosarum pallidarum recentium*, libram unam.

In

Aquae fontanae, libra una, per aliquot dies digere, exprime, cola, et pro parando *Melle Rosarum* serva.

157. NAPHTHA ACETI (*Aether aceticus*).

§. 611. Recipe, *Terrae foliatae crystallisatae*, et leni calore exsiccatae, libram dimidiam, antea cum *Spiritus Vini rectificatissimi*, unciis decem, remixtae.

Vasorum iunctis probe clausis,

sis, fiat destillatio leni igne.
Liquori destillato adde
Aquae communis, partem
quartam;
Lixivii caustici, quantum
requiritur, ad promoven-
dam separationem Naphthae,
quam blando calore rectifi-
ca et in vitro bene clauso
serva.

De *viribus* vid. §. 583. Notemus adhuc,
 quod etiam ea ex mixtione partium aequalium
Naphthae Vitrioli et Aceti concentrati parari
 potest. Eodem modo ex *Naphtha Vitrioli et*
Spiritu Nitri fumanti, Naphtha Nitri acquiritur.

158. NAPHTHA VITRIOLI, seu OLEVM
 VINI (*Aether sulphuricus*).

§. 612. Recipe, *Acidi Vitrioli concentrati,*
Spiritus Vini rectificatissi-
mi, ana uncias octo.

Spiritui in lagenam vitream
 infuso, instilletur minutim
Acidum Vitrioli. Postea
 stent in cella, vel alio loco
 frigido per quatuor hebdoma-
 das, et tunc ex retorta vitrea
 destilletur, igne moderato
 ac debili, usque ad dimidias.
Naphtha dein separetur,
 quae neque odorem sulphu-
 reum, neque saporem acidum
 amplius possidet, album co-
 lorem habet, et nulla ulte-
 riori rectificatione indiget.
 Ad residuum iterum addan-
 tur,

R

Spi-

Spiritus Vini rectificatissimi, unciae quatuor,
et destillatio repetatur, ubi
tunc rursus *Naphtha* acqui-
ritur, quae lege artis sepa-
retur. In vitris probe muni-
tis *Naphtha* usui servetur.

De viribus vid. §. 583.

159. NITRVM CRYSTALLISATVM, seu DE-
PVRATVM (*Nitras Potassae. Kali
Nitricum*).

§. 613. Recipe, *Nitri communis*, libras sex.
Solve in
Aquae fontanae fervidae, li-
bris sex.

Guttatim instilla
Liquaminis Tartari, quam-
diu liquor inde turbatur, dein
per chartam cola et adde
Carbonum pulveratorum, li-
bram dimidiam.

Coque despumando saepius
massam, dein cola, et post-
quam ad pelliculam evapo-
rata fuerit, ad crystallisatio-
nem sepone, ubi satis den-
sae ac longae *Crystalli py-
ramidales* oriuntur, quae
colligantur, super chartam
emporeticam, in aëre libero
siccentur, et usui servantur.
Residuus *Liquor* ad dimi-
diam evaporatus, denuo
crystallos largitur.

§. 614. *Sal* hoc medium, summas possidet vires tem-
perantes, resolventes, antispasmodicas et carminativas.
Con-

Convenit ideo in *orgasmo sanguinis*, in *sanguine denso*, in *morbis inflammatoriis* et illis *febribus*. Quoniam *fibras nostras* insigni modo relaxat et debilitat, in *affectibus spasmodicis*, praesertim *infimi ventris*, et *flatulentis*, saepe optimum affert auxilium, ex eadem causa vero omnino plane vitandum est in *febribus putridis*, *hecticis* et *lentis*: quia eius usu, *fibrae iam debilitatae*, adhuc magis *relaxantur*. Eadem ex ratione, si in *haemorrhagiis*, ad *orgasum sanguinis* temperandum, praescribitur, semper respiciendum esse, quilibet videt, ne detur insigni *fibrarum debilitate* iam praesenti, nec ea, ex nimio eius usu, inducatur. Praeterea *Nitrum vires ventriculi* valde debilitat, hinc eius usus, in *depravata digestionem*, in omnibus *diarrhoeis*, *dysenteriiis* et aliis *alvi fluxibus*, quoque sollicite vitandus est. Cum vero in primis viis *cru-da incidit*, *bilem temperat*, atque *alvum stimulando sollicitat*; recte in *obstructionibus* et *segnitie alvi*, datur; praesertim, quando *spasmi* vel *summa fibrarum stricturae* in causis sunt. Datur a scrupulo dimidio usque ad drachmam dimidiam, quin scrupulos duos, minime vero ad imitamen BROCKLESBY intra nychthemeron ad integram unciam. *Faucium* et *tonsillarum inflammationi* in *Gargarismatibus* adhibetur, et *irritandi scopo*, *Enematibus* a drachmis tribus usque ad sex additur. Venit etiam ad *Fomentationem* sic dictam *frigidam Schmuckeri*. Mira de *Nitri abusu*, qui tempore et suasu BACONIS VERVLAMII in *Anglia* invaluit, JO. HUMMELIUS in *tract. de arthritid.* pag. 32. §. 19. profert.

160. OLEVUM ABSINTHII DESTILLATVM.

§. 615. Recipe, *Summitatum Absinthii recentis*, parum et modice *siccatarum*, libras viginti quinque;

Incisae et conquassatae macerentur per triduum in *Aquae fontanae*, libris septuaginta quinque, additis

Salis communis, lib. tribus.
Destillentur postea e vesica

R 2

ad

ad tertiam partem repleta,
et *Oleum Aquae* innatans,
separetur.

Eodem modo destillatur:

ex *Floribus Chamomillae vul-*
garis, Oleum Chamomil-
lae (a);

Lavendulae, Oleum
Lavendulae (b);

Herba Menthae piperitae,
Oleum Menthae;

Rutae, Oleum Ru-
tae;

Sabinae, Oleum Sa-
binae;

Tanaceti, Oleum
Tanaceti.

Triplici modo *Olea destillata* adulteran-
tur: 1) Commiscentur cum *Oleis expressis*:
quod detegitur, quando *Olei* guttulam, in char-
tam papyraceam infundimus, et haec tunc atra-
mentum non admittit, et *macula unguinosa* in
ea remanet. Etiam, quando *Oleum destilla-*
tum in *Alcohole Vini* solvimus, et ei admixtum
expressum in parvas guttulas separatum appa-
ret. *Olea* insuper *expressis* specificè graviora,
e. g. *Caryophyllorum*, si, quando quid suspe-
cti *Olei* in loco frigido separatur, statim *Oleum*
aethereum fundum petit, relicto *Oleo expresso*
in superficie. Guttulis etiam aliquot talis adul-
terati *Olei Spiritui Vini* instillatis, inque vi-
tro bene agitatis, et *Spiritus Oleo* intime mix-
tis, *Oleum expressum* ob levitatem specificam
in superficie in forma globulorum lucescentium
apparebit. 2) Cum *Oleo Terebinthinae* adul-
terantur, quod odor statim detegit, praesertim,
si

si in mortario lapideo vel vitreo terantur. *Spiritus Vini rectificatissimus* affusus etiam *Oleum Terebinthinae* admixtum prodit: *Spiritus* enim omnia *Olea aetherea* brevi tempore solvit, ad perfectam *Olei Terebinthinae* solutionem vero plures dies requiruntur. 3) Quandoque cum *Spiritu Vini* combinantur, quod experimur, si *Oleum* cum *Aqua* commiscuerimus, ubi tunc, si *Spiritus Vini* ei additus fuerit, *Aquam albam* et *lacteam* reddit. Praeterea *Olea aetherea Spiritu Vini* adulterata, obscuriora sunt genuinis. Interdum commiscetur *Oleum Caryophyllorum* cum *Oleo Piperis Iamaicensis*, quod colore, odore et sapore *Caryophyllorum* haud dissimile est: mox tamen haec adulteratio apparebit. *Oleum* enim verum et genuinum, colore magis sulphureo gaudet, saporeque longe vehementiori et aromatico. Magno etiam cum lucro *Olea pretiosiora* cum *Oleo ex Balsamo Copaivae* parato inquinantur. Hinc Pharmacopoei illa ipsi destillare debent.

(a) *Oleum Chamomillae* successu temporis colorem suum amoene coeruleum deponit.

(b) Plerumque *Oleum Lavendulae* iam paratum ex *Gal- lia* accipimus.

§. 616. Consueta *Olea destillata* propinandi methodus est, ut sub *Elaeosacchari* forma, dentur, sic ut temperatiorum, ad *Sacchari canariensis* unciam, praescripti *Olei destillati* guttas sedecim vel viginti, magis ferventium, *Cinnamomi*, *Ligni Sassafras*, *Macis* et *Sabinae* tantum sex vel octo vero veniant. Haec portio plerumque quatuor doses exhibet, ut aeger in qualibet dosi, *Olei* guttas quatuor, quinque, vel sesquiguttam vel duas capiat. Semper *Elaeosacchara* haec, quae vel sola dantur, vel pro corrigendo sapore, vel etiam tanquam *coadiuvantia*, aliis remediis, in varia dosi adduntur, a Pharmacopoeis ad praescriptionem recentia parentur.

§. 617. *Oleum Absinthii viridem* habet colorem, et de

de amaritudine plantae participat. Convenit in languore post febres, concoctione depravata, in affectibus verminosis, spasmis, variis inde evacuationibus praeter naturam ortis, torminibus, singultu. Ad vomitus et infirmi ventris spasmos sistendos, conducit Solutio sequens, de qua omni hora vel bi- aut trihorio guttae quindecim, viginti vel triginta exhibeantur.

Recipe, *Olei Absinthii destillati*, drachmam unam.

Solve in

Spiritus Vini rectificatissimi

Liquoris anodyni mineralis Hoffmanni, ana,
uncia dimidia.

Externe etiam *Oleum nostrum* in doloribus ventriculi, diarrhoeis et ad lumbricos necandos et expellendos, abdomini illitum prodest. *Ascarides* in intestino recto, cum *Oleo unguinoso* in iniectione adhibitum, non minus necat.

161. OLEVM AMYGDALARVM EXPRESSVM.

§. 618. Recipe, *Amygdalarum non rancidarum*, quantum vis.

Ope lintei rudis pulverem eis adhaerentem deterge, et tunc contusas et sacculo inclusas prelo parum tepefacto sensim exprime, donec omne *Oleum* fuerit expressum.

Perinde est, num ex *dulcibus*, an ex *amaris Amygdalis*, paretur *Oleum*, quia unius naturae utrumque, quod largiuntur, est. Sed *amarae* duplo minus, solummodo quartam partem ponderis dant. *Oleum* vero ex eis expressum rancori diutius resistit. Caeterum non in magna quantitate *Oleum* exprimatur, ut semper recens sit et non rancidum, si praescribatur. Aut ad quamlibet praescriptionem recens, vel in tam minima quantitate, quae non ultra aliquot dies durat, exprimendum est. Si expressio in prelo calidiori fit, plus *Olei* exprimitur, quam in tepediori, verum subrancidum est

est et non aequè mite. *Frigida expressione* tantum unciae duae ex *Amygdalarum* libra acquiruntur.

Pari modo, ex *Fructibus Nucum Juglandium*, *Oleum Nucum Juglandium*,

et ex *Semine Lini*, *Oleum Lini*, parantur.

Raro vero haec ipsi Pharmacopolae parant, prius plerumque ex *Palatinatu* acquiritur.

§. 619. Antequam rectum *Oleorum unguinosorum* usum indicemus, statim abusus notemus, qui eis peragitur, quando praesertim *nostrum recens natis et puerperis*, pro more consueto, porrigitur, ubi non solum *ventriculum* onerat et debilitat, sed etiam ob *saburram* illam, quae in recens natorum intestinis haeret, *acrem* induit *indolem*, hincque eos magis cruciat, quam quod eis prosit. Meliora, si remedia illa, quae benigna natura ipsa subministrat, non sufficiunt, ad educendum *Meconium*, nobis restant. Pari modo non *puerperis* opitulatur, si in quolibet puerperio *Oleum* hoc porrigatur. Datur eis itaque tantum tunc, quando a *stricturis dolorificis* vexantur: ubi vero probe quidem respiciendum, ne *saburra biliosa*, vel *austera*, in primis viis haereat: quia tunc *Olea* rancidam induunt *indolem*. Idem valet, quando tamquam *emolliens*, *relaxans* et *obtundens medicamen*, in illis casibus datur, ubi *crisparae* et *induratae partes* relaxandae sunt, e. g. *nephritide calculosa*, *colica spasmodica*, *tussi*, vel ad *acrimoniam* obtundendam, e. g. in *urinae ardore*, *pectoris asperitatibus* adhibetur. A drachma una, usque ad dimidiam unciam, vel in *Emulsionibus oleosis* porrigitur, vel adhuc in maiori dosi, uncia una nimirum in *iussulo calido* exhibetur. *Vermibus oleosa* infesta esse, et ea tanquam efficacia remedia consideranda, quae eorum interitum promovent et expulsionem efficiunt, omnibus notum esse putamus. Datur ideo eis, qui *vermibus* cruciantur, etiam *Oleum nostrum*, in *iussulo calido*, ab uncia una usque ad duas, imo plures. Consulto etiam *Clysmata* ex talibus *Oleis unguinosis*, e. g. *Lini*, vel *Olivarum* parantur, quae praesertim in cruciatibus, quae ab *ascaridibus* oriuntur, valent. Caeterum dolen-

dolendum, quod largiori et continuato *Oleorum* usu, *primae viae* debilitentur, et hac ratione, generationi *humorum lentorum* et *pituitosorum* in *intestinis*, quae *vermium fomitem* constituunt, ansa praebeatur: et itaque, ex hac causa, usus *Oleorum* omnino limitandus est. In casu sumpti *Veneri rodentis*, larga *Oleorum* deglutitio, si mature dantur, obvolvendo *partes acres*, eorum funestos effectus ita impediunt, ut, ad eorum plenariam destructionem et expulsionem tempus detur. In *Clysteribus*, quae *emolliendi* et *relaxandi* scopo, iniiciuntur, ab uncia una usque ad duas adduntur. *Hydropicis* quoque externe *abdomini* utiliter *Olea* infricantur: quam methodum iam prisca antiquitas laudavit, et nostris temporibus L. B. A. STORCK et TISSOTVS utilem invenerunt. *Auribus* *Olea* instillantur ad *animalcula*, quae irrepserunt, et *sordes* earundem *induratas* emolliendas. *Externe Olea* haec vel sola, vel cum *Camphora* aut *Spiritu Salis Ammoniaci*, aut *Cornu Cervi*, in *pleuritide* et *peripneumonia* pectori inunguntur, unde *dolores* sedantur, et *expectoratio* promovetur. Consulto etiam in *blennorrhoeis urethrae* iniiciantur, ubi tunc summo cum fructu paucillum *Opii* additur. Quanta ad facilitandas *operationes chirurgicas* *Olea* contribuant, si cum eis *instrumenta* delineantur, admodum nuper docuerunt *Viri illustres* FAVSTVS et HVMOLDVS (a).

Easdem vires habent *Oleum Lini*, *Nucum iuglandium* et *Olivarum*, de cuius usu contra *pestem* et *morbos contagiosos* iam §. 232. actum fuit. *Oleum Lini* praecipue a DODONAEO, L. B. A. SWIETEN et praesertim GALLESKY (b) in *passione iliaca* laudatur. Non vero in omni casu *Oleosa* talia conducunt, praesertim quando *saburra biliosa* praesto est, et *Oleo Lini* prae caeteris nulla singularis praestantia adscribenda est, et e contrario prae aliis *ventriculum* valde onerat, unde sine dubio oritur, uti BRVENING observavit, quod saepe *nauseam* et *vomitum* excitaverit, *alvo* *pertinacissime clausa* relictis. Interim in hoc et *Oleo Olivarum* laudandum venit, quod ad induendam *rancidam naturam*, non tam prona sint, quam caetera. *Oleum Nucum iuglandium*, prae aliis *Oleis* contra *vermem solitarium*, quandam, uti LA CHAPELLE vult, propriam et sibi privam vim possidere, non credimus. In *leucomate* seu *albugine* vero *Oleum Nucum*, quovis die ad aliquot guttulas *oculo* applicatum, praestans est.

est. *Externum usum* huius *Olei* etiam utilem reperit *perill.* HUFELANDIVS (c) in *impetiginibus*, ad hunc usum vero ex *Nucibus recentibus* sine calore expressum esse debeat.

(a) Nuperrime nunc *Collega noster coniunctissimus*, *illustr. Consiliarius aulicus* HYNOLDVS in sequenti proluxiori tractatu: *Faust und Hunold, über die Anwendung und den Nutzen des Oels und der Wärme bei chirurgischen Operationen u. s. w. Leipz. 1806.*, de hac *Oleorum* virtute acute disseruit.

(b) In der *Abhandlung vom Miserere.*

(c) *Journal* 13. B. 4. St. pag. 179.

162. OLEVUM ANIMALE DIPPETII (*Oleum animale aethereum. Oleum volatile animale*).

§. 620. Recipe, *Olei Cornu Cervi foetidi*, quantum vis.

Leni igne, ex cucurbita vitrea cum imposito alembico, destilla, et quod primum exstillat *Oleum limpidum*, ab insequenti magis iam flavescenti, et ita secundum a tertio, mutato excipulo, separetur. Ad primam portionem limpidam plane rectificandam, una destillatio, leni igne instituta sufficit: posteriores vero, ut plurimum binas requirunt, in quibus itidem *pars limpida*, mutato excipulo, ab insequenti impuriori, separetur, et tali modo labor continuetur, usque dum omne *Oleum limpidum et album* fluit.

Ne color *limpidus* brevi tempore, accessu aëris iterum in *flavescentem* et successive in *nigrum*

grum mutetur, et *Oleum* pristinam turbidam et graveolentem resumat naturam, opus est, ut in vitris parvis, drachmam unam vel duas capientibus, plenis, probe et exacto obturamento et ligatura munitis, servetur, et haec in arenam inverso modo ponantur. Si nihilominus, tractu temporis, desideratum colorem limpidum amiserit, unica destillatione hic iterum restitui potest.

§. 621. J. BAPT. HELMONTIUS in *Aurora Medicinae*, primus suasit *Oleum Cornu Cervi foetidum* rectificatione depurari. Post hunc famosus J. C. DIPPELIUS commendavit *Oleum suum animale* in tractatu, qui inscribitur *Vitae animalis morbus et medicina*. Primus celebre hoc *Oleum* fecit *Berolini*, Comes quidam de *Wittgensteiniorum* familia, primis praeteriti saeculi annis, qui e *stercore humano* illud infinita fere rectificatione paravit, unde quoque notitiam J. C. DIPPELIUS, eodem tempore *Berolini* degentis, non effugit, qui statim intellexit ex qualibuscunque animalium partibus id parari posse. Nostram compendiosam hoc *Oleum* conficiendi methodum docuit MODELIVS (a). Penetrans hoc medicamen agit resolvendo, sudorem excitando et sedando. Post hoc *Oleum* assumptum, utplurimum somnus longus sequitur, et aegri roborati expergefiunt. In nervorum systema satis valide agit, et inordinatos nervorum motus compescit, hinc valet, et, uti observationes dignissimae et nostra etiam experientia testantur, profuit, in omni spasmorum genere, convulsionibus, affectibus hystericis, catalepsia, epilepsia, et uti VATERUS in speciali *Programmate* (b) docuit, in ipsa *hydrophobia*. Tanquam specificum remedium antiepilepticum, crebra experientia comprobatum, commendat SPIELMANNUS (c) et nobis aliquoties multa praestitit. Quoniam insuper vis eius resolvens et antispasmodica insignis est, etiam in cephalalgia, hemicrania, clavo hystérico, otalgia, odontalgia, si a causis pituitosis vel spasmò ortae sunt, maxime valet. Itidem si plethora, vel insignis inflammatio illud non prohibeat, consulto detur in rheumatismo, arthritide et podagra. Efficaciam huius Olei, quam in febribus intermittentibus praestat, iam HALLERUS (d) laudavit. In iis praesertim febribus adhibea-

hibeatur, ubi aegrorum in frigoris stadio certantium vires, eius violentiae succubituros esse, metuendum est: tunc enim mox ante *frigoris paroxysmum* datum, satis cito et actuose *vires cordis* auget et salutarem *sudorem* producit: si aliquot horas ante accessum datur, saepe modo aegri paroxysmum sentiunt. In *iuvenibus* vero et *plethoricis* usus eius valde limitandus, vel multo magis proscribendus est. In *oculorum suffusione* illud valere, probat BAYMERUS (e), qui etiam eius *vires antispasmodicas* et *antepilepticas* confirmat. Tandem ad *taeniam* expellendam a ROSENSTEINIO laudatur. Datur a guttis decem usque ad quadraginta, vel in vehiculo largiori, vel cum *Saccharo*. Quandoque bene ei *Naphtha Vitrioli* additur.

Externe applicatum equidem *vires* eximias *resolventes* possidet, et in *tuberculis* post *morbos arthriticos* non solum, sed etiam in *tophis*, *exostosis* et *glandulis induratis* valet. BAYMERUS nobis, dum viveret, confirmavit, in nominatis morbis, semper de *Oleo* hocce maiora vidisse, quam de laudato *Civutae Emplastro*. Consulto etiam *Oleum animale Vnguentis*, quae contra *spasmos* valent, et *anodynā vim* praestant, additur. Si *spinæ dorsi* hoc *Oleum* ante *febris insultum*, inungitur, in *febris intermittentibus*, in multum imminuitur *frigoris sensatio*: quod etiam *Oleum Cornu Cervi foetidum*, *Succini*, vel *Terebinthinae* praestant. Plura vid. in MAVCHARTI *Diss. de Oleo animal. Dippelii*, Tübing. 1745. habita.

(a) In *Commercio litt. Norico A.* 1741. pag. 321.

(b) De *Olei animalis efficacia contra hydrophobiam et Laurocerasi Venenum*.

(c) „Memini, MILLARS in *diss. de medicam. antiepileptic.* pag. 31. ait, B. SPIELMANNVM lectionibus suis chymicis sex ad septem observationes narrasse, quibus efficaciam huius *Olei* in *epilepsia* confirmatur.“

(d) In *diss. de Oleo animali Dippelii*, Goetting. 1747.

(e) In *Act. Mogunt. T. I.*

163. OLEVUM ANISI DESTILLATVM.

§. 622. Recipe, *Seminis Anisi contusi*, libras quatuor.

[Infunde

Infunde cum

Aquae fontanae, libris sedecim.

Adde,

Salis communis, lib. unam.

Stent per triduum, tunc destilla e vesica ad tertiam partem repleta, et *Oleum Aquae innatans* separetur.

Eodem modo parantur:

ex *Seminibus Foeniculi dulcis*,
Oleum Foeniculi.

Radicibus Valerianae sylvestris, *Oleum Valerianae*.

Pharmacopoei non ipsi *Olea* ex *Aniso* et *Foeniculo* destillant, sed utraque ex *Thuringia* iam parata ad nos veniunt, ubi ex *Seminum paleis* destillantur. *Oleum Anisi* sit butyraceum, album, crystallinum et chartae papyraceae instillatum, nullam maculam relinquens.

§. 623. Penetrans hoc *Oleum* possidet vires aromaticas, stimulantibus et carminativis, hincque praescribitur in variis infimi ventris vitiis, e. g. torminibus, flatulentia, ventriculo debilitato. Additur etiam in *Elaeosacchari* forma ad corrigenda alia medicamenta, praesertim commode *Ialappae Resinae* additur, et haec cum eo in mortario teratur, quia eam in corpore nostro solubiliorem reddit, et a torminibus praemunit. An huius *Olei* guttae duodecim ad quindecim cum *Syrupo* quodam datae, uti *MAIAVLT* vult, ad *Arsenici* deleterias vires obtundendas sufficiant? valde dubitamus. Caeterum in *ecchymosis*, si eis illinitur, et ad tumores cysticos resolvendos, praestantissimum exserit *Oleum* nostrum effectum. In *Clysteribus*, quae contra spasmos et flatus sunt, una cum *Oleo Olivarum* seu *Lini* ad scrupulum unum vel drachmam dimidiam nostrum, vel *Oleum Chamomillae*, vel *Menthae*, vel *Foeniculi*, loco consuetorum *Oleorum coctorum* addi possunt.

Oleum

Oleum Foeniculi easdem vires possidet.

Oleum Cacao expressum, vid. N. 48.

164. OLEVUM CARYOPHYLLORVM DESTILLATVM.

§. 624. Recipe, *Caryophyllorum aromaticorum*, libras duas.

Tritis affunde,

Aquae fontanae, libras sedecim,

in quibus

Salis communis, unciae quatuor

solutae sunt.

Stent per aliquot dies in loco calido, postea destilla ex vesica ad tertiam partem repleta, et quidem, quia *Oleum Caryophyllorum*, ob specificam suam gravitatem, difficilius ascendat, igne paulo fortiori, ubi tunc una cum Aqua *Oleum* prodit, quod sicut et *Oleum Cinnamomi*, *Ligni Sassafras* et *Macis*, fundum petit.

Cumque *Caryophylli* vix unica destillatione omne *Oleum* dimittunt, secunda, quin tertia instituaturs destillatio, ita quidem, ut Aqua a priori Oleo separata, illis adiiciatur.

Pari ratione destillentur:

ex *Corticibus Cinnamomi*, *Oleum Cinnamomi*.

Macis, *Oleum Macis* (a).

(a) *Oleum Macis* ut plurimum sincerum ex India accipimus.

§. 625.

§. 625. Ob *igneam*, seu *causticam naturam*, *interne* non detur, sed a Chirurgis in *carie ossium* et *sphacelo*, veri ignis instar, magno cum effectu adhibetur. *Gossipio* instillatum, *denti carioso* inditum, si *nervum* contigerit, eum certe destruit, et *cariei* limites ponit, hacque ratione a *doloribus* liberat. Sed cavendum, ne frequentiori huius, vel aliorum *acrium Oleorum* usu, dentibus sanis noceatur. *Oleum Cinnamomi* et *Ligni Sassafras*, in *carie ossium* easdem vires habent: quapropter etiam praeclarae fide dignissimi *TVELPII* observationes, prius horum *Oleorum*, ad separandas *partes cariosas* tanquam potentissimum viribus, laudarunt et commendarunt. *Oleum Ligni Sassafras*, praecipue in *carie venerea* praestans est. Caeterum *Olea* haecce *Vnguentis nervinis* adduntur.

165. OLEVUM CERAE DESTILLATVM.

§. 626. Recipe, *Cerae flavae*, libram unam. Scindatur in frustula tam parva, ut retortae orificio commode immitti possint, eisque repleatur ad dimidium. Tum infundatur,
Calcis vivae ustae pulveratae, libram unam.
 Calefiat tum lente retorta, donec *Cera* liquescens *Calcem* sibi permiscuerit et eam imbiberit, et applicato excipulo instituaturn destillatio. Adhibito primo leni ignis gradu, prodire solet *Aqua acidula*, foetens pauca, una cum *Spiritu*; calore dein aucto, ascendit sensim *Oleum tenue*, et dum destillaverit, in excipulo, instar *Butyri* concrescens; hoc, ubi ultra prodire negat, maior adhibendus est ignis, et

et fortis quidem suppressio-
nis gradus, cuius ope mox
ascendet sub Butyri forma
tota *Cerae* massa in excipu-
lum. Sine ulla ulteriori ad-
ditione, tandem iterum *Ole-*
um hocce destilla, *Oleum*
limpidum et tenue, a buty-
raceo separa, et sic rectifi-
catum serva.

§. 627. Ob vires balsamicas, detergentes et sanan-
tes, in *vulnorum* curatione maximi est usus, si modo ibi
eius usus cavetur, ubi ingens *inflammatio* adest, vel me-
tuenda est. Praesertim conducit ad *partes tendineas*, *ma-*
num rhagades, *fissuras oris labiorum*, vel *papillarum*
mammarum, *cutis maculas*, eius *asperitudinem* et ad ipsos
perniones (a). Prodest etiam in *anchylosi*, ad *tendines*
contractos lubricandos, et abdomini illinitum in *colica*
flatulenta et *affectibus hystericis*. Interne quidem a gut-
tis tribus ad sex datum, satis valide *urinam* pellit; sed
ob nimiam eius acrimoniam non huic scopo adhibendum
esse, censemus.

(a) Vid. BOERHAAVII *Elem. Chym. Part. II. proc. 36*
et 37.

166. OLEVUM CHAMOMILLAE DESTIL- LATVM.

§. 628. Vid. §. 615. *Vires carminativas, antispas-*
modicas atque *anodinas* exserit, et inde, in *affectibus*
flatulentis, in *morbis spasmodicis*, praesertim qui ab in-
ordinatis *haemorrhoidum* et *menstruorum fluxibus* oriun-
tur, §. 616. praescripto modo datur. Vid. etiam §. 623.

167. OLEVUM CINNAMOMI DESTILLATVM.

§. 629. Vid. §. 624. *Vires huius Olei roborantes,*
stimulantes, celeriter *reficientes* et *nervinae*, omnia su-
perant. Locum ergo habet in *collapsis gravidarum*, *par-*
turientium et *puerperarum viribus*, quando nulla *febris*,
vel *inflammatio* subest, aut *sanguinis immoderatus fluxus*,
e. g. *mensium*, *lochiorum* etc. metuendus est. Porro et-
iam

iam eximie conducit, in *affectibus spasmodicis infimi ventris*, qui a retrogressa *materia arthritica, podagrica, vel rheumatica* orti sunt, et in *lipothymiis* valet, quae eas frequenter aggrediuntur, qui, toleratis morbis insignem virium defectum perpessi fuerunt. Quia hoc, sicut et *Oleum Ligni Sassafras* et *Macis* ad summa calida pertinet, in *iuvenibus* et *plethoricis*, circa eorum usum magna cautio adhibenda est. Insuper *Oleum nostrum*, valentissimam *vim aphrodisiacam* praestat. In celebri *Pulvere solari Cellensi*, *Oleum Cinnamomi* solum, vires laudatas exserit. De *adhibendi modo* vid. §. 616. et de *externo eius usu* §. 625.

168. OLEVUM CORNV CERVI FOETIDVM
(*Oleum animale foetidum*).

§. 630. Recipe, *Cornuum Cervi*, frustulatim concisorum, quantum vis. Immitte retortae lutatae, alembico terreo vitreato munitae, ac igne aperto, gradatim procedendo, adeo ut tandem retorta ignita plane compareat, rem administra- to. Sic prodibit, adhibito gradu primo, *Phlegma*, secundo ac tertio *Sal volatile* et *Spiritus*, itemque *Oleum empyreumaticum subtilius*, quarto tandem *Oleum foetidum, crassum, nigricans*. Omnia singulorum graduum, mutato recipiente, a se invicem separentur, *Sal volatile* dein sublimetur et tali modo, rectificetur, et *Spiritus* quoque de novo abstrahatur.

Spiritus Cornu Cervi, quandoque addita *Calce viva* adulteratur, quod detegitur, quando
ex

ex additione *Spiritus Vini rectificatissimi* non statim praecipitatum sequitur, quod enim oritur, et supra ignem iterum evanescit, si *Spiritus* sincerus est.

Oleum Cornu Cervi foetidum, non semper Pharmacopoei ipsi parant.

§. 631. *Interne* non adhibetur, sed *externe* loco *Olei animalis Dippelii* adhiberi potest. *Mulieribus hystericis* pro odoratu convenit.

169. OLEVUM FOENICVLI DESTILLATVM.

Vid. §§. 622. 623.

170. OLEVUM HYPERICI INFVSVM.

§. 632. Recipe, *Florum Hyperici* recentium parum siccatorum, libr. tres. *Olei Olivarum*, libras quatuor.

Stent per octo dies in loco calido in infusione, postea exprimendo cola.

§. 633. Ad bona pertinet *vulneraria* et *balsamica*, quae *vulnerum* et *ulcerum* sanationem promovent. Possidet insuper, si *vulneribus* applicatur, in quibus *nervorum laesio* adest, aliqualem *vim anodynam*, ut applicato eo, ut plurimum symptomata, quae inde oriuntur, cessent. Pro *parvis vulneribus*, tanquam domesticum remedium, nihil pulchrius invenitur.

171. OLEVUM LAVENDVLAE DESTILLATVM.

§. 634. Vid. §. 615. Ob *virtutes nervinas*, inservit *eis Unguentis* conficiendis, quae talem virtutem habent.

172. OLEVUM LAVRI EXPRESSVM.

§. 635. Recipe, *Baccarum Lauri* maturarum, recentium, quantum vis.

S

Tritae

Tritae in Aqua fontana coquantur, et fortiter exprimantur, et refrigeratum Oleum, pinguedinis instar, Aquae supernatans, colligatur.

Raro vel nunquam apud nos paratur, sed ex *Insulis fortunatis* et ex *Italia* nobis adfertur.

§. 636. *Vires possidet discutientes, nervinas, carminativas, roborantes et sopientes. Valet externe ad spasmos, flatus, colicam flatulentam, ad lumbricos expellendos; praesertim vero, ad roborandos articulos et nervos, uti non minus ad tumores frigidos resolvendos. In affectibus uteri spasmodicis et ischuria quoque utiliter renum et pubis regioni infricetur.*

173. OLEVUM LIGNI SASSAFRAS DESTILLATVM.

§. 637. Recipe, *Rasurae Ligni Sassafras*, libras sex.

Aquae fontanae, libras triginta sex.

Salis culinaris, libr. unam. Macerentur per quatuor dies in loco calido, postea destillentur ex vesica, ad tertiam repleta: sic prodit *Oleum*, quod uti iam §. 624 notatum fuit, non more aliorum, in superficie natat, sed fundum petit.

§. 638. Penetrantissimum, actuosissimum et summe stimulans *Oleum* est, quod simul *cacochymicos, pituitosos humores* corrigit, et tunc praesertim datur, quando humorum motus ad corporis peripheriam augendus est. Valet igitur in morbis *arthriticis, podagricis, rheumaticis*, non rite procedentibus, in impuritatibus humorum *pituitosis et venereis*; praecipue, quando languens natura stimulanda et excitanda videtur. De dosi vid. §. 616. et de eius usu externo §. 625.

174. OLE-

174. OLEVUM LINI EXPRESSVM.

Vid. §§. 618. 619.

175. OLEVUM MACIS DESTILLATVM.

§. 639. Vid. §. 624. *Carminans et roborans est, quod praesertim ad ventriculi dyspepsiam, in diarrhoeis et affectibus flatulentis valet. De dosi, qua exhibenda vid. §. 616. Etiam externe adhibitum et ventriculo illinitum, vim roborantem et carminativam praestat. Unguentis nervinis quoque additur.*

176. OLEVUM MENTHAE DESTILLATVM.

§. 640. Vid. §. 615. *Stomachum roborat, flatus pellit, et spasmos lenit; ideoque datur modo §. 616. praescripto, praemissis praemittendis, ad vomitum sistendum, singultum compescendum, in variis diarrhoeis et affectibus spasmodico-flatulentis, praecipue in dolorifico spasmodico mensium fluore. Cum gossipio denti carioso applicatum, satis cito dolores aufert.*

177. OLEVUM NUCVM IVGLANDIVM
EXPRESSVM.

Vid. §§. 618. 619.

178. OLEVUM NVCIS MOSCHATAE
EXPRESSVM.

§. 641. Recipe, *Nucum Moschatarum, quantum vis.*

In frustula redigantur, sacculo includantur, qui tunc super vaporem Aquae ferventis aliquamdiu exponitur, et deinde prelo Oleum exprimitur.

Raro apud nos paratur, sed plerumque ex India advehitur, ubi pari modo ex Nucibus Moschatis contusis, Aquae ferventis vapore irrigatis, dum adhuc calent, Oleum hocce ex-

primitur. Duæ huius *Olei* dantur species. Prima et optima, ex *India orientali* in vasis elegantioris fabricae ad nos venit; molle hoc est, flavum et odore *Nucis Moschatae* penetrantissimum. Haec species raro reperitur et rarioris est pretii. Altera, communis, quae ex *Batavia* ad nos adportatur, massa dura est coloris ex rubro flavescentis. Adulteratio huius *Olei* difficulter detegenda est; color pallidior et debiliior odor eam suspicantur. Adulteratio cum *Cera flava* cognoscitur ex maiori duritie, colore atro flavo, et quando *Oleum* affusum *Spiritum Vini rectificatissimum* non totum in se recipit, et ille omne residuum solvit, quod in sincero *Oleo* observamus.

§. 642. *Vires roborantes, sistentes et anodynas* habet, si externe in *diarrhoeis*, *vomitibus*, *ventriculi debilitate*, *torminibus*, *affectibus flatulentis*, vel aliis concoctionis viarum vitiis, *ventriculi regioni* applicetur. Adhibendum vero tantum esse, evacuatis antea primis viis, et non, uti multi *Agyrtarum*, *Empiricorum*, *muliercularum*, imo hodierno aëvo eorum *Medicorum*, qui nullas sordes statuunt, in *diarrhoeis* et ipsis *dysenteriiis* faciunt, statim ab initio, quando corpus adhuc humoribus peccantibus scatet, quilibet videt, qui aliqualem nostrae scientiae notitiam habet. *Temporibus* illinitum in quibusdam, praesertim in *infantibus*, *somnum placidum* conciliat. Si per aliquod tempus, antequam hyeme frigus intrat, *digitis pedis* semel in die hoc *Oleum* infricetur, *perniones*, alias omni hyeme revertentes, praecavet. Caeterum inservit pro *Balsamorum corpore*, ita quidem, ut ad drachmas quinque huius *Corporis*, *Olei destillati* cuiusdam drachmae duae veniant.

179. OLEVUM OVORVM EXPRESSVM.

§. 643. Recipe, *Ovorum recentium*, quantum vis.

Coque ut indurentur. Postea *Vitellos* exime, contritos atque

que in sartagine, donec rufescant, et pinguedinem quandam emittant, leniter assatos, adhuc ferventes, et forti sacco inclusos, exprime *Oleum*.

§. 644. *Blandum et demulcens Oleum* est, quod ubique convenit, ubi aliquid *leniendum* et *obtundendum* indicatur. Adhibetur ideo praesertim ad *ambusta*, *haemorrhoides dolentes*, *ani* et *genitalium excoriationes*, ad *papillarum* et *labiorum fissuras*. Ad implendas *foveas*, quae post *variolas* remanent, male adhibetur, quia *maculas flavescentes*, faciem defoedantes, post se relinquit.

180. OLEVUM RVTAE DESTILLATVM.

§. 645. Vid. §. 615. *Interne* datum, satis actuose *sudorem* pellit, *spasmos* lenit, et *mensium fluorem* promovet. Valet ideo in *affectibus hystericis*, *mensium ataxia*, *morbis spasmodicis*, et ubi in *statu phlegmatico*, aliquid praeternaturale in corpore haeret, quod *sudore* expellendum indicatur. *Vermibus* etiam contrarium est, unde infantibus hoc ex scopo exhiberi potest. De modo adhibendi illud vid. §. 616.

181. OLEVUM SABINAE DESTILLATVM.

§. 646. Vid. §. 615. Cum satis potenter *sanguinem* moveat, *circulum* eius augeat, et praecipue in *uteri vase* cum violentia agat, usus eius summam desiderat cautionem. Datur itaque, quando eo *menses* provocare nobis est animus, tantum in *summe phlegmaticis corporibus*, et ubi *humorum pituitosorum* copia eos retinet. Caeterum multam laudem meretur in *morbis paralyticis*, ubi *partes languidae* fortiori stimulo excitandae sunt, uti etiam ad certissima et potentissima pertinet *anthelmintica*. Vel §. 616. praescripto modo datur, vel exhibetur etiam ad guttas quatuor in *Ovo sorbili*. Quid de *Sabinae vi foetum pellendi* sentiendum, hic non diiudicamus; nobis annotare sufficiat, sub quibusdam conditionibus certis, talia remedia dari, et nostrum medicamen ad potentissima pertinere moventia; hincque consultum iudicamus, Pharmacopoeis interdicere, tanta heroica non sine Me-

dici

dici praescriptione, praesertim *foeminis non maritatis* dispensare (a). Vires, quae ei ad *foetum mortuum* expellendum, adscribuntur, dubias tamen iudicamus. Si haberet vero eas, tamen hodierna sanioribus et melioribus principiis superstructa obstetricandi scientia multo tutiora atque certiora remedia suadet, quam talem methodum, quae cum matris gravissimis periculis communita est. *Herbam ipsam recentem*, vel *Conservam* eius in *aribritide* et *scorbuto* iam *perill.* HOFMANNVS (b) feliciter cum successu adhibuit, et simul *Balnea* cum hac *Herba* parata coniunxit. In *perill. HUFELANDII Journal* (c) aliquot observationes leguntur, quae hanc virtutem confirmant.

Externe Oleum et Herba pulverata, contra *cariem ossium* magnam efficaciam possident, et non satis laudari possunt. *Ulcerata* etiam a *vermibus* praemuniunt, *carnem luxuriantem* absumunt, et in genere in *ulceribus putridis* et *phagadaenicis* conducunt. *Verrucis* et *condylomatibus* quoque utiliter *Oleum* applicetur; tandem *dolores* lenit, *cariem* obsistit, si cum *Gossipio denti carioso* admoveatur.

(a) In BALDINGERI *Neuen Magaz. für Aerzte*. 6. B. 3. St. pag. 273. casus narratur, in quo *Sabina* sceleratum effectum produxit.

(b) Vid. HOFMANNI *Abhandlung vom Scharbock* etc.

(c) 15. Band 1. St. pag. 67.

182. OLEVUM SATVRNI.

§. 647. Recipe, *Sacchari Saturni*, uncias quatuor.

Superaffunde,

Spiritus Terebinthinae, uncias octo.

Digere per aliquot dies, donec colorem rubrum acquisiverit.

§. 648. In *ulceribus depascentibus*, *membranarum et tendinum vulneribus* eximii est usus.

183. OLEVUM SVCCINI RECTIFICATVM (*Oleum volatile Succini*).

§. 649. Recipe, *Succini contusi*,

Arenae

Arenae, ana, libras tres.

Ex retorta capaci, *arenae* igne gradatim adhibito destilletur. Vas recipiens cum *Aqua calida*, ad *Sal volatile* in ea solvendum, eluatur, quae per chartam emporeticam prius *Aqua* madefactam, ab *Oleo* separetur, et post factam eius exhalationem, *Sal* colligatur, quod sublimatione rectificetur, et sub titulo *Salis Succini volatilis* usui servetur. *Oleum* deinde misceatur cum

Cinerum, partibus duabus. e retorta lento igne destilletur, et *Oleum limpidum* primo exstillans *album*, ab insequenti *rubro*, separetur alterumque de novo rectificetur, ut omnia *limpida* et *alba* evadant; quae servantur.

In labore hocce, etiam *Salis* pars, dum *Oleum* fluit, sublimatur, quod a parietibus vitri auferatur. *Oleum Succini* quoque ex *Borussia* venit. Ob caritatem pretii, nam sexagesima tantum pars *Salis* ex *Succino* obtinetur, quandoque vel *Sale Ammoniaco*, vel *Crystallis Tartari*, vel aliis *Salibus mediis* adulteratur. In priori casu, cum *Alcali fixo* mixtum, urinosum spirat odorem, et in posteriori, super ignem detentum, non totum volatile avolat.

§. 650. Tam *Oleum*, quam etiam *Sal volatile*, magna sunt et potentia *medicamenta moventia, stimulantia* et

et *resolventia*, quae varias corporis excretiones, sudoris praesertim et *urinae*, potenter promovent. In variis ideo morbis retrogressis, vel non rite succedentibus, e. g. *arthritide*, *podagra*, *rheumatismo*, *exanthematibus* variis, certissimum et satis cito auxilium afferunt, et *sudore* excitato, qui *empyreumaticum* odorem spargit, hos morbos pro-vel revocat. Non minus laudandae eorum vires *antispasmodicae*, quas exserunt, si in *affectibus hystericis*, *convulsivis* et *epilepticis* dantur; et quoniam nobiliora *stimulantia* vix habemus, eorum usus etiam in *affectibus paralyticis* et *apoplecticis nervosis* vel *rheumaticis* valde suadendus. In *sphacelo*, praesertim illo, qui *senes* aggreditur, divinum est remedium, et saepe ipsius *Corticis* vim superat. Vtiliter tunc ad modum LENTINII cum *Moscho* combinatur, ita ut aeger utraque omni bi-vel trihorio a granis quatuor usque ad sex capiat (a). In *febrium bilioso-putridarum* et *nervosarum* summa debilitate, ad *pulsum* erigendum et ad *exanthemata febrilia* pro-vel revocanda, maximi est usus. Si *Sal* ad exemplum ROGERII BACONIS et HUXHAMII, cum *Aceto Vini* digeratur et destilletur, gratius, multo vero etiam debilius irritans, quanquam contra *putredinem* valentius evadit. In *spasmodicis hystericis* sistendis et ad *urinam* pellen-
dam, quando a *spasmo* retinetur, recte AGRICOLA et BOERHAAVIUS *Sali* nostro quandam propriam efficaciam adscripserunt, unde etiam Batavorum ille Hippocrates illud *diureticorum* et *antihystericorum principem* nominat. A guttis quinque usque ad octo, quidem *Oleum Succini* interne exhiberi potest, quia tamen in plurimis casibus, illud multo calidius deprehenditur, quam prodest, ut plurimum *Salis volatilis* usus internus praeferendus, quod a granis duobus usque ad duodecim, et, si probe ab adhaerenti *Oleo stimulantis*, quod diligenti rectificatione acquiritur, liberatum fuit, usque ad integrum scrupulum, vel cum *Vino*, vel *Aqua destillata* quadam dari potest. In genere enim *Salia volatilia* praescribendi methodus optima est, ut in vehiculo appropriato dentur, quia in *Pulvere*, seu *Pilularum forma* multum de eis avolat. Notari adhuc meretur, SYDENHAMO et BOERHAAVIO suadentibus, ad morbos *arthriticos* et *podagricos* averruncandos, nihil praestantius inveniri, quam si ad *diapnoën* excitandam, in horis matutinis, aegris grana duo *Salis nostri* exhibeantur. Tamen circa horum *remediorum stimulan-*
tium

tium usum internum inculcamus: non danda, ubi humo- rum motus celerior conspicitur, ubi plethora adest, quan- do in primis viis saburra vitiosa haeret, et ubi tonus fibra- rum integer et floridus apparet. Vitanda ergo sunt prae- sertim in iuvenibus, sanguineis, biliosis.

Eandem indolem habet et eodem modo datur *Sal Cornu Cervi*, quod praeterea vilioris est pretii. *Spiritus Cornu Cervi rectificatus* quoque in iisdem morbis a guttis viginti usque ad sexaginta dari potest, *maiores* autem, propter oleosas cum eo combinatas partes, *calorem* in sanguine excitat, et ut plurimum ei *Liquor Cornu Cervi succinatus* praeferendus est.

Externe *Oleum Succini* exserit vires resolventes et an- tispasmodicas, et eadem ex causa in spasmis, paralysi et tumoribus frigidis cum maximo effectum inficitur. Tem- poribus applicatum, dolores capitis a causa serosa vel ner- vosa ortos, praesertim hystericos, saepe supra omnem ex- pectationem, quam celerrime tollit. Utiliter tunc cum *Oleo Nucistae* in *Balsami* formam redigitur. Ex aequali- bus partibus *Olei Succini* et *Spiritus Cornu Cervi Linimen- tum* parari potest, quod, si pannum eo irrigatur, et omni quadrihorio circa collum applicatur, in angina, uti PRINGLE aliquae observarunt, magni est usus.

(a) Vid. perill. HUFELANDII Journ. 3. B. 4. St. p. 589.

184. OLEVUM TANACETI DESTILLATVM.

§. 651. Vid. §. 615. Vires roborantes et praesertim anthelminticas habet, et ideo vel §. 616. praescripto mo- do eo scopo datur, vel aliis anthelminticis additur. Et- iam externe abdomini illinitum, vim anthelminticam praestat.

Oleum Tartari per deliquium vid. N. 140.

Terebinthinae vid. *Spiritus Tere- binthinae*.

185. OLEVUM VALERIANAE DESTILLATVM.

§. 652. Vid. §. 622. Vsus huius calidi et aetherei *Olei* diiudicatur ex eis, quae §. 331. de *Valeriana* dixi- mus. Praesertim vero *Oleum* adhibetur in nervorum de- bilitate, morbis spasmodicis ipsaque epilepsia, in qua perill. THILENIUS illud utile invenit (a). Datur a gut- tis

tis sex usque ad duodecim, vel cum *Saccharo*, vel in appropriata *Aqua destillata*.

(a) Vid. *perill. THILENII Bemerkungen* p. 441.

Oleum Vini, vid. N. 158.

Vitrioli, vid. N. 10.

186. OXYMEL AERUGINIS, vulgo VNGVENTVM AEGYPTIACVM.

§. 653. Recipe, *Viridis Aeris pulverati*, uncias tres.

Dilue cum

Aceti Vini boni, unc. quatuor.

Postea per setaceum traice, adde,

Mellis crudi, uncias octo, et coque ad *Mellis crassioris* consistentiam.

§. 654. Antiquissimum hoc medicamentum, cuius iam HIPPOCRATES meminit, ad purganda *ulcera sordida, saniem siccandam*, et *luxuriantem carnem* prohibendam et absumendam, utiliter plumaceolis ad *ulcera* applicatur. In *gangraena* et *sphacelo* ei praeterea *Saturnina* addi possunt. Cum *Melle rosato* mixtum etiam in *gingivarum ulceribus putridis* valet. Videatur vero, ne *ossibus nudis Oxymel* applicetur.

187. OXYMEL SIMPLEX.

§. 655. Recipe, *Aceti Vini*, libram unam.

Mellis, libras duas.

Coque in vase figulino ad *Syrupi* seu *Mellis* consistentiam et cola.

Eodem modo cum *Aceto Squillae*, *Oxymel Squilliticum* paratur.

De usu vid. §. 352.

188. OXY-

188. OXYMEL SQVILLITICVM.

Vid. §§. 350. et *praeced.*

189. PASTA DE ALTHAEA.

§. 656. Recipe, *Radiciſ Althaeae*, recentis in taleolas diſſectae, unciam unam.

Ebulliat in

Aquae fontanae, libris quatuor,

ad partis dimidiaſ conſumptionem. In colatura quodlibet ſeorsim diſſolve,

*Gummi Arabici puriſſimi.**Sacchari canarienſis*, ana libram unam.Colentur et colatura igne lento, ad *Extracti* conſiſtentiam, continuo ſpathula, eam movendo redigatur. Tunc ab igne remota maſſa agitetur multum et celeriter, quo albescat, ſubinde adſpergendo.*Albuminum* duodecim *Ovorum* in ſpumam conquaſſatorum.*Aquae Naphae*, unciam dimidiam.

Inſpiſſetur lento calore ſub perpetua agitatione, donec manibus nihil amplius adhaereat, deinde effundatur in laminam, conſpergatur

Amyli, quantum ſufficit, et lege artis ſiccetur.

§. 657.

§. 657. In *tussi acri, raucedine et catarrhorum defluxionibus, humores acres, salsos, irritantes* demulcet, et inde hos affectus mitigat.

190. PHOSPHORVS.

§. 658. Recipe, *Acidi Phosphori*, lib. tres.

In crucibulo fuis adde continue agitando

Carbonum pulveratorum, libram unam.

Massam adhuc calidam in mortario lapideo probe tere; dein retortae terreae loricae immitte, et iunge mediante luto pingui excipulum amplum, ad medietatem *Aqua frigida* repletum et tubulo parvo in parte superiori instructum, per quam *Gas* exire possit. Destilla in furno reverberii, igne sensim aucto ad retortae candescentiam, donec guttae transire cessent. Frigefacto apparatu liquorem infundibulo inde et *Aquam* separa; dein orificio infundibuli inferiori clauso, *Aquam calidam* affunde *Phosphoro* in infundibulo contento, ipsumque infundibulum *Aquae bullienti* immerge, movendo massam bacillo vitreo, donec in collo infundibuli in massam coëat. Tum in *Aquam frigidam* immitte, ut solidescat massa, quam inverso infundibulo exime,

exime, et sub *Aqua frigida*,
in vasis terreis probe clausis
usui serva.

§. 659. Penetrantissimum medicamentum irritans et
excitans est, cuius usus maximam requirit cautionem,
quia facile inflammationes ventriculi, eius et intestinorum
corrosiones vel etiam scirrhusitates procreat. In morbis
exanthematicis, rheumaticis, arthriticis, podagricis re-
trogressis, in sopore febrili, debilitate nervosa, affecti-
bus lethargicis, praesertim eis, qui post apoplexiam ner-
vosam vel rheumaticam sequuti, morbis epilepticis, iam
VATERVS et BVCHNERVS eum laudaverunt, et in his mor-
bis, quando alia efficacia remedia sine effectum adhibita
fuerunt, tanquam ultimum, ex quo iuvamen exspectan-
dum videtur, praescribendum esse, non abs re duximus.
Optima eum exhibendi methodus ea est, quam perill.
HVFELANDIVS (a) suadet et haec est:

Recipe, Phosphori, grana duo.

Subige exacte longa trituratione cum
Mucilagine Gummi Arabici, quantum sufficiat
ut fiat cum

Aquae fontanae, libra dimidia,

Emulsio, cui adde

Syrupi Amygdalini, unciam unam.

Liquoris anodyni Hoffmanni, guttas triginta.

M. D. Signetur, omni bihorio ad cochlear
sumenda.

Inter alia lectu dignissima sunt experimenta LE ROYS (b)
et clar. BOVTTATZ (c).

(a) *Journ. 7. Bd. 3. St. pag. 117.*

(b) In RÖMERI *Annalen der Arzneimittellehre* p. 47.

(c) *Ueber den Phosphor als Arzneimittel.* Gött. 1800.

191. PILVLAE MERCVRIALES, seu PVLVIS ALTERANS.

§. 660. Recipe, *Mercurii dulcis*, drachmas
duas.

Sulphuris aurati Antimonii,
drachmam unam.

Resinae Guaiaci, sesqui-
drachmam.

Misce-

Misceantur fiat *Pulvis* et ad praescriptionem cum *Spiritus Vini* sufficienti quantitate fiant *Pilulae*.

§. 661. Conveniunt hae *Pilulae* vel *Pulvis* fere in omnibus cum *Pulvere* illo alteranti, quem PLUMERIVS (a) descripsit, et WERLHOFIVS (b), tanquam praestans resolvens in variis obstructionibus viscerum, scirrhis, in morbis venereis, uti et aliis lymphae impuritatibus, ad corrigendam humorum labem, summo cum iure laudavit. Non solum corrigit humores peccantes, resolvit obstructiones, sed etiam per sudorem agit, et hoc modo saepe cachexias, hydropem, viscerum obstructiones et ipsos incipientes scirrhus sanat, si per aliquod tempus huius medicamenti usus continuetur. In morbis venereis, praesertim bubonibus et scabie venerea praestantissimum semper invenimus, quando sic eo usi sumus, ut interdum purgans quoddam interposuerimus, quando salivationis molimina apparuerint. Exhibemus in principio *Pilulas*, seu *Pulverem* ad grana quatuor, et progressu temporis, saepe usque ad integrum scrupulum, dosin hanc augemus.

Auctor libelli, *Fragmente zur Arznei- und Naturkunde und Geschichte*, qui anno 1780 Francof. ad Moen. prodiit, perhibet, se ante quadraginta annos, a Consiliario aulico et Archiatro Sereniss. Landgravii Hasso-Homburgensis KAEMPFIQ, descriptionem *Pilularum* accepisse, quae ex Mercurio dulci, Sulphure aurato Antimonii, *Pilulis polychrestis* et Gummi Guaiaci compositae et cum *Essentia Succini* in *Pilularum* formam redactae fuerunt.

(a) In Act. Edinburg. T. I.

(b) In Specim. I. de medicam. alter. ex Mercurio.

192. PILVLAE PURGANTES.

§. 662. Recipe, *Resinae Ialappae*,
Saponis alicantini, ana li-
 bram dimidiam.
Mercurii dulcis, unc. unam
 cum dimidia.
 Fiat cum

Essen-

*Essentia Corticum Auran-
tiorum*, quantum sufficit,
Massa Pilularum.

§. 663. Ad grana sedecim usque ad viginti quatuor,
et in robustioribus et qui *phlegmaticis humoribus* nimium
scatent, ad triginta, effectum respondent titulo.

193. PILVLAE SQVILLITICAE.

§. 664. Recipe, *Gummi Ammoniacy*,
Radici Squillae recentis,
ana unciam dimidiam.

Contusis simul in mortario
lapideo adde,

*Pulveris Cardamomi mino-
ris*, unciam dimidiam.

Misceantur et fiat *massa Pi-
lularis*.

§. 665. Ad *obstructiones viscerum*, valent, et in
asthmate humido, *nephritide pituitosa* et *sabulosa*, *dysu-
ria* et *ischuria*, a *causis pituitosis* ortis, *leucophlegmatia*
et ipsa *hydrope*, a scrupulo uno usque ad drachmam di-
midiam, summo cum effectu dantur. Vid. etiam §. 350.
ubi de *Aceto Squillae* egimus.

194. PVLPA TAMARINDORVM.

§. 666. Recipe, *Fructuum Tamarindorum*,
quantum vis.

In

Aquae fontanae ferventis suf-
ficien- ti quantitate

dissolve, et per cribrum tra-

iice. Colaturae huius lento

igne ad *Mellis consistentiam*

redactae, librae uni adde,

Sacchari canariensis, libram
dimidiam,

et coque ad iustam *Pulpae*
formam.

Ex

Ex *Indiis* etiam *Pulpam* accipimus, quae ex *orientali* venit, colore est nigrior, siccior et maiori aciditate gaudet ea, quae ex *occidentali* adportatur, cui, ut conservetur, *Saccharum* additum est.

§. 667. *Libra una Pulpae* continet fere *drachmam unam Salis acidi*, quod ratione virium, cum *Crystallis Tartari* convenit. *Eximias eius vires eccoprotice laxantes, antiphlogisticas, sitim sedantes, acrimoniam bilis corrigentes*, et quas contra *putredinem* praestat, quae etiam in omnibus fere *morbis*, praesertim *febris*, cuiusvis sint generis, si saltim non sint *nervosae* vel a *diarrhoea* orta *damnum metuendum*, tanti effectus sunt, non pluribus laudabimus: quia nemo est, qui id nesciat. Datur ab *uncia una* usque ad *tres*. Non convenit vero *Pulpa nostra* in connubio cum *Salibus mediis*, quae *Acidum vegetabile* continent, quae *decomponuntur*.

Pulvis alterans Edinburgensium, vid. N. 191.

195. PVLVIS CONTRA STRUMAS.

§. 668. Recipe, *Spongiae ustae*, uncias tres.
Sacchari canariensis, unciam unam.
 Misceantur.

§. 669. A *drachma dimidia* usque ad *unam* in die bisve terve datus, nobis in *strumis* non adeo induratis, et inveteratis, multa praestitit. *Vrinam* movet et etiam in *affectibus scrophulosis* valet. Cui placet, *Oleum* quoddam *destillatum* gratum addere potest.

196. PVLVIS DENTIFRICIVS.

§. 670. Recipe, *Corticis peruviani*, uncias tres
Herbae Salviae
Cremoris Tartari
Myrrhae electae, ana unciam dimidiam.
Succi Iaponici, drachm. sex.
 Misce

Misce fiat *Pulvis*, cuius unciae, ad quamlibet praescriptionem addantur,
Olei Caryophyllorum guttae sedecim.

§. 671. *Mucum tartareum* non solum a dentibus detergit, sed etiam, si eo *gingivae* fricentur, eas roborat, hincque *vacillantes dentes* firmat, et *scorbutica gingivarum profluvia* sistit. Praesertim sollicitè omni die *gingivae* tali pulvere fricandae sunt, neutiquam vero *dentes ipsi*; quia crebriori tali frictione nitorem amittunt. Sufficit itaque, si hi, tantum omni octo vel quatuordecim dierum spatio, pulvere fricentur, et saltem omni die diligenter os *Aqua pura* colluatur. Si vero negligentia iam *dentes mucore tartareo* ingenti obducti et *nigricantes* reperiuntur, ante usum huius *Pulveris*, primum singulo die, *pulverato pane ustulato* et *Pulvere Foliorum Salviae* probe siccatorum aequalibus partibus, aliquamdiu *dentes* purgentur. Caeterum *Pulvis noster* praecipue eis conducit, qui in mari vitam degunt.

197. PVLVIS GALACTOPOEVVS ROSEN-STEINII.

§. 672. Recipe, *Magnesiae albae*, unciam unam.

Flavedinis Corticum Aurantiorum,

Seminis Foeniculi, ana drachmam unam.

Misce fiat *Pulvis*.

De usu vid. §. 593.

198. PVLVIS INFANTVM.

§. 673. Recipe, *Magnesiae albae*, unc. unam.

Seminis Foeniculi, drachmam unam.

Sacchari canariensis, unciam dimidiam.

Misce fiat *Pulvis*.

T

De

De usu vid. §. 593.

199. PVLVIS OPHTHALMICVS BALDINGERI.

§. 674. Recipe, *Sacchari albi*
Cremoris Tartari, ana un-
 ciam dimidiam.
Gummi Arabici, drachmas
 duas.
 Misce, fiat Pulvis subtilis-
 simus.

§. 675. „Applicetur, BALDINGERVS (a) ait, absque
 irritatione et absque flatu inprimis, quotidie parva por-
 tio huius *Pulveris* oculis. Sanat certissime continuato
 usu, ad miracula sane, oculum *panno crassiori* obscura-
 tum, et visum restituit. Iuvit saepe in desperato casu,
 ubi vix exspectassem. *Pellis* certe ex *variolis* superstes
 hoc *Pulvere* in integrum consumitur.“ De praeclaro hu-
 ius *Pulveris* usu dignissimas observationes dedit *illustr.*
 WILlich, in *perill. Hvfel. Journal* 21. B. 2. St. p. 32.

(a) *Pharm. Edinb. Edit. alter. pag. 368.*

200. PVLVIS STERNVTATORIVS.

§. 676. Recipe, *Foliorum Nicotianae*,
Herbae Maioranae,
Florum Lavendulae, ana
 unciam unam.
 Misce, fiat Pulvis.

§. 677. Conducunt *sternutatoria medicamenta*, in
congestionibus humorum pituitosorum versus caput, et mor-
bis a lenta et tenaci pituita in capite haerenti, e. g. *ver-*
tigine, *hebescentibus oculis*, *capitis doloribus* et aliis ma-
lis ex talibus causis ortis. Valent etiam ad *irritandum*
corpus et eiiciendum heterogeneum e cavo pharyngis. *Ple-*
thora vero praesenti, in proclivitate ad *morbos apople-*
cticos et narium haemorrhagiam, in eis, qui insigne *ir-*
ritabile nervorum systema habent, in *gravidis*, et qui
iam haemoptysin perpassi fuerunt, non administrentur. In
 genere maxima cautio circa ea adhibenda, observanda est.

201. PVL-

201. PVLVIS TEMPERANS.

§. 678. Recipe, *Cremoris Tartari*, libram unam.

Nitri depurati, uncias tres.
Misce, fiat Pulvis.

§. 679. In sanguine denso et rarefacto, uti in genere, ubi sanguinis circulus nimium auctus conspicitur, et ubi alvus leniter stimulanda est, convenit, ut a drachma dimidia usque ad integram detur. Male vero eis, qui terrorem passi fuerunt, exhibetur, et insuper notandum, crebriorem talium pulverum usum, *ventriculi vires* valde debilitare.

202. RESINA IALAPPAE.

§. 680. Recipe, *Radici Ialappae ponderosae*, libras sex.

Crassiuscule contunde et affunde,

Spiritus Vini rectificati, libras duodecim.

Stent infusa in loco calido per aliquot dies, postea colentur et fortiter exprimantur. Extractio haec toties repetatur, donec *Spiritus Vini* superfusus non amplius tingitur. Omnibus tandemque extractionibus acquisitis, commixtis et filtratis, *Aqua fontana* affundatur, et *Spiritus Vini* ope destillationis inde evocetur. Sic *resinosa Ialappae substantia* in fundo cucurbitae haerebit, quae *Aqua limpida* aliquoties lavetur, et in vase, *Aquae ferventi* immisso, ad piceam

consistentiam redigatur, et denique in cylindros contortos efformata, asservetur.

Quia *Resina Ialappae* saepe cum aliis rebus adulterata est, Pharmacopolae eam ipsi parent. Si cum *Resina communi* contaminata est, *Spiritus Vini rectificatus*, si in eo solvitur, hanc intactam relinquit, insuper *Resina Ialappae* sincera in *Spiritu Terebinthinae* non solvitur, et eum non tingit. Quando cum aequali parte *Amygdalarum dulcium Resina nostra*, et quidem ad quamlibet praescriptionem recens teritur, *praeparata Resina* audit. *Borussicae aulae Archiater* quondam, J. H. GUNDELSHEIMER, primo *Resinam praeparatam* introduxit, hic quidem eam ex tribus partibus *Amygdalarum* et duabus *Resinae* paravit, quam praeparationem huius successor STAHLIUS, ita mutavit, ut aequales partes sumserit.

§. 681. *Purgantes vires* huius *Resinae* omnibus notae sunt. *Infantibus* intra quatuor annos, melius aliud congruum *purgans* exhibetur. Pro *Infantibus* ab annis quatuor usque ad duodecim, dosis *Resinae* nostrae est, grana duo, tria, quinque et *adultis* sex, octo, decem, et in *robustioribus* duodecim. *Vsus* huius *Resinae* et talium *purgantium fortiorum* sit vero rarus, inprimis *medicamenta* huius generis fugienda sunt in *morbis inflammatoriis, biliosis*, in eis hominibus, qui *fibras* habent *strictas*, et *ariditate intestinorum* laborant, uti non minus in *haemorrhoidariis*, qui *alvi obstructionibus* obnoxii sunt, et *plethoricis*. Tantum in *phlegmaticis, hydropicis* et ad *vermes* expellendos, *Resina*, vel melius adhuc, si aegri illum admittant, *Pulvis Radicis Ialappae*, conducit. *Resina praeparata* recte *simplici* praefertur, et in genere omnino exhibendi modus optimus talis est, quando cum *Syrupo emulsivo* porrigitur. Antea etiam, ad maiorem *Resinae* solubilitatem, et ut *tormina* non creet, cum *Elaeosaccharo* congruo, e. g. *Anisi*, vel *Foeniculi* teri potest. De
Resina

Resina praeparata alterum tantum quam de *simplici* praescribitur.

Eundem usum *Sapo Ialappinus* habet, nisi, quod addito *Sapone Resinae* vires maxime exaltentur, ita ut, si de *Resina simplici* sex, octo vel decem grana requirantur, de *Sapone* iam dimidia pars sufficiat.

203. ROOB DAUCI (*Succus Dauci inspissatus*).

§. 682. Recipe, *Radicum Dauci sativi*, quantum vis.

Ex his exprimatur *Succus*, qui leni calore ad Mellis consistentiam redactus, ad usum servetur.

§. 683. Inter *becchica domestica* optima pertinet, et itaque in *tussi acri* et *raucedine* adhibetur. In *aphtis* cum *Melle* mixtus etiam valet.

204. ROOB IVNIPERI (*Succus inspissatus Iuniperi*).

§. 684. Recipe, *Baccarum Iuniperi* maturarum recentium conquassatarum. libras octo.

Coque in sufficienti quantitate

Aquae fontanae, donec mollescant. Tunc per setaceum, et modice exprimantur.

Succus inde prolatus, cum *Sacchari canariensis*, libra una,

lento igne, ad Mellis consistentiam redigatur.

§. 685. *Iuniperi vires stimulantes*, diureticae et simul roborantes in morbis pituitosis, praesertim oedematosi et hydropicis, tam eximiae sunt, ut iam HELMONTIVS inter
arcana

arcana habuerit. Optima *Roob* hoc exhibendi methodus, quam L. B. A SWIETEN (a) docet, haec est:

Recipe, *Roob Iuniperi*, uncias quatuor.

Dilue in

Aquae Iuniperi, libris duabus.

Adde

Spiritus Iuniperi, uncias duas.

Exhibeantur aegris, de hoc medicamine, omni bi-
vel trihorio unciae duae. Interim, quia *Iuniperina me-
dicamenta* simul fortiter in *sanguinem* agunt, vitanda in
eis sunt, in quibus *sanguinis profluvia* citra damnum,
provocari non credimus, uti quoque, qui *renum inflam-
mationi*, vel *mictui cruento* obnoxii, ea vitent.

(a) *Comm. in BOERHAAVII aphor. T. IV. pag. 258.*

205. ROOB SAMBUCI (*Succus inspissatus Sambuci*).

§. 686. Recipe, *Succi Baccarum Sambuci*
maturarum, libras sex.

Sacchari albi, libram unam.

Moderato igne, sub perpe-
tua agitatione ad iustam con-
sistentiam coque.

§. 687. Celebre domesticum remedium est: et quia
suppressam *transpirationem* sine magna *sanguinis exae-
stuatione*, restituit, valet non solum in *febris*, quae
inde ortae, sed etiam in *affectibus rheumaticis* atque *ar-
thriticis*. Datur usque ad integram unciam. Medicis
ut plurimum, pro *Electuاريorum* basi inservit.

206. ROTVLAE BERBERVM.

§. 688. Recipe, *Sacchari canariensis* in pul-
verem redacti, libram dimi-
diam.

In vase cupreo Stanno obdu-
cto leniter incalescat, et po-
stea admisce

Succi Berberum depurati,
unciam unam.

Fiant ad legem artis Rotulae.

§. 689.

§. 689. Ad *sitim* in morbis sedandam lambendae exhibeantur, vel etiam in potu ordinario solvantur, qui inde *gratam aciditatem* accipit.

207. ROTVLAE MENTHAE PIPERITAE.

§. 690. Recipe, *Sacchari canariensis* in pulverem redacti, libram dimidiam.

In vase cupreo Stanno obducto, leniter incalescat et postea adde

Aquae fontanae destillatae, unciam unam.

Olei Menthae piperitae, drachmam dimidiam.

Fiant lege artis Rotulae.

§. 691. Ad *flatus hypochondriacorum* uti et *spasmos in hysteriis* leniendos valent.

Saccharum clarificatum, vid. *Syrupus communis*.

208. SACCHARVM LACTIS.

§. 692. Recipe, *Lactis recens mulcti*, quantum vis.

Coque illud communi methodo, et adde vel

Coaguli vitulini, vel

Albuminum Ovorum in spumam conquassatorum, quantum sufficit, ut fiat *Lactis coagulatio*.

Serum coli ope separatum, et per chartam emporeticam filtratum, in vase figulino, quod vitro crustatum, leni calore, usque dum sexta tantum

tum pars remanserit, evaporetur, et ut *crystalli* oriantur, in loco frigido reponatur. Crystalli collectae *Aqua frigida* abluantur, in loco tepido inter chartas siccantur, ac tandem vitro inclusae, in loco sicco et temperato conserventur.

Raro vel nunquam apud nos paratur, sed ex *Helvetia*, ubi optimum et in copia Sal hoc paratur, expetitur. Quandoque ad depurandum *Saccharum Lactis Alumen* adhibetur: si illud factum, solutio *Sacchari Lactis* cum *Aqua fontana*, ex instillata *Tinctura Laccae*, rubicundum colorem acquirit. Vt plurimum *Saccharo canariensi* adulteratur, tunc vero in eo conspiciamus maiorem *dulcedinem*. *Saccharum Lactis*, si *flavi coloris* est, et in eo *rancor* observatur, plane reiiciendum est.

§. 693. Inventum est LVD. TESTI, *Medici Veneti*, e cuius schedis deinde, ipso mortuo, ANT. VALISNERIVS praeparandi modum exposuit (a), edidit deinde etiam anno 1709 peculiarem librum (b). Ad *sanguinem commotum* aliquo modo temperandum, *bilem inaestuantem* mitigandam, et *expectorationem* facilitandam, a drachma una usque ad integram unciam, in die ter quaterve dari potest. Conducit praesertim in *pleuritide*, *peripneumonia*, *haemoptysi*, et in eis, quorum *ventriculus vim Nitri temperantem* tolerare nequit. Etiam in *febris lentis*, *phthisi*, *doloribus rheumaticis* et *arthriticis* praebetur: sed res magnas et inauditas inde non promittimus. Sic pari modo, tanta in *arthritide fixa*, *podagra* et *scorbuto*, quanta ei a multis tribuuntur, nequaquam confirmabimus, neque id compertum nos habemus. Nobis medicamen est, quocum alia efficaciora commode exhiberi possunt. Caeterum *Saccharum Lactis* etiam cum *Infuso quodam*, vel *Aqua soteria* praebere potest.

(a) *Ephem.*

(a) *Ephem. Nat. Cur. Cent. III. Obs. 33.*

(b) *De Saccharo Lactis et Arthritide.*

209. SACCHARVM seu SAL SATVRNI (*Acetas Plumbi. Plumbum aceticum*).

§. 694. Recipe, *Cerussae in laminis*, libram unam.

Immittatur cucurbitae vitreae et infunde

Aceti Vini destillati, quantum sufficit ad plenariam solutionem.

Calide digere, liquorem frigidum evapora in vase figulino ad cuticulam usque, et ad formandas crystallos in loco frigido reponatur. *Crystalli* leni calore exsiccentur et usui serventur.

Ex *Batavia* et *Anglia* plerumque Pharmacopoei *Sal* hoc sibi procurant, quod sit album, bene crystallisatum et non pulverulentum. Ante eius usum, hoc venale quale prostat, solvatur in *Aqua destillata* calida. Solutum filtretur, et loco frigido ad crystallisandum seponatur.

§. 695. *Externe* applicatum, refrigerat, constringit, repellit, siccatur, et itaque eundem usum habet, simul vero etiam similem poscit cautionem, quam §. 348. de *Aceto Saturni* indicavimus. Praeterea ad alia, praesertim varia *ophthalmica* venit *medicamenta*. Quod *internum* huius remedii usum attinet, iam a PARACELSI tempore Medici fuerunt, qui in quibusdam morbis, praesertim *haemoptysi* et *phtbisi Saturninorum* usum proficuum invenerunt, fuerunt vero etiam multi, qui tanquam *venena* atro carbone ea notaverunt. *Tincturam antiphtbysicam* GRAMMANNI, ipse inventor, WEDELIVS (a), ETTMULLERVS (b), RIEDLINVS (c), et VOGELIVS (d), iam in *phtbisi*, praesertim ad sistendos profusiores sudores a guttis decem usque ad triginta laudaverunt. Pari modo

Saccha-

Saccharum Saturni supra dicti Medici, uti quoque HUN-
 DERTMARKIUS (e), FASCHIVS (f), WHITE (g), REY-
 NOLDS (h), tam in *haemoptysi*, quam etiam in *phthisi*
 adhibuerunt. Nostro vero tempore inprimis *perill.* A
 HILDEBRAND (i) clarus nostri medicamenti defensor
 fuit, et hac auctoritate fultus *clar. STARCK Chirurgus pri-*
marius quartae legionis militum pedestrium Reipublicae
Batavae, in multis *phthisicis* felici cum successu adhi-
 buit illud, et octo morborum historias (k) communicat,
 ubi iuvamen praestitit, quanquam undecim aegrorum
 perierunt, et duo adhuc, dum dissertationem suam scri-
 pserat medicamento usi fuerunt, quorum alter spem sa-
 nationis perfectam aluerat, dum de altero futurus exitus
 plane incertus erat. Notat bene *clar. Auctor*, „non qui-
 busvis *phthisi pulmonali* affectis propinandum esse medi-
 camentum nostrum, sed tantum talibus, qui *phthisi* illa
pulmonali laborant, quam *confirmatam* appellant (l): “
 usus fuit itaque in morbi stadio, ubi adhuc nulla spes
 sanationis nobis affulserat, et ubi, sicut *perill.* HUFELANDIVS (m) monuit, *melius est experiri anceps remedium,*
quam nullum. Exhibuit vero *clar. STARCKIUS* medicamen-
 nostrum ab initio mane et vesperi ad dimidium granum,
 sensim dosin sic augendo, ut ad grana decem omni tri-
 horio quidam aegrorum sumpserint. Monuit iam *perill.*
 HUFELANDIVS (n) Medicos, sub usu huius medicamenti
 semper meminituros esse, *Plumbum pertinere ad pericu-*
losiora et lente subdoleque agentia venena, et itaque probe
 ad animum referent, quae fidelis observator BOERHAA-
 vivs (o) de *Saccharo Saturni* profert. „Interne, enim
 ait, commendatur pro remedio salubri contra *haemoptoën,*
haemorrhagias, mictum sanguinis, gonorrhoeas, fluores
albos et similia, tam etiam pro mitificante remedio, con-
 tra *acrimoniam sanguinis*, sed nunquam ausus fui, facere
 periculum: quia felices successus haud vidi ab aliis ad-
 hibentibus natos; et quoniam novi vix dolosius haberi
 tetrumque magis *venenum*, quam hoc ex *Plumbo*, quod
 statim in *Cerussam* reducitur, ac acidum ab occurrente
 quacunque re inde absorbetur. Hinc lethale, nec facile
 postea sanandum, *venenum* corpori inducitur.“ Valde
 itaque improbandum est, quando a CROLLIO ad *libidi-*
nem moderandam, ab aliis in morbis *inflammatoriis, me-*
lancholicis et adhuc nuper a SAXTORPHIO (p) in morbis
hystericis et epilepticis suadetur, quoniam in his morbis
 adhuc

adhuc alia nobis sunt medicamenta, a quibus sine corporis detrimento auxilium expectandum est. Si dolores colici ab usu *Sacchari Saturni* oriuntur, consulto ei *Opium* additur.

- (a) WEDELII *Pharmac. acroamat.* pag. 516.
- (b) ETTMULLERI *Colleg. pract.* pag. 403.
- (c) RIEDLINI *Lin. med. ann.* 2. pag. 330.
- (d) VOGELII *Praelect. de cogn. et cur. praec. C. H. affectibus.* pag. 546.
- (e) *In Diss. de Sacchari Saturni usu interno salutari.* Lips. 1741.
- (f) *In Diss. de aegra febre hectica laborante.* Ien. 1768.
- (g) *In Medical Commentar. von Edinburgh.*
- (h) *In Medical Transactions.* London 1785.
- (i) *In perill. HUFELANDII Journ.* 8. Bd. 4. St. pag. 3.
- (k) *In Dissert. de usu Sacchari Saturni in phthisi pulmonum confirmata.* Marb. 1801.
- (l) STARCKII *Diss. cit.* pag. 20.
- (m) *Perill. HUFELANDII Journ.* 8. B. 4. St. pag. 4.
- (n) *Perill. HUFELANDII Journ.* 8. B. 4. St. pag. 4.
- (o) *In Elem. Chym. T. II.* pag. 456.
- (p) *Act. Reg. scient. med. Havniens. Vol. III.*

**210. SAL ANGLICVM CATHARCTICVM
DEPV RATVM** (*Sulphas Magnesia. Magnesia sulphurica*).

§. 696. Recipe, *Salis Anglici catharctici*, libram unam.

Solve in

Aquae fontanae ferventis libris tribus.

Evapora ad cuticulam usque, repone in loco frigido, ut coëant crystalli, quae a prima solutione ortae, tantum siccentur et usui serventur.

§. 697. *Salia amara*, uti nostrum, mirabile Glauberi, polychrestum Seignete, possident vires incidentes, detergentes, digestivas, resolventes, diureticas, et si in maiori portione dantur, laxantes. Ad humores crassos incidentos,

dos, *urinam* movendam, et *alvum* lubricam reddendam, inde in variis morbis, a drachma una, usque ad tres exhibentur. Sin vero *purgandi effectum* desideramus, ad minimum uncia una pro adulto esse debet, quin in quibusdam adhuc maior quantitas, sesquiuncia vel duae nimirum. Ea exhibendi ratio suavissima est, ut *Salis* uncia vel duae in *Aquae fontanae* fervidae sufficienti quantitate solvantur et *Syrupo* quodam grato, e. g. *emulsivo*, vel *Citri* edulcorentur; quae potio partitis haustibus capiatur. In *dysenteria* et *intestinorum inflammationibus* *Salium* horum usus plane vitandus est, uti quoque in *febris nervosis laxantia* et *purgantia* non facile exhibeantur. Ad *taeniam* expellendam *illustr. WEIGELIVS* sequenti in modo *Sal mirabile Glauberi* adhibuit. Solvitur uncia dimidia vel integra in *Aquae fontanae* libris duabus; de hac solutione vesperi aeger scyphum capit, et in die dentur his vel *Elixirii Vitrioli Mynsichti* guttae triginta, vel *Elixirii Acidi Halleri* guttae decem, in dimidio *Aquae* scypho. Pro rerum circumstantiis per aliquot menses medicamenta haec continuantur (a). Nos incassum adhibuimus.

(a) Vid. *perill. HUFELANDII Journ.* 1. B. 3. St. p. 439.

Sal Benzoës essentielle, vid. No. 121.

211. SAL CORNV CERVI VOLATILE (*Ammonium carbonicum pyro-oleosum*).

Vid. §§. 630 et 650.

212. SAL, seu VITRIOLVM MARTIS (*Ferum sulphuricum. Sulphur Ferri*).

§. 698. Recipe, *Limaturae Martis purissimae*, libram unam.

Sensim et partitis vicibus affunde,

Acidi Vitrioli tenuis, libram unam,

in

Aquae fontanae, libris tribus diluti.

Stent

Stent per nychthemeron, postea filtra, et evapora ad cuticulam usque, et reponatur in loco frigido, ut crystalli acquirantur. Liquor remans denuo evaporetur, et labor tandiu repetatur, usque dum non amplius crystalli appareant.

§. 699. *Sal hoc resolvit, aperit et roborat satis insigni modo, et itaque in obstructionibus viscerum, praesertim simul humorum serosorum copia praesenti, in atonia partium, ad restituendos a talibus causis interceptos sanguinis fluores, saepe magna efficit. Prodest ergo in febribus intermittentibus, in hypochondriacis, in haemorrhoidibus pituitosis, in infantum obstructionibus glandularum meseraicarum, in ipsa rachitide atque atrophia. Insuper simul pertinet ad certissima anthelmintica, ubi non solum vermes, et inter eos non raro taeniam expellit, sed etiam humores pituitosos, vermium nidum destruit, et fibrarum tonum auget. Infantibus infra annum dimidia grani pars sufficit, bien- et quadriennibus duo grana porrigi possunt, maioribus usque ad annum decimum quartum, detur a granis tribus usque ad octo pro dosi, et adultis usque ad scrupulum exhibeatur, illa tamen cautione, ut semper minori dosi incipiatur, et deinde haec sensim augeatur. In haemorrhagiis uteri sistendis magna praestat, et eo scopo iniiciatur solutio Salis nostri granorum octo-decem vel duodecim in Aquae libra solutorum. Turandae, quae vaginae applicentur, etiam cum hac solutione imbibiri potest. Vid. etiam §. 338. Si Limatura Martis aliis metallorum, praesertim Cupri, vel Aurichalci spiculis inquinata est, Sal hoc vomitus et alia saepe periculosa symptomata excitat.*

213. SAL MIRABILE GLAUBERI (*Sulphas Sodae. Natrum sulphuricum*),

§. 700. *Recipe, Residui Acidi Salis communis, libras duas.*

Dilue in

Aquae

Aquae fontanae, libris quatuor.

Filtra per chartam emporeticam, postea evapora usque dum cuticula appareat, et reponatur in loco frigido, ut crystalli oriantur, quae in charta emporetica, in loco umbroso siccentur.

Pharmacopoei *Sal* hoc a Seplasiariis minori pretio emunt, quam illud venit, quod ipsi parant, sed tunc *Sal* tale, ad modum, uti §. 696. dictum fuit, antequam in usum trahant, depurent. Vt intelligamus, an *Salia media* bene saturata sint, solvantur ea in *Aquae* sufficienti quantitate; ubi tunc, quando exacte parata et plane saturata sunt, ab instillato *Aceto Vini* nulla effervescentia oritur: quandoque, sed pessimo more, in *vasis cupreis* talia *Salia* coquuntur, quando tunc his *Salibus* in *Aqua* solutis, *Spiritus Salis Ammoniaci urinosus* instillatur, *Solutio coeruleum* colorem acquirit.

De usu vid. §. 697.

214. SAL POLYCHRESTVM SEIGNETTE
(*Tartaris Sodae. Tartarus natronatus*).

§. 701. Recipe, *Salis Sodae depurati*, libram unam.

Solve in

Aquae fontanae ferventis, libris sex.

In vase figulino ebulliant et inter ebulliendum inspergatur,

Crystallorum Tartari, quantum

tum sufficit ad exactam *Sodae* saturationem.

Liquor deinde per chartam emporeticam filtretur, leni igne evaporetur ad tertias, et in loco frigido reponatur, ut crystalli oriantur, quae in charta emporetica siccantur.

Est inventum *Pharmacopoei Rupellensis* DE SEIGNETTE. Descriptionem, primo ab inventore et haeredibus inter arcanas habitam, publici iuris fecit GODOFREDVS in *Memoire de l'Acad. Royale de scienc. ann. 1732*, et postea NEVMANNVS in *praelection. chym. pag. 92*.

De usu vid. §. 697.

Sal Saturni, vid. N. 209.

215. SAL SODAE DEPV RATVM (*Carbonas Sodae. Natrum carbonicum*).

§. 702. Recipe, *Sodae Hispanicae*, quantum vis.

Affunde sub continua agitatione,

Aquae fontanae, pondus duplum.

Repone per duodecim horas saepius movendo massam, dein cola et liquorem leni igne evaporatum, ad crystallisationem sepone.

§. 703. Aliis medicamentis parandis inservit, et omnia ratione usus de eo valent, quae §. 59. de *Cinerribus clavellatis* dicta sunt.

216. SAL

216. SAL SVCCINI VOLATILE (*Acidum Succinicum crystallisatum*).

Vid. §§. 649 et 650.

217. SAL TARTARI (*Kali carbonicum. Alkali vegetabile aëratum. Carbonas Potassae crystallisatus*).

§. 704. Recipe, *Tartari*, quantum vis.

Chartae bibulae madefactae involutum, vel in crucibulum positum, leni igne circumdetur, donec in carbonem comburatur; qui deinde contritus, in crucibulo aperto calcinatur, igne mediocri, sine fusione, usque dum albus vel saltem cinereus sit. Tum in *Aqua calida* solutus, per linteum coletur liquor, et in vase ferreo exhalatur, sub fine assidue agitur cochleari ferreo, ne materia fundo vasis adhaereat. *Sal albissimum* restabit, quod paulo diutius super ignem relinquendum, donec vasis fundus fere rubescat. Tandem refrigeratum Sal in vitris bene obturatis reponatur.

Pharmacopoei hoc *Sal* non ipsi parant, sed ex regionibus sibi procurant, ubi *Vinum* colitur.

De usu vid. §. 447.

218. SAL

218. SAL TARTARI ESSENTIALE (*Acidum tartaricum. Acidum Tartari essenziale. Acidum tartarosum crystallisatum*).

§. 705. Recipe, *Cremoris Tartari* pulverati, libras septem.

Aquae communis ferventis, libras viginti quatuor.

In lebetem stanneum immis-
sis sensim adiiciatur,

Calcis vivae subtiliter pul-
veratae et cum *Aqua limpi-
da* ab omnibus impuritatibus
mundatae, quantum sufficit
ad perfectam saturationem.

Vas ab igne remotum sepo-
natur per horam, ut liquor
supernatans, *Tartarum tar-
tarisatum* continens, caute
decantetur. Residuo, *Aqua
frigida* abluto addantur,

Acidi Vitrioli concentrati,
librae duae,

in

Aquae communis, libris vi-
ginti, dilutae.

Spathula lignea saepius agi-
tando, digerantur per horas
viginti quatuor. Decantato
liquore acido, *Calcem sul-
phuricam* residuam *Aqua*
ablue, donec plane insipida
fiat. Liquores acidi commixti
et colati evaporent in vase
vitreo aut porcellaneo, ut
maneant librae circiter octo;
refrigerati filtrentur et tan-

V

dem

dem in Aquae balneo in crystallos redigantur, quae siccatae servantur.

§. 706. *Sal* hoc suavissimum, cum succis nostris saponem naturalem constituit, et ideo incidit, aperit, temperat, et ob acidam indolem putredini quam optime resistit, uti quoque tanquam summum antacalinum remedium considerandum venit. Adhibetur itaque a granis decem usque ad triginta, maximo cum effectum, in omnibus febribus inflammatoriis, biliosis, bilioso-putridis ad sanguinem temperandum et bilem corrigendam, uti quoque ad obstructions leviores, praesertim in haemorrhoidariis et ictericis solvendas. Quando bilis saburra in ventriculo haeret, consulto ante vomitoriorum administrationem *Sal* nostrum adhibetur. Praeterea medicamentum nostrum urinam movet, et inde etiam in dys- et ischuria, quae vel ex inflammatione, vel ex muco acri vias urinarias obsidenti oriuntur, adhibitis aliis remediis, conducit. Suavissima exhibendi methodus est, quando cum quarta *Elaeosacchari Citri* parte misceatur. Aestatis tempore tali pulvere ad gratum saponem addito, potus temperans parari potest.

219. SAPO CHYMICVS AD VSVM EXTERNVM.

§. 707. Recipe, *Salis Tartari* calcinati et adhuc calentis, unciam unam. *Spiritus Terebinthinae*, uncias tres.

Conterantur illico, diu et fortiter in mortario calefacto, donec massa saponacea sit formata.

§. 708. Adhibetur externe ad tumores cysticos, scrophulosos, et alios induratos resolvendos.

220. SAPO CHYMICVS AD VSVM INTERNVM.

§. 709. Recipe, *Salis Tartari*, unc. unam.

Butyri

Butyri Cacao, lenissimo calore fusi, uncias quatuor. Intime in mortario misceantur.

§. 710. Est *aperiens*, *resolvens* et *abstersivum* remedium, quod adversus *acidum*, *viscidum* et in *obstructionibus viscerum* conducit. Valet itaque praesertim in *morbis chronicis variis*, in *ictero*, *obstructionibus glandularum mesaraicarum*, in *acidi praedominio*, *rachitide* et *ipsis scirrhis*. Datur communiter in *pilulari forma*, omni bi-vel trihorio a granis sex usque ad duodecim. Vbi *febris* adest vel *humorum nimia resolutio* et *pronitas ad putredinem*, *sapones*, sive sit *alicantinus*, sive *noster medicatus*, fugiendi sunt. Diuturniori *Saponum* usu praeterea *coctionis viscera* debilitari, adhuc monendum venit.

221. SAPO IALAPPINVS.

§. 711. Recipe, *Saponis alicantini rasi*, unciam unam.

Addita *Aqua* parum irroretur, et in vase terreo, leni igne liquetur, et deinde adde, *Resinae Ialappae*, unciam unam.

Evaporetur dein massa, usque dum debitam consistentiam acquisiverit.

De usu vid. §. 681.

222. SEVVM CERVINVM.

Vid. §§. 412 et 413.

223. SEVVM VERVECINVM.

Vid. §§. 412 et 413.

224. SPECIES CARMINATIVAE PRO CLYSTERIBVS.

§. 712. Recipe, *Radici Valerianae sylvestris*,

V 2

Herbae

Herbae Menthae piperitae,
ana uncias duas.

Florum Chamomillae, libr.
dimidiam.

Seminis Carvi, uncias tres.
Grosso modo incisis et con-
tusus fiant species.

§. 713. *Species hae carminativae,* meliori modo per
unam alteramve horam, tantum cum debita *Aquae fer-*
ventis quantitate infunduntur, aliae vero pro *Clysmati-*
bus Species, in *Aqua communi* coquuntur, et quidem ad
ordinarium *Decoctum,* quod etiam de *Infuso* valet, pro
qualibet *Aquae* uncia, *Specierum* drachma una sufficit;
sin vero saturatius *Decoctum* seu *Infusum* desideretur,
drachmae duae recipiantur. *Decocti* talis pro *Enemate*
quantitas diversa est, pro diversa hominum aetate, sta-
tura et Medici varia intentione. *Infantibus nupernatis*
uncia una vel sesquiuncia; *anni aetate,* vel *biennibus,*
unciae duae vel tres, *maioribus usque ad annum decimum*
quartum, unciae quatuor-sex-octo-decem; *adultis* un-
ciae decem, libra una, imo maiori quantitate, pro ma-
iori aut minori hominis statura praescribuntur. Praeterea,
quando *Clysmatum* resorptionem, et ut in intestinis, ad
plenariam usque consumptionem retineantur, desiderere-
mus, qualis intentio in praescriptione *Enematum anti-*
spasmodicorum, *nutrientium* et *resolventium* observatur,
unciae sex sufficiunt; tunc etiam nullum *irritans* addi
debet; quod vero, quando *Enemata* ad *alvi obstructions*
referandas et *intestinum* stimulandum, praescribuntur,
post colaturam, *Decocto* commiscetur. Varia pro vario
scopo tunc adduntur. Praecipua vero sunt:

Nitrum, a drachmis duabus usque ad unciam
dimidiam;

Saccharum, ab unciis duabus ad tres.

Sal culinare, ad drachmas sex imo unciam.

Sal Anglicanum, seu *mirabile* ad unc. dimidiam.

Oxymel simplex, ab unciis tribus usque ad qua-
tuor.

Acetum Vini, a sesquiuncia usque ad binas.

Sapo, ad unciam unam vel sesquiunciam.

Sal Ammoniacum, ad binas drachmas.

Quando

Quando fortior irritatio indicatur, proprie sic dicta *Purgantia* vel *Emetica* adduntur, et inter haec praeprimis:

Tartarus emeticus, a granis tribus ad octo;

Folia Sennae, ad unciam dimidiam, quae in fine coctionis adiiciuntur.

Caeterum, si non expressis verbis, alio modo postuletur, tepide applicentur *Clysmata*, ubi circa debitum situm, quem ille, cui adhibentur, tenere debet, omnia exacte observanda sunt. Melius foret, si ubique *syringa* reperiretur, quam *vesica* illa consueta.

§. 714. *Infusum* harum *Specierum*, sumitur ad *Clysmata*, quae in *statu flatulento* et *spastico* prosunt. Pro rerum circumstantiis, aliis additis remediis, inprimis *Oleis destillatis*, adhuc efficacius tale *Enema* reddi potest. Quando ad ductum KAEMPFII et ZIMMERMANNI, in pertinacioribus *nervorum morbis*, qui cum *ventris infirmi obstructionibus* coniuncti sunt, *Clysmata* sic dicta *antispasmodica* praescribi animus noster est, ex *Speciebus* nostris tale saturatissimum *Infusum* paratur, ut ad *Aquae* unciam *Specierum* drachmae tres veniant. In hoc casu etiam *Folia Aurantiorum Speciebus* addi possunt. Ab addita *Asa foetida*, quam ad plures drachmas praescripsimus, in solvendis *infarctibus* et compescendis *spasms*, magna vidimus.

225. SPECIES EMOLLIENTES.

§. 715. Recipe, *Herbae Althaeae*,
Malvae,
Florum Sambuci,
Chamomillae, ana
 uncias tres.

Seminis Lini, uncias duas.

Incisis contusis fiant species.

§. 716. Partim praescribuntur hae *Species* pro *Enematibus emollientibus*, partim decoquuntur pro *Gargarismatibus*. De modo adhibendi priori vid. §. 713, et locum inveniunt haec *Enemata*, ubi *laxandum* et *emolliendum* est, e. g. in *alvi segnitie*, *fecibus induratis*, *doloribus* et *spasms intestinorum*. Varia tunc etiam ad haec impetranda adduntur, quae quidem quilibet Medicus ipse in casu obvio determinabit. Pro *Gargarismate* un-
 cia

cia una *Specierum*, in *Lactis* libra coquitur, et *Decoctum* hoc in *angina*, repertis *suppurationis* signis, ad illam facilitandam et promovendam, frequenter tepide adhibetur. Insuper inserviunt *Species* hae pro *Cataplasmatibus*, quae applicentur in *tumoribus*, *abscessibus*, *vulneribus nimis dolentibus* et *inflammatis*, ad *mitigandum*, *emolliendum* et *suppurationem* promovendam. Tunc harum *Specierum* pulveratarum uncia una, cum *micae panis tritici* manipulo dimidio, unico *Vitello Ovi* et *Croci* scrupulo miscetur, posteaque in *Lactis* sufficienti quantitate, ad *pultis* consistentiam coquitur. *Species* cum *Lacte* decoctae, *vesica bovina* inclusae et tepide ad locum affectum applicatae, usum insignem habent, in principio *pleuritidis* et *peripneumoniae*, ad *dolores* mitigandos, et *expectorationem* promovendam. Valent quoque tali modo applicatae in *vesicae urinariae inflammationibus* et *spasms*.

226. SPECIES MVNDIFICANTES.

§. 717. Recipe, *Radici Saponariae*,
Taraxaci,
Graminis,
Lapathi acuti, ana
 uncias tres.
Pimpinellae albae,
 uncias duas.
Liquiritiae, unc.
 unam.

Ligni Guaiaci rasi, libram
 dimidiam.

Seminis Anisi, sesquiunciam.

Incisis contusis fiant species.

§. 718. Vncia una harum *Specierum* infundatur *Aquae ferventis* libris duabus, lente decoquatur in vase bene tecto, ad quartae partis consumptionem, et deinde coletur. Ad *sanguinis* et *humorum corruptionem pituitosam* et *veneream* corrigendam, in *cutis morbis*, e. g. *scabie*, *herpete*, in *fluore albo*, in omnibus *inquinamentis venereis*, e. g. *scabie venerea*, in *cachexia universali*, in *arthritide* ac *rheumatismo* inveteratis, in *ulceribus antiquis*, mane et meridie *Decocti* talis libra dimidia *Saccha-*

vo edulcata hauritur. Ex eis *Speciebus*, quae post primam decoctionem remanent, cum *Aquae fontanae*, libris binis, *Decoctum secundarium* parari potest, quod aeger pro lubitu per diem capit loco potus ordinarii. Sub *Mercurialium* usu *Decoctum* nostrum etiam prodest.

227. SPECIES NERVINAE (*Species aromaticae*).

§. 719. Recipe, *Herbae Menthae piperitae*,
Rutae hortensis,
Serpilli,
Maioranae,
Thymi
Salviae,
Sabinae,
Melissae, ana uncias duas.

Florum Rosarum rubrarum,
Lavendulae, ana uncias tres.

Tanaceti, unc. quatuor.

Baccarum Lauri,

Iuniperi, ana uncias duas.

Cardamomi minoris, unciam unam.

Seminis Anisi,

Carvi, ana uncias duas cum dimidiam.

Macis, unciam dimidiam.

Incisis, contusis fiant *Species*, quae probe servandae sunt.

§. 720. Quando pro *Cucuphis*, in *capitis laesionibus* ac morbis ad resolvendum, excitandum et roborandum praescribuntur, sacculis intersutis includantur, et ut eo actuosiores evadant, cuilibet harum *Specierum* unciae,
Cam.

Campborae drachmae duae adduntur, et cum *Oleo* quodam *destillato*, e. g. *Lavendulae* vires exaltantur. Insuper sacculi ipsi, cum *Spiritu* quodam *nervino* et *aromatico*, e. g. *Serpilli* inspergantur. Commode etiam *Species* hae cum *Vino* coquuntur, et linthea toties duplicata cum hoc *Vino* saturata, dein expressa frigide vel calide eis applicentur, qui *contusiones*, *luxationes*, *fracturas* passi fuerunt, vel *debilitate locali* laborant. Valent etiam *capiti* applicatae in *affectibus lethargicis*.

228. SPECIES PECTORALES.

§. 721. Recipe, *Radici Althaeae*, uncias quatuor.

Liquiritiae, uncias duas.

Herbae Hyssopi,
Florum Tussilaginis, ana uncias quatuor

Florum Papaveris erratici,
uncias tres.

Caricarum, libr. dimidiam.

Seminis Anisi, uncias duas.

Incisis, contusis fiant *Species*.

§. 722. Vncia dimidia *Specierum* cum libris duabus *Aquae* probe coquuntur et in *morbis pectoris* ad *expectorationem* promovendam, et *acres humores* obvolvendos, praescribuntur.

Eundem fere effectum praestant, et ob gratiorem saporem ab aegrotis saepe praeferuntur *Species* sequentes *simpliciores*.

Recipe, *Herbae Millefolii*,

Hyssopi,

Florum Tussilaginis, ana unciam unam.

Seminis Anisi stellati, sesquiunciam.

Incisis, contusis fiant *Species*.

229. SPECIES RESOLVENTES PRO CLYSTERIBVS.

§. 723. Recipe, *Radici Taraxaci*,

Saponariae, ana uncias duas.

Radici

Radicis Valerianae sylvestris,
Rubiae tinctorum,
Herbae Centaurii minoris,
Marrubii albi, ana
sesquiunciam.

Florum Chamomillae,
Seminis Lini, ana uncias
quatuor.

Incisis, contusis fiant Species.

§. 724. Quanquam KAEMPFIUS (a) perspicuam de *infimi ventris infarctibus*, et inde multis pullulantibus morbis, notitiam debemus, et nostro etiam aevo, in *pertinacissimis infarctibus, obstructionibus viscerum abdominalium, malo hypochondriaco, haemorrhoidibus inordinatis et obstructis, melancholia* et aliis ex *viscerum infarctibus* pendentibus morbis, *Enemata ex Decocto Specierum* praescriptarum parata, maxime valent et minime eorum usus plane negligendus est; tamen diffiteri non possumus, ultra modum *Clysmata* talia tunc tempore a KAEMPFIUS et multis Medicis adhibita fuisse. Sicut hodie multi Medicorum in omnibus morbis *Astheniam* vident, ante triginta annos fuerunt Medici, qui ubicunque *infarctus* tanquam omnium morborum causas accusaverunt. Consuetudinum tyrannidi nostra etiam scientia succumbit, modo sanavimus omnes morbos *diaphoreticis*, modo *sanguinis evacuationibus*, modo *vomitoriis*, modo *Clysmatibus*, uti nunc ab aliquot lustris *inebriantibus*, ita ut multi aegrotorum in temulentia hanc vitam derelinquant.

Caeterum circa haec et *Enemata antispasmodica*, nobis sequentia notanda veniunt. Matutino tempore, post alvi deiectionem, sive fecibus *Clysmate irritanti* primo eductis, tepide applicentur. Quoniam ad plenariam consumptionem aeger *Clyisma* retinere debet, et ut eo actuosiora evadant, circa eorum parationem notanda debere *Decoctum* ad modum §. 713. praescriptum saturatissimum esse: dein, ut crassioris *Decoctum* fiat consistentiae, cuilibet *Specierum* unciae, *Furfurum triticorum* aut *siliginum* drachmas duas admiscendas, et tandem quantitatem, quae applicatur, non dimidiam libram esse transgressuram. Porro

Porro etiam, omnia *irritantia*, in talibus Clysmatibus fugienda. Quandoque KAEMPFIVS, ut magis haec Clysmata aperientia evadant, *Aqua Calcis Species* decoqui iubet.

(a) Vid. *Dissertationes*, quas collegit BALDINGERVS in *Sylog. Dissert. Vol. III.* et KAEMPFIJ *für Aerzte und Kranke bestimmte Abhandlung von einer neuen Methode, die hartnäckigsten Krankheiten, die ihren Sitz im Unterleibe haben, besonders die Hypochondrie sicher und gründlich zu heilen.*

230. SPECIES RESOLVENTES.

§. 725. Recipe, *Herbae Absinthii,*
Menthae piperitae,
Rutae,
Salviae,
Sabinae, ana uncias
tres.

Florum Chamomillae,
Sambuci,
Lavendulae, ana
uncias duas.

Seminis Carvi,
Anisi, ana unciam
unam.

Incisis contusis, fiant Species.

§. 726. *Stagnantes humores* resolvunt, *partes debilitatas* roborant, et itaque in *inflammationibus*, *contusionibus* et ad *roborandas partes* applicentur. Vel in *Sacculis* adhibentur, vel decoquuntur cum *fluido* quodam, quod pro rerum circumstantiis varium, et vel *spirituosum*, vel *aquosum* esse potest. Linteamina dein, in tali *Decocto*, saturata, eodem applicentur modo, sicut §. 720. praescriptum fuit. Quandoque, sub finem coctionis aliqua pars *Aquae Calcis* admiscetur, vel etiam *Spiritus Vini camphoratus*.

Spiritus Aceti, vid. N. 5.

231. SPI-

231. SPIRITVS ANISI (*Alcohol Anisi*).

§. 727. Recipe, *Seminis Anisi contusi*, libr. dimidiam.

Spiritus Vini, libras sex.

Macerentur per nychthemeron, et *Spiritus* lege artis destillationisque ope, quamdiu fluat, eliciatur.

Eodem modo ex *Iuniperi Baccis*, *Spiritus Iuniperi* paratur.

§. 728. *Spiritus Anisi carminativus* et *stomachicus* est, eodemque ex scopo, in *digestione depravata* et *flatulentia*, ab aliquot drachmis ad unciam usque praescribitur.

232. SPIRITVS ANTISCORBUTICVS
DRAWITZII.

§. 729. Recipe, *Acidi Vitrioli concentrati*, uncias tres.

Spiritus Tartari, libr. unam.

Misceantur et immittantur retortae terreae, et lege artis destillentur, ubi *Spiritus* albus saporis aciduli et odoris sulphurei acquiritur. Deinde

Recipe, *Huius Spiritus*, libr. unam.

Spiritus Cochleariae, uncias quatuor.

Misceantur.

§. 730. Resolvit, aperit, varias *excretiones*, praesertim eas per *sudorem* et *urinam* promovet, et hac ratione *sanguinem* ab *impuritatibus* liberat. Non solum itaque *eximii*, unde nomen accepit, est usus in *scorbuto*, *corporibus cacochymicis*, *scabie*, sed praesertim magna in *rheumatismo*, *arthritide* et *podagra* praestat: quoniam non solum *atroces dolores* mitigat, sed etiam per *urinam*
et

et sudorem morbi materiam expellit. Praeterea conducit etiam in *affectibus apoplecticis et paralyticis*, praesertim eis, qui a *retropulsa materia artbritica* orti fuerunt. Datur a guttis triginta ad octoginta et ultra, vel solus, vel cum *Syrupo* quodam. Notandum etiam, *WELHOFRUM*, in memoratis morbis huius *Spiritus*, sub nomine *Mixturae antiscorbuticae simplicis* maxime fecisse.

233. SPIRITVS COCHLEARIAE (*Alcohol
Herbae Cochleariae*).

§. 731. Recipe, *Herbae Cochleariae recentis*, libras sex.

Contunde et vesicae immisis affunde,

Spiritus Vini, libr. quatuor.

Aquae fontanae, libras sex.

Iuncturis probe clausis ac munitis, *Spiritus* librae duae destillentur, quae in vitris probe munitis asserventur.

Interdum *Raphanus rusticanus* ad parandum hunc *Spiritum* sumitur, qui *Spiritum* eiusdem saporis et odoris largitur.

§. 732. Ad *Gargarismata* et *Collutoria*, quae in *stomacace*, *aphthis* et aliis *gingivarum* et *palati ulceribus* prosunt, venit. Ad *uscuscula* pinsenda, etiam cum *Melle* praescribitur.

234. SPIRITVS CORNV CERVI RECTIFICATVS (*Liquor Ammonii pyro-oleosi*).

Vid. §§. 630 et 650.

235. SPIRITVS FORMICARVM (*Alcohol
Formicarum*).

§. 733. Recipe, *Formicarum* in mense Iunio vel Iulio collectarum, libram unam.

Spiritus

Spiritus Vini, libras duas.
Destilletur ex vesica libr. una.

§. 734. *Partibus debilitatis, rigidis*, et in earum *atonia*, tanquam *resolvens* et *nervinus* infricatur. Pari modo in *capitis contusionibus*, *Fomentationibus* consulto additur, et in *capitis doloribus* etiam vertici et temporibus applicari potest, quando a torpore oriuntur. Male vero, ad *dolores artbruticos* et *podagricos* auferendos, adhibetur.

Spiritus Glauberianus, vid. N. 6.

236. SPIRITVS IVNIPERI (*Alcohol Iuniperi*).

§. 735. Vid. §. 727. Summe *stimulans*, *diureticus* et *emmenagogus* est; plerumque alia remedia eo acuuntur.

237. SPIRITVS LAVENDVLAE (*Alcohol Lavendulae*).

§. 736. Recipe, *Florum Lavendulae* recentium, modice siccatorum, libram unam.

Spiritus Vini, libr. quatuor.
Praevia per triduum digestionem destillentur ad dimidias.

Eodem modo paratur ex *Herba Serpilli*,
Spiritus Serpilli.

§. 737. *Spiritus Lavendulae* et *Serpilli* externe applicati, *resolventes* et *nervini* sunt, et ideo ad *partes debilitatas* roborandas et *nervos* erigendos adhibentur. Praesertim conducunt in *luxatis*, in *partium atonia* et in *capitis laesionibus*: uti etiam *Species*, quae *Cephalicae* appellantur, adpersis talibus *Spiritibus*, actuosiores redduntur. Praeterea *odoramento* inserviunt.

238. SPIRITVS MINDERERI (*Liquor Ammonii acetici. Acetas Ammoniae liquidus*).

§. 738. Recipe, *Salis Cornu Cervi*, unciam dimidiam.

Aceti

Aceti Vini destillati, quantum sufficit ad saturationem.
 Serva in vitro probe clauso.

§. 739. Laudabile medicamentum leniter *diapnoicum*, *antispasmodicum* est, et contra *putredinem* valet. Conducit ergo ad *exanthematum*, e. g. *variolarum*, *morbillorum*, *purpuræ* eruptionem promovendam, in morbis *rheumaticis*, *arthriticis*, *spasmodicis* et *affectibus hystericeis*. Datur cum *Syrupo* quodam, vel cum aliis remediis mixtus, a drachmis duabus, usque ad integram unciam. Praeterea *Spiritus* noster, *Asae foetidae* non satis celebrandas vires *antispasmodicas* et *resolventes*, quas in *obstructionibus viscerum*, in *mensium* et aliorum *sanguinis fluxibus* cohibitis, in *affectibus asthmaticis*, in *tussi convulsiva*, seu *suffocativa* et morbis *hystericeis* praestat, insigniter secundat et auget, et ideo consulto ad exemplum MILLARI, drachmae duae *Asae foetidae*, in huius *Spiritus* uncia solvantur, et cum aliquot cuiusdam *Aquae destillatae* unciis misceantur, et omni bi-vel trihorio *infantibus* ad aliquot cochlearia parva, adultis vero ordinaria praebentur. Interni *Spiritus Minderevi* usus, primus meminit BOERHAAVIUS.

Non minor eius virtus externa est, in *tumoribus frigidis* dissipandis, in *parotidibus induratis* et *testiculis scirrhis* resolvendis, praesertim si, uti §. 36. dictum fuit, *Arnica* maritatur. *Assessor Collegii nostri medici, clar. Chirurgus supremus KIRCHMEIERVS*, quem ad exercitatissimos nostrae urbis Chirurgos numerare possum, praeter nos, huius virtutis fidissimus testis est. Ad *maculas hepaticas* delendos continuatus externus usus multa praestat.

293. SPIRITVS NITRI DVLCIS (*Spiritus nitrico-aethereus. Acidum Nitricum alcoholisatum*).

§. 740. Recipe, *Nitri depurati*, libr. unam.
Magnesiae nigrae, libram dimidiam.
 Mixtis affunde,
Spiritus Vini rectificati, libras tres.

Acidi

Acidi Vitrioli concentrati,
libram dimidiam.

Recipiente adaptato destil-
lentur inde librae tres.

§. 741. Possidet vires incidentes, aperientes, carmi-
nativas, diureticas, antispasmodicas et quodammodo
anodynas. Prodest inde in statu flatulento, in colica fla-
tulenta, in haemorrhoidibus et mensibus non rite et do-
lorifice fluentibus, in spasmodicis hypochondriacorum et hy-
stERICORUM. Porro in diarrhoeis, dysenteriiis, et post cho-
leram sedatam, aliis medicamentis tanquam carminati-
vis additur. Datur a guttis quadraginta usque ad ali-
quot drachmas, vel solus in Saccharo, vel cum Syrupo
quodam, vel etiam uncia eius dimidia vel una cum
aliquot Aquae cuiusdam destillatae unciis miscetur. In
debilitate februm quoque Spiritum nostrum, vel multo
magis ob maiores antisepticas vires, Spiritus Salis dulcis,
qui eundem cum nostro usum habet, exhiberi possumus,
et tunc quidem satis larga dosi.

Spiritus Salis dulcis insuper in anginae variis specie-
bus, Gargarismatibus admiscetur, et oris ulceribus cum
Melle Rosarum mixtus, convenit.

Spiritus Nitri fumans, vid. N. 6.

240. SPIRITVS SALIS AMMONIACI ANI- SATVS (*Liquor Ammonii anisatus*).

§. 742. Recipe, Spiritus Salis Ammoniaci
vinosi, libram unam.

Spiritus Anisi, unc. unam.

Misceantur.

§. 743. Ad pituitam in morbis pectoris, e. g. catar-
rho simplici, coryza, tussi catarrhali, incidendam, et
inde solvendas stases, a guttis viginti usque ad quadra-
ginta, in vasculo Theae, vel alio vehiculo exhibetur;
carminativum effectum quoque exserit, et ideo etiam in
affectibus flatulentis, praesertim, si corpus pituitosis bu-
moribus scatet, e. g. in colica flatulenta, stranguria et
ischuria a causa frigida, e. g. cerevisia male defaecata,
ortis, porrigitur. Quando pectoris morbi diathesin inflam-
matoriam induunt, sollicite vitandus est, uti etiam ca-
veatur,

veatur, ne in illis corporibus, quae ad hanc diathesin prona, largiori eius usu, *inflammatorii morbi* reddantur.

241. SPIRITVS SALIS AMMONIACI AQVO-
SVS (*Liquor Ammonii carbonici aquosus.*
Carbonas Ammoniacae liquidus).

§. 744. Recipe, *Salis Ammoniaci pulverati*,
libram dimidiam.

Salis Tartari, libr. unam.

Immittantur cucurbitae vi-
treae et affunde,

Aquae communis, libr. quin-
que.

Ex retorta, iuncturis probe
lutatis, leni igne instituat
destillatio, quae eo usque
protrahatur, donec Spiritus
transiens, omnem sublima-
tum et in collo retortae hae-
rentem salem solverit, mi-
nusque salinus esse perci-
piatur; quo adparente, ex-
cipulum mutetur, et *Spiri-
tus salinus* primo prolectus
seorsim servetur ad usus me-
dicos.

§. 745. In morbis, ubi *pituitosorum* et *crassorum*
humorum copia adest, e. g. in talibus morbis pectoris,
febris intercurrentibus et morbis chronicis variis, cum
vehiculo a guttis quindecim usque ad triginta, tanquam
resolvens, *incidens*, *diureticus* et *carminativus* datur. In-
super *menstrua* pellit, et ideo in eorum retentione, prae-
sertim, si corpus *lenta pituita* abundet, praescribitur.
Tempore *frigoris*, in *intercurrentibus*, si illud ingens
est, recte etiam ad guttas triginta, in Theae vasculo por-
rigitur, imprimis in senibus, qui in *frigoris stadio* ma-
ximo periculo expositi sunt, hoc locum invenit. Itidem
saepius in die a guttis quadraginta usque ad sexaginta
poda-

podagricis et artbriticis porrigitur, quando ex debilitate materia in corpore remaneat.

Externe ad tumores frigidos, ex lacte coagulato ortos dissipandos infricetur, uti quoque *membris paralyticis* illini potest. Pro odramento ad solvendam *pituitam* in *gravedine*, et discutiendas *pituitae stases* quoque conducit, et ut *cephalicas* induat vires, varia *Olea aetherea* in eo solvi possunt.

Spiritus Salis Ammoniaci volatilis vinosus easdem habet vires, nisi quod praestantior et efficacior *aquoso* sit.

242. SPIRITVS SALIS AMMONIACI VOLATILIS VINOSVS (*Liquor Ammonii vinosus. Alcohol ammoniacatum*).

§. 746. Recipe, *Salis Ammoniaci pulverati*, libram dimidiam.

Salis Tartari, libr. unam.

Immittantur cucurbitae vitreae et affunde,

Spiritus Vini, libras duas.

Ex retorta iuncturis probe lutatis destilletur leni igne, et *Spiritus volatilis* prodeuntis libra circiter colligatur.

De viribus vid. §. praeced.

243. SPIRITVS SALIS AMMONIACI VOLATILIS VRINOSVS (*Liquor Ammonii caustici. Ammoniaca*).

§. 747. Recipe, *Calcis vivae recens ustae*, libram unam.

Consperge cum

Aquae fontanae circiter libra dimidia.

In pulverem collapsa adde,

Salis Ammoniaci, uncias quatuor.

Tunc cito cucurbitae vitreae immissis, superfunde,

X

Aquae

Aquae fontanae, libras quatuor.

Ex retorta tubulata, iuncturis probe lutatis, statim leni igne instituaturn destillatio et *Spiritus* unciae octo proliciantur, qui in vitro optime munito servetur.

§. 748. Ad guttas decem, quindecim, viginti et ultra, cum multa *Aqua* datus, potentissimum praebet *resolvens* et *excitans*, quod in *morbis pituitosis*, *catarrho suffocativo*, *apoplexia nervosa*, *capitis doloribus*, *affectibus soporosis*, qui a *stagnanti pituita* oriuntur, et ad eos excitandos, qui in *aqua submersi sunt*, maximi est usus. An vero etiam in *rabie canina*, tale nunquam fallax remedium sit, uti quidam volunt, non confidenter confirmabimus.

Externe Spiritus noster pro excitandis *apoplecticis*, *epilepticis*, *soporosis*, *syncopticis* et *hystericis*, uti quoque pro illinendis membris, quae *paralysi* tonum amiserunt, adhibetur. Prodest quoque in *tumoribus cysticis* incipientibus, quos saepe feliciter dissipat. Caeterum excitandi scopo in *plethoricis* non, nisi *venae sectione* larga praemissa, applicetur.

Spiritus Salis communis acidus, vid. N. 8.

244. SPIRITVS SALIS COMMVNIS DVLCIS
(*Spiritus muriatico-aethereus. Acidum muriaticum alcoholisatum*).

§. 749. Recipe, *Salis culinaris exsiccati*, uncias sedecim.

Magnesiae nigrae, unc. octo.
Mixtis et retortae immissis, caute superfunde,

Spiritus Vini rectificatissimi, libras quatuor.

Acidi Vitrioli concentrati, uncias octo.

Reci-

Recipienti adaptato, destil-
lentur leni igne ad siccitatem.

De usu vid. §. 741.

245. SPIRITVS SERPILLI (*Alcohol Serpilli*).
Vid. §§. 736 et 737.

246. SPIRITVS TARTARI (*Liquor pyro-
tartareus*)

§. 750. Recipe, *Tartari crudi*, quantum vis.
Immittatur retortae fictili tu-
bulatae, ut huius duas ter-
tias partes occupet, igne sen-
sim aucto instituaturs destil-
latio. Liquor una cum Oleo
acido transibit in vas reci-
piens amplum, *Spiritus* ab
Oleo separatus rectificetur.

§. 751. Pro parando *Spiritu antiscorbutico Dravitzii* inservit.

247. SPIRITVS seu OLEVUM TEREBINTHI-
NAE (*Alcohol Terebinthinae*).

§. 752. Recipe, *Terebinthinae*, libras duas.
Funde in
Aquae fontanae, libris sex,
et deinde destilla lento igne
ex vesica ad tertiam repleta,
et post destillationem, *Spi-
ritum* ab *Aqua* separa.

Residuum, quod in vesica remanet, prae-
bet *Terebinthinam coctam*, quam ex *Aqua* ex-
emptam, aëri expone, donec indurescat.

§. 753. *Membranis, nervis, tendinibus*, laceratis,
punctis, semisectis, calide infusus, incomparabile ano-
dynam, antispasmodicum et consolidans praebet. *Arte-
riis, venisque* in magnam haemorrhagiam laesis, prom-
ptissimum et securissimum *flypticum* constituit, si tam
calide, quam aeger ferre potest, splenis appressis appli-
cetur;

cetur; simul *nervis* prospicit, *putredini* resistit et *vasorum consolidationem* promovet, unde non satis laudandus deprehenditur. Valet etiam *partibus gangraenosis* et *sphacelosis* antea scarificatis applicatus. Pari modo in *ossium carie exfoliationem* promovet (a). Ganglion ad carpum ortum, eo quotidie illito PLENCKIUS dispulit (b). Consulto ideo in *tumoribus frigidis* et ad *tonum* restituendum in *paralyticis membris* infricetur.

Interne DURANDE ad resolvendos *calculos biliosos*, inde or os *dolores colicos* et *icterum* miscelam ex tribus drachmis *Spiritus Terebinthinae* et duabus *Naphthae Vitrioli*, de qua quolibet die ieiune aeger drachmam capiat, laudat (c), quae virtus etiam in *Gazete salubre pour an. 1790. N. 30.* confirmatur. Praeterea *Spiritus Terebinthinae* a guttis decem usque ad quindecim datus, *diuresin* quidem satis valide excitat, et tanquam *balsamicus* et *mundificans* in *blennorrhoeis* laudatur, sed ob calidam et urentem eius indolem, et in *vias urinarias* tam actuosas vires, ut non raro ipsum *mictum cruentum*, *renum* et *aliarum partium inflammationem* cieat, ut exhibeatur, suadere non possumus, qui tamen cum eo periculum facere non abdicabunt, saltem inculcemus, ut summa cum *circumspectione* illum adhibeant, quod etiam in *morbis rheumaticis, arthriticis* et *podagricis*, in quibus laudatur, valet. Tantapenetrabilitas huic *Spiritui aethereo* inest, ut cuti infricatus ipsam *urinam odore violaceo* dotet (d).

Terebinthina cocta ad *Emplastra* sumi potest: utiliter etiam *vulneribus* et *ossibus cariosis* pro excitanda leni *suppuratione* inspergatur. Fumus ex accensa *Terebinthina cocta*, aut etiam *Colophonio*, *phthisicos* magis onerat quam eis prodest, uti toties invenimus.

(a) Vid. H. BOERHAAVII *Elem. Chym. T. II. proc. 35.*

(b) Vid. *Eius Mat. Chirurg. pag. 453.*

(c) DURANDI *Betrachtungen über die Wirkungen der Mischung von Schwefeläther und dem flüchtigen Terpentinöl, bei Leberschmerzen, die von Gallensteinen entstehen.*

(d) Vid. KAAVW BOERHAAVE *de perspirat. N. 430.*

248. SPIRITVS VINI CAMPHORATVS

(*Alcohol camphoratum*).

§. 754. Recipe, *Spiritus Vini rectificati*, libram unam.

Campho-

Camphorae, unciam unam.
Stent ad *Camphorae* solutio-
nem, et usui serva.

§. 755. Egregie quidem *discutit*, *dissipat* et *robo-
rat*, ideoque in *luxatis* et ad *roborandas partes*, in *ten-
dinum* et *ligamentorum debilitate* applicetur; sed ubique
vitandus, vel ubi *fibrarum rigiditas* conspicitur, vel in-
gens *inflammatio* adest, vel quando *decubitus humorum*
proxime sub cute haeret, e. g. in *erysipelate*, ubi humo-
res coagulando, *exulcerationi* facile ansam praebet. Ad
dissipandos *sugillationes* quoque merito alia praeferuntur.
In genere notandum, usum *Spiritus nostri* non adeo diu
protrahendum esse, et *Spirituum* applicationem melius
in Chirurgia restringi, quam ampliorem reddi.

Spiritus Vini crocatus, praeter has proprietates, in-
super, quidem *vim anodynam* praestat, et ea ex causa,
ubi *dolores ingentes* adsunt, applicetur. Ad *Fomentatio-
nes*, quae *resolvendi* scopo applicantur, *Spirituum* horum
aliqua portio addere potest. Multos homines, ex idio-
syncrasia externam *Spirituum* applicationem non tole-
rare, adhuc notetur.

249. SPIRITVS VINI CROCATVS (*Alcohol crocatum*).

§. 756. Recipe, *Spiritus Vini camphorati*,
uncias duas.

Tincturae Croci, drachmas
duas.

Misceantur.

De usu vid. §. praeced.

250. SPIRITVS VINI RECTIFICATVS (*Alcohol*).

§. 757. *Spiritus Vini* ex vesica cuprea, per
alembicum stanneum destilletur, et
sic a phlegmate suo, ad maximam
partem separetur.

§. 758. *Externe* ad roborandas partes debilitatas ad-
hibetur, et ex hac causa talibus *Fomentationibus* additur.

251. SPI-

251. SPIRITVS VINI RECTIFICATISSIMVS
(*Alcohol concentratum*).

§. 759. *Spiritus Vini rectificatus* ex cucurbita vitrea in arena, tamdiu depuratur, donec ab omni phlegmate immunis sit, et *pulverem pyreum* eidem superfusum et accensum in flammam abripiat, vel *gossypium*, *Spiritu* madefactum et accensum, post *Spiritus* deflagrationem in cinerem vertatur.

§. 760. *Sanguinem* coagulat et *fibras vasorum* crispas, hinc ad optima quae in Chirurgia habemus, *styptica* pertinet, et cum parvis lintheaminibus, vel plumaceolis in *haemorrhagiis externis* applicatur, cum effectu satis certo. Valet etiam in *vulneribus nimis suppurantibus*, in *fistula ani* et *ligamentorum atonia*. Nocet vero in *vulneribus cerebri*, in *inflammationibus* et ad *ambusta*, quae *gangraena* corripì incipiunt.

Spiritus Vitrioli acidus, vid. N. 11.

dulcis, vid. N. 141.

252. SPONGIA CERATA.

§. 761. *Spongiae* maximae, diligenter a sordibus mundatae, probe inbibantur *Cera liquata et fervida*; quo facto calentes adhuc sub prelo arctissime comprimantur, ibique derelinquantur, usque dum refrixerint.

§. 762. Ad dilatanda *ulcera* inservit.

253. SPONGIA VSTA (*Carbo Spongiae*).

§. 763. *Spongiae* probae notae, aperto igne ustulentur, donec nigrescant, quo facto pulverentur in mortario lapideo et usui serventur.

§. 764. *Diureticam* possidet *virtutem*; praecipue ad *strumas* et *affectus scrophulosos* ad scrupulum in die data, valet.

254. SQVIL-

254. SQVILLA PRAEPARATA.

§. 765. *Squillae squamae a se invicem separantur, et calore mediocri modice siccentur.*

§. 766. *Ad obstructions solvendas, humores crassos pituitosos in asthmaticis et aliis pectoris morbis ex pulmonibus educendos, et urinam in leucoplegmaticis et hydropticis pellendam, aut in substantia a grano uno usque ad quatuor, sensim ascendendo, exhibetur, aut in forma Infusi vel aquosi, vel vinosi datur, ita quidem ut Squillae Radicis pulveratae grana octo cum unciis octo Vini, vel Aquae, per noctem digerantur et tunc pluribus cochlearibus ad nauseam usque, per diem sumatur; ubi quidem notandum, Infusum vinosum facilius nauseam et vomitum excitare, quam aquosum. Aliis remediis resolutivis et diureticis Pulvis in minori dosi, tanquam coadiuvans additur. Infusum aquosum insuper pro Gargarismatibus inservit, quae in angina pituitosa, auditus gravitate, ab accumulata pituita orta, et aliis morbis capitis serosis valent.*

255. SVCCVS BERBERVM.

§. 767. *Recipe, Fructuum Berberum maturorum, quantum vis.*

Contunde in mortario lapideo, et in vase terreo per aliquot tempus in cellam repone; tunc Succum exprime: hic iterum per aliquot dies stet in cella, et postea per pannum colatus, in vitro collo angustiori praedito, superadfulso Oleo, in loco frigido asservetur.

Eodem modo, ex Pomis Citri, Succus Citri, Cydoniis, Succus Cydoniorum, parantur.

§. 768. *Succus Berberum in morbis inflammatoriis, biliosis, putridis ad aliquot uncias, Mixturis addi potest, et*

et loco *Aceti* inservit, eo tamen discrimine, quod hoc suave *Acetum* ab omnibus *partibus oleosis* liberum sit, et ideo, ubi *Acetum Vini* ob has partes fugiendum sit, praescribi possit. Pro aegrotorum *potu ordinario* acidulando maxime conducit et perperam olim *Succus* noster, vel alia ex *Berberibus* remedia, pro *stypticis* censeantur.

Succus Citri quoque quidem, in *morbis inflammatoriis* et ad *aestum* temperandum, exhiberi potest; sed minori gaudet aciditatis gradu: *Succi* enim uncia una, iam a granis triginta uno *Salis alcalini depurati* saturatur, cum tamen, ad *Berberum Succi* parem portionem grana quinquaginta tria requirantur, et deinde etiam a *partibus oleosis* non plane liber sit.

Caeterum hi *Succi*, uti etiam ii, qui ex *Cerasis acidis*, *Cydoniis*, *Ribium* et *Rubi idaei Fructibus* exprimuntur, ad *Syrupos* parandos, in *Pharmacopoeis* asservuntur.

256. SVCCVS CERASORVM ACIDORVM.

§. 769. Recipe, *Cerasorum acidorum*, quantum vis.

Contunde in mortario lapideo, et per aliquot dies in cellam repone; postea *Succum* exprime, iterum in cellam per aliquot dies repone, et per pannum cola. Deinde

Recipe, *Succi huius*, libram unam.

Sacchari albi, uncias tres.

Post unicam ebullitionem cola, et in vitro uti antea §. 767. dictum fuit, ad usum serva.

Eodem modo conficiuntur,

ex *Fructibus Ribium*, *Succus Ribium*.

Rubi idaei, *Succus Rubi idaei*.

De usu vid. §. praeced.

257. SVCCVS CITRI.

Vid. §§. 767 et 768.

258. SVC-

258. SVCCVS CYDONIORVM.

Vid. §§. 767 et 768.

259. SVCCVS LIQVIRITIAE DEPV RATVS.

§. 770. Recipe, *Succi Liquiritiae*, quantum vis.

Solvatur cum

Aquae ferventis sufficienti quantitate, et per linteum colatus inspissetur.§. 771. Tanquam *becchicum* eximium, in *tussi acri* lambendo sumitur, et *Mixturis* admiscetur. Nauseosum *Salis Ammoniaci* saporem quam optime obnubilat.

260. SVCCVS RIBIVM.

Vid. §§. 768 et 769.

261. SVCCVS RVBI IDAEI.

Vid. §§. 768 et 769.

262. SVLPHVR AVRATVM ANTIMONII
(*Sulphur stibiatum aurantiatum. Oxydum Stibii hydrosulphuratum luteum*).§. 772. Recipe, *Antimonii crudi praeparati*, *Florum Sulphuris*, ana libras duas.Mixta iniice per vices in *Lixivii caustici*, quantum requiritur;continuo movendo, ut fiat solutio perfecta, dein *Liquori Aqua fervida* diluto et per chartam colato, instilla paulatim,*Acidum Vitrioli tenue*, tamdiu, donec nullus pulvis amplius

amplius praecipitatur. Tandem *pulvis praecipitatus* chartae emporeticae imponatur, ut ab *Aqua* separetur et deinde siccetur.

De usu vid. §. 567.

263. SVLPHVR AVRATVM LIQVIDVM
(*Liquor Saponis stibiati*).

§. 773. Recipe, *Sulphuris aurati saponati, exsiccati*, unciam unam.

Spiritus Vini rectificati, libram unam.

Digere per tres dies et filtra. Haec *Tinctura* abstrahatur ad dimidiam partem; postea affunde praescriptae quantitati *Sulphuris aurati saponati*,

Tincturae alcalinae, ad eminentiam trium digitorum.

Terantur per aliquot horas in mortario lapideo: postea cucurbitae vitreae immittantur, et per nychthemeron digerantur, ut omnia probe solvantur, et *Tinctura* dulcis evadat.

Cum facile *Tinctura* haec rancorem acquirat, praestat eam in minori quantitate parare.

§. 774. Distinctam huius medicamenti descriptionem et primam, JACOBI debemus. Praestans est *resolvens* remedium, quod non solum varias corporis excretiones, praesertim sudoris promovet, sed humores lentos et viscidos etiam incidit. Prodest ergo in viscerum obstructionibus, in morbis arthriticis, leucoplegmaticis, hydropicis, asthmaticis, in cutis et sanguinis impuritatibus, et in genere in omnibus morbis, in quibus §. 371. *Antimonium crudum*

crudum et §. 567. *Kermes minerale* et *Sulphur auratum commune* laudavimus. Hoc bis in die a guttis triginta ad sexaginta, in appropriato vehiculo, alterum vero, quod *Saponatum* vocatur, eodem ex scopo, a granis quinque usque ad octo, bis terve per diem datur. Plura vid. in *Act. Acad. Elect. Mogunt. T. I. et GVERICKE Diss. de Sulphur. aurat. liquid.*

264. SVLPVR AVRATVM SAPONATVM.

§. 775. Recipe, *Liquoris*, ex quo *Kermes minerale* praecipitatum fuit, libram unam.

Olei Amygdalarum recenter expressi, uncias tres.

Coque, et inter coquendum pedetentim instilla,

Lixivii caustici, quantum sufficit, ut massa *Saponis* consistentiam acquirat.

De usu vid. §. praeced.

265. SYRVPVS ALTHAEAE.

§. 776. Recipe, *Radiciis Althaeae*,
Graminis,

Herba Althaeae, ana unciam unam.

Passularum mundatarum, unciam dimidiam.

Coquantur cum

Aquae fontanae, libr. tribus. ad remanentiam dimidiae partis: deinde cum

Sacchari albi, libris duabus, una ebullitione fiat lege artis *Syrupus*, qui colatus servetur.

§. 777. *Medicamentis demulcentibus* et *becchicis* additur. Primam descriptionem dedit FERNELIVS *Method. med. L. VII. pag. 130.*

266. SY-

266. SYRVPVS AMYGDALINVS seu EMVL-
SIVS.

§. 778. Recipe, *Amygdalarum dulcium ex-*
corticatarum, uncias octo.
Amygdalarum amararum ex-
corticatarum, uncias duas.
 Contunde per unam duasve
 horas in mortario lapideo,
 successive addendo,
Aquae fontanae, libr. unam.
 Postea massam sacculo lin-
 teo inclusam, preli ope ex-
 prime. Deinde

Recipe, *Sacchari albi*, libram unam;
 coque in
Aquae fontanae, libr. di-
 midia,
 tam diu, donec *Saccharum*
tabulati consistentiam acqui-
 siverit. Tandem *Saccharum*
 hoc *Emulsioni* praescriptae
 adde, per pannum cola et *Sy-*
rupum hunc in vase vitreo
 vel porcellaneo ad usum
 serva.

§. 779. Ad edulcoranda *medicamenta*, conficiendas
Emulsiones, ad solvendas *Resinas* inservit. Pro *Emulsio-*
nibus ad *Aquae* unciam *Syrupi* drachma sufficit.

267. SYRVPVS BERBERVM.

§. 780. Recipe, *Succi Berberum* probe defae-
 cati, uncias decem.
Sacchari clarificati et ad
 consistentiam *tabulati* cocti,
 uncias sedecim.
 Fiat unica ebullitione *Syru-*
pus, qui colatus servetur.

Eodem

Eodem modo ex *Succo Citri*, *Syrupus Citri* paratur.

§. 781. Hi, uti etiam *Syrupus Cerasorum acidorum*, *Ribium* et *Rubi idaei*, ad *Iulepos temperantes*, ita adhibentur, ut communiter talis *Syrupi* drachma, ad *Iulepi* unciam veniat. *Syrupi* ex *Berberibus* et *Citri Succo*, caeteros *aciditate* superant, ille ex *Fructibus Rubi idaei*, *re-*
ficientem habet saporem.

268. SYRVPVS CERASORVM ACIDORVM.

§. 782. Recipe, *Succi Cerasorum acidorum*, probe defaecati, unc. decem, *Sacchari clarificati* et ad consistentiam *tabulati* cocti, unc. tredecim cum dimidia. Fiat sicut §. 778. dictum fuit, *Syrupus*.

Eodem modo ex *Succo Ribium*, *Syrupus Ribium*;
Rubi idaei, *Syrupus Rubi idaei*, parantur.

De usu vid. §. praeced.

269. SYRVPVS CINNAMOMI.

§. 783. Recipe, *Cinnamomi acuti*, crassiuscule contusi, uncias duas. Immitte *cucurbitae vitreae* et adde, *Vini albi generosi*, uncias viginti. Stent in loco calido, vase bene obturato per *nychtheme-*
ron, et filtratis adde, *Sacchari clarificati* et ad consistentiam *tabulati* cocti, *libras duas*. Fiat lege artis *Syrupus*.

Eodem

Eodem modo parantur:

ex *Corticibus Aurantiorum, Syrupus Corticum Aurantiorum;*

Cortice peruviano, Syrupus Corticis peruviani.

§. 784. *Ad medicamenta analeptica et stomachica venit.*

270. SYRVPVS CITRI.

Vid. §§. 780 et 781.

271. SYRVPVS COMMVNIS.

§. 785. *Recipe, Sacchari albi, libr. unam.*

Solve in

*Aquae fontanae ferventis, unciiis novem,
et post unicam ebullitionem
cola.*

§. 786. *Edulcorandis medicamentis inservit.*

272. SYRVPVS CORTICVM AVRANTIORVM.

§. 787. Vid. §. 783. *Mixturis stomachicis et carminativis additur.*

273. SYRVPVS CORTICIS PERUVIANI.

§. 788. Vid. §. 783. *Infantibus, qui alia, in Corticis forma, non admittunt, dicatus est, et in eorum febribus intermittentibus, viscerum concoctionis debilitate, et aliis morbis, in quibus Cortex prodest, a drachmis duabus usque ad integram unciam, ter quaterve in die datur. Consulto etiam pro adultis, in medicamentorum antifebrilium et tonicorum praescriptione ad aliquot uncias additur.*

274. SYRVPVS DIACODION (*Syrupus opiatus*).

§. 789. *Recipe, Caputum Papaveris albi, mediocriter maturorum, modice
sicca-*

siccatorum et a seminibus mundatorum, libram unam. Macerentur per nychthemeron in

Aquae fontanae, libris octo. Probe cocta exprime fortissime, et colaturae unciis novem adde,

Sacchari albi, unc. sedecim, et unica ebullitione fiat *Syrupus*, qui colatus servetur.

§. 790. *Syrupum* hunc iam descripsit GALENUS (a), et deinde eum laudaverunt ALEXANDER TRALLIANUS et J. B. MONTANUS. *Vim anodynam* exserit, et ideo *Potionibus*, quae vel in *diarrhoeis*, vel in variis *doloribus* praescribuntur, ad unciam seu sesquiunciam additur, et quia simul *acres* et *salsos humores* involvit, pari modo etiam in *tussi acri*, *urinae ardore* et aliis talis generis affectibus adhibetur. In *infantibus tenerioribus* caute cum eo mercandum est, quia in illis paulo maiori dosi exhibitus, saepe satis *profundum somnum* procreat. SYDENHAMUS unciam huius *Syrupi* guttis sedecim *Laudani liquidæ* aequiparavit.

(a) In *libr. de comp. med.*

Syrupus emulsivus, vid. N. 266.

275. SYRUPVS RHABARBARI (*Syrupus Rhei*).

§. 791. Recipe, *Tincturae Rhabarbari aquosae*, libram unam.

In ea solvantur,

Sacchari albissimi, librae duae.

Lenissimo igne redigantur ad *Syrupi consistentiam*.

§. 792. *Infantibus nupernatis* ad alvum leniter *ducendam*, parvis cochlearibus, ad sufficientem effectum usque exhibeatur. Valet etiam in *obstructionibus glandularum mesenterii* et *acido in ventriculo praedominanti*.

279. SY-

276. SYRVPVS RIBIVM.

Vid. §§. 781 et 782.

277. SYRVPVS RVBI IDAEI.

Vid. §§. 781 et 782.

278. TARTARVS EMETICVS (*Tartarus stibiatus. Tartris potassae stibiatus*).§. 793. Recipe, *Vitri Antimonii* pulverati, uncias quatuor.*Cremoris Tartari*, unc. octo.

In vase terreo vitro incrustato misceantur, et cum

Aquae fontanae, libris sedecim,

coquantur per duodecim horas et ultra, spathula lignea saepius agitando, quo facto liquor colatus ad siccitatem pulverulentam evaporetur, et in vase vitreo clauso servetur.

In aëre humido semper aliquid ex eo *Tartarus emeticus* attrahit, et tali itaque tempore, viribus debilior reperitur, quam quando tempore sicco praescribitur. Diu asservatus etiam multum virium amittit.

§. 794. Ad vomitum ciendum, infantibus ultra annum, octava, bi- et triennibus, a quarta vero usque ad dimidiam grani partem, et paulo robustioribus, qui annos sex, octo, decem habent, usque ad integrum granum datur. Pro adulto dosis ordinaria, grana duo, tria imo quatuor sunt. Certi morbi, e. g. *melancholia*, *mania*, *epilepsia* et propria quaedam *insensibilitas*, saepe maiorem exigunt dosin, ita ut non raro integrum scrupulum dosis transgrediatur, quod quilibet Medicus pro rerum circumstantiis determinare debet. Quia modus, *vomitiva* paulatim, exiguis et repetitis portionibus, usque ad sufficientem effectum porrigere, tanquam securissimus, cuilibet

cuiuslibet Medico commendatus esto, eo ex scopo *Tartarus noster*, cum multa *Aqua destillata*, quodlibet granum in una uncia, solvi potest (a).

In *minori dosi* datus, *eximie resolvit, reserat* et *varias excretiones*, *sudoris* nimirum, *urinae* et *alvi* promovet, et hoc modo in variis morbis, e. g. *obstructionibus viscerum*, *affectibus cachecticis*, *hydropicis*, *melancholicis*, *exoptatissimum* exserit effectum. Quoniam sine insigni *sanguinis commotione*, *sudorem* excitat, et si ad *nauseam* usque datur, *nimiam nervorum irritabilitatem* tollit, praestans eius etiam est usus, non solum ante *exanthematum* eruptionem, sed etiam in *febris intermittentibus*, *malo hysterico*, *convulsionibus* conducit, uti hoc WERLHOFFIUS, MONRO, PRINGLE, TISSOTVS et alii comprobaverunt. Pari modo, uti etiam F. HOFFMANNVS monet, in *morbis pectoris* a copia *humorum pituitosorum* ortis, *asthmate*, *dyspnoea* tanquam *laudabile resolvens* valet, et in *tussi convulsiva infantum*, ob *vires eius antispasmodicas* magna efficit (b). Ut in *ventriculum* non agat, SHERWEN (c) suadet, *solutionem Tartari emetici saturatissimam cuti* infricare, quia tunc magis *sudorem* et *urinae excretionem* promoveat, et uti HITCHINSON, qui tali ratione eum in *febris intermittentibus* et *rheumatismo chronico* adhibuit, vult, *somnum placidum* conciliet. Omni vespere quindecim imo viginti grana eo ex scopo infricentur (d).

Quando in *Enematibus irritans* potentius desideratur, *Tartarus emeticus* a granis tribus usque ad sex eis additus, rei satisfacit. Ad granum unum *Clysmatibus* mixtus, laudatur quoque tanquam optimum remedium, in *infantibus* ad *corruptam acidam pituitam* ex primis viis educendam.

(a) Quando mixtio grani unius *Tartari emetici* cum scrupulo uno *Amyli*, ratione virtutis emeticae tam constanter votis nostris respondet, uti *perill. HUFELANDIUS Journ. 5. B. 2. St. p. 460.* docuit, quaestio oritur, numne effectum hunc eo modo praestet, ut mediante *Amylo Tartarus emeticus tunicae villosae ventriculi* agglutinetur? Quae vero tunc in *terioribus* inde timenda, quilibet videt.

(b) Vid. FOTHERGILL *Medical observ. by a Society in London. Vol. III. pag. 119.*

(c) In *Memoirs of the medical Society of London in the Year 1773. Vol II et V.*

Y

(d) Ta-

- (d) Tamen solutio granorum quinque *Tartari emetici* in sufficiente quantitate *Aquae*, manibus infricata testante LETTSOM in *Memoirs of the medical Societ. of London. Vol. II, nauseam et vomendi conatum excitavit.*

279. TARTARVS SOLVBILIS (*Tartarus ammoniatus*).

§. 795. Recipe, *Crystallorum Tartari*, libr. unam.

Solve in sufficiente quantitate

Aquae fontanae ferventis, deinde liquori colato sensim et guttatim instilla,

Spiritus Salis Ammoniaci aquosi, tantum, quantum ad perfectam saturationem sufficiat.

Postea liquor salsus, percolatus, in vase vitreo leniter evaporetur ad siccitatem usque.

De usu vid. §. 587.

280. TARTARVS TARTARISATIVS (*Tartaris Potassae. Kali tartaricum*).

§. 796. Recipe, *Salis Tartari*, libram unam. Solve in

Aquae fontanae bullientis, libris duodecim.

Solutioni bullienti admisce paulatim,

Crystallorum Tartari, donec omnis effervescentia cessat.

Liquor calidus insuper filtre-
tur, et ad siccitatem usque,
in

in ahenò *Stanno* probe obducto evaporetur. Tandem in charta emporetica, leni calore pulvis siccetur.

Quando in fine evaporationis grumosus fiat, spatha lignea agitetur.

De usu vid. §. 587.

281. TARTARVS VITRIOLATVS (*Kali sulphuricum*).

§. 797. Recipe, *Liquaminis Tartari*, uncias octo.

Immitte in vas vitreum capax, et guttatim instilla,

Acidi Vitrioli tenuioris, quantum sufficit, donec omnis effervescentia cesset, et diu concusso agitatoque vitro, liquoreque gustato, in eo nec acidus nec alcalinus adsit sapor.

Postea liquori adde,

Aquae fontanae fervidae, libras octo.

Tunc coletur, inspissetur ad cuticulam usque, in locum frigidum ad crystallisationem reponatur, et crystalli siccantur.

Procurant quidem sibi Pharmacopolae *Sal* hoc, viliori pretio a seplasiariis, tunc vero illud prius in *Aquae* sufficienti quantitate solvatur, et addita insuper *Liquaminis Tartari* portione, denuo crystallisetur.

De usu vid. §. 587.

282. TEREBINTHINA COCTA.

Vid. §§. 752 et 753.

283. TERRA FOLIATA TARTARI (*Acetas Sodae. Kali aceticum*).

§. 798. Recipe, *Salis Tartari*, unc. quatuor. Immittatur vitro amplo, et successive affunde,

Aceti Vini destillati, quantum sufficit ad perfectam *Salis Tartari* saturationem.

Postea liquor per chartam emporeticam filtretur. Deinde

Recipe, *Liquoris huius* partem quartam,

et evapora cum leni igne in cacabo *Stanno* probe obducto ad siccitatem usque; quo notandum, si *Sal* grumosum evadat, ignis gradum, quantum potest, minuendum, et massam bacillo ligneo continuo tamdiu agitandum esse, usque dum *Sal* plane exsiccatum fuerit.

Eodem modo ad reliquas tres portiones partitis vicibus progredere. Tandem *Sal* perfecte saturatum, *Aqua fontana* solvatur; solutio per chartam bibulam filtrata, rursus inspissetur et siccatum *Sal* cum vitro probe munito, in loco sicco et calido servetur.

De usu vid. §. 587.

284. TER.

284. TERRA PONDEROSA SALITA (*Baryta muriatica*).

§. 799. Recipe, *Spati ponderosi*, unc. decem.

In crucibulo tecto calcinetur et pulveretur, postea ei adde, *Salis Tartari*, unc. viginti. Mixta fundantur in *crucibulo hassiaco* per horae spatium. Massa effusa et in pulverem redacta aliquoties coquatur, cum

Aquae destillatae sufficienti quantitate,

donec omne salinum absumptum sit. *Terrae ponderosae* remanenti affunde,

Acidi Salis communis puri cum

Aquae destillatae quantitate aequali diluti,

quantum satis ad *Terrae ponderosae* solutionem et perfectam cum eadem saturationem.

Solutioni deinde adde,

Terrae ponderosae calcinatae, unciam dimidiam,

et cum eadem digestionem per aliquo thoras submitte. Tunc parvam quantitatem eiusdem cum guttis aliquot

Liquoris Vini probatorii

commisce, et si nil nisi praecipitatum album ex solutione delabitur, ulterius, postquam antea per aliquot dies seposita

sita et dein filtrata sit, evaporetur et crystallisationi committatur. Si vero illud praecipitatum adhuc coloratum apparet, denuo aliquid *Terrae ponderosae* addatur, et tandem in crystallos redigatur, quae in vitro probe clauso usui serventur.

§. 800. Retro circiter quindecim annis medicamen hoc in *Anglia* inclaruit, et praesertim a CRAWFORD ad *glandularum obstructions* reserandas laudatum fuit, quod etiam postea *Germaniae nostrae* Medici, praecipue *Viriperill*, HUFELANDIUS et THILENIUS, uti quoque BUCHHOLZIUS multis observationibus comprobaverunt. *Vires* eius sunt in tali gradu irritantes, ut largiori manu datum, medicamen hoc *anxietates*, *nauseam*, et *vertiginem* excitet. Ab *virtute* vero hac irritanti, *vires* eius *resolventes*, *diaphoreticae*, *diureticae*, imo *antispasmodicae* et *anthelminticae* derivandae sunt, ob quas inde in morbis *scrophulosis*, *strumis*, *obstructionibus glandularum*, *ophthalmia scrophulosa*, *asthmate humido*, *serpigine*, *tinea capitis* et ad *vermes* expellendos valet. Solvitur drachma una in uncia *Aquae destillatae*, et de hac solutione *adultis* porriguntur ter quaterve in die guttae quindecim, viginti et sensim usque ad sexaginta ascendendo. *Infantibus* uno anno nati et biennibus dentur guttae tres, quatuor vel sex. In morbis inflammatoriis et tuberculis pulmonum *Terrae ponderosae* usus vitandus est. Sub usu huius medicamenti quoque *mucilaginosae* coniungenda sunt. Vid. *perill*. HUFELANDII *vollständige Darstellung der medicinischen Kräfte und des Gebrauchs der salzsauren Schwer-Erde*.

285. TINCTURA ACONITI.

§. 801. Recipe, *Herbae Aconiti recentis*, unciam unam.

Liquoris anodyni mineralis Hoffmanni, uncias duas.

Stent per aliquot dies et filtrata serva in vitro bene clauso.

Eodem

Eodem modo ex *Herba Daturae*, *Tinctura Daturae* paratur.

§. 802. Valent de nostra *Tinctura* ea, quae §. 512. de *Extracto* diximus, saepe vero efficacior hoc invenitur; in dolore faciei rheumatico perill. HUFELANDIO curam absolvit, cum prius *Extractum* incassum adhibuit (a). Datur a guttis viginti usque ad sexaginta aliquoties in die.

(a) Vid. *Journal* 9. Band 3. St. pag. 393.

286. TINCTURA ASAE FOETIDAE.

§. 803. Recipe, *Asae foetidae*, uncias duas.

Infunde

Spiritus Vini rectificati, libram unam.

Extrahe leni calore per tri-
duum digerendo, *Tincturam*,
quam filtratam serva.

§. 804. De viribus vid. §. 39. *Tinctura* datur a drachma una ad binas, bisve terve in die.

287. TINCTURA CANTHARIDVM.

§. 805. Recipe, *Pulv. Cantharidum*, drachmas duas.

Acidi Nitri, unciam unam.

Spiritus Vini rectificatissimi,
uncias quatuordecim.

Digere in arenae balneo per
quatuor dies et adde,

Camphorae, drachmas duas.

Denuo leni calore digere, et
filtratam *Tincturam* ad usum
serva.

§. 806. Ad potentissima diuretica pertinet, simul tanta cum violentia agit, ut non raro mictum cruentum et viarum urinae inflammationes excitet; et ideo, si adhibetur, hoc magna observata cautione fiat. Encomia, quibus JO. GROENEVELT, JO. BRISBAANE et quidam alii eiusdem linguae Scriptores, *Tincturam* hanc in diabete, spasmodica urinae retentione, in affectibus asthmaticis, morbis

morbis cutis, passionibus hystericis, et ad urinam in hydropicis pellendam, extollunt, nimis temeraria sunt, quam ut eis obtemperari possit. Nam quod Cantbaridum vim antispasmodicam attinet, quae eis adscribitur, eam adhuc valde dubiam iudicamus, et ideo, in affectibus hystericis, asthmaticis, et urinae retentione spasmodica, eo magis Tincturae huius usum noxium declaramus, quia Cantbarides stimulando et inflammationem excitando, certe plerumque mala haec peiora reddunt. Sic quoque in tussi convulsiva non fausta ab eis expectamus. Quomodo deinde in cutis morbis Tinctura, quae, ob Sal alcali et acre suum, agit, optatum effectum exserere potest, non videmus. Pari modo in hydropicis, usus eius nobis ideo non ubique suadendus videtur, quoniam inflammationes occultae, quae ut plurimum in talibus morbis chronicis, inscio saepe Medico saeviunt, inde augentur, et humorum resolutio promovetur. Insuper ut ipsi vidimus, saepe Cantbaridum usus, in his aegris non solum urinae retentionem, sed etiam partium genitalium inflammationem excitat. In diabete tandem vera, quam ARETAEVS (a) descripsit, tunc quidem Tinctura nostra adhibenda est, quando viarum urinae paralysis manifesta vestigia adsunt; ubi tunc stimulando partes paralyticas, curam absolvit. Sed videatur, ne diabetes spuria seu symptomatica, cum vera, quae tam raro observatur, ut Medici in amplissima praxi versantes, saepe nunquam eam viderint, confundatur. Deinde quoque, ad febriculam, quae morbum hunc concomitatur, et ad humorum conditionem, an iam ita resoluti sint, ut quasi, cum ARETAEO, carnem et ossa in urina diffluere dici possit, respiciendum est. Alii, et inter eos etiam WERLHOFIVS, praeterea sunt, qui in alio dirissimo affectu, morsu canis rabidi, et inde orta hydrophobia Cantbaridum optimum effectum testantur: nobis vero deest, ut candide fateamur, in hac re propria experientia, et ideo non plane eas in hoc morbo damnbimus, sed simul maximam cautionem adhiberi, iustum esse arbitramur; uti in genere, non omnibus, qui hydrophobia correpti, una methodo succurrendum esse putamus, sed in hoc morbo uti fere ubivis in praxi medica variari, pro diversa morbi et aegri singulari conditione sic, circa Cantbaridum usum, adhuc generatim notandum, magis valere et prodesse in corporibus, quae pituitae copia scatent, quae non magna irritabilitatis facilitate

litate aguntur: imprimis vero vitandas esse in *haemorrhoidariis*, in eis, qui ad *renum*, *viarum urinae inflammationes* et *mictum cruentum* proni sunt, et in *calculosis*. *Tinctura* nostra datur a guttis decem usque ad triginta, iunctis *demulcentibus* et *Emulsionibus* cum *Camphora* mixtis. Vel etiam ad modum HERWIGII *Cantharides* ipsas in *Emulsionis* forma sequenti in modo exhiberi possunt.

Recipe, *Cantharidum*, sesquidrachmam.

Amygdalarum dulcium excorticatarum, unciam unam.

Sacchari albi, unciam dimidiam.

In mortario lapideo probe conterantur et lenta

Aquae calidae unciarum decem

affusione fiat *Emulsio*, quae omni bi-vel trihorio ad cochlear datur.

Sunt tandem quidam, qui *internum Cantharidum* usum in *blennorrhoeis venereis* adhibent, etiam STAHLIUS (b) *Tincturam* nostram ad *luem veneream* sanandam laudat, sed hoc, sicut etiam quando ad *libidinem* excitandam abutuntur, nimis temerarium nobis videtur et improbamus.

Externe valet *Tinctura Cantharidum*, ad *rubefaciendas* partes, si eis infricetur, uti quoque in *tumoribus frigidis* vim *resolventem* exserit. In eis, qui *frigidos* habent *pedes*, *spasms*, *morbis nervosis*, praesertim *asthma te spasmodico* vexantur, et in quibus *materia artbritica* corpus pervagat, et modo *dolores colicos*, modo *cephalalgias*, vel alios *cruciatus* excitat, bono cum successu *Tinctura* pedibus infricetur. SANCHEZ ex tali infractione quoque in *exhausto senio* novas animi et corporis vires exspectat.

(a) *Libr. IV. de sign. chron. morb. C. XI.*

(b) *Mat. Med. T. II. pag. 54.*

288. TINCTURA CINNAMOMI.

§. 807. Recipe, *Pulveris Corticis Cinnamomi*, uncias tres.

Spiritus Vini rectificati, libram unam.

Digere per tres dies, exprime et filtratam *Tincturam* serva.

§. 808. *Analeptica* et *roborans* est. In mensium *nimio*

mio fluxu, quando ab *atonia partium* dependet, et *viribus prostratis haemorrhagia* continuat, optimum et uti L. B. A SWIETEN iudicat, unicum remedium est, si a guttis viginti, usque ad quadraginta, semel in die datur. Valet etiam ad *dolores*, qui *partum* promovent, excitandos, uti quoque in *nervorum debilitate*.

289. TINCTURA COLOCYNTHIDIS.

§. 809. Recipe, *Pomorum Colocynthidis*, sesquiunciam.

Seminis Anisi, drachm. duas.

Spiritus Vini rectificati, uncias viginti.

Digere per aliquot dies et Tincturam filtra.

§. 810. Praesertim valet in *paralyticis*, *cephalalgia rheumatica*, *hydrope*, et datur omni bihorio a guttis duodecim, sensim sensimque usque ad triginta ascendendo. DAHLBERGIVS (a) primus eius usum docuit, et postea illustr. KOELPINVS (b) aliquot observationes nobis communicavit, quae has virtutes confirmant.

(a) In *Konigl. Wetensk. and nya Han.* 1782. p. 146.

(b) In *perill. HUFELANDII Journ.* 2. B. 4. St. p. 570.

290. TINCTURA CROCI.

§. 811. Recipe, *Croci austriaci*, unc. unam.

Spiritus Vini rectificati, uncias octo.

Digere per aliquot dies, et Tinctura, praevia expressione, filtretur.

§. 812. *Sanguinem* expandit, *motus* eius actuose auget, *animum tristem* quodammodo exhilarat, et *anodynam vim* praestat. Laudabile ex his causis remedium quidem est, quando in *humorum pituitosorum lentore*, ad *menstrua* pellenda, et in talibus foeminis, quae ob *corporis vitium* semper *tristes* conspiciuntur, interdum a guttis viginti usque ad sexaginta, et pro rerum circumstantiis, ultra datur, sed minime, ubi *menstruorum fluxus*

xus tamen resistit, dosis eius augeatur et usus continue-
tur, quia tunc certe medicamen nostrum tristissimos ef-
fectus pandit. In *plethoricis* praeterea, angue et cane
peius vitanda remedia sunt, quae *Crocum* continent. Ex-
terne quoque vim anodynam exserit.

291. TINCTURA DATVRAE.

§. 813. Vid. §. 801. Datur in *morbis*, ubi §. 525.
Extractum laudavimus, a guttis sex usque ad viginti
quatuor. Efficacior est *Extracto*.

292. TINCTURA EUPHORBII.

§. 814. Recipe, *Euphorbii*, unciam unam.
Spiritus Vini rectificati, un-
cias sedecim.
Digere per triduum et Tin-
cturam filtra.

§. 815. Optime *caviei* limites ponit, si prudenti manu
adhibeatur. Valet quoque ad *ulcera antiqua, sordida,*
margines ulcerum induratos, et ad dissipandos *tumores*
scrophulosos. Cautissimus tamen sit eius usus.

293. TINCTURA GINGIVALIS BALSAMICA.

§. 816. Recipe, *Myrrhae electae*,
Succi Iaponici, ana unciam
unam.
Pulverisatis et mixtis instilla
Balsami peruviani nigri,
drachmas duas.
Postea adde,
Spiritus Cochleariae,
Vini rectificati, ana
uncias tres.
Digere per aliquot dies et
filtra.

§. 817. Ad *gingivas* firmandas et eas a *scorbuto* prae-
muniendas valet. Non minus in *dentibus cariosis* adhi-
beri potest.

294. TIN-

294. TINCTVRA LACCAE.

§. 818. Recipe, *Resinae Laccae*, unc. unam.
Myrrhae electae, unciam dimidiam.

Pulveratis affunde,
Liquaminis Tartari, unciam dimidiam,

ut fiat pasta mollis, cui leni igne exsiccatae affunde,
Spiritus Cochleariae, libram dimidiam.

Digere per triduum et Tinctura filtretur.

§. 819. Ad *stomacacen* et alia *oris ulcera* et ad *roborandas gingivas* valet.

295. TINCTVRA MARTIS.

§. 820. Recipe, *Extracti Martis*, unc. unam.
Succi Cydoniorum, unc. octo.
Digere per aliquot dies et Tincturam filtra.

De usu vid. §. 533.

296. TINCTVRA RHABARBARI AQVOSA
(*Tinctura Rhei aquosa*).

§. 821. Recipe, *Radiciis Rhabarbari incisae*,
unciam dimidiam.

Tartari solubilis, drachmas duas.

Aquae communis fervidae,
libram dimidiam.

Stent in loco calido per
nychthemeron et postea Tincturam filtra.

Non in admodum magna portione paretur,
quia facile corrumpitur. In defectu *Tartari solubilis*,
Tartarus tartarizatus sumi potest.

§. 822.

§. 822. In *diarrhoeis*, *dysenteriiis*, in *obstructionibus viscerum*. ubi *acidum* praedominatur, in *ictero*, tanquam *aperiens* et *leniter laxans*, ad aliquot cochlearia, optimo cum effectu datur. In minori dosi exhibita *urinam* pellit. Vbi *flatulentia* et *tormina* simul adsunt, ei *Liquor anodynus Hoffmanni* vel *Spiritus Salis dulcis* bene admiscuntur.

Cum altera *Tinctura*, quae vulgo *dulcis* audit et *spirituosa* et *calida* est, tantum in fine *diarrhoearum* et *dysenteriae*, quando *febris* abest, ad *roborandas* partes, simulque ea, quae adhuc in primis viis restant, expellenda, ad unum duove cochlearia, terve quaterve in die datur. Conducit etiam in nimio *ventriculi acido*, ad *ventriculi cruditates* educendas, ubi simul eius *vires* restituit et sustentat.

297. TINCTURA RHABARBARI SPIRITUOSA, vulgo DVLCIS (*Tinctura Rhei vinosa*).

§. 823. Recipe, *Radiciis Rhabarbari*, uncias duas.

Cardamomi minoris, unciam dimidiam.

Spiritus Vini Gallici, seu *Rhenani*, libras duas.

Digere per triduum, et *Tincturae filtratae* adde,

Sacchari albi triti, uncias quatuor.

Digere rursus, donec *Saccharum* solutum est.

De usu vid. §. praeced.

298. TINCTURA SQVILLAE.

§. 824. Recipe, *Radiciis Squillae pulveratae*, *Salis Tartari*, ana unciam unam.

Terantur in mortario lapideo, et postea adde,

Spiritus

Spiritus Vini rectificati, uncias quatuor.

Digere per sex horas et Tincturam modica adhibita expressione filtra.

§. 825. In iis, qui ab aliis *Squillae praeparatis* nausea et vomitu molestantur, conducit; tamen etiam minori dosi guttis triginta incipiatur, et sensim omni bi-vel trihorio quinque guttis additis, usque ad centum et ultra ascendatur.

Tinctura Thebaica, Vid. N. 137.

299. TINCTURA VALERIANAE.

§. 826. Recipe, *Radici Valerianae sylvestris*, uncias duas.

Liquoris anodynii mineralis Hoffmanni, libram unam.

Stent per duos dies, saepius agitando et filtra.

§. 827. In *spasmis hystericis* et *nervorum debilitate* a guttis triginta usque ad sexaginta, semel in die datur.

300. TROCHISCI ANTHELMINTICI.

§. 828. Recipe, *Seminis Santonici*, sesquiunciam.

Salis Martis, unciam dimidiam.

Sacchari albi pulverati, uncias octo.

Misce fiat pulvis. Tunc

Recipe, *Huius Pulveris*, unc. unam cum drachmis duabus, et fiat cum

Mucilagine Gummi Tragacanthae quantum sufficit, massa, ex qua triginta Trochisci formentur.

§. 829.

§. 829. Titulus usum indicat. Quilibet horum *Trochiscorum*, *Salis Martis* granum unum continet, secundum quod dosis, sicut §. 533. indicata determinabitur. Consulto *remedium purgans*, ante eorum usum datur, et aliud eis subiungitur.

301. VINVM ANTIMONII HVXHAMI
(*Vinum stibiatum*).

§. 830. Recipe, *Vitri Antimonii* pulverati, unciam unam.

Affunde,

Vini albi Gallici, vel *Rhenani* generosi, libras duas.

Digerant per duodecim dies, interdum agitando. Quo facto subsideat per unum aut alterum diem, effundatur *Vinum*, et coletur per chartam bibulam albam, et in lagena vitrea bene obturata, servetur.

§. 831. Fortioribus *Vomitiviis* adnumerandum est, quod non solum raro incassum adhibetur, sed etiam non tam facile per alvum operatur, sicut *Tartarus emeticus*, si largiori dosi datur (a). Adhibeatur vero solummodo in robustioribus, multa *pituita* scatentibus, aut illis morbis, in quibus talia fortiora requirantur, ut sunt *melancholia*, *mania*, *epilepsia*, et eis ab uncia dimidia usque ad duas, imo in *maniacis* in maiori quantitate exhiberi possit. Ad viginti vel triginta guttas *Ipecacuanbae* additum, eius vires exaltat.

Caeterum *Vinum* hoc in sanguinis impuritatibus, morbis exanthematicis, in viscerum obstructionibus, et itaque in scabie, tinea, facie variis maculis defoedata, rachitide, atropia, uti quoque in morbis exanthematicis retrogressis, tanquam eximium alterans et resolvens, incipiendo minima dosi et eam dein sensim ad nauseam usque augendo, datum, praeclaros praestat effectus. Eo ex scopo itaque, in infantibus ultra annum a guttis duabus, biennibus a guttis quatuor, et in adultis a guttis quindecim

decim incipiatur, et semel in die sensim gutta augendo exhibeatur. Plura vid. in *HVXHAMI Oper. T. III. pag. 162.*

(a) Ea ex causa consuetam praeparandi methodum retinuimus.

Vitriolum Martis, vid. N. 212.

302. VITRVM ANTIMONII (*Oxydum Stibii sulphuratum vitreum diaphanum*).

§. 832. Recipe, *Antimonii crudi* pulverati, quantum vis.

In sartagine terrea plani fundi non vitreata, arundine vitrea continuo movendo et agitando, tamdiu calcinetur, donec nullum amplius fumum emittat, et in pulverem griseum totum conversum sit. Tunc in crucibulo exacte tecto, igne follium satis intenso celeriter liquescat, donec Aquae instar fluat. Quo facto, in pelvim aeneam planam effundatur, et ubi induruerit, in frusta comminuatur.

§. 833. Ad alia medicamenta paranda inservit. In substantia non datur, quia *drasticum effectum* edit, et instar *veneni* agit.

Vnguentum Aegyptiacum, vid. N. 186.

303. VNGVENTVM ALBVM (*Vnguentum Cerussae*).

§. 834. Recipe, *Axungiae porcinae*, libram unam.

Cerussae pulveratae, uncias octo.

Misceantur.

§. 835.

§. 835. *Discutit, refrigerat et repellit.* Adhibetur itaque ad *ambusta*, in *ulceribus* et *haemorrhoidibus inflammatis*, ubi simul ei *Campbora* addi potest.

304. VNGVENTVM ALTHAEAE.

§. 836. Rec., *Mucilaginis Radicis Althaeae*
Seminis Lini, ana
libram unam.

Butyri non saliti, libr. quatuor.
Mucilagine una cum *Butyro*
coque, donec aquosum omne
consumtum fuerit. Tunc adde
Cerae citrinae, libram unam.

Resinae communis, libram di-
midiam.

Liquefactis et colatis admisce
Terebinthinae, uncias duas.

Serva ad usum.

§. 837. Vbi *tumores* emolliendi, *fibrae* laxandae sunt,
hincque *leniendum* et *humectandum* est, bono cum effe-
ctu applicatur.

305. VNGVENTVM BASILICVM.

§. 838. Recipe, *Olei Olivarum*, libras tres.

Cerae flavae,

Colophonii,

Sevi vervecini, ana libram
unam.

Terebinthinae, libram dimi-
diam.

Lento igne liquata colentur.

§. 839. *Emollit, digerit, maturat*; praesertim adhi-
betur ad *suppurationem* promovendam in *vulneribus* et
ulceribus immundis.

306. VNGVENTVM DIGESTIVVM (*Vn- guentum Terebinthinae*).

§. 840. Rec., *Terebinthinae*, libr. dimidiam.

Z

Mi-

Misceatur et subigatur cum
Vitellis Ovorum N. qua-
tuor.

Admisce,

Olei Hyperici, sesquiunciam.

§. 841. *Digerendi et irritandi scopo ad suppuratio-
nem in ulceribus et post imposita Vesicatoria promoven-
dam, et ad tumores emolliendos, adhibetur.*

307. VNGVENTVM IRRITANS (*Vnguen-
tum Cantharidum*).

§. 842. Recipe, *Cantharidum* contusarum,
uncias duas.

Olei Amygdalarum, uncias
octo.

Digere in balneo Aquae. Co-
laturae librae dimidia adde,
Cerae albae, unc. quatuor,
ut fiat Vnguentum.

§. 843. *Vbi suppuratio in Vesicatoriis non rite suc-
cedit, commendatissimum hoc Vnguentum est, quod sa-
tis cito effectum praestat. Vid. Pharm. Borussic. de an-
no 1804 pag. 163.*

308. VNGVENTVM MERCVRIALE
CITRINVM.

§. 844. Recipe, *Mercurii vivi depurati*, un-
ciam unam.

Solve in

Acidi Nitri, unciis duabus.

Solutioni adhuc calidae adde,

Axungiae porcinae liquefa-
ctae, libram unam.

Misceantur in mortario la-
pideo.

§. 845. *Vbi, in vulneribus phagadenicis, et in vulne-
ribus ab animali rabido inflictis, irritans fortius deside-
ratur, eximie conducit.*

309. VN-

309. VNGVENTVM MVNDIFICANS ZELLERI.

§. 846. Recipe, *Vnguenti pomadini*, unciam unam.

Mercurii praecipitati albi,
drachmam unam.

Misce.

§. 847. Inter optima ad *scabiem* sanandam remedia externa pertinet, cuius usum eximium non solum viri in scientia nostra maximi BOERHAAVIUS, WERLHOFIVS et alii comprobaverunt, sed quotidiana etiam experientia testatur. In *Commercio Lit. Norico de an 1735*, „nunquam, de eo WERLHOFIVS ait, ne minimam *saluationem* excitat, nec repellit *scabiem*, sed primo tempore fortius elicit, deinde post unam aut alteram hebdomadam sanat. Continuatur post extus apparientem sanitatem. Singula vespera articuli tepide, vel ad ignem, avelanae quantitate inungantur; mundities observetur, vitanda lanea, mutandae vestes lunge interna congrua, subiunge *laxans* per epicrasin.“ Praeterea uti MURRAY (a) docuit, in *tinea capitis*, nostrum *Vnguentum* summas meretur laudes. Omni die, vel etiam semel in die, magnitudine pisi maioris inungatur capiti, ubi simul *faciei exanthemata* et *glandulae colli induratae* evanescunt.

(a) In *paralipom. de medendi tineae capitis ratione*.

310. VNGVENTVM NEAPOLITANVM (*Vnguentum Hydrargyri cinereum*).

§. 848. Recipe, *Axungiae porcinae*, recentis depuratae, uncias duas.

Liquescat et cum ab igne remota spissescere incipiat, adde

Mercurii vivi depurati, uncias duas.

Commixta diligenter subigantur, donec *Mercurius* penitus disparuerit, continuando

do triturationem adhuc per bihorium; servetur in loco frigido.

§. 849. Celebratissimum, antiquissimum (*a*) et primarium olim fuerat remedium, ad *salivationem* excitandam, posteaquam vero, uti iam §. 599. indicavimus, *salivationis* incommoda et noxia innotuerunt, ad quidem hunc scopum a veris et rationalibus Medicis non amplius adhibetur; sed tamen nihilominus ad curandam *veneream luem*, etiam nostro tempore inungitur, tali vero ratione, ut *salivationis* molimina, vel *frictiones* per aliquot tempus intermittendo, vel datis *eccoprotice laxantibus* omnimodo praecaveantur (*b*). In quibus corporibus caeterum, *inunctio Mercurialium*, *interno usui* praeferenda sit, §. 599. notavimus, itaque hic tantum optimam *inunctionis* methodum apponemus. *Primae viae* antequam *Vnguentum* applicatur, prius a sordibus purgandae, in *plethoricis vena secanda*, et per aliquot dies acres humores corrigentia danda, et *Balnea tepida*, quae etiam per totum *inunctionis* decursum aliquoties in hebdomade repetenda, adhibenda sunt. *Inunctio* dein quolibet tertio die, derasis primo parvis capillis et cum laneo fricatis partibus, ad carbonarium, et in conclavi calido, quo aeger etiam per omne curationis tempore continendus, instituatur, et quidem in *extremitatibus* et *dorso*, tali vero modo, ut primis diebus, in *interiori parte femoris*, dein *pedum tarsis* porro *brachiis*, et tandem quoque *dorso*, *Vnguenti* drachmae duae inungantur, superimposito dein laneo. Pro maioribus et minoribus aegroti viribus, minor aut maior, pro qualibet *inunctione*, requiritur *Vnguenti* quantitas, ita, ut binis drachmis incipiamus, et usque ad integram unciam ascendamus. Linteamina sub curationis tempore, non mutantur, nisi apparentibus *salivationis* signis, et diaetae regulae observentur, quae §. 599. a nobis traditae fuerunt. Vt plurimum duodecim vel sedecim frictiones sufficiunt. Inunctionem aeger sibi ipse quam optime instituat, et si ab alio peragatur, is manus suas, ne *Mercurius* ab eo resorbeatur, cum *vesica suilla* muniat.

Porro *Vnguentum* nostrum adhibetur in *hepatitide* regione hepatis larga manu infricatum, uti quoque in *extremitatum paralyti* utile invenit illud *perill*. HUFELAN-

DIVS.

DIVS (c). Applicetur quoque ad *bubones* et alios *tumores venereos* et *pituitosos*, quos *eximie* resolvit. Non vero ipsis *bubonibus*, sed *internae femoris parti*, quando *bubo* in *inguine*, et *brachio*, quando *glandulae subaxillares* partes affectae sunt, inungitur. Levamen quoque adfert in *dolore faciei* seu sic dicta *prosopalgia*. Tandem conducit ad *pediculos* fugandos. **FERRAS** et **SEDILLOT (d)** *interne Unguentum nostrum* in *Pilularum* formam cum *Pulvere Radicis Althaeae* redactum, ad *morbos venereos* curandos quidem adhibuerunt, ubi vero *Mercurius gummosus Plenckii* tanquam gratior praeferendus est.

(a) **VIGO** et **JAC. BERENGARIUS CARPENSIS** primo *Mercurium* et quidem *Unguentum Mercuriale externe* et **MATTHIOLVS** et **FALLOPIVS** primi *Mercurium interne* adhibuerunt. Primum *praeparatorum* erat *Mercurius calcinatus ruber*, dein *sublimatus corrosivus* et tandem *dulcis*. Aliqui volunt in adhibendo *Unguento JACOBO CARPENSI Iudaeum* quemdam *Vlissiponensem* facem praetulisse.

(b) **TORRE** primo docuit, absque *salivatione* *morbos venereos* sanari posse. **GER. GORIS** quoque in tractatu *Mercurius triumphator* docuit aegros sine *salivatione* in sanitatem restituendos esse.

(c) *Journal* 1. Bd. 2. St. pag 281.

(d) In *Journal générale de Médecine*. N. LXXVII. pag. 335.

3II. VNGVENTVM NERVINVM (*Unguentum Rorismarini compositum*).

§. 850. Recipe, *Florum Rorismarini*,
Foliorum Populi balsamiferae, ana uncias quatuor.

Incisis adde,

Axungiae porcinae calefactae, libras duas.

Stent per quatuordecim dies, et deinde liquatis, colatis et refrigeratis adde,

Olei destillati Lavendulae,

Chamomillae,

Olei

Olei destillati Rutae, ana
unc. dimid.

Misceantur.

§. 851. Applicetur in membrorum et ligamentorum debilitate, in partium rigiditate, paralyti et spasmis ac convulsionibus. Consulto etiam in colica flatulenta, in nephritide calculosa et aliis infimi ventris affectibus flatulento-spasmodicis, abdominis et renum regioni infricetur. In diarrhoeis, praemissis evacuantibus, quoque eo uti et ventriculi regioni illud illinere possumus; praesertim, si status flatulento-spasmodicus simul adsit.

312. VNGVENTVM POMADINVM (*Vn- guentum rosatum*).

§. 852. Recipe, *Axungiae porcinae*, libras
duas.

Aquae Naphae

Rosarum, ana uncias
duas.

Olei destillati Citri, guttas
viginti quatuor.

Lavendulae,
guttas quindec.
Caryophyllo-
rum, guttas
duodecim.

Misce.

§. 853. Pro basi aliorum *Vnguentorum* inservit, et tanquam lubricans, fissuris manuum, rhagadibus, haemorrhoidibus dolentibus, et locis, in quibus *Vesicatoria* imposita fuerunt, applicatur.

P A R S T E R T I A.

**F O R M V L A S
M E D I C A M E N T O R V M**

P R A E P A R A T O R V M E T C O M P O S I T O R V M

E X

T E M P O R E P A R A B I L I V M C O N T I N E N S.

8

THE
F O R M A T I O N
M E D I C A M E N T O R U M

PHARMACEUTICAL COMPOSITION

THE
T H E O R E T I C A L
C O M P O S I T I O N

I. ACETVM CAMPHORATVM.

§. 854.

Recipe, *Camphorae*, drachmam unam.
Solvatur in
Spiritus Vini sufficienti quantitate;
dein solutioni sensim addatur,
Aceti Vini, libra una.
Misceantur.

§. 855. Summum est *antisepticum* et *excitans* non illaudabile; ideo non solum coelo nubiloso, ad praecavendum viribus *epidemiae febrium malignarum*, tanquam *prophylacticum* mane exhibeatur cochlear unum alterumve, sed etiam in *febris nervosis* et *bilioso - putridis*, quando *pulsus* nutat et *virium imbecillitas* conspicitur, omni horae unius spatio, ad cochlear unum datum, laudabilissimas exserit vires.

2. AQVA GRISEA.

§. 856. Recipe, *Mercurii vivi depurati*, unciam unam.

Acidi Nitri, uncias duas.

Reponantur in loco calido, ut *Mercurius* solvatur, et ad usum servetur.

Ad quamlibet praescriptionem dein;

Recipe, *Solutionis praescriptae*, unciam dimidiam.

Succi expressi Chelidonii
vel in huius defectu,

Decocti saturati Radicis
Chelidonii,

Decocti

*Decocti saturati Radicis
Enulae*, ana libram unam.
Misce.

§. 857. Conducit hoc medicamen, cuius descriptionem GONLIUS dedit, ad *ulcera sordida, cariem et synoziae effluxum* cohibendum. Si cum *Aqua fontana* diluatur, prodest etiam ad *serpiginem, ficos et fissuras* (a). Ante usum huius *Aquae* semper est probe agitanda, ut *pulvis* ad fundum haerens in ipsa suffundatur.

(a) Vid. *Act. med Berol. Vol. III. N. VII. p. 86.*

3. BALSAMVM VITAE EXTERNVM.

§. 858. Recipe, *Saponis alicantini sicci* et rasi, uncias duas.

Spiritus Terebinthinae, uncias quatuor.

Salis Tartari, drachm. tres.
Misceantur et solvantur.

§. 859. Tanquam *resolvens et discutiens* infricetur *partibus luxatis, debilibus, paralyticis*, ad *tumores frigidos* discutiendos et in *anchylosi*.

4. CATAPLASMA MATVRANS.

§. 860. Recipe, *Radicis Althaeae*, uncias quatuor.

Ficum, unciam unam.

Coque cum

Aquae fontanae sufficienti quantitate,

ad teneritudinem, et contusis admisce,

Ceparum contusarum,

Resinae Galbani in *Vitello*

Ovi solutae, ana drachmas sex.

Mellis, unciam unam.

Farinae Seminis Lini, quantum

tum sufficit ad formam Cataplasmatidis.

§. 861. Corio applicatum, *tumores et abscessus ad maturitatem vel suppurationem* satis cito promovet.

5. DECOCTVM ALTHAEAE.

§. 862. Recipe, *Radici Althaeae*, libram dimidiam.

Passularum maiorum, demptis acinis, uncias duas.

Aquae fontanae, libras sex.

Coque ad remanentiam librarum quatuor. Liquorem colatum sepone, donec faeces subsiderint et defaecatum effunde.

§. 863. In *acrimonia humorum, dysenteria, morbis viarum urinae*, sub usu *Mercurialium*, pro potu ordinario datur.

6. DECOCTVM CONTRA STRUMAS.

§. 864. Recipe, *Spongiae officinalis* in frustula scissae,

Lapillorum in his *Spongiis* repertorum, ana unc. quatuor cum dimidia.

In vase figulino, ignis ope comburantur in cinerem.

Postea,

Recipe, *Huius Cineris*, unc. unam.

Coque cum

Aquae fontanae, libr. duabus, ad remanentiam dimidia

partis, dein cola et adde

Syrupi Corticum Aurantiorum, unciam unam.

Misce.

§. 865.

§. 865. Communicavit medicamen hocce nobiscum
perill. PETRVS FRANKIVS, *Rossiae iam celebris Doctor.*
 In *sirumis* admodum insignibus multa nobis praestitit,
 quando ter quaterve in die, ad aliquot cochlearia dedimus.

7. DECOCTVM HORDEI.

§. 866. Recipe, *Hordei perlati*, unc. duas.
 A farina adhaerente probe
 lavetur *Aqua frigida*, dein
 cum
Aquae libra dimidia,
 aliquantulum coque, hac
 tunc *Aqua*, quae colorabitur,
 abiecta, *Hordeum* immitte,
Aquae bullientis, libr. qua-
 tuor,
 et coquantur ad dimidias.

§. 867. In *febris* ad *aestum*, *sitimque* infringen-
 dam, pro potu ordinario exhibetur.

8. EMVLSIO COMMVNIS.

§. 868. Recipe, *Amygdalarum dulcium*, un-
 ciam unam.
 Decorticatas *Amygdalas* con-
 tunde in mortario lapideo et
 paulatim affunde,
Aquae communis, libr. unam.
 Colaturae adde,
Sacchari albi, unciam dimi-
 diam.

§. 869. Tanquam *humectans*, *demulcens* et *nutriens*
 in variis morbis vasculatim datur.

9. FOMENTATIO ANTIPHLOGISTICA.

§. 870. Recipe, *Saponis alicantini*, unc. tres.
 Solve in
Aquae Calcis vivae, libris
 duabus.

Adde,

Adde,
Spiritus Vini, unc. quinque.
Sacchari Saturni, drachm.
 dimidiam.
 Misce.

§. 871. In *uteri* et *aliorum viscerum abdominalium inflammationibus* cum praestantissimo effectu, calide linteis semper bene expressis, applicatur. Resolvit, sudorem excitat, et alias excretiones secundat, praesertim in *puerperis lochiorum*. In illis *uteri inflammationibus*, quae a *partu difficili* oriuntur, divinum invenimus eius effectum.

10. LINCTVS ANTHELMINTICVS STOERCKII.

§. 872. Recipe, *Pulveris Radicis Valerianae sylvestris*,
Ialappae,
Seminis Santonici,
 ana drachm. unam.
Oxymellis Squillae, quantum sufficit ut fiat linctus.

§. 873. *Linctus* hic ad praestantissima pertinet *anthelmintica*; valide purgat, *pituitam tenacem*, vermium nidum destruit et *vermes* expellit. Datur omni bi-vel trihorio, cochlear unum vel alerum parvum. Quando *Ialappa*, in sensibilibus, nimis drastica videtur, vel *Rhabarbarum* ad drachmam, vel *Sal medius* quoddam ad unciam dimidiam, loco eius addi potest.

11. LINIMENTVM VOLATILE.

§. 874. Recipe, *Olei Lini*, unciam unam.
Camphorae, drachmam dimidiam.
Spiritus Salis Ammoniaci urinosi, drachmam unam.
 Misceantur exacte in mortario marmoreo, donec coëant.

§. 875.

§. 875. In inflammationibus internis, e. g. peripneumonia, pleuritide, angina, viscerum abdominalium inflammationibus, in colica flatulenta et tympanitide, collo, pectori vel abdomini infricatur, maximo cum morbi levamine. Convenit etiam in ascite abdomini illinitum.

12. LIQVAMEN MYRRHAE.

§. 876. Recipe, *Extracti Myrrhae aquosi*, drachmas duas.

Mellis crudi, drachm. unam.

Aquae fontanae, drachmas tres.

Terantur invicem ad perfectam solutionem.

§. 877. In vulnerum, partium exsanguium et ulcerum curatione, ob eximias suas vires balsamicas et roborantes adhibetur. Notandum vero, *Myrrhae* usum continuatum, saepe vulnerum et ulcerum labia, exsucca atque arida reddere.

13. MUCILAGO SEMINIS CYDONIORVM.

§. 878. Recipe, *Seminis Cydoniorum*, drachmam unam.

Affunde,

Aquae Rosarum, unc. unam.

Leni calore fiat Mucilago.

§. 879. Ad ambusta, oculos inflammatos, et lenem illam inflammationem, quae ex solis aestu oritur, et ad excoriationes valet.

14. POTIO PURGANS.

§. 880. Recipe, *Foliorum Sennae*, unciam dimidiam.

Lenissimo calore per quadrantem horae digere sufficienti quantitate,

Aquae fervidae;

Colaturae libr. dimidiaae adde,

Essentiae

Essentiae Corticum Aurantiorum,
Syrupi Cerasorum acidorum,
 ana unciam dimidiam.

§. 881. Ob gratum saporem etiam eis accepta est, qui aegre medicamina sumunt. Datur ad cochlear unum alterumve omni bihorio.

15. POTIO TEMPERANS.

§. 882. Recipe, *Salis Tartari*, quantum vis.
Aceti Vini, quantum sufficit ad saturationem.

§. 883. In principio morborum ad *aestum* temperandum et *cruditates* incidendas, quatuor vel quinque unciae huius *Potionis* cum eadem quantitate *Aquae* cuiusdam *destillatae* mixtae, et uncia una *Syrupi* appropriati dulcatae, praescribuntur, et omni bi-vel trihorio ad aliquot cochlearia exhibentur.

16. PVLVIS ALEXIPHARMACVS SINICVS, seu ANTILYSSICVS TVNCHINENSIS (*Pulvis Moschi compositus*).

§. 884. Recipe, *Moschi optimi*, grana sedecim.

Camphorae, grana quatuor.
Pulveris Radicis Valerianae sylvestris, scrup. unum.
 Misce.

§. 885. ANDREAS RIED in *China*, de medicamento, quod ex *Moschi* granis sedecim, *Cinnabaris nativae* et *Vermillon* ana granis viginti quatuor, compositum erat, contra morsus *canis rabidi* effectum tristem, tantam efficaciam viderat, ut redux in *Angliam*, illud anno 1744 in *Philosoph. Transact.* publici iuris fecerit. Quod *Moschi* vires attinet, medicamentum est summe penetrantissimum, quod *circulum sanguinis* cito et insigni modo auget, irritat, resolvit, *sudorem* potenter movet, roborat, *nervos* erigit, et effectum antispasmodicum atque anodynum exserit. Praeterea morbi materias, praesertim *exanthemata*, versus corporis peripheriam ducit, *sanguinis profluvia*

profluvia pellit, et venereos appetitus excitat. Observationes etiam inde docuerunt, quod profuerit, in morbis convulsivis, epilepticis, hysteriis, in februm periculosis symptomatibus, ut sunt, singultus, tremores, spasmi, subsultus tendinum, deliria, anxietates, a materia morbi versus nobiliora retrogressa. orta, in tussi spasmodica, in qua WICHMANNVS ei specificas vires tribuit (a), hydrophobia, mania, maxillae tetano, et in genere, potissimum ad symptomata periculosa februm nervosarum et bilioso-putridarum debellanda. Ratione portionis, in qua dandus, notandum, quod, ut Chineses imitemur, paulo largior esse debeat, quam nostrorum Medicorum consuetus mos est, et minimum ad scrupulum dimidium exhibendus. Post eum assumptum, sequitur utplurimum sudor ingens, somnus tranquillus et dolorum et spasmodorum remissio. In variolis, vel aliis morbis exanthematicis retrogressis, praeter omnem expectationem, spasmos, convulsiones et singultus aufert, pulsum erigit et exanthemata versus exteriora, excitato sudore copioso ducit. In februm periculosis symptomatibus usque ad integrum scrupulum exhiberi potest, quod etiam de morbis epilepticis et maniacis valet. In tussi spasmodica infantibus ad grana duo, quatuor, imo sex et octo saepius in die exhiberi potest. In sphacelo, quem cum affectus convulsivi concomitantur, vel a laesione externa orto, CAR. WHITE (b) Moschum a granis decem usque ad octoginta cum aequalibus partibus Salis Cornu Cervi mixtum, utilem reperit. Ad funestos effectus praecavendos, qui a morsu animalis rabidi oriuntur, et ad hydrophobiam iam ortam, praescripta Pulveris nostri portio, pro una dosi exhibenda est; post quam tantus sudor sequitur, ut saepe per quadraginta octo horas duret. Spasmodici et convulsivi affectus, utplurimum, post sudorem cessant. Quando spasmus prohibet, ne aeger medicamina per os assumere possit, etiam cum Saccharo mixtus Moschus ad drachmam dimidiam, Enematibus consulto additur. Multae foeminarum Moschi odorem non tolerant. Plura vid. in Philosoph. Transact., Act. Havniensibus et P. F. GMELINI Dissert. quam de Pulvere nostro anno 1750. Tubingae ventilavit.

(a) In perill. HUFELANDII Journ. 1. B. 1. St. p. 18.

(b) In den Samml. auserlesener Abhandl. zum Gebrauche praktischer Aerzte. 13. B. p. 602.

17. SERVM LACTIS ACIDVM.

§. 886. Recipe, *Lactis ebullientis*, sesquili-
bram.

Crystallorum Tartari, un-
ciam dimidiam.

Mixta ebulliant, dum caseo-
sa pars in coagulum abierit,
quo facto *Serum* coletur, cui
tunc, ut penitus clarum eva-
dat, adde, aliquot

Albuminum Ovorum in spu-
mam agitatorum,

et tandem post unicam ebul-
lutionem, iterum per char-
tam bibulam, *Serum* traiice.

Sic etiam ad *Serum* parandum, *Acetum*
Vini vel *Succus Citri* adhiberi potest.

18. SERVM LACTIS DVLCE.

§. 887. Recipe, *Lactis bullientis*, libram
unam.

Coaguli vitulini, in sufficien-
ti quantitate *Aquae* soluti,
drachmam unam.

Ebulliant simul, et *Serum* co-
letur. Huic deinde adde,

Albuminum Ovorum in spu-
mam agitatorum N. tria.

Ebulliant iterum et postea
per chartam bibulam *Serum*
traiice.

19. SERVM LACTIS SINAPINVM.

§. 888. Recipe, *Lactis*, libras duas.

Seminis Sinapios contusi,
uncias duas.

A a

Co-

Coquantur invicem ad separationem casei, tuncque Serum coletur.

20. SERVM LACTIS VINOSVM.

§. 889. Recipe, *Lactis bullientis*, libr. duas. Inter ebulliendum adde, *Vini Rhenani albi*, uncias octo.

Facta coagulatione coletur Serum.

§. 890. *Sera Lactis vasa sicca, stricta* irrigant, laxant, densos humores solvunt, urinam promovent, fervorem sanguinis compescunt, bilem temperant, acres humores corrigunt, et contra putredinem valent. Conducunt ideo in sanguinis impuritatibus, scorbuto, viscerum obstructionibus, affectibus hypochondriacis. In scorbuticis, et ubi incidendum et stimulandum animus noster est, praesertim sinapinum et in debilibus vinosum valet, quod etiam quadam vi antiseptica gaudet. Dantur quovis die ad libram unam, sesquilibram, imo duas vasculatim. Vbi fibrarum robur est deiectum, Ferrum ignitum Sero acido immitti potest, unde Serum Lactis chalybeatum oritur.

21. SINAPISMVS.

§. 891. Recipe, *Fermenti panis*, *Seminis Sinapi* contusi, ana uncias tres.

Piperis triti, unciam unam.

Aceti Vini, quantum sufficit ad formam Cataplasomatis.

De usu vid. §. 486.

22. SVCCI HERBARVM.

§. 892. *Plantae recentes* aut earum partes, prelo exprimuntur et subsidentia et colo quovis die depuratur Succus.

Plantae,

Plantae, ex quibus communiter Succī exprimuntur, sunt:

Herba Absinthii, Acetosae, Acetosellae, Chaerifolii, Cochleariae, Fumariae, Millefolii, Nasturtii aquatici, Saponariae, Taraxaci, Trifolii fibrini.

Fructus Cucumeris sativi.

Radix Graminis, Saponariae, Taraxaci.

Plerumque unciarum trium vel quatuor pro quovis die ordinaria dosis est, quam, uti selectum *Succorum*, Medicus in quolibet casu determinabit.

Plantae ex sua natura siccae, et parum succi per se largientes, v. g. *Radices*, aut etiam succulentae, sed *succum tenacem viscosum* vehentes, post contusionem, cum modica *Aquae* quantitate miscendae, per noctem macerandae, et tum demum exprimendae sunt.

§. 893. Prosunt hi Succī in morbis, qui a *viscido glutinoso, viscerum obstructionibus, bilis inertia* oriuntur. Valent ideo in multis *morbis chronicis*, praesertim in *haemorrhoidum anomalia, ictero, malo hypochondriaco*. Sumantur verno tempore per plures hebdomadas optime cum *carnis iusculo*, quia cum *Lactis Seris ventriculi vires* debilitant. Bonum caeterum est, si circa meridiem aeger sumat quoddam *Elixir viscerale*.

P A R S Q U A R T A.

CATALOGVM

EORVM

MEDICAMENTORVM

SISTENS,

QVAE SOLI VSVI

VETERINARIO DICATA SVNT.

TRANSPORT

CATALOGUE

FOR

MEDICAL

USE

OF THE

VETERINARY

I. A C A C I A.

§. 894.

Prunus spinosa. Ad sepes crescit. — *Cortex.*
— *Flores.* Schleenblüth und Rinde.

2. ACETVM VVLGARE.

§. 895. Fermentationis ope, vel ex *Cerevisia*, vel ex variis *Fructibus*, praesertim, tam *Pyro Malo*, quam etiam *Pyro communi* paratur. — *Acetum vulgare.* Bier- oder Obstessig.

3. AGARICVS ALBVS.

§. 896. *Boletus Pini Laricis.* In *Alpibus Helvetiae* et *Italiae* crescit. — *Agaricus albus.* Lerchenschwamm.

4. ANGELICA.

§. 897. *Angelica Archangelica.* In *Alpibus* et aliis montosis regionibus spontanea, nobis hortensis. — *Radix.* Engel- oder Angelik-
wurzel.

5. ANTIMONIVM DIAPHORETICVM

(*Stibium oxydatum album*).

§. 898. Recipe, *Antimonii crudi*, uncias sedecim.

Nitri puri, libr. quatuor.

Exacte mixta immittantur ex singulis cochlearibus successive, in crucibulum ferreum vel etiam terreum candens.

Tandem

Tandem detonatione, massa alba igne per semihoram calcinetur, pulvisque servetur in vase vitreo probe obturato.

Ignis non debet esse fusorius, alias obtineamus scorias regulinas, vel potius vitri aemulas. *Antimonium diaphoreticum* non sit vetustate corruptum, in quo casu grumosum est, flavi coloris et rodentis saporis. Sit itaque leve tactu, album et nullius fere saporis.

6. A P I V M.

§. 899. *Apium graveolens*. In *Europae* paludibus crescit. — *Radix*. Seleriwurzel.

7. AQVA VVLNERARIA WOLSTEINII.

§. 900. Recipe, *Rorismarini*, uncias duas.

Coque cum

— *Aquae fontanae* sufficienti quantitate,

ad remanentiam libr. duarum; postea colaturae adde,

Vini albi, libras quatuor.

Acidi Vitrioli tenuioris, drachmas duas.

Sacchari albi, unc. quatuor. Misce.

8. ARISTOLOCHIA.

§. 901. *Aristolochia rotunda*. In *Europa australi* provenit. — *Herba*. — *Radix*. Runde Osterluzey.

9. ARTEMISIA.

§. 902. *Artemisia vulgaris*. Vbique crescit. — *Herba*. Rother Beifuss.

10. ARVM.

10. A R V M.

§. 903. *Arum maculatum*. In pratis et locis humidulis sylvarum crescit. — *Radix*. Aronwurzel.

Effodienda est *Radix* aestate, quando *Folia* marcescere et *Bacca* maturescere incipiunt.

11. A S A R V M.

§. 904. *Asarum Europaeum*. In locis umbrosis, sylvis perennis. — *Folia*. — *Radix*. Haselwurzel.

12. AVRIPIGMENTVM.

§. 905. *Pyrites Auripigmentum*. Ex Hungaria et Turcia venit. — *Auripigmentum*. Operment.

13. AXVNGIA VIPERARVM.

§. 906. *Coluber Vipera*. Serpens *Aegyptii* et *Europae australis*. — *Axungia Viperarum*. Vipernschmalz.

14. BALSAMVM SVLPHVVRIS (*Oleum Lini sulphuratum*).

§. 907. Recipe, *Sulphuris citrini*, pulverati, uncias tres.

Olei Nucum iuglandium, libram unam.

Coque in sartagine ferreo satis amplo, et quando *Oleum* foetidum. Ovis putridis similem odorem induxerit, ab igne remove.

15. BAL-

15. BALSAMVM SVLPHVRI RVLANDI, seu
TEREBINTHINATVM (*Oleum Terebin-*
thinae sulphuratum).

§. 908. Recipe, *Balsami Sulphuris*, uncias
quatuor.

Olei Terebinthinae, libram
unam.

Solve leni igne in sartagine
ferreo.

16. BOLVS ARMENA.

§. 909. *Argilla Bolus*. In *Persia*, *Arme-*
nia, *Gallia* et variis *Germaniae* provinciis in-
venitur. — *Bolus Armena*. Armenischer Bo-
lus.

17. BOVISTA seu LYCOPERDON.

§. 910. *Lycoperdon subrotundum*. Fungus in
pascuis et pratis siccioribus crescens. — *Bovi-*
sta Chirurgorum. Bofist.

18. BRYONIA.

§. 911. *Bryonia alba*. Planta indigena. —
Radix. — *Succus recens*. Zannrübe.

19. CAPSICVM.

§. 912. *Capsicum annuum*. In *Brasilia*,
Mexico, *Barbados* crescit, et apud nos in
hortis colitur. *Fructus*. Spanischer Pfeffer.

20. CARLINA.

§. 913. *Carlina acaulis*. In *Italiae* et *Ger-*
maniae montibus invenitur. — *Radix*. Eber-
wurzel.

21. CARTHAMVS.

§. 914. *Carthamus tinctorius*. In *Aegypto*
sponte

sponte provenit, in *Germaniae*, praecipue *Austriae* hortis et agris colitur. — *Flores*. — *Semen*. Wilder Safran. Saflor.

22. CICHORIVM.

§. 915. *Cichorium Intybus*. Ad margines agrorum et viarum crescit. — *Radix*. Wilde Wegwarten. Hindläufwurzel.

23. CRETA ALBA.

§. 916. *Creta alba*. In montibus *Galliae*, *Angliae*, *Daniae*, *Germaniae*, praecipue circa *Colonium* reperitur. — *Creta alba lota*. Gewaschene weisse Kreide.

24. CROCVS METALLORVM (*Stibium oxydulatum fuscum*).

§. 917. Recipe, *Nitri puri et sicci*
Antimonii crudi, ana libram unam.

In pulverem redacta misceantur et in olla ferrea munda accendantur, pruna ad-mota. Post detonationem massa refrigerata in pulverem redigatur, *Aqua fervida* sedulo edulcoretur et sic-cetur.

25. CVBEBAE.

§. 918. *Piper Cubeba*. *Javae* incola. — *Fructus*. Cubeben. Schwindel-Körner.

26. CVSCVTA.

§. 919. *Cuscuta Europaea*. Vbique inter *Linum*, *Humulum*, *Vrticam* nascitur. — *Herba*. Flachsfaden.

27. CY-

27. CYNOGLOSSVM.

§. 920. *Cynoglossum officinale*. In rudera-
tis ubique. — *Radix*. Hundszungenwurzel.

28. DICTAMNVS ALBVS.

§. 921. *Dictamnus albus*. In *Germaniae*,
Galliae et *Italiae* collibus crescit. — *Radix*.
Weisser Diptam.

29. ELECTVARIVM CONTRA CATARRHV
seu CORYZAM (*Drusen-Lattwerge*).

§. 922. Recipe, *Pulveris Baccarum Juniperi*,
Radicis Gentianae
rubrae, ana
libr. dimid.
Galangae
minoris.

Florum Sulphuris, ana unc.
quatuor.

Mellis crudi, quantum suf-
ficit ad formam Electuarii.

30. E S V L A.

§. 923. *Euphorbia Esula*. Provenit copio-
se in locis sterilibus incultis, aridis, circa vias.
— *Radix*. Wolfsmilchwurzel.

31. GERANIVM ROBERTIANVM.

§. 924. *Geranium Robertianum*. In ruder-
bus et muris vinetorum obvia. — *Herba*. —
Storachschnabel.

32. HEDERA TERRESTRIS.

§. 925. *Glechoma Hederacea*. Indigena. —
Herba. Gundelrebe.

33. HEL.

33. HELLEBORVS ALBVS.

§. 926. *Veratrum album*. In montibus *Helvetiae*, *Italiae*, *Austriae*, *Silesiae* et aliarum *Germaniae* provinciarum crescit. — *Radix*. Weisse Nielswurzel.

34. HIPPOCASTANVM.

§. 927. *Aesculus Hippocastanum*. Arbor *Persiae borealis* nunc in *Germania* vulgaris. — *Cortex*. Rofskastanienrinde.

35. IMPERATORIA.

§. 928. *Imperatoria Ostruthium*. In montibus crescit, et in hortis colitur. — *Radix*. Meisterwurzel.

36. IRIS FLORENTINA.

§. 929. *Iris Florentina*. Ex *Italia* copiose adfertur et nobis hortensis est. — *Radix*. Florentinische Violenwurzel.

37. IRIS NOSTRAS.

§. 930. *Iris Germanica*. In *Gallia* et etiam in *Germania* passim sponte provenit, et in hortis colitur. — *Radix*. Blaue Lilien- oder Schwertelwurzel.

38. LAPIS HAEMATITES.

§. 931. *Ferrum Haematites*. In *Anglia* et *Germania* reperitur. — *Lapis Haematites*. Blutstein.

39. LEVISTICVM.

§. 932. *Ligusticum Levisticum*. In hortis colitur. — *Herba*. — *Radix*. Liebstöckel.
Radix verno tempore effodienda est.

40. LILIVM ALBVM.

§. 933. *Lilium candidum*. In hortis colitur. — *Radix*. Weisse Lilienwurzel.

41. L V P V L V S.

§. 934. *Humulus Lupulus*. Ad sepes sponte provenit et copiose colitur. — *Coni.* — *Herba*. Hopfen.

Lycoperdon, vid. N. 17.

42. MERCVRIALIS.

§. 935. *Mercurialis annua*. In sylvis provenit et quoque in hortis et vineis colitur. — *Herba*. Bingelkraut. Hundskohl.

43. OLEVUM LINI CAMPHORATVM.

§. 936. Recipe, *Camphorae pulverisatae*, drachmam unam.

Tere cum

Olei Lini, uncia una,

ad *Camphorae* solutionem.

44. OLEVUM GLANDIS FAGEAE.

§. 937. Ex *Fagi Fructibus* pro usu domestico paratur. — *Oleum Glandis Fageae*. Bucheckeröl.

45. OLEVUM IVNIPERI DESTILLATVM.

§. 938. Recipe, *Baccarum Juniperi* contusarum, libras quatuor.

Infunde,

Aquae fontanae, libris sedecim,

Adde,

Satis culinariae, libram unam.

Macerentur, destillentur e vesica et *Oleum* ab *Aqua* separa.

46. OLE-

46. OLEVUM NAPI.

§. 939. Ex *Brassicae Napi Seminibus* ad usum domesticum exprimitur. — *Oleum Naparum*. Rübsaamenöl.

47. PARIETARIA.

§. 940. *Parietaria officinalis*. Colitur apud nos in hortis. — *Herba*. Glaskraut.

48. PENTAPHYLLVM.

§. 941. *Potentilla reptans*. In *Europae* ru-deratis crescit. — *Herba*. — *Radix*. Fünffin-gerkraut.

49. PETASITES.

§. 942. *Tussilago Petasites*. In locis hu- midis, pratis uliginosis et irriguis crescit. — *Radix*. Pestilenzwurzel.

50. PETROSELINVM.

§. 943. *Apium Petroselinum*. In *Sardinia* sponte crescit, apud nos in hortis colitur. — *Herba*. — *Radix*. — *Semen*. Petersilienkraut- Wurzel und Samen.

51. PVLVIS CONTRA CATARRHVM, seu CORYZAM (*Drusenpulver*).

§. 944. Rec., *Pulveris Radicis Ari*,
Enulae, ana un-
cias duas.

Foliorum Sabinae
Gummi Ammoniacy, ana
sesquiunciam.

Salis Ammoniacy, uncias tres.
Misce fiat Pulvis.

52. PVL.

52. PVLVIS PYRIVS.

§. 945. In omnibus fere regionibus magna in copia paratur. — *Pulvis pyrius*. Schiefs-pulver.

53. PVLVIS STOMACHICVS TENNE-CKERI (*Magen- oder Frefspulver*.)

§. 946. Rec., *Pulveris Baccarum Iuniperi*,
Seminis Foeniculi, ana
libras duas.
Salis culinaris, sesqui-
libram.

Antimonii crudi praeparati, li-
bram dimidiam.
Misceantur.

54. PYROLA.

§. 947. *Pyrola rotundifolia*. Provenit in montosis sylvis. — *Herba*. Wintergrün.

55. ROOB PRVNORVM.

§. 948. Pro usu domestico ex *Fructibus Pruni domesticae* copiose paratur. — *Roob Prunorum*. Zwetschenmuß.

56. SALIX LAVREA.

§. 949. *Salix pentandra*. Arbor vulgaris. — *Cortex*. — *Folia*. Lorbeerweide.

57. SANGVIS DRACONIS.

§. 950. *Pterocarpus Draco*. Indiae incola. — *Sanguis Draconis*. Drachenblut.

58. SANICVLA.

§. 951. *Sanicula Europaea*. In sylvis et montosis regionibus crescit. — *Herba*. Sanickel. Bruchkraut.

59. SCAM-

59. SCAMMONIVM.

§. 952. *Convolvulus Scammonea*. In *Aegypto*, *Syria* et *Palaestina* crescit. — *Scammonium*. Purgierwindenharz.

Saepe variis Succis plantarum analogarum, *Asclepiadis Syriacae*, *Euphorbiae* aliarumque, imo *Amylo*, *arena*, *cinere* aliisque rebus mixtum est. *Scammonium sincerum* est leve, si fraugitur splendens et digitis facile friabile. Digito humido contactum, colorem ostendit flavum, et in *Aqua* solutum, viridescentem, et pauxillum tantum hoc est, quod se ad fundum praecipitat. Sapor eius in principio non notabilis est, postea vero aliquando acris et amaricans. Odor est nauseosus. Insuper *Aleppense* magis griseum et optimum est; *Smyrnaeum* vilius et *Antiochenum*, quod nigerrimum est, vilissimum.

60. THERIACA.

§. 953. Rec., *Pulveris Radicis Valerianae sylvestris*, unc tres.

Calami aromatici,
Zingiberis, ana,
uncias duas cum
dimidia.

Nucis moschatae, sesqui-
unciam.

Extracti Opii, unciam dimidiam.
Mellis puri, libras duas cum di-
midia

Scrupulus unus huius *Electuarii* quartam *Opii* grani partem continet.

61. TURPETHVM.

§. 954. *Convolvulus Turpethum*. *Zeyloni-ae* incola. — *Radix*. Turbitwurzel.

62. T V T I A.

§. 955. Est productum metallicaе proſa-
piae, et in fornacibus, ubi *Aes Caldarium* fun-
ditur, reperitur. — *Tutia*. Tutia.

63. TVTIA PRAEPARATA.

§. 956. *Tutia* aliquoties in crucibulo can-
defiat, ſingulis vicibus in *Aqua* extingatur,
tum demum trita in marmore laevigetur.

64. VERONICA.

§. 957. *Veronica officinalis*. Planta indi-
gena. — *Herba*. Ehrenpreis.

65. VIRGA AVREA.

§. 958. *Solidago Virga aurea*. Indigena. —
Herba. Heidniſch Wundkraut.

66. VNGVENTVM MELLANVM.

§. 959. Recipe, *Tincturae Cantharidum*,
Euphorbii,
Olei Lini, ana uncias qua-
tuor.
Misceantur.

67. VNGVENTVM SVPPVRANS WOL-
STEINII.

§. 960. Recipe, *Sevi cervini*, uncias quatuor.
Terebinthinae,
Resinae Elemi, ana uncias
tres.
Axungiae porcinae, uncias
duas.
Leni igne liquescant.

68. ZEDOARIA.

§. 961. *Amomum scapo nudo*, *spica laxa*
truncata. *Indiae orientalis* incola. — *Radix*.
— Zittwerwurzel.

INDICES.

Quae in *primo Indice literis maiusculis* notata inveniuntur, ea sunt *medicamenta* tam *simplicia* quam *praeparata* et *composita*, quae etiam in minimorum oppidorum pharmacopoliis praesto et iam praeparata esse debent. Medicamenta, quibus *asteriscum* apposuimus, sunt ea, quae *usui veterinario* dicata sunt, eo quidem discrimine, quod ea, quae tanquam summe necessaria iudicavimus, *duobus asteriscis* praedita sint.

Quibus in *Indice altero*, qui *nomina systematica* tradit, *nullum signum* appositum fuerit, *nobis indigena* sunt, quae *uno asterisco* notata inveniuntur, *apud nos coluntur*, quae vero *duos asteriscos* habent, *ad exotica* pertinent.

Numerus ubique *paginam* indicat.

Absinthium 13.

Acacia * 375.

Acetas Ammoniacae liquidus, vid. *Spiritus Mindereri* 317.

Cupri, vid. *Aerugo* 125.

Plumbi, vid. *Saccharum Saturni* 297.

liquidus, vid. *Acetum Saturni* 109.

Potassae liquidus, vid. *Liquor Terrae foliatae Tartari* 232.

Sodae, vid. *Terra foliata Tartari* 233. 340.

Acetosa 13.

Acetosella 13.

Acetum camphoratum 361.

Lithargyrii, vid. *Acetum Saturni* 109.

Rutae 109.

Saturni 109.

Saturninum, vid. *Extractum Saturni* 211.

ACETVM SOVILLITICVM 110.

VINI, vid. *Vitis* 103, 113.

Acetum Vini concentratum 112.

destillatum 116.

vulgare ** 375.

Acidum aceticum concentratum, vid. *Acetum Vini concentra-*
tum 112.

destillatum, vid. *Acetum Vini destillatum* 116.

Benzoicum, vid. *Flores Benzoës* 212.

muriaticum, vid. *Acidum Salis* 120.

alcoholisatum, vid. *Spiritus Salis dul-*
cis 319. 322.

depuratum, vid. *Acidum Salis depura-*
tum 121.

Nitri 117.

fumans 117.

nitricum alcoholisatum, vid. *Spiritus Nitri dulcis* 318.

concentratum, vid. *Acidum Nitri fumans* 117.

Phosphori 118.

phosphoricum, vid. *Acidum Phosphori* 118.

Salis 120.

depuratum 121.

succinicum crystallisatum, vid. *Sal Succini volatile* 304.

sulphuricum alcoholisatum, vid. *Elixir acidum Hal-*
leri 161.

concentratum, vid. *Acidum Vitrioli con-*
centratum 124.

dilutum, vid. *Acidum Vitrioli tenue* 125.

Acidum

Acidum Tartari essenziale, vid. *Sal Tartari essenziale* 305.
tartaricum, vid. *Sal Tartari essenziale* 305.
tartarosum crystallisatum, vid. *Sal Tartari essen-*
tiale 305.

ACIDVM VITRIOLI CONCENTRATVM 124.

Acidum Vitrioli tenue 125.

Aconitum 13.

Aër fixus 154.

Aerugo, vid. *Cuprum* 46.

praeparata 125.

Aether Aceti, vid. *Naphtha Aceti* 230. 256.

Sulphuricus, vid. *Naphtha Vitrioli* 230. 257.

alcoholisatus, vid. *Liquor anodynus mi-*
neralis Hoffmanni 228.

Vitrioli, vid. *Naphtha Vitrioli* 230. 257.

Aethiops Antimonialis Huxhami 126.

Agaricus * 375.

Chirurgorum, vid. *Boletus igniarius* 30.

Albumen Ovi, vid. *Ovum* 80.

Alburnum Sambuci 93.

Alcali minerale, vid. *Soda Hispanica* 97.

vegetabile, vid. *Cineres clavellati* 153.

aëratum, vid. *Sal Tartari* 304.

Alcohol, vid. *Spiritus Vini rectificatus* 325.

Ammoniacatum, vid. *Spiritus Salis Ammoniaci vola-*
tilis vinosus 321.

Anisi, vid. *Spiritus Anisi* 315.

Camphoratum, vid. *Spiritus Vini camphoratus* 324.

Concentratum, vid. *Spirit. Vini rectificatissimus* 326.

Crocatum, vid. *Spiritus Vini Crocatus* 325.

Formicarum, vid. *Spiritus Formicarum* 316.

Herbae Cochleariae, vid. *Spiritus Cochleariae* 316.

Iuniperi, vid. *Spiritus Iuniperi* 315. 317.

Lavendulae, vid. *Spiritus Lavendulae* 317.

Serpilli, vid. *Spiritus Serpilli* 317. 323.

Terebinthinae, vid. *Spiritus Terebinthinae* 323.

Vini, vid. *Spiritus Vini rectificatissimus* 326.

Allium 14.

Aloë Capensis 14.

hepatica 14.

socotrina 14.

Althaea 15.

ALVMEN CRVDVM 15.

VSTVM 127.

Ambra grisea 17.

Ammoniaca, vid. *Spiritus Salis Ammoniaci volatilis urinosus* 321.

Ammonia muriata, vid. *Sal Ammoniacum* 89.

Ammonium carbonicum pyro-oleosum, vid. *Sal Cornu Cervi* 300.

muriaticum, vid. *Sal Ammoniacum* 89.

martiatum, vid. *Flores Salis Ammo-*
niaci martiales 213.

Amygda-

- Amygdalus* 17.
Amylum, vid. *Triticum* 102.
Angelica ** 375.
Angustura 18.
Anisum 19.
 stellatum 19.
Antimonium crudum 19.
ANTIMONIUM CRUDUM PRAEPARATUM 127.
Antimonium diaphoreticum * 375.
Apium * 376.
Aqua Calcariae ustae, vid. *Aqua Calcis vivae* 128.
AQUA CALCIS VIVAE 128.
Aqua Cerasorum nigrorum 129.
 Chaerefolii 130.
AQUA CHAMOMILLAE 131.
 CINNAMOMI 131.
Aqua Cinnamomi spiritiosa, seu vinosa 132.
 destillata communis 132.
 divina Fernelii, vid. *Aqua phagadaenica* 135.
 florum Aurantii, vid. *Aqua Naphae* 134.
 Foeniculi 132.
 Fortis 117.
 Grisea 361.
 Hyssoyi 131. 133.
 Iuniperi 133.
 spiritiosa, vid. *Spiritus Iuniperi* 315. 317.
 Lauro - Cerasi 133.
 Melissae 131. 134.
AQUA MENTHAЕ PIPERITAE 131. 134.
Aqua Menthae piperitae spiritiosa 131. 134.
 Naphae 134.
 Ophthalmica Aluminosa 16.
 coerulea seu sapphirina 135.
 Mercurialis Conradi 253.
 Sapphirina, vid. *Aqua ophthalmica coerulea* 135.
AQUA PHAGADAENICA 135.
Aqua Pulegii 131. 136.
 Rabelii, vid. *Elixir acidum Walleri* 162.
 Rosarum 134. 136.
 Rubi idaei 130. 136.
 Sambuci 131. 136.
 Saturni, seu Saturnina, vid. *Aqua vegeto-mineralis Goulardi* 138.
 Sclopetaria, seu traumatica Gallorum 136.
 Sedlizensis 20.
 Sedschutzensis 20.
 sulphurato-acidula, vid. *Liquor Vini probatorius Hahnemannii* 233.
 traumatica Gallorum, vid. *Aqua sclopetaria Gallor.* 136.
AQUA TRAUMATICA THEDENII 137.

Aqua

Aqua Valerianae 133. 138.

AOVA VEGETO-MINERALIS GOVLARDI 138.

Aqua vulneraria vinosa, vid. *Aqua scl petaria Gallorum* 136.
Wolsteinii ** 376.

Arcanum corallinum, vid. *Mercurius calcinatus ruber* 238.

duplicatum, vid. *Tartarus vitriolatus* 339.

Tartari, vid. *Terra foliata Tartari* 340.

Argentum cupellatum 20.

nitricum fuscum, vid. *Lapis infernalis* 224.

vivum, vid. *Mercurius vivus* 71.

depuratum, vid. *Mercurius vivus depuratus* 254.

Argilla Kali sulphurica, vid. *Alumen crudum* 15.

sulphurico usta, vid. *Alumen ustum* 127.

Aristolochia ** 376.

Armoracia, vid. *Raphanus rusticanus* 84.

Arnica 21.

Arsenicum album 23.

Artemisia * 376.

Arum ** 377.

Asa dulcis, vid. *Resina Benzoës* 84.

ASA FOETIDA 23.

Asarum ** 377.

Asphaltum 24.

Avena 25.

Auripigmentum * 377.

Aurum foliatum 26.

Aurantium 25.

Axungia Porci 26.

AXUNGIA PORCI DEPURATA 139.

Axungia Viperarum ** 377.

Baccae Berberum 30.

BACCAE IVNIPERI 65.

Baccae Lanri 66.

Ribium nigrorum 86.

rubrorum 86.

Sambuci 93.

Balaustium, vid. *Granatum* 54.

Balneum martiatum 219.

sulphureum artificiale 146. 220.

BALSAMVM, seu VNGVENTVM ARCAEI 139.

Balsamum aromaticum 140.

Commendatoris 141.

Copaivae 26.

BALSAMVM OPTHALMICVM ST. YVEANVM 142.

PERUVIANVM NIGRVM 27.

SAPONIS 143.

Balsamum Sulphuris * 377.

Bulandi, seu Terebinthinatum ** 378.

Vitae externum 362.

Bardana

- Bardana* 28.
Baryta muriatica, vid. *Terra ponderosa salita* 341.
 sulphurico-nativa, vid. *Spatum ponderosum* 98.
Belladonna 28.
Berberis 30.
Bistorta 30.
Bitumen Iudaicum, vid. *Asphaltum* 24.
Boletus igniarius 30.
BOLETUS IGNIARIUS PRAEPARATUS 144.
Bolus Armena * 378.
 Martis, vid. *Globuli martiales* 218.
Borax Sodae, vid. *Borax Veneta* 31.
BORAX VENETA 31.
Bovista, seu *Lycoperdon* * 378.
Bryonia * 378.
Butyrum Antimonii, vid. *Causticum Antimoniale* 147.
Butyrum, seu *Oleum Cacao* 144.
 fusum 31.
 Maioranae 145.
 recens non salitum 31.

Cacao 32.
Cadmia fossilis, vid. *Lapis calaminaris* 66.
Calamus aromaticus 32.
Calcaria, vid. *Calx viva* 32.
 sulphurata, vid. *Hepar Sulphuris calcareum* 219.
 sulphurato-stibiata, vid. *Calx Antimonii sulphurata Hofmanni* 145.
Calomel, vid. *Mercurius dulcis* 239.
Calx Antimonii sulphurata Hofmanni 145.
 sulphurato-stibiata, vid. *Calx Antimonii sulphurata Hofmanni* 145.
 viva 32.
CAMPHORA 32.
Cannabis 33.
CANTHARIDES 34.
Capita Papaveris 80.
Capsicum * 378.
Carbo Spongiae, vid. *Spongia usta* 326.
 vegetabilis praeparatus 146.
Carbonas Ammoniacae liquidus, vid. *Spiritus Salis Ammoniaci volatilis aquosus* 320.
 Magnesiae, vid. *Magnesia alba* 235.
 Potassae, vid. *Cineres clavellati* 42. 153.
 crystallisatus, vid. *Sal Tartari* 304.
 Sodae, vid. *Soda Hispanica* 97. 303.
Cardamomum minus 34.
Carduus benedictus 34.
 tomentosus 34.
Carex arenaria 35.
CARICA 35.
Carlina ** 378.

- Carthamus* * 378.
Carvum 35.
Caryophyllata 35.
Caryophylli aromatici 36.
Cascarilla 36.
Castoreum Canadense ** 36.
 Moscoviticum 36.
Cataplasma emolliens 310.
 maturans 362.
CATECHU 37.
Causticum Antimoniale 147.
 lunare, vid. *Lapis infernalis* 224.
Cauterium potentiale, vid. *Lapis causticus* 225.
Centaurium minus 37.
Cepa 37.
Cera alba 37.
CERA CITRINA 37.
Cerasus acida 38.
 nigra 38.
Ceratum labiale 148.
 Resinae Pini, vid. *Emplastrum citrinum* 167.
CERATUM SATURNI GOVLARDI 148.
CEREOLI EXPLORATORII 149.
Cereoli Falckii 151.
 mitigantes Goulardi 151.
 saturnini, vid. *Cereoli mitigantes Goulardi* 151.
 simplices, vid. *Cereoli exploratorii* 149.
CERVSSA IN LAMINIS, vid. *Plumbum* 82.
Cetaceum, vid. *Sperma Ceti* 93.
Chaerifolium 38.
Chamomilla romana 38.
 vulgaris 39.
Chelidonium maius 39.
China Chinae, seu *Cortex peruvianus* 39.
Chocolata medica 152.
Cichorium * 379.
Cicuta 41.
Cina seu Santonicum 41.
Cineres clavellati 42.
 depurati 153.
Cinnamomum 42.
Citrus 42.
Coccognidium, vid. *Mezereum* 72.
Cochlearia 43.
Colla piscium, vid. *Ichthyocola* 60.
Collyrium Knackstedtii 31.
Colocynthis 43.
Colophonium, vid. *Pinus Larix* 81. 324.
Columbo 43.
Comae floridae Centaurii minoris 37.
Conchae marinae 44.

Dictamnus albus ** 380.

Digitalis purpurea 47.

Dulcamara 48.

Elaeosacchara 261.

Electuarium contra catarrhum, seu coryzan equorum * 380.
sputum cruentum 157.

ex *Herba Cicutae* 191.

hydragogum Weickardi 159.

Elixir acidum Halleri 161.

antihydropicum 111.

balsamicum *Hoffmanni* 163.

ELIXIR VITRIOLI MYNSICHTI 164.

EMPLASTRUM ADHAESIVUM 165.

Emplastrum adhaesivum Wodstoockii 165.

Cantharidum ordinarium, vid. *Emplastrum vesicatorium* 172.

perpetuum, vid. *Emplastrum vesicatorium perpetuum* 176.

Cetacei, vid. *Emplastrum Spermatidis Ceti Mynsichti* 171.

EMPLASTRUM CICUTAE 166.

CITRINUM 167.

COMMUNE 168.

Emplastrum Conii, vid. *Emplastrum Cicutae* 166.

EMPLASTRUM DE GALBANO CROCATUM MYNSICHTI 168.

MELILOTO 169.

Emplastrum foetidum, v. *Emplastrum resolvens Schmuckeri* 170.

Hydrargyri, vid. *Emplastrum Mercuriale* 169.

Lithargyrii cum Resina Pini, vid. *Emplastrum adhaesivum* 165.

simplex, v. *Emplastrum commune* 168.

EMPLASTRUM MERCURIALE 169.

Emplastrum resolvens Schmuckeri 170.

saponatum, vid. *Emplastrum Saponis Barbette* 170.

Saponis Barbette 170.

camphoratum *Lettsomii contra strumas* 171.

EMPLASTRUM SPERMATIS CETI MYNSICHTI 171.

VESICATORIUM 172.

Emplastrum vesicatorium perpetuum 176.

temperatum 175.

Emulsio communis 364.

ex *Cantharidibus Herwigii* 345.

Enula 49.

Essentia Ambrae liquida 177.

Cardamomi 177.

ESSENTIA CASTOREI 178.

CORTICIS PERUVIANI R. WHYTTII 179.

CORTICUM AVRANTIORUM 178.

Essentia Fuliginis Clauderi 180.

Essentia

Essentia Galbani 180.

Gentianae 181.

Limonum 42.

ESSENTIA MYRRHAE 182.

ALCALISATA 182.

Essentia Pimpinellae 182.

Esula * 380.

Euphorbium 49.

Extractum Absinthii 183.

EXTRACTVM ACONITI 185.

ALOES AQUOSVM 187.

Extractum Chamomillae 188.

Chelidonii 188.

EXTRACTVM CICUTAE 189.

CORTICIS CASCARILLAE 192.

Extractum Corticis peruviani aquosum 193.

vinosum 196. 197.

Daturae 197.

Ferri, vid. Extractum Martis 201.

Fumariae 198.

Gentianae 199.

EXTRACTVM GRAMINIS 199.

Extractum Hellebori nigri 199.

EXTRACTVM HYOSCIAMI 200.

Extractum Lactucae virosae 201.

Marrubii 201.

Martis 201.

EXTRACTVM MILLEFOLII 202.

MYRRHAE 203.

Extractum Nucum iuglandium 203.

EXTRACTVM OPII 204.

Extractum Pulsatillae nigricantis 209.

Quassiae 210.

EXTRACTVM SATVRNI 211.

TARAXACI 193. 211.

TRIFOLII FIBRINI 211.

Farfara 50.

Fel Tauri 50.

inspissatum 211.

Fermentum panis 50.

Ferrum 50.

pulveratum, vid. Limatura Ferri depurata 226.

sulphuricum, vid. Sal Martis 300.

Ficus, vid. Carica 35.

Filix 50.

Flammula Iovis 51.

Flavedo Corticum Aurantiorum 25.

Flavedo

Flavedo Corticum Citri 42.

Flores Acaciae * 375.

Anthos, vid. *Rosmarinus* 87.

FLORES ARNICAE 21.

Flores Aurantiorum 25.

seu *Sal essentielle Benzoës* 212.

Carthami * 378.

Chamomillae romanae 38.

FLORES CHAMOMILLAE VVLGARIS 39.

FARFARAE 50.

Flores Granati 54.

Hyperici 59.

Lavendulae 66.

FLORES MALVAE ARBOREAE 69.

VVLGARIS 69.

Flores Meliloti 30.

Naphae 25.

Papaveris erratici 80.

Pulsatillae nigricantis 84.

Rosarum pallidarum 87.

rubrarum 87.

Rorismarini 87.

Salis Ammoniaci martiales 213.

FLORES SAMBUCI 93.

SVLPHVRI 214.

Flores Tanaceti 101.

Tussilaginis, vid. *Flores Farfarae* 50.

Verbasci 103.

Zinci 216.

Foeniculum aquaticum, vid. *Phellandrium aquaticum* 81.

dulce 51.

Foenum Graecum 51.

FOLIA ALTHEAE 15.

Folia Asari ** 377.

FOLIA AVRANTIORVM 25.

BELLADONNAE 28.

Folia Ficum 35.

Lauri 66.

Laurocerasi 66.

Nicotianae 73.

Quercus 84.

Ribium nigrorum 86.

Salicis laureae * 384.

FOLIA SENNAE 95.

Folia Tabaci 73.

Voae Vrsi 106.

Fomentatio antiphlogistica 364.

antisphyilitica 135.

frigida Schmuckeri 91.

Fomen-

Fomentatio Swietenii contra nodos podagricos 155.

Formicae 51.

Fructus Anisi stellati 19.

Cacao 32.

Capsici * 378.

Cardamomi minoris 34.

Caricarum 35.

Cerasorum acidorum 38.

nigrorum 38.

Citri 42.

Cubebae * 379.

Cydoniorum 46.

Juglandium immaturarum 64.

Oleae 75.

Rubi idaei 88.

Tamarindorum 100.

Fuligo 51.

Fumaria 52.

Fumigationes cum Acido Nitri 118.

Salis 121.

Galanga minor 52.

Gallae quercinae, seu turcicae 52.

Gelatina Cydoniorum, vid. Diacydonium simplex 161.

Ribium 218.

Gentiana rubra 52.

Geoffrea lamaicensis, seu Surinamensis 53.

Geranium Robertianum * 380.

Glandes, vid. Quercus 53. 84.

Globuli martiales, seu Bolus Martis 218.

Tartari martiati, vid. Globuli martiales 218.

Gramen 53.

Grana Sago 89.

Granatum 54.

Gratiola 54.

Guaiacum 54.

GUMMI AMMONIACVM 55.

ARABICVM 56.

Gummi Benzoës, vid. Resina Benzoës 84.

Cerasorum 38.

Elemi, vid. Resina Elemi 85.

Galbanum, vid. Resina Galbani 85.

Gambiense, vid. Gummi Kino 57.

GUMMI GVAIACVM 54.

Gummi Guttae 56.

Kino 57.

Laccae, vid. Resina Laccae 85.

Mastiches, vid. Resina Mastiches 85.

Mimosae, vid. Gummi Arabicum 56.

Senegal, vid. Gummi Arabicum 56.

Gummi

Gummi Tragacanthae 57.

Hedera terrestris * 380.

Helleborus albus * 381.

niger 57.

Helminthochorton 58.

Hepar Sulphuris calcareum 219.

martiale 219.

vulgare 220.

Herba Absinthii 13.

Acetosae 13.

Acetosellae 13.

Aconiti 13.

Althaeae, vid. *Folia Althaeae* 15.

Aristolochiae * 376.

HERBA ARNICAE 21.

Herba Artemisiae * 376.

Cardui benedicti 34.

tomentosi 34.

Chaerifolii 38.

Chelidonii 39.

HERBA CICUTAE 41.

Herba Cochleariae 43.

Cuscutae * 379.

Daturae 46.

HERBA DIGITALIS PURPUREAE 47.

FARFARAE seu *TVSSILAGINIS* 50.

Herba Flammulae Iovis 51.

Fumariae 52.

Geranii Robertiani * 380.

Gratiolae 54.

Hederae terrestris * 380.

Hyosciami 59.

HERBA HYSSOPI 59.

Herba Iaceae 60.

Lactucae virosae 65.

Levistici * 381.

Lupuli * 382.

Maioranae 69.

HERBA MALVAE VULGARIS 69.

Herba Mari veri 70.

Marrubii albi 70.

Matricariae 70.

HERBA MELILOTI 70.

MELISSAE 71.

Herba Menthae crispae 71.

HERBA MENTHAE PIPERITAE 71.

Herba Mercurialis * 382.

HERBA MILLEFOLII 72.

Herba

Herba Nasturtii aquatici 73.

Origani cretici 79.

Parietariae * 383.

Pentaphylli * 383.

Petroselini * 383.

Pulegii 83.

Pulsatillae nigricantis 84.

Pyrolae * 384.

Rorismarini 87.

HERBA RUTAE 88.

SABINAE 88.

SALVIAE 93.

Herba Saniculae 94. 384.

Saponariae 94.

Scordii 95.

Serpilli 96.

Tanacetii 101.

Taraxaci 101.

Thymi 101.

HERBA TRIFOLII FIBRINI 101.

Herba Tussilaginis, vid. *Herba Farfarae* 50.

Verbasci 103.

Veronicae * 386.

Virgae aureae ** 386.

Vrticae maioris 106.

Hippocastanum ** 381.

Hirudines 59.

Hordeum 59.

Hydrargyrum, vid. *Mercurius vivus* 71.

muriaticum corrosivum, vid. *Mercurius sublimatus corrosivus* 249.

mite, vid. *Mercurius dulcis* 239.

praecipitatum, v. *Mercurius praecipitatus albus* 246.

oxydatum nigrum, vid. *Mercurius solubilis Hahnemanni* 247.

rubrum, vid. *Mercurius calcinatus ruber* 238.

purum, vid. *Mercurius vivus depuratus* 254.

stibiato-sulphuratum, vid. *Aethiops Antimonialis Huxhami* 126.

Hydromel, vid. *Mel Rosarum* 238.

Hyosciamus niger 59.

Hypericum 59.

Hyssopus 59.

Iacea 60.

Ialappa 60.

Iechthyocolla 60.

Imperatoria ** 381.

Infusio frigida Corticis peruviani aquosa 195.
vinosa 196.

Infusum Arnicae Loesleri 22.

Millefolii 203.

Squillae aquosum 327.

vinosum 327.

Iniectio ad ulcera sinuosa Plenckii 140.

*ex Sale Martis seu Vitriolo Martis ad haemorrhagias
uteri sistendas* 105. 301.

Ipecacuanha 61.

Iris florentina ** 381.

nostras ** 381.

Juglans regia 64.

Julepus Rosarum 220.

Juniperus 65.

Jupiter, vid. Stannum anglicanum 99.

Kali aceticum, vid. Terra foliata Tartari 233. 340.

carbonicum, vid. Cineres clavellati 42. et *Sal Tartari*
153. 304.

nitricum, vid. Nitrum 74. 258.

sulphuratum, vid. Hepar sulphuris vulgare 220.

sulphuricum, vid. Tartarus vitriolatus 233. 339.

tartaricum, vid. Tartarus tartarisatus 233. 338.

KERMES MINERALE 221.

Kino 57.

Lac asininum 65.

bubulum 65.

caprinum 65.

Lacca in tabulis 85.

Lactuca virosa 65.

Lapathum acutum 65.

Lapides cancerorum 65.

praeparati 222.

Lapis calaminaris 66.

praeparatus 223.

causticus 223.

divinus, vid. Lapis ophthalmicus 225.

Haematites * 381.

LAPIS INFERNALIS 224.

Lapis ophthalmicus 225.

LAVDANVM LIQVIDVM SYDENHAMI 226.

Lavendula 66.

Laurocerasus 66.

Laurus 66.

Levisticum ** 381.

LICHEN ISLANDICVS 67.

LIGNVM GVAIACVM 54.

LIGNVM

LIGNVM QVASSIAE 84.*Lignum sanctum* 54.*Sassafras* 94.*Lilium album* ** 382.*Limatura Ferri seu Martis* 50.**LIMATVRA FERRI seu MARTIS DEPVATA 226.***Limatura Stanni* 227.*Linctus anthelminticus Stoerckii* 365.*Linimentum volatile* 365.*Pringle* 281.*Linum* 67.*Liquamen Myrrhae* 366.*Tartari* 155. 228.*Liquor Ammonii acetici*, *vid.* *Spiritus Mindereri* 317.*anisatus*, *vid.* *Spiritus Salis Ammoniaci anisatus* 319.*carbonici aquosus*, *vid.* *Spiritus Salis Ammoniaci aquosus* 320.*caustici*, *vid.* *Spiritus Salis Ammoniaci volatilis urinosus* 321.*pyro-oleosi*, *vid.* *Spiritus Cornu Cervi rectificatus* 222. 281. 316.*succinici*, *vid.* *Liquor Cornu Cervi succinatus* 231.*vinosus*, *vid.* *Spiritus Salis Ammoniaci volatilis vinosus* 321.**LIQVOR ANODYNVS MINERALIS HOFFMANNI 228.***Liquor antigangraenosus Boerhaavii* 91.**LIQVOR CORNV CERVI SVCCINATVS 231.***Hydrargyri muriatici corrosivi*, *vid.* *Aqua phagadaenica* 135.*Kali acetici*, *v.* *Liquor Terrae foliatae Tart.* 232.*Carbonici*, *vid.* *Liquamen Tartari* 228.*caustici*, *vid.* *Lixivium causticum* 234.*Manchini*, *vid.* *Liquor anodynus mineralis Hoffmanni* 228.*pyro-tartaricus*, *vid.* *Spiritus Tartari* 323.*Saponis stibiati*, *v.* *Sulphur auratum liquidum* 330.*Stibii muriatici*, *vid.* *Causticum Antimoniale* 147.*Terrae foliatae Tartari* 232.*Vini probatorius Hahnemanni* 232.*Lithargyrium Argenti*, *vid.* *Plumbum* 82.*Auri*, *vid.* *Plumbum* 82.*Lixivium causticum* 234.*Lobelia syphilitica* 68.*Lupulus* * 382.*Lycoperdon*, *vid.* *Bovista* *378.*Lycopodium* 68.*Macis*, *vid.* *Nux moschata* 74.

MAGNESIA ALBA 235.

Magnesia carbonica, vid. *Magnesia alba* 235.
nigra 68.

sulphurica, vid. *Sal anglicum* 92. 299.

Magnesium, seu *Manganesium oxydatum*, vid. *Magnesia nigra* 68.

Maiorana 69.

Malicorium, vid. *Granatum* 54.

Malta, vid. *Hordeum* 59.

Malva arborea 69.

vulgaris 69.

Manna 69.

Marrubium album 70.

Mars, vid. *Ferrum* 50.

Marum verum 70.

Matricaria 70.

MEL 70. 238.

Mel Rosarum 237.

rosatum, vid. *Mel Rosarum* 237.

Melilotus 70.

Melissa 71.

Mentha crispa 71.

piperita 71.

Mercurialis *382.

MERCVRIVS CALCINATVS RVBER 238.

DVLCIS 239.

Mercurius gummosus Plenckii 254.

MERCVRIVS PRAECIPITATVS ALBVS 246.

Mercurius praecipitatus ruber, vid. *Mercurius calcinatus ruber* 238.

solubilis Hahnemanni 247.

sublimatus corrosivus 249.

vivus 71.

depuratus 254.

Methodus medendi Schütziana in morbis spasticis 153.

Weigeli ad taeniam expellendam 300.

Mezereum 72.

Millefolium 72.

Minium, vid. *Plumbum* 82.

Mixtura acida contra scabiem Hellmichii 123.

antemetica concentrata 262.

contra calculos biliaris Durande 324.

ex Asa foetida Millari 318.

Iuniperina Swietenii 294.

Phosphorata Hufelandii 285.

resolvens 155.

sulphurico-acida, v. *Elixir acidum Halleri* 161.

vulneraria acida, v. *Aqua traumatica Thedenii* 137.

Morsuli Antimonialis Kunckelii 128. 255.

Chinati 196. 256.

MOSCHVS

MOSCHVS 72.*Mucharum Rosarum* 256.*Mucilago Seminis Cydoniorum* 366.*Murias Ammoniae*, vid. *Sal Ammoniacum* 89.*Ferri ammoniacalis*, vid. *Flores Salis Ammoniaci mar-
tiales* 213.*Hydrargyri Ammoniacalis*, vid. *Mercurius praecipita-
tus albus* 246.*oxygenatus sublimatione paratus*, v. *Mer-
curius sublimatus corrosivus* 249.*sublimatione paratus*, vid. *Mercurius dul-
cis* 236.*Sodae*, vid. *Sal culinare* 92.*Stibii oxygenatus*, vid. *Causticum Antimoniale* 147.*Muscus islandicus*, vid. *Lichen islandicus* 67.**MYRRHA 73.***Naphae* 25.*Naphtha*, vid. *Oleum Petrae* 78.*Aceti* 230. 256.*Nitri* 257.**NAPHTHA VITRIOLI 230. 257.***Nasturtium aquaticum* 73.*Natrum carbonicum*, vid. *Soda Hispanica* 97. 303.*muriaticum*, vid. *Sal culinare* 92.*sulphuricum*, vid. *Sal mirabile Glauberi* 301.*Nicotiana* 73.*Nitras Argenti fusae*, vid. *Lapis infernalis* 224.*Potassae*, vid. *Nitrum* 74. 258.*Nitrum* 74.**NITRVM CRYSTALLISATVM, seu DEPV RATVM 258.***Nuclei Amygdalarum amari* 17.*dulces* 17.*Cacao* 32.*Nux Juglandis* 64.*moschata* 74.*vomica* 74.*Oculi Cancrorum*, vid. *Lapides Cancrorum* 65.*Olea* 75.*Oleum Absinthii destillatum* 259.*Amygdalarum expressum* 262.*animale aethereum*, vid. *Oleum animale Dippelii* 263.*Dippelii* 263.*foetidum*, v. *Oleum Cornu Cervi foetidum* 272.*Anisi destillatum* 267.*Asphalti* 24.*Aurantiorum destillatum* 25.*expressum* 25.*Bergamot*, vid. *Oleum Aurantiorum expressum* 25.*Oleum*

Oleum Cacao, vid. *Butyrum Cacao* 144.

OLEVM CAIEPV 76.

Oleum Camphorae 32.

Caryophyllorum destillatum 269.

Cerae destillatum 270.

OLEVM CHAMOMILLAE DESTILLATVM 260. 271.

Oleum Cinnamomi destillatum 269. 271.

Citri expressum 42.

Corticum Aurantiorum, vid. *Aurantium* 25.

Cornu Cervi foetidum 272.

Foeniculi destillatum 268. 273.

Glandis Fageae * 382.

Hyperici infusum 273.

Juniperi ** 382.

Lavendulae destillatum 260. 273.

Lauri expressum 273.

ligni Sassafras destillatum 274.

Lini expressum 263. 275.

sulphuratum, vid. *Balsamum Sulphuris* ** 377.

Macis destillatum 269. 275.

OLEVM MENTHAE PIPERITAE DESTILLATVM
260. 275.

Oleum Naparum * 383.

Neroli, vid. *Oleum Aurantiorum destillatum* 25.

OLEVM NVCIS MOSCHATAE EXPRESSVM 275.

Oleum Nucum iuglandium 263.

OLEVM OLIVARVM 75.

Oleum Oorum expressum 276.

OLEVM PETRAE 78.

Oleum Rutae destillatum 260. 277.

Sabinae destillatum 260. 277.

Saturni 278.

Succini rectificatum 278.

Tanaceti destillatum 260. 281.

Tartari per deliquium, vid. *Liquamen Tartari* 228.

Terebinthinae, vid. *Spiritus Terebinthinae*. 323.

sulphuratum, vid. *Balsamum Sulphuris Rulandi* ** 378.

Valerianae destillatum 268. 181.

Vini, vid. *Naphtha Vitrioli* 257.

Vitrioli, vid. *Acidum Vitrioli concentratum* 124.

volatile animale, vid. *Oleum animale Dippelii* 263.

Succini, vid. *Oleum Succini rectificatum* 278.

Olivae 75.

Opium 79.

Origanum creticum 79.

Oryza 80.

Ovum 80.

Oxyeratum 115.

Oxydum Arsenici album, vid. Arsenicum album 23.

Cupri viride acetatum, vid. Aerugo 125.

Hydrargyri nigrum, vid. *Mercurius solubilis* Hahnemannii 247.

rubrum, v. Mercur. calcinatus ruber 238.

Magnesii nigrum, vid. Magnesia nigra 68.

Plumbi album, vid. Cerussa sub art. Plumbum 82.

rubrum, vid. Minium sub art. Plumbum 82.

semipitreum, vid. Lithargyrium sub art.

Plumbum, 82.

*Stibii hydrosulphuratum luteum, vid Sulphur au-
raturum Antimonii 320.*

rubro fuscum, vid. Kermes
minerale 221.

*sulphuratum vitreum diaphanum, vid. Vitrum
Antimonii 352.*

Zinci, vid. Lapis Calaminaris 66.

album, vid. Flores Zinci 216.

OXYMEL AERUGINIS 282.

SIMPLEX 115. 282.

SQVILLAE 111. 283.

Panacea mercurialis, vid. *Mercurius dulcis* 241.

Papaver 80.

erraticum 80.

Parietaria * 383.

Passulae maiores 80.

minores 80.

Pasta de Althaea 283.

Petala Rosarum pallidarum 87.

Petasites ** 383.

Petroleum, vid. *Oleum Petrae* 78.

Petroselinum * 383.

Phellandrium aquaticum 81.

Phosphorus 284.

Pilulae ex Chelidonio 189.

hydragogae 245.

mercuriales 285.

Hofmanni 251.

Hufelandii 253.

Plenckii 254.

purgantes 286.

Squilliticae 287.

Pimpinella alba 81.

Pinus Larix 81.

Piper album 82.

nigrum 81.

Pice Burgundica, vid. *Pinus Larix* 81. 82.

liquida 82.

Plumbum 82.

Plumbum

Plumbum aceticum, vid. *Saccharum Saturni* 297.
oxydatum semifusum, vid. *Lithargyrium sub art.*
Plumbum 82.
rubrum, v. *Minium sub art.* *Plumb.* 82.

Polygala amara 83.

Polypodium 83.

Poma Aurantiorum immatura 25.
matura 25.

Colocynthis 43.

Potassa, vid. *Lixivium causticum* 234.

fusa, vid. *Lapis causticus* 223.

Potio purgans 366
temperans 367.

Pulegium 83.

PULPA TAMARINDORVM 287.

Pulsatilla nigricans 84.

Pulvis alexipharmacus Sinicus 367.

alterans Edinburgensium, v. *Pilulae mercuriales* 285.

antilyssicus Tunchinensis 367

Carthusianorum, v. *Kermes minerale* 221.

contra catarrhum, seu coryzam equorum ** 383.
strumas 288.

vomitum gravidarum Bucholzii 237.

dentifricius 288.

galactopoeus Rosensteini 237. 289.

infantum 237. 289.

ophthalmicus Baldingeri 290.

Plenckii 245.

pyrius ** 384.

Seminis Phellandrii compositus 81.

Solaris Cellensis 272.

sternutatorius 290.

stomachicus Tenneckeri ** 384.

temperans 291.

Pyrethrum 84.

Pyrola * 384.

Quassia 84.

Quercus 84.

Radix Allii 14.

RADIX ALTHAEAE 15.

Radix Angelicae ** 375.

Apii * 376.

Aristolochiae ** 376.

Arnicae 21.

Asari ** 377.

RADIX BARDANAE 28.

RADIX

RADIX BELLADONNAE 28.*Radix Bistortae* 30.*Bryoniae* * 378.**RADIX CALAMI AROMATICI 32.***Radix Caricis arenariae* 33.*Carlinae* ** 378.*Caryophyllatae* 35.*Cepae* 37.*Chelidonii maioris* 39.*Cichorii* * 379.**RADIX COLUMBO 43.***Radix Cynoglossi* * 380.*Dauci sativi* 46.*Dictamni albi* ** 380.*Enulae* 49.*Esulae* * 380.*Farfarae seu Tussilaginis* 50.*Filicis* 50.*Galangae minoris* 52.**RADIX GENTIANAE RUBRAE 52.****GRAMINIS 53.***Radix Hellebori albi* * 381.*nigri* 57.**RADIX IALAPPAE 60.***Radix Imperatoriae* ** 381.**RADIX IPECACUANHAE 61.***Radix Ireos florentinae* ** 381.*nostratis* ** 381.**RADIX LAPATHI ACUTI 65.***Radix Levistici* ** 381.*Lilii albi* ** 382.**RADIX LIQVIRITIAE 67.***Radix Lobeliae syphiliticae* 68.*Pentaphylli* * 383.*Petasitidis* ** 383.*Petroselini* * 383.*Pimpinellae albae* 81.*Polygalae amarae* 83.*Polypodii* 83.*Pyrethri* 84.*Raphani rustici* 84.**RADIX RHABARBARI seu RHEI 86.***Radix Rubiae tinctorum* 87.**RADIX SALAB 92.****SAPONARIAE 94.***Radix Senegae* 95.*serpentariae virginianae* 96.*Squillae* 99.**RADIX**

RADIX SQVILLAE PRAEPARATA 327.**TARAXACI 101.***Radix Tormentillae* 101.*Tussilaginis, vid. Radix Farfarae* 50.*Turpethi* * 385.**RADIX VALERIANAE SYLVESTRIS 102.***Radix Zedoariae* ** 386.*Zingiberis* 106.*Raphanus rusticanus* 84.*Resina Benzoës* 84.*communis* 81. 85.*Elemi* 85.**RESINA GALBANI 85.***Resina Guaiaci* 54.*Ialappae* 291.*praeparata* 292.*Laccae* 81.*Mastiches* 85.*Styracis calamitas* 99.*Rhabarbarum, seu Rheum* 86.*Ribes nigrum* 86.*rubrum* 86.*Roob Dauci sativi* 293.*Iuniperi* 293.*Prunorum* * 384.**ROOB SAMBVCI 294.***Rosa pallida* 87.*rubra, seu incarnata* 87.*Rosmarinus* 84.*Rotulae Berberum* 294.*Menthae piperitae* 295.*Rubia tinctorum* 87.*Rubus idaeus* 88.*Ruta* 88.*Sabadilla* 88.*Sabina* 88.*Saccharum album* 88.*clarificatum, vid. Syrupus communis.* 334.*Lactis* 295.*Myrrhae Hoffmanni* 230.**SACCHARVM, seu SAL SATVRNI 297.***Sago* 89.**SAL AMMONIACVM 89.***Sal anglicum catharticum* 92.*depuratum* 299.*Benzoës essentielle, vid. Flores Benzoës* 212.**SAL CORNV CERVI VOLATILE 272. 281. 300.***Sal culinare* 92.*seu Vitriolum Martis* 300.**SAL**

SAL MIRABILE GLAUBERI 301.*Sal polychrestum Seignette 302.**Saturni, vid. Saccharum Saturni 297.**Sodae depuratum 303.**Succini volatile 297. 304.***SAL TARTARI 304.***Sal Tartari essentielle 305.**Salab 92.**Salix Laurea **384.**Salvia 93.**Sambucus 93.**Sanguis Draconis * 384.**Sanicula * 384.**Santonium, vid. Cina 41.***SAPO ALICANTINVS ALBVS 93.***Sapo chymicus ad usum externum 306.**internum 306.**domesticus 93.**ialappinus 307.**niger 93.**Saponaria 94.**Sassafras 94.**Saturnus, vid. Plumbum 82.**Scammonium * 385.**Scordium 95.***SEMEN ANISI 19.***Semen Avenae crudum 25.**excorticatum 25.**Cannabis 30.**Carthami * 379.**Carvi 35.***SEMEN CINAE 41.***Semen Coriandri 44.**Cydoniorum 46.**Foeniculi 51.**Foenu graeci 51.**Hordei 59.**excorticatum 59.***SEMEN LINI 67.***Semen Lycopodii 68.**Oryzae excorticatum 80.**Petroselini * 383.**Phellandrii aquatici 81.**Sabadillae 88.**Santonium, vid. Semen Ciniae 41.***SEMEN SINAPIS 97.***Senega 95.**Senna 95.*

- Serpentaria virginiana* 96.
Serpillum 96.
Serum lactis acidum 369.
 aluminosum 16.
 chalybeatum 370.
 dulce 369.
 sinapinum 369.
 vinosum. 370.
Sevum cervinum 96.
SEVVM CERVINVM DEPV RATVM 139. 307.
Sevum hircinum, vel vervecinum 95.
 depuratum 159. 307.
Simaruba 97.
Sinapis 97.
Sinapismus 173. 175. 370.
Soda Hispanica 97.
Solutio Balsami Areaci Plenckii 140.
 peruviani Hofmanni 28.
Cinerum clavellatorum ad tumores lacteos dissipandos 155.
Extracti Aconiti contra guttam serenam 183.
Lapidis caustici ad iniunctiones in blennorrhoeis 224.
 infernalis ad iniunctiones pro fistula lachrymali 224.
 ophthalmici 225.
Mercurialis Plenckii 254.
Mercurii sublimati corrosivi Hofmanni 253.
 Swietenii 251.
Myrrhae, vid. Essentia Myrrhae 182.
 alcalisata, v. Ess. Myrrhae alcalisata 182.
Salis Ammoniaci ad varices Fischeri 91.
Tartari tartarisati Muzelii 233.
Terrae ponderosae 342.
Spatum ponderosum 98.
Species aromaticae, vid. Species nervinae 311.
 carminativae pro Clysteribus 307.
SPECIES EMOLLIENTES 309.
 MVNDIFICANTES 310.
 NERVINAЕ 311.
 PECTORALES 312.
Species pectorales simpliciores 312.
SPECIES RESOLVENTES 314.
Species resolventes pro Clysteribus 312.
Specificum antipodagricum Americanum 55.
Sperma Ceti 98.
Spica florens Lavendulae 66.
Spiritus Aceti, vid. Acetum Vini destillatum 116.
 Anisi 315.
 antiscorbuticus Drawitzii 315.
 Cochleariae 316.

Spiritus Cornu Cervi rectificatus 272. 281. 316.

Formicarum 316.

Glauberianus vid. *Acidum Nitri* 117.

Iuniperi 315. 317.

Lavendulae 317.

SPIRITVS MINDERERI 317.

Spiritus muriatico-aethereus, v. *Spir. Salis dulcis* 319. 322.

Nitri dulcis 318.

fumans, vid. *Acidum Nitri* 117.

nitrico-aethereus, vid. *Spiritus Nitri dulcis* 318.

Salis Ammoniaci anisatus 319.

aquosus 320.

SPIRIT. SALIS AMMONAC. VOLATILIS VINOSVS 321.

VRINOSVS 321.

Spiritus Salis communis acidus, vid. *Acidum Salis* 120.

SPIRITVS SALIS COMMVNIS DVLCIS 319. 322.

SERPILLI 317. 323.

Spiritus sulphureo-aethereus, vid. *Liquor anodynus mineralis Hoffmanni* 228.

Tartari 323.

SPIRITVS seu OLEVM TEREBINTHINAE 323.

VINI, vid. sub art. *Vitis* 104.

CAMPHORATVS 324.

Spiritus Vini crocatus 325.

rectificatus 325.

SPIRITVS VINI RECTIFICATISSIMVS 326.

Spiritus Vitrioli acidus, vid. *Acidum Vitrioli tenue* 125.

dulcis, vid. *Liquor anodynus mineralis Hoffmanni* 228.

Spongia 98.

cerata 326.

usta 326.

Squilla 99.

praeparata 327.

Stannum anglicanum 99.

Stibium oxydatum album, v. *Antimonium diaphoreticum* *375.

fuscum, v. *Crocus Metallorum* **379.

sulphuratum nigrum, v. *Antimonium crudum* 19. 127.

Stigmata Croci 44.

STIPITES DVLCAMARAE 48.

Stipites Ribium nigrorum 86.

Styrax Calamita 99.

Succi Herbarum 370.

Succinas Ammoniae, v. *Liquor Cornu Cervi succinatus* 231.

Succinum 99.

Succus Berberum 327.

Bryoniae *378.

Cardui tomentosi 34.

Succus

Succus *Cerasorum acidorum* 328.
Citri 327. 328.
Cucumerum 45.
Cydoniorum 327. 328.
Dauci inspissatus, vid. *Roob Dauci* 293.
foliorum Ficum 35.
Graminis 53.
Iaponicus, vid. *Catechu* 37.
inspissatus Iuniperi, vid. *Roob Iuniperi* 293.
Sambuci, vid. *Roob Sambuci* 294.

SVCCVS LIQVIRITIAE DEPV RATVS 329.

Succus *Millefolii* 202.
Ribium 328. 329.
Rubi Idaei 328. 329.
Sulphas *Aluminae*, vid. *Alumen crudum* 15.
fuscus, vid. *Alumen ustum* 127.
Barytae, vid. *Spatum ponderosum* 98.
Cupri, vid. *Vitriolum coeruleum* 105.
Ammoniacalis, v. *Cuprum Ammoniacale* 160.
Ferri, vid. *Vitriolum viride* 105 et *Sal Martis* 300.
Magnesiae, vid. *Sal Anglicum* 92. 299.
Sodae, vid. *Sal mirabile Glauberi* 301.
Zinci, vid. *Vitriolum album* 105.
Sulphur auratum *Antimonii* 222. 329.
liquidum 330.
saponatum 331.
citrinum 100.
depuratum, vid. *Flores Sulphuris* 214.
Ferri, vid. *Sal Martis* 300.
rubrum, vid. *Kermes minerale* 221.
Stibiatum aurantiatum, vid. *Sulphur auratum Antimonii* 222. 329.
sublimatum, vid. *Flores Sulphuris* 214.
Sulphuretum *Calcis stibiatum*, vid. *Calx Antimonii sulphurata Hofmanni* 145.
Hydrargyri stibiatum, vid. *Aethiops Antimonialis Huxhami* 126.

Summitates *Millefolii* 72.
Syrupus *acidi Citrici*, vid. *Syrupus Citri* 333.
Althaeae 331.
amygdalinus seu emulsivus 332.
Berberum 332.
Cerasorum acidorum 333.
Cinnamomi 333.
Citri 333. 334.

SYRVPVS COMMVNIS 334.

CORTICIS PERVVIANI 334.

Syrupus *Corticum Aurantiorum* 334.

SYRVPVS DIACODION 334.

Syrupus *emulsivus*, vid. *Syrupus amygdalinus* 332.

Syrupus

Syrupus opiatus, vid. *Syrupus Diacodion* 334.

SYRVPVS RHABARBARI 335.

Syrupus Rhei, vid. *Syrupus Rhabarbari* 335.

Ribium 333. 336.

Rubi idaei 333. 336.

Tamarindi 100.

Tanacetum 101.

Taraxacum 101.

Tartarus 101.

ammoniatus, vid. *Tartarus solubilis* 233. 338.

depuratus, vid. *Cremor Tartari* 158.

TARTARVS EMETICVS 336.

Tartarus natronatus, v. *Sal polychrestum Seignette* 302.

solubilis 233. 338.

Stibiatus, vid. *Tartarus emeticus* 336.

TARTARVS TARTARISATVS 233. 338.

Tartarus vitriolatus 233. 339.

Tartris Potassae, v. *Tartarus tartarisatus* 233. 338.

acidulus, vid. *Cremor Tartari* 158.

stibiatus, vid. *Tartarus emeticus* 336.

Sodae, vid. *Sal polychrestum Seignette* 302.

Terebinthina, vid. *Pinus Larix* 81.

cocta 324. 340.

Terra foliata Tartari 233. 340.

Iaponica, vid. *Catechu* 37.

ponderosa salita 341.

Theriaca ** 385.

Thymus 101.

Tinctura Aconiti 342.

Ambrae liquida, v. *Essentia Ambrae liquida* 177.

aromatica acida, v. *Elixir Vitrioli Mynsichti* 164.

sulphurica, v. *Elixir Vit. Mynsichti* 164.

Asae foetidae 343.

Benzoës composita, v. *Balsamum Commendatoris* 141.

Cantharidum 343.

Cardamomi, vid. *Essentia Cardamomi* 177.

Castorei, vid. *Essentia Castorei* 178.

TINCTVRA CINNAMOMI 345.

Tinctura Colocynthis 346.

Corticis peruviani R. Whytii, vid. *Essentia corticis peruviani R. Whytii* 179.

Corticum Aurantiorum, vid. *Essentia Corticum Aurantiorum* 178.

Croci 346.

Daturae 342. 347.

Euphorbii 347.

Fuliginis, vid. *Essentia Fuliginis Clauderi* 180.

Galbani, vid. *Essentia Galbani* 180.

Gentianae, vid. *Essentia Gentianae* 181.

Gingivalis Balsamica 347.

Tinctura

Tinctura *Iaceae* 348.

Martis 202. 348.

Opii, v. *Laudanum liquidum Sydenhami* 226.

Pimpinellae, vid. *Essentia Pimpinellae* 182.

TINCTURA RHABARBARI AQUOSA 348.

Tinctura *Rhabarbari spirituosae*, seu *dulcis* 349.

Rhei aquosa, v. *Tinctura Rhabarbari aquosa* 348.

vinosa, v. *Tinctura Rhabarbari spirituosae* 349.

Squillae 349.

thebaica, v. *Laudanum liquidum Sydenhami* 226.

Valerianae 350.

Tormentilla 101.

Trifolium fibrinum 101.

Triticum 102.

Trochisci anthelmintici 350.

Stibiati, v. *Morsuli Antimoniales Kunckelii* 255.

Turiones Sambuci 93.

Tussilago, vid. *Farfara* 50.

Tutia * 386.

praeparata * 386.

Valeriana sylvestris 102.

Venus, vid. *Cuprum* 45.

Verbascum 103.

Veronica * 386.

Vina varia 103.

Vinum amarum alcalisatum, v. *Elixir balsamicum Hoffm.* 163.

Antimonii Huxhami 351.

Vinum Stibiatum, vid. *Vinum Antimonii Huxhami* 351.

Viola tricolor, vid. *Iacea* 60.

Virga aurea * 386.

Viride aeris, vid. *Cuprum* 46.

praeparatum 125.

Vitellus Ovi, vid. *Qvum* 80.

Vitis 103.

Vitriolum album 105.

coeruleum 105.

VITRIOLUM MARTIS 105. 300.

Vitriolum viride, vid. *Vitriolum Martis* 105.

Vitrum Antimonii 352.

Vlmus 106.

Vnguentum aegyptiacum, vid. *Oxymel aeruginis* 282. 352.

VNGVENTVM ALBVM 352.

ALTHAEAE 353.

Vnguentum Arcaci, vid. *Balsamum Arcaci* 139.

Basilicum 353.

Cantharidum, vid. *Vnguentum irritans* 354.

Cerussae, vid. *Vnguentum album* 352.

contra tineam Duncani 125.

Thomanni 147.

VNGVEN-

VNGVENTVM DIGESTIVVM 353.

Vnguentum Elemi, vid. *Balsamum Arcae* 130.
Hydrargyri cinereum, v. *Vng. Neapolitanum* 355.
rubrum, vid. *Balsamum ophthalmicum*
St Yoeanum 142.

VNGVENTVM IRRITANS 354.

Vnguentum Maioranae, vid. *Butyrum Maioranae* 145.
mellatum * 386.
Mercuriale Cirilli 253.
citrinum 354.
mundificans Zelleri 355.

VNGVENTVM NEAPOLITANVM 355.

Vnguentum nervinum 357.
ophthalmicum Idoerensii 143.
pomadinum 358.
Rorismarini compositum, v. *Vnguent. nervinum* 357.
rosatum, vid. *Vnguentum pomadinum* 358.
Saturninum, vid. *Ceratum Saturni Goulardi* 148.
suppurans Wolsteinii * 386.
Terebinthinae, v. *Vnguentum digestivum* 353.

Urtica maior 106.

Voa Vrsi 106.

Zedoaria ** 386.

Zincum 106.

oxydatum album, vid. *Flores Zinci* 216.

Zingiber 106.

I N D E X

NOMINVM SYSTEMATICORVM

- Achillea Millefolium* 72.
Acipenser Huso ** 60.
 stellatus ** 60.
 Sturio ** 60.
Aconitum Neomontanum * 13.
Acorus Calamus 32.
Aesculus Hippocastanum * 381.
Alcea rosea * 69.
Allium Ceba * 37.
 sativum * 14.
Aloë perfoliata ** 14.
 spicata ** 14.
Alpinia Galangā ** 52.
Althaea officinalis * 15.
Alumen commune 15.
Ambra ambrosiaca ** 17.
Amomum Cardamomum ** 34.
 scapo nudo, spica la-
 xa truncata **
 386.
 Zingiber ** 106.
Amygdalus communis ** 17.
Amyris Elemifera ** 85.
 Katāf ** 73.
Anemone pratensis 84.
Anethum Foeniculum * 51.
Angelica Archangelica * 375.
Anthemis nobilis * 38.
 Pyrethrum ** 84.
Apis mellifica 37. 80.
Apium graveolens 376.
 Petroselinum * 383.
Arbutus Vva Vrsi 106.
Arctium Lappa 28.
Argentum nativum 20.
Argilla Bolus ** 378.
Aristolochia rotunda * 376.
 Serpentaria ** 69.
- Arnica montana* 21.
Arsenicum nudum 23.
Artemisia Absinthium 13.
 contra ** 41.
 iudaica ** 41.
 vulgaris 376.
Arum maculatum 377.
Asarum Europaeum 377.
Aspidium Filix mas. 50.
Astragalus creticus ** 57.
 gummifer ** 57.
Atropa Belladonna 28.
Avena sativa * 25.
Aurum nativum 26.
Berberis vulgaris 30.
Bitumen Asphaltum ** 24.
 Petroleum ** 78.
Boletus igniarius 30.
 Pini Laricis ** 375.
Bomplandia trifoliata ** 18.
Borax Tincal ** 31.
Bos Taurus 50.
Bryonia alba 378.
Bubon Galbanum ** 85.
Calcareus aequabilis 32.
Cancer Astacus 65.
Cannabis sativa 33.
Capsicum annuum * 378.
Carex arenaria 35.
Carlina acaulis 378.
Carthamus tinctorius ** 378.
Carum Carvi 35.
Cassia Senna ** 95.
Castor Fiber ** 36.
Centaurea benedicta * 34.
Cephalis Ipecacuanha ** 61.
 Cereus

- Cervus Elaphus* 44. 96.
Chelidonium maius 39.
Chironia Centaurium 37.
Cicas circinalis ** 89.
Cichorium Intybus 379.
Cinchona officinalis ** 39.
Citrus Aurantium * 25.
 Medica * 42.
Clematis erecta * 51.
Clusia Eleutheria ** 36.
Cochlearia Armoracia * 84.
 officinalis * 43.
Coluber Vipera ** 377.
Conium maculatum 41.
Convolvulus Jalappa ** 60.
 Scammonea ** 383.
 Turpethum ** 385.
Copaifera officinalis ** 26.
Coriandrum sativum * 44.
Creta alba ** 379.
Cretaria islandica 67.
Crocus sativus ** 44.
Croton Eleutheria ** 36.
Cucumis Colocynthis ** 43.
 sativus * 45.
Cuprum nativum 45.
Cuscuta europaea 379.
Cynoglossum officinale 380.
Daphne Laureola 72.
 Mezereum 72.
Datura Stramonium 46.
Daucus Carota * 46.
Dictamnus albus * 380.
Digitalis purpurea 47.
Eugenia caryophyllata ** 36.
Euphorbia Esula 380.
 officinalis ** 49.
Ferrum Haematites ** 381.
 selectum 50.
Ferula Asa foetida ** 23.
Ficus Carica * 38.
 iudaica * 85.
 religiosa ** 85.
Formica rufa 51.
Fraxinus excelsior ** 69.
 Ornus ** 69.
 rotundifolia ** 69.
Fucus Helminthochortos ** 58.
 Lemithochortos ** 58.
Fuligo splendens 51.
Fumaria officinalis 52.
Gentiana lutea ** 52.
Geoffrea inermis ** 53.
Geranium robertianum 380.
Geum urbanum 35.
Glechoma hederacea 380.
Glyzyrrhiza echinata ** 67.
 glabra ** 67.
Gratiola officinalis * 54.
Guaiacum officinale ** 54.
Guttifera vera ** 56.
Helleborus niger * 57.
Hirudo medicinalis 59.
Hordeum distichum * 59.
Humulus Lupulus 382.
Hydrargyrum virgineum ** 71.
Hyosciamus niger 59.
Hypericum quadrangulum 59.
Hyssopus officinalis * 59.
Illicium anisatum ** 19.
Imperatoria Ostruthium * 381.
Inula Helenium * 49.
Iris florentina * 381.
 germanica * 381.
Juglans regia 64.
Juniperus communis 65.
 Sabina * 88.
Lactuca virosa 65.
Lavendula Spica * 66.
Laurus Camphora ** 32.
 Cinnamomum ** 42.
 nobilis * 66.
 Sassafras ** 94.
Leontodon Taraxacum 101.
Ligusticum Levisticum * 381.
Lilium candidum * 382.
Linum usitatissimum 67.
Loebelia syphilitica ** 68.
Lycoperdon subrotundum 378.
Lycopodium clavatum 68.
Malva rotundifolia 69.
Marrubium vulgare 70.
Matricaria Chamomilla 39.
Melaleuca Leucadendrum ** 76.
Melissa officinalis * 71.
Meloë vesicatorius 34.
Mentha crispa * 71.
 piperita * 71.
 Pulegium * 83.

- Menyanthes trifoliata* 101.
Mercurialis annua 382.
Mimosa Cate ** 37.
 nilotica ** 56.
 Senegal ** 56.
Molybdaenum Magnesii ** 68.
Moschus moschiferus ** 72.
Muria fontana 92.
Myristica moschata ** 74.
Myroxylon peruiferum ** 27.
Natrum fontanum ** 92.
Nicotiana Tabacum * 73.
Nitrum nativum 74.
Olea europaea ** 75.
Onopordon Acanthium 34.
Orchis Morio 92.
Origanum creticum ** 79.
 Maiorana * 69.
Oryza sativa ** 80.
Ostrea edulis ** 44.
Oxalis Acetosella 13.
 corniculata 13.
Papaver orientale ** 79.
 Rhoeas 80.
 somniferum * 80.
Parietaria officinalis * 383.
Phasianus Gallus * 80.
Phellandrium aquaticum 81.
Physeter Macrocephalus ** 98.
Pimpinella Anisum ** 19.
 Saxifraga 81.
Pinus Larix ** 81.
 Picea 82.
 sylvestris 82.
Piper Cubeba ** 379.
 nigrum ** 81.
Pistacia Lentiscus ** 85.
Plumbum nativum 82.
Polygala amara ** 83.
 Senega * 95.
Polygonum Bistorta 30.
Polypodium vulgare 83.
Potentilla reptans 383.
Prunus avium 38.
 Cerasus ** 38.
 Laurocerasus * 66.
 spinosa 375.
Psychotria emetica ** 61.
Pterocarpus Draco ** 384.
Punica Granatum ** 54.
Pyrethrum Parthenium 70.
Pyrites Auripigmentum ** 377.
 nativus 100.
Pyrola rotundifolia 384.
Pyrus Cydonia * 46.
Quassia excelsa ** 84.
 polygama ** 84.
 Simaruba ** 97.
Quercus Aegylops ** 52.
 Cerris ** 52.
 Robur 84.
Rheum compositum ** 86.
 palmatum ** 86.
 Rhabarbarum ** 86.
Ribes nigrum * 86.
 rubrum * 86.
Rosa centifolia * 87.
 damascena * 87.
 gallica * 87.
Rosmarinus officinalis * 87.
Rubia tinctorum * 87.
Rubus idaeus 88.
Rumex Acetosa 13.
 acutus 65.
 scutatus 13.
Ruta graveolens * 88.
Saccharum officinarum ** 88.
Sal ammoniacum 89.
Salix pentandra 384.
Salvia officinalis * 93.
Sambucus nigra 93.
Sanicula europaea 384.
Saponaria officinalis 94.
Scandix Cerefolium * 38.
Scilla maritima ** 99.
Sinapis nigra * 97.
Sisymbrium Nasturtium 73.
Solanum Dulcamara 48.
Solidago Virga aurea 386.
Spongia officinalis ** 98.
Staglamitis cambogicides ** 56.
Stannum anglicanum ** 99.
Stibium striatum ** 19.
Strychnos Nux vomica ** 74.
Styrax Benzoës ** 84.
 officinalis ** 99.
Succinum electricum ** 99.
Sus Scrofa 26.
Tamarindus indica ** 100.
Tanacetum vulgare 101.
 Tartarus

- Tartarus vini** ** 101.
Terra ponderosa vitriol. ** 98.
Teucrium Marum * 70.
Theobroma Cacao ** 32.
Thymus Serpillum 96.
 vulgaris * 101.
Tormentilla erecta 101.
Trifolium officinale 70.
Trigonella Foenum graecum 105.
 ** 51.
Triticum hybernum * 101.
 repens 53.
Tussilago Farfara 50.
 Petasites 383.
Valeriana officinalis 102.
Veratrum album ** 381.
 Sabadilla ** 88.
Verbascum Thapsus 103.
Veronica officinalis 386.
Vervex 97.
Viola tricolor 60.
Vitis aepyrena ** 80.
 vinifera ** 80. 103.
Vitriolum Cupri 105.
 Martis ** 105.
 Zinci ** 105.
Vlmus campestris 106.
Vrtica pilulifera 106.
Zincum mineralisatum ** 106.
 terrestre ** 66.

REGISTER

VEBER DIE TEUTSCHEN NAMEN.

- Agstein** 99.
Alant 49.
Alaun, weißer 15.
Aloe, feine, oder soccotrini-
 sche 14.
 gemeine, oder leberfar-
 bige 14.
Amber, grauer 17.
 Kraut 70.
Ameisen 51.
Ammoniak - Gummi 55.
Andorn, weißer 70.
Angelikwurzel 375.
Angusturarinde 18.
Anissamen 19.
Arabisches Gummi 56.
Aronwurzel 377.
Arsenik, weißer 23.
Asand, stinkender 23.
 wohlriechender 84.
Aurein, rother 37.
Austerschalen 44.
Badeschwamm 98.
Baerentraube 106.
Baerlappensamen 68.
Baldrian 102.
Baumöl 75.
Benediktenkrautwurzel 35.
Benzoë 84.
Berberizen 50.
Bergamotöl 25.
Bergöl 78.
Bergpfefferrinde 77.
Bernstein 99.
Bertramwurzel 84.
Bayfuss, rother 376.
Biebergeil 36.
Bilsenkraut, schwarzes 59.
Bingelkraut 382.
Bisam 72.
Bitterholz, amerikanisches 84.
Bitterklee 101.
Bittersalz 48.
Blutigel 59.
Blutstein 381.
Bockshornsamen 51.
Bosist 378.
Bolus, Armenischer 378.
Borax, Venetianischer 31.
Braunstein 68.
Brechwurzel 61.
Brennkraut 51.
Brennessel 106.
Bruchkraut 384.
Brunnenkresse 73.
Butter 31.

Cacao-

- Cacaubohnen** 32.
Caieputöl 76.
Calmuswurzel 32.
Camillenblumen 39.
 Römische 38.
Caminrufs 51.
Campfer 32.
 Oel 32.
Cardamomen 34.
Cardinalsblume 68.
Cardobenediktenkraut 34.
Cascarillrinde 36.
Catechusaft 37.
Chinarinde 39.
 rothe 39.
Christwurzel, schwarze 57.
Citronen 42.
 Oel 42.
Coloquinten 43.
Columbowurzel 43.
Copaivabalsam 26.
Coriandersamen 44.
Corinthen 80.
Corsicanisches Moos 58.
Creutzblumen, bittere, 83.
Cubeben 379.
Cucumersaft 45.
Curassauschalen 25.
Diptam, weisser 384.
Dosten, Cretischer 79.
Drachenblut 384.
Dreifaltigkeitsblume 60.
Drusenlatiwerge 380.
 Pulver 383.
Eberwurzel 378.
Ehrenpreiss 386.
Eibischkraut 15.
 Wurzel 15.
Eicheln 84.
Eichenblätter 84.
 Rinde 84.
Eidotter 80.
Eisenfeilspäne 50.
Eisenhütlein 13.
Eisenvitriol 105.
Eiweiss 80.
Elemi 85.
Engelsüßs 83.
 Wurzel 375.
Enzianwurzel, rothe 52.
Erdpech, schlackiges 24.
Erdrauch 53.
Essig, Bier- 375.
 Obst- 375.
 Wein- 103.
Euphorbium 49.
Färberröthe 87.
Fallkraut 21.
Farrenkrautwurzel 50.
Feigen 35.
 Blätter 35.
Fenchelsamen, süßser 51.
Feuerschwamm 31.
Fieberklee 101.
 Rinde 39.
Fingerhut, rother 47.
Flachsfaden 379.
Fliederblumen 93.
Franzosenharz 54.
 Holz 54.
Freisamkraut 60.
Fresspulver 384.
Fünffingerkraut 383.
Galgantwurzel, kleine 32.
Galläpfel 52.
Gallmeistein 66.
Geigenharz 81.
Gelbe Möhren oder Rüben 46.
Gelbes von den Pomeranzen-
 schalen 25.
Gerste, geschälte 59.
 rohe 59.
Gerstenmalz 59.
Gewürznelken 36.
Gichtbaum 86.
Glaskraut 383.
Gnadenkraut 54.
Goldblätter 26.
 Glätte 82.
Granatäpfel - Rinde 54.
 Blumen 54.
Grasswurzel, grosse 35.
Grindwurzel 65.
Grünspan 46.
Guaiak - Harz 54.
 Holz 54.
Gummigutt 56.
 Traganth 57.
Gundelrebe 380.
Gurkensaft 54.

- Hafer, geschält.** 25.
 roher 25.
Hammelsfett 97.
Hanfsamen 33.
Harz 81.
Haselwurzel 377.
Hausenblase 66.
Heidnisch Wund-
 kraut 386.
Himbeeren 88.
Hirschhorn 44.
 Kraut 48.
 Talk 96.
Hollunder 95.
Honig 70.
Hopfen 382.
 Spanisch. 79
Huslattig 50.
Hundsklee 382.
 Zungenw. 380.
Ialappenwurzel 60.
Iapanische Erde 37.
Ingwer 106.
Iohannisb., rothe 86
 schwarz. 86.
 Blumen 59.
Isländ. Moos 67.
Isop 59.
Iudenpech 24.
Kalk, lebendiger od.
 ungelöschter 32.
Kandelzucker, gelber
 88.
Katzenkraut 70.
Kellerhalsrinde 72.
Kinogummi 57.
Kirschen Gummi 38.
 Holz 38.
 saure 38.
Kirschlorbeerblät. 66
Klapprosen 80.
Klapperschlangenw.
 Virg. 65.
Klettenkrautw. 28.
Knoblauch 14.
Koch- oder Küchen-
 salz 92.
Königskerze 103.
Körbel 38.
Kohlbaumrinde 53.
- Krähenaugen** 74.
Kraftmehl 102.
Krapp 87.
Krausemünze 71.
Krebsaugen 68.
 Steine 68.
Kreide, weisse 379.
Küchenschelle, schw.
 84.
Kümmel 35.
Kupfervitriol 105.
 Wasser 105.
Lachenknoblauch 95
Lattich, giftiger 65.
Lavendelblumen 66.
Leinsamen 67.
Lerchenschwamm 375
Liebstockel 381.
Lilienwurz bl. 381.
 weis. 382.
Löffelkraut 43.
Löwenzahn 101.
Lorbeeren 66.
Lorbeerweide 384.
Magenpulver 384.
Majoran 69.
Mandeln, bittere 17.
 süsse 17.
Manna 69.
Mariendistel 70.
Mastix 85.
Meerrettig 84.
Meerzwiebel 99.
Meisterwurzel 381.
Melissenkraut 71.
Milch, Esels- 65.
 Kuh- 65.
 Ziegen- 65.
Minie 82.
Mohnköpfe 80.
 Saft 79
Muscätenblumen 74.
 Nuss 74.
Mutterharz 85.
 Kraut 70.
Myrrhen 73.
Nachtschatten, ro-
 ther 48.
Natterwurzel 30.
Nelkenwurzel 35.
- Nieszw., schw.** 57.
 weisse 381.
Ochsengalle 50.
Oliven 75.
 Oel 75.
Operment 377.
Osterluz., rund. 376.
Pappeln, gem. 69.
Pappelrosen 69.
Pech, weisses 81.
Peersaat 81.
Peruv. Rinde 39.
Peruvianischer Bal-
 sam, schwarz. 27.
Pestilenzwurzel 383.
Petersilienkraut 383.
 samen 383.
 wurz. 383.
Pfaffenrohr 101.
Pfefferkörner 82.
 Spanisch 378.
 weisser 82.
Pfeffermünze 71.
Pimpinell - Wurzel,
 weisse 81.
Poleikraut 83.
Pomeranzenblät. 25.
 Blumen 25.
 Oel 25.
 reife 25.
 unreife 25.
Pottasche 42.
Purgierwindenharz
 386.
Queckenwurzel 53.
Quecks., lebend. 81.
Quendel 96.
Quitten 46.
Raffinat, weisser 88.
Raute 88.
Reiss 80.
Rhabarber 86.
Rheinfarn 101.
Rosen, Damasc. 87.
 Essig 87.
 rothe 87.
Rosinen, grosse 80.
 kleine 80.
Roskastanienr. 381.
 Rosmarin

- Kosmarin 87.
 Ruhrwurzel 61.
 Rüsternrinde 166.
 Sabadillsamen 88.
 Sadebaum 88.
 Safflor 379.
 Saffran 44.
 wilder 379.
 Sagu 89.
 Salab 92.
 Salbei 93.
 Salmiak 81.
 Salpeter 74.
 Sandbeere 106.
 Sandriedgrasw. 35.
 Sanickel 384.
 Sassafras 94.
 Saueramfer 13.
 Klee 13.
 Teig 50.
 Saurachbeeren 30.
 Schafgarbe 72.
 Schieferweiss 82.
 Schierling 41.
 Schiesspulver 384.
 Schifftheer 82.
 Schlangenwurzel 30.
 virginianis. 96.
 Schlelenblüt 375.
 Rinde 375.
 Schöllkraut, gr. 39.
 Schwefel 100.
 Schweineschmalz 26.
 Schwerspat 98.
 Schwertelwurzel 38.
 Schwindkörner. 379.
 Sedlizerwasser 20.
 Seidelbastrinde 72.
 Seife, gemeine 93.
 schwarze 93.
 weisse spani-
 sche 93.
 Seifenkraut 94.
 Seleriwurzel 376.
 Senfsamen 97.
 Sennesblätter 95.
 Sevenbaum 88.
 Seydschüzerwas. 20.
 Silber, gereinigt. 20.
 Silberglätte 82.
 Simarubarinde 97.
 Sode, spanische 97.
 Spanische Fliegen 34.
 Spiesglas, rohes 19.
 Stechapfel 46.
 Steinbeere 105.
 Klee 70.
 Oel 78.
 Sternanis 19.
 Stocklack 85.
 Storax 99.
 Storchschnabel 380.
 Süßholzsaft 67.
 wurzel 67.
 Taback 73.
 Tamarinden 100.
 Tausendgüldenkraut 37.
 Terpenthin 81.
 Thymian 101.
 Tollkirschen 28.
 Tormentillwurz. 101.
 Turbitwurzel 385.
 Tutia 386.
 Violenwurzel, Flo-
 rentinische 381.
 Vipernschmalz 377.
 Vitriol, blauer 105.
 weisser 37.
 Vlmenrinde 106.
 Wachholderb. 65.
 Wachs, gelbes 37.
 weisses 37.
 Waldnachtschat. 28.
 Waldrebe 51.
 Wallnuss 164.
 Wallrath 98.
 Waschschwamm 98.
 Wasserfenchel 81.
 Kresse 73.
 Wein 103.
 Geist 103.
 Stein 101.
 Weizen 102.
 Wermuth, gem. 13.
 Wintergrün 384.
 Wolfskirsche 28.
 Milchw. 380.
 Wollkraut 101.
 Wolverley 21.
 Wurmsamen 41.
 Zaurrübe 378.
 Zellenblume, gr. 34.
 Zimmt 42.
 Zinn, englisches 99.
 Zink 106.
 Zittwersamen 41.
 wurzel 386.
 Zwetschenmuss 384.
 Zwiebel 37.

Addenda et emendanda.

- Pag. 10. lin. 8. loco *Seculorum* lege *Saeculorum*.
lin. ult. loco *rtituentur* lege *stituentes*.
23. l. 7. loco *Acta* lege *Collectanea*.
65. §. 185. l. 1. post *caprinum* adde comma.
68. l. 20. loco *Lythargyrium* lege *Lithargyrium*.
N. 132. Verba *Magnesium* — *nigrum*. includentur
 parenthesi
72. l. 23. post *Plumbum* adde punctum.
75. l. 3. *HANGSTRÖM* lege *HAGSTRÖM*.
Ad §. 232. J. F. X. *PUGVET* in *Memoires sur les Fiè-
vres de mauvais caractère du Levant et des Antil-
les. Lyon et Paris 1804*, in peste inunctiones oleo-
sas damnat, et ab iis, quod tamen eis non adscri-
bendum putamus, *anxietates et pectoris oppres-
siones* vidit.
109. l. 2. loco *ACETUM RUTAE* lege *ACETVM RVTAE*.
160. l. 9. loco *T. VI.* lege *T. IV.*
187. not. 6. loco *medice* lege *medico*.
256. §. 611. l. 3. post *libram* *dimidiam* add.
 in retortam vitream immissa affunde
 Acidi Vitrioli concentrati, libram dimidiam,
 l. 5. loco *remixtae* lege *remixti*
285. l. 4. loco *Penetrantissimnm* lege *Penetrantissimum*.
299. l. 4. add. *Nonnuper clar. AMELVNG de Sacchari nostri*
 interno usu observationes dignissimos publicavit in perill.
 HVFLANDII Journ. 22. B. 1. St. pag. 1.
311. l. 29. loco *dimidiam* lege *dimidia*.
318. l. 30. loco *delendos* lege *delendas*.
-

Address of the members.

Resolved, That the members of the Society, who have been elected to the office of the Secretary, be authorized to receive and accept of the same, and to sign the same, and to deliver the same to the proper authorities, and to do all such other and lawful acts, as may be necessary and proper, to give effect to the same, and to do all such other and lawful acts, as may be necessary and proper, to give effect to the same.

Piderit, Philipp Jacob, 1753-1817

Dispensatorium Electorale-Hassiacum

Marburgum 1806

M.med. 247

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10286254-6